2708/45 R. 133/I

BIBLIOTEKA ŚLĄSKA

Disputatio procemialis

De natura logicæ.

Quæstio prima.

De nōe, existentia, origine Logæ.

Caput primum.

Nomen, existentia et origo declarantur.

Dicendum primo cum ōibus philis hoc nomen ἀπὸ τῆς λογείας vel ἀπὸ τῆς λόγου derivatum esse; logos autem duo potissimum significat sermonem et rationem unde factum est ut tota sermocinalis et rationalis dicatur sermocinalis a quod de sermone erat et externo per se agat, sed quod versetur circa sermonem mentis sive internum quo secum quisque loquitur; rationalis a cadendo quia dirigit operationes mentis sive rationis ad finem.

Affine est huic appellationi dialectica nomen ἀπὸ τῆς διαλεγείας sumptum quod differere significat ut dialectica sit ars differendi hoc autem et dialectica frequenter pro eadem usurpantur; sticius tamen utpluriumum accepta ita distinguuntur,

Pomiatka [illegible] sp. Kis. Dr. Schramke

ut dialectica sit tal facultas ratio quae certa probabilia qualia ec. possunt tam vera quam falsa. hoc vero ad solum verum pertendat. Ec quare satius agemus postea. Ioa.

Loa duplex naatis et artificialis naatis e nisi quedam a nata ad nostris indita, ad recte operandum mentis exercenda, sive a illectus opte ut potens operandum suas recte obire. artificialis e habitus quedam tribuens illectui facilitatem bene operandi, idque certo, et sine erroris periculo. utramque

utramque scam naatem et artificialem existere certum e. naatem quidem in omnibus, tum quia tam qui imperitissimi quisque et parvime recedit aliquando bene ratiocinari experientia ipsa compotatum ~~talem~~ rationem de precepti sua nihil unquam audierint vel cogitaverint. tum quia communis doctrinae precepta nullum habitum simpliciter et naturam sed ut ad facile et pro promptu operandum sua e id est pro illectum se ipso, qd cum habitu pt sed minus certo, et cum aliquo erroris periculo. atque ad bene operandum datur habitus, qd bene operari per se sine ill habitu illectus pt. esse

Est habitus per actus producitur qd aliquis actus pro precedit habitum. qd ill. actus o e ab habitu sed a solo illectu. artificialem

artificialem vero scam existere eadem ratione probo, qua ost alij habitus probantur existere, nimirum ex facilitate, qua acquirunt o nulla bene operandi et sine erroris periculo. esse

Est dantur aliqua precepta quae si observentur

semper nullum unquam in argumentationibus nostris reperiatur vitium. Dicendum.

Dicendum 20 Adamum primum adeo conditus fuit infusam fuisse scam artificialem ita dicunt Thomas 1a 1ae questione nonagesima 1a articulo 3o. plurq dei perfecta sit opera, qd Adamo dare o debuerunt perfectionem naturalem inter quas hanc habuerunt obtinet. Deinde status innocentiae in quo Adamus conditus e. ocs reae requiroba dotes, et gratiae quae ad perfectionem eius conferre poterant. Denique adeo Adamus creatus est ut est qd Adam fuerunt principium et caput, qd quemadmodum creatus e in statu perfecto tum corpus ita creari debuit in statu perfecto tam anima ac idoneus est ad diendos qbernandosque posteros qd debuit ec scientia instructus, et virtutibus illustris inter quas sua o ultimum scamo habet. Dicendum.

Dicendum 30 artem logicae instauratorem, dici posse plurq nullus e qui ante ipsum adeo accurate precepta sua tradiderit, et ad certa capita ursam definiendi dividendi, et argumentandi rationem revocaverit. Suae rei fidem faciunt septendecim ab eo de rebus ad scam spectantibus libri conscripti quibus plures extitisse, qui iniuria temporum ceciderunt, certum e. apud auctores. Ante ns cum septingentos quadraginta septem libros edidisse constat ex Laertio et aliis antiquis patribus, nine superstites duo supra ducentos, atq ex illis dignosci septem ad scam pertinerent, periisse decem necesse e. Quae tamen fortunatio bibliotheca

Caput Secundum

Solvuntur obiectiones.

Obiec. 1o Si adamo fuisset infusa scia fuissent infusa alia. pte. pnia, atqui o fuerunt infusa alia pte. pnia, go o fuit infusa scia. pbo mi. si adamo fuisset infusa alia pte. pnia, sciam boni et mali o promisisset primis parentibus serpens, falsum consequens go et ante. Qz nego mi. ad pbam pmi. distgo o promisisset eue. nego o promisisset adamo eue. dico itaque serpentem eue. soli solutum. ce; cum vero adamus instigante eua fructum ac illum manducauit o peccauit ignorantia quadam qua crediderit ex eo fructu sciam boni et mali se consequi posse, sed potius infirmitate quadam et mulieris illecebris delinitus uel o aduertentia. o aduertit n. ad mandatum dei nec ad cognitionem qno de illius fructus naa et potestate in monte gerebat. deinde serpens o promisset sciam naatem qualem iam habebant, sed subtiliorem quae deo similes ce ~~potest~~ ponent. Instis

Indbie. 1o peccans o ignorand ex 1o axiomate, go adamus qui peccauit fuit ignorans, go cum sciam a deo infusam o habuit Qz distgo iuxta antecedens o ignorans practice. ppterea go o aduertas uel o ita fuit cognitione qm habet. ante. antec. o ignorans speculative. id o cognoscit rem saltem habitu circa

quo peccat nego antec. probat

Probatio scriptura refert qd mandducato fructu prohibito, ipsorum oculi fuerunt aperti, oculi scl mentis, o corporis atqui oculi mentis o aperiuntur nisi nova aliqua cognitione adveniente; go tunc adamus o habebat cognitionem fructus prohibiti et caeterorum.

R. distingo ma. qd ipsorum oculi fuerunt aperti nova cognitione effectuum peccati scl rebellionis carnis contra spiritum et ptis inferioris contra superiorem ione min. nova cognitione rerum naturalium adptiam pertinentium n. go ma. conc mi. et nego consequentiam. immo adamus tunc advertit se esse nudum et pudore idem sufusus e, go o agitur in illo loco de cognitione philosophica probat

Probatio. signum e summae ignorantiae in adamo qd putaverit serpentem loqui R. eum o existimasset serpentem quatenus serpentem loqui sed potius in eo spiritum aliquem delitescere, qui ucro loqueretur et permiteret. obiect

Obiec 2o si ptus adamo fuisse infusa o poet dici author noa sed adamus dr author ptis, noa qd adamo o fuit infusa ptis. pbo. min. ptis adami fuisset diversa specie a noa go adamus o poet dici author ptis noa. R. nego ma. et probatione maioris, licet n fuerit infusa o sequitur eam fuisse de diverse specie. probat

Probatio tamen illam ipsam ma. aut potius illam sequelam io. habitus infusus specie differt

ab acquisito sed phia adami est infusa non vero
acquisita. qo phia adami est a noa specie diuersa
Q disgue ma. habitus infusus per se, id est qui nunquam
pprio labore pe comparari qualis est fides habitus
fidei supernaalis specie differt ab acquisito cone ma.
habitus infusus tb per accns, q id est qui alio modo quo
infusione habere, haberi pt, nimirum pprio labore.
nego ma. disgue mi. sed phia adami est infusa
per accns cone mi. infusa per se. nego mi. quare
nego consequentiam sicut Deus quem Christus
ceio nato miraculose constituit, et fuit specie diuersus
a noa qa nimirum fuit infusus et miraculose tb per
accns cum uia naali, sicut et nos, haberi potuerit
si nimirum uirtus formatrix illius fuit in altero matris
et aberrasset saltem quatenus pertinebat ad facul
tatem uidendi. Ut tbi

Instis habitus per se comparabilis et pt infundi,
sed phia fuit infusa, qo et fuit per se compara
bilis qo et est ejusdem speciei cum noa quare per
se comparabilis. pbo ma. habitus per se infusus
et pt acquiri pprio labore, ut fides et catholica nos
docet. qo patet habitus per se comparabilis et potest
infundi. Q nego ma. ad pbationem cone antec, nego
consequentiam disparitas est in eo qd modus rei superio
ris pt conuenire inferiori, sed et modus inferioris
superiori. quemadmodum patet ex eo qd ubi definitum
qd conuenit spiritui pprio, potest etiam conue
nire corpori nimirum Christo in eucharistia; ubi

uero ipsum scriptuam qd e corporis, o conuenire potest
spiritui infusio o modus habitus supernaalis, prin
deque rei superioris, acquisitio reuera o modus ha
bitus naalis prindeque rei inferioris. quare mirum
o e si infusio conueniat habitui naali et pprio labore
comparabili, conueniat inqm saltem per accens: atqui
sitio uero, o competat habitui supernaali, et per
se infuso ratio huius rei e qa quae labore non
comparari possunt o excedunt poam dei, et prinde po
sunt ab eo nobis infundi; at quae possunt ab eo nobis
infundi possunt etiam noas uires naales superare.
et prinde pprio labore a nobis comparari o possunt.
probabile po aliter ptiam adami fuisse diuersam a
noa, si fuerit infusa. o fuit disursiua, quemadmo
dum noa, adami ptio qo fuit diuersa specie pbo
antec. disurrere e ignotum ex noto colligere, sed si
adamus ptiam habuit infusam nihil ipse fuit igno
tum, qo si ptiam habuit infusam o disurrit. Ne
go adami ptiam o fuisse disursiuam. adprobamen
conc. ma. disqo mi nil ignorauit adamus habitu
conc. ma. mi habitum se habuit qui ea cognoscere
nil ignorauit antec. id e ea cognouit unico actu
scil caam et effectum simul quemadmodum deus
et angeli nego mi. et consequentiam. porro

porro ptio adami ita fuisse uidetur, ut equa
lis o constiterit in ipsius posteris excepto Christo.
plus se perfectionis debet esse in capite quo in

cæteris memoris, sicut plus luit ⁊ in sole quam in cæteris sideribus. quare cum scriptura sacra ait salomonem fuisse sapientiorem cæteris ideo regibus iuda ut testatur ipse salomon ⁊ cap. 1. ecclesiastes obiet

Obiect. 2o ante artem multi multa disputarunt de loa, go artes ⁊ fuit illius restitutor. Qui dilquo antea disputarunt obscure et confuse. cum antea distinctæ et iuxta regulas certas nego antecedens. id ⁊ impedit quin loa restitutor merito dicatur artes. quæstio 2a de natura loæ. cæterum an loa sit virtus mentis articulatius notanda ad quæstionis solutionem notandum.

Quæstio 2a
de natura logicæ
Caput primum
an loa sit virtus mentis
Articulus ius
Notanda ad quæstionis solutionem notandum.

1o habitus qui in illectus si diuidi in virtutem, facultatem, et errorem. virtus est habitus qui semper inclinat ad verum, sine mixtura actus se veri. error ⁊ habitus qui semper inclinat ad falsum, facultas aliquando in verum, aliquando

in falsum inclinat. notandum

notandum. 1o Scam distinguit debere duplicem alia appellatur a nobis controversia, alia die pe preceptiva. Controversiam voco quae quis instructus de controversiis loco facile ferre pe iudicium, et pronuntiare exemplicaa scam et scam, ens ratione et obstantes loci decem et iudicamenta. preceptivam voco quae constat ex preceptis qualia a nobis hactenus tradita sunt b.g. sylmus in barbara constat tribus propositionibus affirmativis utribus ita ut medius terminus subiciatur in maiore et predicetur in minore. notandum

notandum 2o Scam preceptivam prest habere partes analiticam, dialecticam et sophisticam. analitica tradit modum disputandi vel ratiocinandi certo tradendo methodum conficiendae demonstrationis, dialectica vel topica docet modum ratiocinandi in materia probabili sophistica denique complectitur ea quae per fines ad fallacias. notandum 3o

notandum 4o ~~tem~~ dem habitum preceptis aliquibus comprehensum actus habere duplicis generis, a. dicuntur imperantes seu dirigentes alii dicuntur imperati, seu directi. imperantes actus 2e praecepta quae praescribunt quomodo quid sit faciendum; ut definit constare genere a dicta. imperati actus dicuntur qui iuxta illa praecepta fiunt b.g. et vacare et risibile, est hoc e realis. 3o est hoc e risibilis hic sylmus licet sit in materia physica et tamen a sua imperatus, aut potius directus articulatur solutur quaestio. dico

Articulus 2us
Soluitur quæstio.

dico 1o Ioam controuersam. o ee. uirtutem illectus pbr. ille habitus per quem illectus o semper uerum dicit o e. uirtus illectus sed Ioa controuersa e habitus per quem illectus o semper uerum dicit, go o e. uirtus illectus. mia continet definionem uirtutis illectualis a barte traditam. nu pbr actus Ioa controuersa o te semper ueri, go illectus 2um Ioam controuersam o semper uerum dicit pbr antec. per Ioam controuersam alius dicit Ioam ee. sciam. alius dicito ee. sciam. go uterque actus o e uerus. go Ioa inclinans ad utrumque o inclinat semper ad actus uerus. dico

dico 2o Ioam 2um partem analitica. ee. uirtutem illectus. pbr modo oppositio actus qui fiant ex Ioa analitica te semper ueri, go semper inclinu ad uerum, go 2um cam illectus semper uerum dicit. pbr antec. a actus dirigentes Ioa analitica a actus directi a Ioa analitica. te ueri, go oes illius actus te ueri. pbr 1a pars antec. precepta Ioa te uera, go actus dirigentes te ueri. pbr 2a pars definiones, argumentaones a cetera, ad a. 2um precepta Ioa te uera, go actus directi te ueri.

dico qo loam at a dialectica sive topica, 11
o ex virtutem intellectus. probatio ex arte primi rethoricorum capite 20 ait rethoricam et dialecticam esse facultates o scias de aliqua re definita neutra istarum esse ficta, quemodo le habeat, sed facultates quadam sit parandi rationes. ergo

Ergo artes capite 10 eiusdem libri affert hanc rationem quare neutra sit ficta qo inquit de contrariis disputant. atqui ipsam et dialectica de contrariis disputare. probo habitus qui praecepta dat in utramque partem at idem affirmetur et negetur, de contrariis disputat. atqui loa dialectica praecepta dat in utramque partem, qo de contrariis disputat. dico.

dico illud illiqendum est de loa controversia contra sic disputo disputare de contrariis convenit ipsi dialectica, qo ipsa dialectica o ex virtus mentis probo antec. loa dialectica praecepta dat de syllmo probabili, atqui syllmus est probabilis sepe in utramq partem qo precepta dat in utramque partem. probo

probo 20 ratione ille habitus o ex virtus mentis qui aliqdo inclinat in falsum, atqui loa dialectica aliqdo inclinat in falsum. qo se virtus mentis. probo mi. probabile est aliqdo falsum dialectica inclinat in probabile, qo inclinat in falsum aliqdo. dico

dico inclinat semper in verum probabis inclinat in precepta semper hora tam in verum et ad sed dum argumentum probabile assumendum est

medium cum extremis probabiliter coniunctum, quod
verum est ad faciendam demonstrationem assumendum
medium cum extremis vere coniunctum. ergo
CONTRA sic argumentor in dialectica sit
virtus mentis et illi precepta seu actus dirigentes debent
esse semper veri, sed etiam actus directi. probo
PRO 10 illa instantia quia dialectica et illa in actus
dirigentes inclinat, sed etiam ad actus directos; go et illi
actus dirigentes debent esse veri, sed etiam actus directi
immo tendit primario dialectica ad actus directos, go illi
maxime debent esse veri. pro 2 antec actus dirigentes
sit regula ad faciendos actus directos, go actus directi
sit finis dirigentium unde sic subsumo dialectica inclinat
primario ad finem suum, atqui finis dialectica sit
actus directi, go primario inclinat ad actus directos,
go actus directi maxime debent esse veri. nec
NEC veri et eo sensu esse debent quo quidquid
est id quod est dr esse verum quo sensu argumentum probabile
vere est probabile, habet in essentiam quae requiritur
ad hoc ut sit probabile sed veri id debent esse actus directi
id est conformes obio. probo
PRO 20 eadem instantia, quia si ad virtutem
mentis satis esset quod haberet precepta semper vera nulla
habita ratione actuum directorum sequeretur artem
qua latrunculi utuntur ad surripiendas res in incau
torum crumenas; istam artem cuius nullus fore alias
finis qui eu hoc reducerentur in errorem et virtutem
mentis. absurdum consequens go et antecedens.

Sed Ar. sequela illa artes habere preceptum semper verum
e.g. hoc e preceptum latrunculus illa debet segerere
ad surripiendam crumenam, et quemadmodum adversari
topicam semper consequi finem suum, qa sequendo
illius preceptum semper ratiocinamur probabiliter, et finem
topice dicam certo argumentationem veram sed probabi-
lem dicam pari ratione artem illam latronculorum
semper consequi finem suum, qa finem eius statuam
esse, ut surripiatur multa crumena, sed ut cautio.
Item ars illa fallendi alios haberet semper vera
precepta, quibus hoc certo semper quidem fallerentur
sed qui dat id fieri semper, qd est aptum ad eos fallen-
dos. dixi
dixi sequelam esse absurdam, eo qa virtutis finis
debet esse honestas, unde augustinus libro 20 de libero
arbitrio virtutem describit qualitatem mentis qua
recte vivitur qua nemo male utitur, id e. quia nachum
malum per se insinuere o pe. 20 qa virtus mentis debet
perficere illectum. ita e cognitiones inficiam posse men-
tem qa perficiam. dico
dico. to sophisticam o esse virtutem mentis
hanc assertionem o ipso eadem modo qua superior probata
e assertio, qa existimo hanc sophisticam o inclinare
per se ad faciendo sophismata, sed ad cauendo; nec
alios habere actus dirigentes qui semper veri sint,
et alios actus directos qui sepe falsi sint, sed habere
actus explicantes vitia sophismatum, directos autem
melius habere qa priores illi actus preceptorum o sophis
Ar. igitur assertio hac ratione habitus

1 qui ō inclinat ad verum ō e virtus mentis, sed
sophistica ō inclinat ad verum, go ō e virtus
mentis. pbr mi. qui retrahit a falso tt, ō inclinat
ad verum saltem positive, atqui dialectica retrahit
tt, seu removet a falso go ō inclinat ad verum
saltem positive. pbr mi. toa sophistica finis
totalis est animum e manifestare vitia sylmi, ne
vel ipse erret in disquisione veri, vel decipiatis
ab adversario. ergo

dices. saltem sophistica inclinat ad illud
verum sophisticum sylmus constat apparenter qui
dem tribus tt terminis, at vere constat quatuor
R conc. ad hoc ō sufficere ad rationem virtutis
sic pbo. si sophistica est virtus propter tale verum,
est virtus vel speculativa, vel practica. neutrum
dici potest, go ō e virtus. ō e speculativa qa tot e
toa ut probabimus postea e practica et ostr. 10
sophistica e pars toa. go tendit per se ad eum fi
nem ad quem tendit toa atqui toa tendit per
se ad opus. go et sophistica ostr. 20 cognitio prius
allata ideo acquiritur a toa. ut semper bene faciat
opus bonum, go ex naa sua et per se tendit ad opus go ō
e virtus speculativa. ō

non e etiam virtus practica propter tale verum qa
virtus practica debet facere opus verum ex regulis, at ista
propositio sylmus sophisticus constat apparenter tt tribus ter
minis ō e regula ad faciendum opus sophisticum, nec insa
ō opus factum ex regulis sophisticis principiis, go sophis
tica propter talem verum ō e virtus practica. addi

post ⁊ ponit quæstiones utrum sophistica sit virtus mentis propter illam cognitionem syllogismi sophistici. Sed utrum sit virtus mentis propter effectionem sophismatis. Dico ⁊ cc. to qa ⁊ inclinat ad faciendum sophisma. 2o qa si inclinaret, inclinaret ad aliquid ⁊ verum. quæres.

quæres. — qd sit genus propinquum sophistica, siquidem sophisma ⁊ c illius genus. R cc. solutionem, sophismatis hoc autem ⁊ c. proprie inclinare ad verum iudicium, sed impedire ne fiat falsum. articulus 3us solvuntur obiectiones obiect

Articulus 3us.

Solvuntur obiectiones.

obiec. to aliquis syllogismus topicus constat ex nriis ⁊ 2o aliquis syllogismus topicus c. actus virtutis mentis. R dist qao antec. aliquis syllogismus topicus dirigens constat ex nriis conc antec. directus nego antec et consequentiam.

Instis syllogismus topicus dirigens constat ex nriis, go c actus virtutis mentis R nego consequentiam requiritur n ptrea ut ⁊ posit me dirigere in opere falso. nam virtus mentis debet semper se ubiumque inclinare ad verum. at syllogismus dirigens inclinat ad id ad qd faciendum dirigit et a fortiori habitus ad illud ipsum quod ad dirigi debet, inclinat. Instis

Instis syllogismus topicus ne topicus c verus, go nulla. soluo prior antec syllogismus topicus c conformis regulis topicis go c verus ne topicus. prior antec

ad habere medium probabiliter coniunctum cum extremis et conforme regulis topicis atque syllogismus logicus habet medium probabiliter coniunctum cum extremis, quod et. ut rondeau, in hoc syllogismo. Et corrumpitur constantia mana et fora sed elementa corrumpuntur quo constant mana et fora. monco

Monco 1o tria ce distinguenda, fora unum quod pertinet ad fora abstrahentem, quod considerat figuras syllogisticas sine ullo respectu ad manum. manum unum quod pertinet ad physicam; et commensurationem medii terminii cum extremis et probabilem, unum quod pertinet ad camum loci. potest quae topica dr. monco

monco 2o triplicem etiam distinguit veritatem. 1a est veritas fora quae est conformitas cum regulis topicis de fora syllogistica. 2a est veritas mana quae est conformitas propositionum cum obto. orturque ex commensuratione predicati cum subto. 3a veritas est complexa quae respicit manum et fora simul. fidei autem veritas est solum exigit conformitatem cum stellarum gala, in syllogismo probabili medium debet assumi quod sit probabiliter coniunctum cum extremis, sed etiam veritatem mana requirit bis

his suppositis dico syllogismum allatum ut pertinet ad fora abstrahentem ce veram, ut pertinet ad physicam est ce probabilem et, ut pertinet ad topicam 5 conformem habentem veritate complexa. licet in huiusmodi regulis medius terminus in syllogismo probabili debet ce commensu

probabiliter cum extremis sit conformis quo tamen maior pe ec falsa, o habet veritatem completam addo et topica est virtus mentis nisi nuno fore de syllogismus topicus est in maior nria qd implicat qa o foret amplius syllogismus topicus. Inf bis.

Instis ut topica sit virtus mentis satis o ut inclinet semper ad verum proportionatum atqui verum topice proportionatum ut syllogismus vere sit probabilis. quicunque autem sit tam regulas topicas vere o probabilis. item ad topicam nullo modo pertinet veritas maior qo hoc o impedit quominus topica sit virtus mentis. R negamaior ideo o e virtus mentis topica qd o inclinet adtendo ad verum proportionatum. sed ad verum proportionatum in si e e sola syllogismi probabilitas et o ipsa nria veritas falsor veritatem maior o pertinere ad topicam sed propter illud ipsum o pe ec virtus mentis. ex eo n sequitur syllogismum topicum tam poe ec verum qm falsum. Inf bis.

Instis qa perfecte consequitur finem suum sequitur topica cum regulam veram proponit de faciendo syllmo probabili. R distgo ad finem quem intendit conc. quem intendere debet ut est virtus mentis nego sinf bis.

Instis perfecte consequitur finem suum frenifactoria etiam ut sic virtus mentis dum frenum agitum conficit nec ad eam pertinet regimen equi. go a pari perfecte finem suum consequitur topica etiam ut virtus mentis sic dum regulam proponit nec ad eam pertinet syllmus directus. R conc antec. nego consequentiam. Disparitas e qd actus frenifactoria

sit o preceptum sed frenum actus autem logica est precepta atqui frenum habet etam perfectionem quo pe habere dam e aptum ad regendam equum. at preceptum o habet ocno perfectionem quo pu habere. a qua requiritur ut sit virtus mentis nisi tale sit ut ex illo semper fiat verum opus verum inquo o veritate et indumplena sed complexa disparitas e 20 qd fuit pmi factoria nullo modo per se conferre ad ipsam equi gubernationem, at confert habitus logica ad ipsam tylmi perfectionem. ita que potius comparandus foret actus logicus, cum magistri artis equestris precepto, qd quidem ut sit virtus mentis debet tale oe, ut si fer ictur semper bene regatur equus. obiect

obiec 1o habitus qui efficit tale opus quale pmittit, e virtus mentis. e.q. si ars pmittit aurum adulterinum erit virtus mentis, qa eius opus licet falsum sit aurum, erit tamen verum opus. R/ nego ma. quae debuit virtutum actuo farum naam. ille n ad utilitatem publicam ordinari debent. at in illo auri adulterini autores legibus gravitor ani maduertitur. subiit

Insbis Sylmus logicus e aliquid per se, et ipter se appetibile, qo bonus habitus mentis illum intendere poterit. cum autem, si infallibiliter consequatur per precepta, erit virtus mentis. R/ tonc antec. et primam consequentiam nego zam qa o latet e ad virtutem, mentis ut appetit aliquid honestum, sed necesse e ut id qd intendit,

sicut ad qd inclinat o gnos ce. sabtum: et sylmus sp
prius gn ce saldus. Capnc tum an loa sit habitus
speculativus an practicus. articulus unus loa o c habitus
speculativus. anno

Caput primum.

An Loa sit habitus speculativus an practicus

Artiulus primus

Loa o c habitus speculativus

Tum definitum Capite superiori loam ce virtutem mentis tum ipsam analiticam, antequam statuamus ad quam ex virtutibus mentis pertineat, examinandum an sit habitus speculativus an practicus, hoc in seni definito faciliorem reliqua questio habebit solutionem. suppono

Suppono 1o loam artificialem ce duplicem actualem et habitualem. actualem o actus illectus quo aliquid cognoscimus ad loam spectans. habitualis e ipse habitus illectui non inhaerens tum etiam cum nil agimus et cum eo actum elicient. suppono

Suppono 2o habituum qui in illectu sti alios ce speculativos, alios practicos speculativi sti quorum finis e sola veritas, id o quia ex nra sua sistunt in cognitione veritatis, ut physica

ro et metaphysica et practici quorum et opus aliquid id et quia non naa sua tendunt in effectionem operis alicuius dirigendam, ut ita ars medicinae, architecturae et similes suppono

Suppono 30 actum vel habitum de se practicum, poe et imperfecte et per accens speculativum, quod tecum actus qui naa sua tendit ad opus aliquod, sit ab aliquo qui opus illud, nolit efficere, sic ars aedificatoria, quo aedificatur a viro nobili, dici qui in eo per accens et imperfecte speculativa, qa artem o edificit ut edificet, sed ll ut ea cognitione oblectet aam. dico

Dico 10 tamen dici poe imperfecte et per accens speculativam. pbr, qa qui aliquid eiusmodi edificere, recepta ut ex illiga, o ut utatur. dico

Dico. 20 tam ex se et ex naa sua, o de speculativam. pbr qa de ratione scia speculativae e o referri alio. sed differe in ipsa cognione. go nam tota o lita in cognione, sed referatur ad dirigendam alia ad, o pe dicit speculativa. nt non requirit tota ut tinuur ad recte dividendam, discurrendum, et definiendum.

dico 3 in tota ee duplicem cognionem, aliam practicam quae refertur ad alia cognione dirigendas, quales sunt regulae tae; aliam speculativam, quae o refertur ad aliud dirigendum, quales sunt cognio essentiae, et proprietatum rerum naturam. per hanc in cognionem nullae operae dirigitur, go talis cognio o refertur ad aliud contra

contra primo hac ratione, scia moralis est

etiam speculativa: qa tria moralia essentiam et proprietates rerum moralium investigat et demonstrat per caus. qd etiam expresse docet arist. 2o metaphysica textu 40 cum ait practicam considerare ens etiam caus. non per se, sed ad aliquid, hoc est ens caus rei convenientes cum naam suam, sed ut ens ad aliquid ordinata, et ideo non est propria tiam. contra

contra 2o idem arist. 10 metaphysica textu 10 ait artem in hoc distingui ab experientia. 10 qd experientia sit singularium, ars vero ~~arist~~ universalium. 20 qd experientia sit solum rem esse et scit quapter res sit ars vero, scit causam reddere rei cuiuslibet. qo cum artem proprium sit artis et tria practica, cognoscere operis causam, nec in hac cognitione causa ars est speculativa sed practica et primi rethoricorum capite 10 ait ~~est~~ in hoc convenire esse proprium artis causam reddere, et in eo posita est ratio artis, et vero ars differt habitus vera cum ratione factivus, qo ars debet considerare naam rei unde sumenda est ratio illa; qo considerat naam rei quae supponit ars est speculativa. illud non est speculativum qd ordinatur ad artem sive ad peritum de facienda re. atqui cognitio naae rei ordinatur ad artem, sicut peritum de modo faciendae rei. contra

contra 30 sicut tria speculativa est sui obti essentiam causae et proprietates speculari ita et tria practica est sui obti practici essentiam, causas et proprietates considerare. cum ipso qd obtinu practicum referatur ad aliud, proprietates obti practici referuntur ad

aliud, qo ⁊ considerantur propter se. contra

contra. 4o. qa sequeretur de eo qi ⁊ ⁊ dari
hoc tiam et quidem speculativam, circa qd ars versa
tur. hoc autem longissime distare a mente artis
tum probamus cum agemus de scia. cftr

Cftr noa doctrina percurrendo actus perpuos hoc
et ostendendo illos et practicos. Jul

Jua. Sit definio constare debet genere et dria, sed
regula et practica, sic actus e regula, qo sic actus e
practicus. pbo ma. est regula et propter faciendum opus
qo est regula et practica. pbr mi. superioris. Ultimi
est actus quo prescribitur modus faciendae rei, et regu
la, atqui ille actus prescribit modum faciendae rei, qo
et regula. de hoc facile concedent adversariorum
multi. zul

Zuo et de quo maior etiam et difficultas definio
constat genere et dria dico illum zum tam et pra
cticum qui primum. ro nqd et dissimilis inter illos
duos actus definio constat genere et dria. sed definio constare
debet genere et dria. Quer cum debet signat necessi
tatem qndam cui ⁊ nqd ⁊ constare genere et dria, at
cum dr definio constat, illegitur nria, si quidem et oppo
nria, aut si ⁊ subintelligitur apponatur dicendo definio
constat nria genere et dria quare igitur unus erit
practicus et alter speculativus. zo

Zo qui scit systema constare tribus propositionibus, tam
paratus ad faciendum systema quo qui scit constare debere tribus propositionibus unde sic argumentor

qui scit syllogismum constare tribus propositionibus &c. vel proxime pte facere syllogismum. ut talis cognitionis, vel to pte. si pte proxime. ego habeo regulam, qo illa cognito syllogismus constat &c, equivalenter saltem e regula. si dicerit o poe contra. tu disputo. qui scit quo sine pte essentiae scit syllogismi pte ponere pte essentiales syllogismi, qo pte proxime facere syllogismum. pter consequentia positis sit ubique te essentialia syllogismi, nro ponitur syllogismus, qo qui pte ponere pte essentiales syllogismi pte ponere syllogismum. atqui ille qui scit pte essentiales syllogismi, pte eas ponere.

30 idea faciendae domus e.g. e apta ex naa sua ad me dirigendum in faciendo domo, atqui per talem actum domus constat fundamentis parietibus &c tectis, tam perfectam habeo ideam faciendae domus quo per istum domus constare debet qo tam primus actus e apta ex naa sua ad me dirigendum quo 2us. dicet

Dicet 10 unus me dirigit per accens tectis definio constat &c. alter me dirigit per se. tect definio constare debet qa per accens e qd res aliis naa exprimitur sic factibilis. contra

contra. immo per se me dirigere pte talis actus definio constat &c. pter tria requiruntur ut actus aliquis per se me dirigere possit, primo ut sit de obto. facibili per se; tum e. ut rem illam ex naa mea et o per accens facere possim; 3umo e. ut per se et o per accens versetur circa talem obtum actus ille. atqui ista tria reperiuntur in potenti

negotio nam definire et syllogismos per se subsistere
ex naturâ mea et o per accens definire et argumentari
nouum actus ille uersatur circa definitionem per se,
si quidem essialiter dices

Dices 2o unus actus et preceptum et alter o et
unus prescribit produm faciendo et rei et alter o
prescribit. preceptum autem uersatur circa obtum
facibile ut facibile, go actus qui continet preceptum
et practicum et alter o et. R conc. in uno contineri
preceptum in altero o contineri saltem explicite
sed dico preceptum ad eo et practicum o ad preceptum
sit, sed ad per se et ex natu sua aptum sit ad me di
rigendum. sed autem actus aptus et ex natu sua ad me
dirigendum unus solum fortè et primarium et rel
ut dirigens sit. articulus 2us Loa et practica suppono.

Articulus 2us

Loa et practica.

Suppono 1o constare uix posse quis proprie uti
ondum artem praxim nominare uoluerit, ad uariis in
locis hoc nomen uarie usurpauit. Ira autem maxime
apud illum reperiuntur praxes acceptiones. prima et
pro operatione prudenter facta ut 1o magnorum moralium
capite ultimo. 2a et 3a pro operatione quae o sit mera
speculatio, seu ueritatis considerato, ut eam diuidit ille
etum in speculatiuam et practicum. 3a et pro qua
cumque actione ~~mera~~ humana per precepta dirigibili, quo sensu

so de ea textu 49. practicum vocati datum, qui
propter aliquid ratiocinatur id est rei alicuius perficiendae
rationem inuestigat et modum. suppono

Suppono 2o ab eodem arte praxim hoc postremo modo late sumptam, sensu etiorum capite. 9o dividi in actionem et affectionem ubi actionem potentiae tribuit eam capite. 9o eandem instituens divisionem, affectionem arti tribuisse; hoc tamen discrimine, quod artem, et habitum cum ratione effectivum, expresse dixerit idem ee, quia nec ars et habitus cum ratione effectivus, et nec habitus cum ratione effectivus et ars. et perindeam tem potentiam dixit et habitum activum, immo manifeste constat eum agnoscere actos habitus activos, ex eo quod potentiam definiens progenere dicit ee habitum cum ratione activum, et pro differentia addit ira et quae bona et mala sui. et. ipsum etiam ex magnorum moralium capite ultimo ubi actionis exemplum sitarizationem affert, actio et eo nuncupat sibi abstinentia. dico

Dico 1mo ee habitum practicum potissimo ita adequate et et immediate dividi intellectus in speculativum simpliciter et practicum simpliciter; 9o qui habitus et simpliciter speculativus et simpliciter practicus entitate ex definione utriusque membri certum videtur vel non obstante habitus fieri a nobis per actos per sive speculativus et; si et per practicus et. dico et per quid 2o praeterea requiratur ut habitus dicatur practicus hoc non qui facit aliquid vere vocatur ita praxim ad 100. et speculativa, 9o et practica. potissimo 2o habitus dirigens actus voluntatis et practicus, 9o se dirigens actus intellectus;

nam perinde propter aliquid ratiocinatur sine ratione autem finem esse ad praxim, ut sit actus proprie distinctus ab intellectu, sufficit non. Si sit actus distinctus habitus ab habitu dirigente ut et actus habitus practici a toto directus. Quid ni non intellectus suas operationes ut aliarum potarum actus dirigat. articulus solvuntur obiectiones obiectiones.

Articulus

Soluuntur obiectiones

Obiges primo Scotus in prologo sententiarum quaestione 4ta et capreolus ibidem quaestione 2a qd versatur circa praxim et practicum, tota versatur circa praxim, qd tota est practica, ptr mi. operationem mentis et practici, tota versatur circa operationem mentis qd versatur circa praxim pueri mai. ex arte libro 40 de ar. textu 49° docentis intellectum extensione fieri practicum; hoc et ut interpretantur qd tendit ad aliquid extra se faciendum. Qd negando me primi argumenti ad authoritatem artis Qd citato loco nil occurrere qd ut clin speciem eundem sensum habere potest addunt convinbrisendes quaestione 2a prooemiali articulo 9o quod artem Berbaista mq reperiri: quae si occurrerent facile sic poenam explicari intellectum fieri practicum qd tendit ad aliqm operationem nec qd ostendit in ordine considerationem, sed ad eius adductionem se extendit obiect.

OBJCS 20 qd habet pro fine veritatem e speculativum, atqui loa habet pro fine veritatem, go e speculativa. pbr mi. loa habet pro fine cognitionem verem, go habet pro fine veritatem. R distinguendo ma. qd habet pro fine veritatem obli. contemplandam e speculativam, con ma veritatem faciendam nego ma distingo etiam mi. loa habet pro fine veritatem faciendam, con mi. contemplandam nego mi et consequentiam. Habitus speculativus supponit veritatem in eo, e cumque contemplatur: practicus obtinere tantum supponit sed fuit, sicque loa operationem Christi supponit videre et ee verum, sed fuit in exilio, et sit vera. Inst.

INJCS idem e finis principalis et instrumentalis atqui lica, v.g. physica e caus principalis et loa instrumentalis, go idem e finis loa et physica. at finis physica e veritas contemplanda go et finis loa. R distingo ma. idem e finis ea instrumentalis et principalis sed diverso modo conc. ma. idem e finis et idem modo nego ma. tum permissa et e concessa minore dilinquitur consequens go idem e finis lica et loa diverso modo conc. consequentiam, eodem modo nego consequentiam ao R ontionis e qa finis proximus lica e veritas obli contemplanda, finis proximus loa, e ipsa lica actus qui fit juno propter, atque adeo veritas contemplanda quae e finis ximus lica e finis loa ll remotus.

OBJCS 30 Sylmus directus considerabitur a loa, go sumse. tlam a e practica. pbr consequentia talis

Biblioteka Śląska

actus et habet pro fine operationes mentis dirigibiles
quo et e practicus. Et consequenter antecedit nego consequentiam ad
probationem nego antec. nam considerantur systemata di-
rectus vel in nomen fiat systema, si prior ille et sit
numero regulat; vel in abjudicetur et como do fiant quo
prior factus est, si fuerit numero regulat. absque autem
modo considerato systemata directi habent pro fine operationes
mentis. dico.

Dices tamen multi cognoscere naam et proprietates sui
generis, et stando in ipsa cognitione. R cum tamen ut omnis
sit artifex, quidquid ab ipso considerature tendit ad praxim,
et quemadmodum naam systemata considerata practice ante
quam fiat ita eiusdem proprietates practice cognoscit, post
quam factus est. nec est qui illa posterior cognitio quemcumque
circa factum systemata tam est utilis ad dirigenda
operationes mentis quam cognitio circa naam et proprietates
eiusdem, cum nundum erat factus. tamen in ju elicere
suas conclusiones practicas ex una quam ex altera cognitione,
quo tam una tendit ad opus quam altera. nota

nota habitum illum habitum tamen practi-
cum qui vel animo actuno habet practicum, aut potius
illius habitus est actus et practicus, cuius actus primarij
et practici. et cognoscantur autem actus primarij, obtuno
fonte et finis illius scia, et considerandi. Ex quo obtuno
scia. et tres mentis operationes sunt dirigibiles finis scia
et operationes directa, quo actus primi et illi definitio
condiuta debet genere et diria, systemata &c. et ordo omnis
regulae quo quicumque actus ex illis pendent, vel cum illis
connectuntur et practici. nec est quo et tam attendi debet
obtuno specialis et mente circa quo versantur singuli, quo

cae de scale circa qd versantur est contra

contra vero qd obiunt scale physice ecorum rivale ut naturae quidquid posset considerari in physica hoc totum erit speculativum, qd obiunt scale et sacrilibile, sed speculativum. caput quinto antea litera stricte dicta articulus primus statuitur questio. ortes

Caput tertium.

An Lex sit sua stricte dicta

Articulus primus

Soluitur questio.

artes libro 60 ethicorum capite 30 virtutes mentis quinque numerat, illectum, sapientiam, scientiam, prudentiam, et artem. unitaque definitem sit de virtutem mentis investigandum e an ad aliqm ex iis virtutibus pertinet, qd definiri a pe nisi prius singularum explicatio tradita sit. Illectus

Illectus in hoc loco o signat potentiam qua cognoscimus, sed habitum quo mens iuvatur ad melius facilius que percipienda principia quedam per se manifesta, et quae etiam o desiderant probationem quae explicationem terminis eorum, ut impossibile e idem ee simul et o 2e de totum o maius sua parte. ita

Scia. est habitus quo intellectus noster innatur ad obtinendas cognitiones certas et evidentes per veram causam ex de obiecto invio. ut tradit arist. in eliorum capite 30 et nos paulo post explicabimus. sapientia

Sapientia media quodammodo est intellectum et sciam, si quidem ex primis illis manifestisque principiis conclusiones deducit, quas deinde scientiis subministrat. Est ergo virtus mentis ex altissimis earum primis quae principiis quid piam per discursum colligens. per altissimas autem earum illiga ea quae conveniunt et enti ut ens unum verum, bonum, caeteraque vel spiritum vel corporum omnio affectiones. per prima principia illiga ea quorum veritas est manifestissima, et quae latissime patent, id est ex quibus plurimae deduci possunt conclusiones. prudentia

Prudentia est ab arte habitus cum vera cum ratione activus circa ea quae sunt bona vel mala. sive est habitus vivus primum et regere non tantum ne ad malum deflectat. ars.

Ars. est habitus vera cum ratione factivus. quid porro sit discriminis inter apud artem interactivum et factivum explicabitur a nobis posteriora

Certum. est primo scam et est illectum principiorum, nec sapientiam. sibi qui illa vitis fuit et eius speculatrix, et de obiecto suo nil proferibunt. tria vero de obiecto suo proferibit aliquid ancedit qd soa et considerat prima principia dicet

Dicet. et aliquos principia tam, ut dictum de

et dictum de nullo quæ sit eadem uni 20 &c. Quia
principia uel clara sunt per se. uel non sunt, si sunt clara per
se. non pertinent ad fidem sed supponuntur a fide, uo-
cantur tamen fidei quia illis utitur fides ad regulas suas
demonstrandas. si non sunt clara per se. fides non est illectus
principiorum, qui talis habitus uersatur circa ea
quæ sunt clara per se. certum

certum est 20 fidem non esse prudentiam ppri-
dictam. quia prudentia uersatur circa mores, præseri-
bitque actiones uoluntatis ut fiant honestæ et laudabiles. fides uero considerat operationes illectus, ut sunt
uerae. articulus 2us prolata ad quæstionis solutionem
tuae

Articulus 2us
Prænotata ad quæstionis solutionem.

Scia tribus potissimum modis apud artem sumitur. 10 quia qualibet cognitione certa sive per discursum facta sit, sive sine discursu per solam terminorum apprehensionem. 20 modo sumpsit sapientia metaphysica capite. 10 ubi illectum sive habitum principiorum uidetur inter tria reponere. 20 pro qualibet cognitione per discursum facta quæ sit certa sive obtenta circa ad occupatur a nobis perdeat, sive. 30 ita sumpsit artes nono metaphysicæ capite. 20 ubi artes moralemque philosophiam in tertio numerat. 30 denique pro et a sola cognitione certa et euidente rei a nobis prudentia per uerum et ipsum causa

ita sumit bo ticorum ubi discimen inter virtuos illectat pro dore se profitetur. addi forsitte non ei duplex alius tendus sua primo pro cognione parta per sensum. 20 pro cognione o oio certa, nec de sunt exempla apud atlemi sed qa tunc valde sumi tur tionem suae volend omisi. ad

ad illigentiam autem 2a acceptionis notandum 20 duplicem ee necessitatem, alia dr pdicati bra a obstacta, alia subti, seu absoluta. necessitas subti ea o qua dr trei qua dr existere nrio, eamque con uenire deo manifestum e. necessitas pdicati consistit in nexu nrio pdicati cum subto, ex quo fit ut nunqm subtum ee potit, nisi pdicatum illi ipsi conveniat eam necessitatem habet obtuno aut ipso tonis, aut sylmus continens dictum de oi bone concludit, qa impossibile e sylmum continentem dictum de oi bene o concludere. notandum

notandum 20 necessitatem subti vel existentiae duplicem ee. alia e metaphisica, alia physica 1a dr etiam adequata, 2a inadequata. metaphysica e, qua aliquid ita nrio existit, ut a nullo oio pendeat; et prorsus impossibile sit o existere. physica e ea qua aliquid depend et quidem a deo, sed nullam habet eam creatam libera per precepta operantem a qua dependeat. primam necessita tem habet solus deus, 2am habet etiam lumen, qd pen det quidem a deo sed eam creatam o habet nisi solem qui o agit per precepta dum libertate carent. sed domus oren nlis eae neutram habet necessitatem qa pendet ab

architecto per artis huc requisitas operante, notandum.

notandum 4o cum quaeritur de aliquo habitu utrum sit scientia, an quaeritur de totali, nam certum est physicam esse scientiam, certum tamen etiam est multos in ea esse discursus probabiles et, et scientificos satis et quod ut ex pte si scientia maxime vero quae specie primarium sunt oblatae, ad quod referuntur ea de quibus agit. ntdum

notandum 5o mentem artis de scientia, obiecti que eius necessitatem maxime colligendam ex libro 6o ethicorum, capite 3o et 5o pbr tum quia illi libri de moribus certissime ad arte scripti sunt. tum quia naam virtutum mentis diligentissime sectavi se pfitetur et earum ostia inter se comparat, et quae cuique convenient vel necessitas vel contingentia late explicat.

In eo igitur loco artes nempe 6o ethicorum, capite 3o sic habet est id quod firmat et non aliter se habere existimamus. habile igitur nriam et quod est nrio eternum, quae in nrio sunt, absolute ea sunt eterna. quae autem sunt eterna, corruptioni et subiacent. Tum capite 4o de arte sic loquitur ars est circa productionem versatur, communisque et contemplatur ea eorum aliquid fiat quae et ea et et et

sit aliter se, ars uero qa aliud e actio, aliud effectio.
ex qua arte doctrina sta colligo. unde e obtuse
dicere debere habere necessitatem aliqm quae o sit
in obso artis. cum e obtuse dicere necessitatem re
quirere maiorem, ea quae e in obso prudentie. cum
e obtuse dicere habere in se suum principium o in
operante. articulus 3us solvitur questio. dico

Articulus 3us.

Soluitur quaestio.

Dico Ioanno o se Scriam Stricte loquendo, et quo
modo sumsit artes libro 60 ethicorum. pbr. quod nullus
habitus practicus stricte loquendo e scia Ioa e ha
bitus practicus qd Ioa stricte loquendo o e scia ma
pbr. ex arte libro 20 metaphysice tantu 30 ubi
docet sapientiam se speculatiuam, qa alioqui o
est scia qd ex mente artis nullus habitus practicus
e scia. ratione pbr. eadem maior scia stricte
sumpta uersatur circa obtuse qd o pu aliter
se habere, et qd scitur aliter se habere o poe, at
qui nullus habitus practicus uersatur circa obtuse
in modi: qd nullus habitus practicus e scia stricte
sumpta. ma o artis 6i ethicorum capite 30 minore
pbr. nullus habitus tradit precepta circa obtuse qd ali
ter se habere o pu, et scitur aliter se habere o poe.
sed ois habitus practicus circa obtuse circa qd uersa
tur tradit precepta, qd nullus habitus practicus

uersatur circa obiectum qd o qu, et scitur aliter se habere o poc. minor ex dictis antea de habitu praeuisio certa ei: maior per se clara nemo n hadit precepta de tis quae aliter se o pouni. ergo

Ser habitus nullas habent demonstrationes o fidei; ergo nullas habent demonstrationes, qn o a fide maior e artis capite 30 iam sepe citato minor pbr eiusdem auctoritate ibidem docentis eorum quae possunt aliter se habere, demonstrationem o fieri, pbr

Probatur 20 fide obiectum aliqm debet habere necessitatem quae o repetiatur in obto artis et prudentiae atqui fidei obiectum nullam habet, qd fides fidei maior e artis ut superiori capite ostensum e. pbr

mi operationes mentis quatenus a fide, proceduntur id e rectitudinem cum se capaces o minus prendant a nobis libere operantibus et per precepta quae sed artificiales, aut actus voluntatis quos considerare pdentia, qd o maiorem habere necessitatem. ergo

Ser cognitiones artis sit certae, euidentes, per causas, rei artis, et ntiae necessitate pdicati, qd cognitiones illae sit uere fidei. pbr antea per ptes. aut uirtus dicatur habere cognitiones certas, et quae falsae nunquam se ipsum. ars e uirtus illectus qd habet cognitiones certas maior et mi. sit ex arte capite 30 sequens citato.

20 qd sim euidentes pbr ob cognitio certa pbr diuinam - e etiam euidens, cognitio artis ex dicitur e certa, et o a fide diuina, qd e euidente

30 cognoscibilitas est per eam per quam est cognoscibilis, vel est nota per se, vel per eam cognoscibilis propria et evidens est et nota per se, ergo nota est per eam maior clara est, nam evidentia est veritas clara rei apparentia, vel quod vel apparet in se ipso vel in alio, si in se apparet, dr nota per se, si in alio dr nota per eam minor etiam certa et evidens est. Strique pu exactis libro primo metaphysicae capite primo ubi in eo artificium distinguit ab experto qd artifex scias eam quae expertus ignorat. Ergo cognoscibilis versatur circa rem utilem qd probatur authoritate Aristotelis libro 10 metaphysicae capite octavo primo his verbis. Experientia singularium est ars vero universalium cognoscibilis. et libro 10 rethoricorum capite 20 ubi negat artem ullam considerare singularia qa id in finitum est cum infinita ipsa sit singularium multitudo, tunc qd cognoscibilis et per eam certa et non per veram quae circa singularia versatur, cum certa cognoscibilis et poni in se, vel in eam articulus fuit secundum ut effugia adversariorum. Rondent

Articulus 4us.

Praecludunturur effugia adversariorum.

Rondent adversari, primo et stantibus praemissis sufficientem esse in obti loco naturalitatem ut sit obtum sciae, qa inde et sequitur rectitudo

finem enerationum mentis pendere a nobis quia ad
actualem existentiam. o tamen quia ad essentiam, sicut
quia ad amitto inam. nam independenter a nobis mentis
quia. et operationes mentis capaces sed directionis. Atque
ratio commercio judicatum inter ea subtum conclusio
nis tota verbis eadem istud definio constat genere et dria
impossibile. n. e. veram definitionem existere nisi con
stet genere et dria. quapropter definio, inquiunt, e contin
gens unum existentiam, sed unum essentiam o nria
de ottia autem o de existentia datur sua. contra

contra primo art. o ff remoficit, sed eadem
ratio faciendae considerat. pbr art. 2 e habitus vera
cum ratione effectivum atqui illa ratio potitur e unam
ratio tales autem cognitiones quae pertinent ad artem, in obto
sua habent necessitatem ottia. seu judicati, qo dicit
o illam solam necessitatem ottia habere debet quae
in obto sua maior debet et necessitas quae in obto
artis. contra

contra 20 ista propositio definitio constare debet ex
genere et dria, o magis versatur circa aliquid contin
gens quo ista definitio constat genere et dria. pbr tam
e nriam ut eo modo fiat si fiat, quo nriam ut constet
genere et dria. si sit. fateor ut libere fieri definitio
nem atque adeo existentiam ee contingentem sed dico
existentiam definitionis o ee obtum talis propositionis ad
pata qui propositio o pe carere suo obto, at talis propositio
pe existentiam definitionis o inferre, qo existentia
o ee obtum propositionis a clata existentia igitur e
finis et effectus ambo o obtum dicet

Dices idem e effectus artis et aut obtum. R. sub eodem respectu nego ppositionem nam operas ut dirigibilis e obtum ut directa. Seu ut existens, suno regulas e effectus pdicatum autem illud dirigibilis conuenit uno subto, pdicatum illud directa conuenit contingentes go obtum artis e nriuno. dices

Dices iterum pdicatum e id qd sciturr go sufficit necessitas pdicati. R. conseq. antec. distgo consequens sufficit necessitas pdicati ad cognionem certam conseqentiam ad cognionem scientificam nego consequentiam. cognio n scientifica distinguidebet a cognione artis ppria, idque pnes obtum ut pbatum ex arte. apte fo logicorum en quo loco obserua. hec uerba ars est communis scitur contemplaturque, go ars, naam ipsam considerat. contra

Contra 3o si cogniones quae uersantur circa naam arte factorum sciae, cogniones etiam quae uersantur circa naam morum erunt sciae consequens o pe dici in doctrina artis. nam si artes distinxit artem a pdentia qa hae uersatur circa mores practice seu precipiendo, illa o uersatur circa mores. aut ea pdentia quae considerat naad rerum o distinguetur a scia pstor eandem rationem ita ut pdentia speculatiua uersetur circa naat rerum moralium, scia o uersetur circa res morales. Deus

Respondent abi 1o hanc quidem fuisse doctrinam artis, sed ex falso principio argumentatum esse qa putabat mundum 2o nrio 2i quam ab aeterno existisse, unde inferebat entia naatta tum spiritum e nria

qd ō pōdici de artefacto. contra

Contra hanc rationem dica fria: Tum e eadem assertionem fuisse. Et de scia quum mentem artis sumpta. alterum e falsum ee artem ex falso principio in errorem inducitur. Fuisse nam licet in hac opinionem de obto scio. uenerit fortasse facilius propter conceptam de aeternitate et necessitate mundi opinionem. Tamen de hac fundamento, stare pe eius doctrina. ratio o qua artis ō dicit dari, ciam de existentia rerum naturalium, sed cum nellet distinguere artem a hac conditionem requisiuit in obto scia quae in obto artis ō reperiebatur. hanc quidem conditionem satius extendit, quatenus obtum scia rum speciem ee aeternum, et prio existere, uelut, in alterum tamen erroreum excitto priori ō fuit inductus.

Tum a. suppositis fidei principiis de contingentia rerum physicarum, et secluta authoritate artis doctrinam quo tradimus alia qualibet ee probabiliorem. illud autem pbri possit duobus principiis. Tum

Tum e solum q. q. existere minus contingenter quo certe sentiam pbri sol n pendet ab ano Et decreto dei libero artefacta autem pendent a triplici primum n debet ee de creando hoc qō voluntas Dei operatur libere, qō dem hoc contingenter bene operatur, poterat n male operari. alterum

alterum principium e qd ars sit habitus cum ratione effectiuus hoc n supposito ō pe ō considerare. nam, qn ō pe ō ostendere ppriotatem de subto; qō obtum artis habet necessitatem pdicati.

Unde sic sublumo scia debet habere maiorem necessitatem qui ars q̃ qui habere maiorem necessitatem ex prejudicati, hoc in consistit in indiuisibili qo debet habere iclam maiorem necessitatem ex pte subti. arbitrio qual solumtur obiectiones obiect

Articulus Qus

Solumtur obiectiones.

Obiec primo authoritatem arist libro primo priorum statim in ho, et libro 2o posteriorum sortu 26o, ubi Boam appellat triam demonstratiuam, uel triam demonstrationis, qo Boo en arte et scia in ho argumento aliqui tion magnam fatiam, sed immerito, neutro in loco de Boo loquitur, sed de demonstratione in ursam interpretantur ipti coimbricenses, licet Boam doceant et triam. si tamen de Boo loquerentur Qdoremonegando consequentiam, nam a uero tam quid o licet argumentari ad uerum simpliciter ut in fallacia diximus, qo ex eo qd Boo dicatur tria demonstratiua, nempe tria cum restrictione et addito, o bene infertur qo a tria simpliciter et sine addito. ideo quippe appellatur tria demonstratiua, qa conficienda demonstrationis uia et rationem tradit. obiect

Obiec 2o habitus qui habet ueras demonstrationes e scia, atqui Boo habet ueras demonstrationes, qo Boo e scia. maior clara et plerumque arteno 2o posteriorum capite 2o, ubi triam appellat effectum

demonstrationis. probr nu. tam habet sua demonstra-
nem, et argumentatio continens dictum de omni bene con-
cludit, syllogismus in barbara continet dictum de omni qd
bene concludit. ergo syllogismus est demonstratio qa probat per
etiam propriatemque. R. syllogismus probat propriatem
per etiam rei prioris et vera demonstratio concipit propositionem
rei o prioris nego propositionem et syllogismus allatus probat
propriatem per etiam rei o prioris. ratio

Instat. syllogismus allatus est vere demonstrati-
vus, qa nulla distinctio probr autem aut syllogismus vel
est demonstrativus vel dialecticus vel sophisticus, atqui
syllogismus ille non est dialecticus nec sophisticus qa est de-
monstrativus. ma fundatur in arte qui syllogismum dividit
in tres species tantum probr nu syllogismus allatus non est
probabilis, sed etiam certus, qa non est dialecticus non est falsus,
sed verus, qa non est sophisticus. R. negando antec ad
authoritatem artis dico enim in divisione syllogismi demon-
strativum sumpsisse latius, nempe pro omni syllogismo
certo, sive reliquas habeat conditiones ad demonstra-
nem stricte dictam requisitas, sive non alioquin syllo-
gismi et ad probandum et artem pertinentes ad nullam fraterem
revocari possent. obiect

obiect. id qd non est aliquo modo se habere prius non
quantum satis est ad fidem, atqui illum locum non est aliquo
modo se habere, qa obtinet locum prius non quantum satis
est ad fidem. probr nu impossibile est definitionem non consta-
re ex genere et differentia, syllogismus qui continet dictum
de omni non bene concludere; non sed definitio genus et

driam, o contineri, vel vera definio, qua modum
aut qd est, aut est hoc. Distingo maior qd
se aliter modo se habere absolute, et independenter a nobis
libere operantibus, et mrium quitam latit et se ad tiam, conc
maior qd se aliter modo se habere ex suppositione tt et
dependenter a nobis libere et per precepta operantibus
nego maior distingo similiter minorem obtinere se aliter
modo se habere ex suppositione et dependenter a nobis
per precepta operantibus conc min. absolute et independen
ter a nobis per precepta operantibus nego min. et conseq
uentiam. eodem modo sylmus exemplis aa se aliter
se habere, qd quodomus aut aliud artificatum. pe quippe
domus aliter se habere, id est commoda ad habitandum,
si ruinam artis precepta o fiat, ita etiam sylmus
mrio benoconcludit si fiat ruina regulas, sed nro bene
fieri et ex utilitate, si regula o observentur. Instabit.
Ie obtinere physice mrium et ex suppositione tt
go illa necessitas sufficit. pterantec. ecclipsis lunae,
exemplo aa mrio tt et ex suppositione interpositionis terrae
inter solem et lunam et lumen mrium tt et ex suppositione
qd sol existat, go obtinere physice et tt mrium ex
suppositione. Distingo antec obtinere physice et tt
mrium ex suppositione quae o pendeat a nobis per pre
cepta operantibus conc antec. quae dependeat a nobis per
precepta operantibus nego antec. supposito solis existentis
aut terrae interpositae o pendet a nobis, qa o a potestate

in non potestate suppositionem illam ponere vel impedire
sed suppositio systemi fuit sum regulas prondet a nobis
per preceptum operantibus. Instis

Instabis 20 illa suppositio terrae, et a magistrio
quo suppositio systemi - go nulla ratio subsistantiae terrae
et habet necessitatem existentiae, go suppositio terrae a magis
trio quo systemi subsistantiae terrae a deo libere creatae
et libere conseruatur go et habet necessitatem existentiae. R negando antec et distinguendo pluribus non terra
et habet necessitatem existentiae adequatam et metaphysicam
conc. inadequatam et physicam. nego. nec in hac brevis
preceptis quibus terram vel facere primus et vel factam
destruere. Instis

Instabis 30 sequeretur fallsem deum et habere
sciam stricte dictam de rebus creatis ipse in pondere a
deo quo ad existentiam, item sequeretur equivocum ca
rundem creaturarum et ec speculativam illa nequ
dirigere deum in opere faciendo. R nego ubique
sequelam obstuno 10 primarium et equivocis divinae a deo
ipse qui est maxime unum speculabile et et et factibile. at hae speculativi vel practici sumitur a pri
mario obto sed de hac difficultate pluribus egerunt theo
logi. Instis

Instabis 40 obtuno aliqd physicae et habet necessi
tatem existentiae istam inadequatam go nulla se
cuo subsistantiae operae nec ipsae mentes pertinent ad

obiam physicam, quae est artem, sed poeticam etiam, et poeticum operationes considerat. R. primo distingo antec. obiectum aliquid physicum secundarium et minus principale habere necessitatem existendi inadequatam concedo antec. primarium et principale nego antec. a posito autem primario subiecto sumam denominationem accipit et ab eo ad et minus principale R. 2o negando antec. ad probationem distingo operationes mentis ut sit effectus naturales sit obiectum physicum cone, ut artificialiter fieri possint nego. ut effectus naturales illectus non necessitatem habent inadequatam, tum quia illectus eo modo cau. et unius ut sol luminis, et ignis caloris, tum quia operationes eo modo sumptae habent principium sui in natura, et in operante, id est cognitio quae physicae de illis fiat, et eius operationem illectus, sed cognitio sua et principium operationum quas considerat, praescribendo ut fiant, quem ad modum pri. si considerentur sumo gravitatem proprietatesque naturales et unius et pri. et obiectum sed et, sed quatenus et in statuam conformandas et obiectum artis quae formis statuae habent a natura, sed a artifice, obiect.

obiec 1o ex phorum dictum nemo sit qui nisi sciat se scire, go ut aliquis habeat sciam physicam, debet scire per scam se habere sciam, go sua et tota. R. sicut ex dictum sic illegi debere, nemo sit qui nisi de sua sciaeritate certus sit, neque unum et ut id cognoscat per aliam sciam proprie dictam aliquis ad tam aliam exquirendam tua, et ad istam alterum et in infinitum

Obiez 7. mathematica est scia speculativa, qd et hoc probatur ante ex arist. 6o metaphysicorum, ubi docet mathematicam esse speculativam sciam, et quidem abstr. scil. perfectiorem, et eo clariorem capite 7o geometra quidnam sit et qualis rectus angulus inquirit, et non ex contemplator. Dicitur quod antec. mathematica versatur circa triangulum naturalem et scia ione ante circa triangulum artificialem nego antec. hoc et solum illigatur solandum in superiorem figuram et proprietatem corporis naturalis qd tantam habet necessitatem quantam ipsum corpus naturale, qd corpus naturale et pr. ze sine figura. atqui corpus naturale habet necessitatem sufficientem ad sciam, qd et figura. obstinuo autem mathematica est corpus figuratum, qd est mirum si aliqua mathematica est scia. aliunde vero datur aliquis habitus ad efficiendas figuras triangulas vel quadrangulas circulas et cetera sed artificiales, qd datur mathematica quae sit art. prior mathematica versatur circa figuras naturales, et habet pro obto corpus figuratum, posterior versatur circa figuras artificiales, et habet pro obto corpus figurabile. Instis

Instis qd dabitur etiam duplex, hoc altera scia quae versatur circa hylemum naturalem ide factum sine regula, altera art. quae versatur circa artificialem, prior habebit pro obto operationes rectas, posterior operationes diriguibiles. Et nego sequelam disparitas et primo qd detur figura triangularis independenter a nobis et libere operantibus, at hylemus et dependenter a nobis et libere operantibus qd si aliquando fiat hylemus a nobis o

libere operantibus. Illud e per accidens, sylmus tu cum
sit artificialiter a naturali et artificialiter a naturali liberaque
debet fieri libere et a natura sua. et valet igitur consequentia
a triangulo ad sylmum, qui sylmus et eiusdem habet
necessitatem; corpus tu cum sit artificialiter finitum et
artificialiter figuratum, at spiritus neque e artificialiter cogitatus
neque sit, erit artificialiter ratiocinatus. 20. transeat detur
sylmus alter naturalis et artificialis fatear naturalem fore
obtuse sicut, artificialem fore et obtuse artificialis sed artificialis
naturalis erit obtuse sicut physica, et ita sicut. hac ratione et prima probabilior et conformior superius dictis

Instabis. tamen iam fuisset questio de natura
utrum sicut quae considerat sylmum naturalem sed dicendo
sicut an physica, ut autem sicut quae considerat
triangulum naturalem dicetur matematica et et physica
sicut autem quae considerat sylmum naturalem dicetur
physica et et sicut. Ad 2. ex quaestione de natura quod
ait. Aliquatenus examinandum e quis sit questionis status,
quae hic inter priores ex ratione ita proponitur.
quaeritur autem utrum considerat corpus quae sit artificialia
artefactis sit sicut an et; itaque et et extendenda quae
sit ad ea quae et sit artefacta quod si aliquis sylmus et
artefactus deceo et procedit questio. Sunt autem ex
questionis statum patet ex eo quod docent adversarii, et
quod negamus nos, minorum dari sicut de ei busar satisfit
at de domo et horologio, quae naturaliter existere et negat.
quod autem specialis detur sicut quae considerat ~~[illegible]~~ physicus
patum et et detur specialis ~~[illegible]~~ distinctus a

physicas quas considerat operationes mentis id quoque quo multo plures se applicabat corporis quanti, et magis demonstrabiles quam operationes tectae. Inibis.

Inibis et eadem ostia naturalis systemi et artificialis, quo si de uno datur fieri datur de altero, concinnatae rerum consequentiam quo deest in artificiali condito establitur requisita in solito artis. eodem

eodem modo solvitur quod affertur de musica quae sicut ars musica non sicut una arte musica solo formino concinnit solo neque quae musica non sicut speculativa et, cui solum se subiicit, sonorum proportiones et applicatas mira rectitudine autem in consideranda sua contemplatione rationem ad contentum mirando cuius capacem se regulas peribendo et considerat quod et applicam artis musicae apud tamen loca sit ars stricte dictae articulus primus dirimitur controversia suppositis.

Caput quartum.

An Loa sit ars stricte dicta

Articulus primus.

Dirimitur controversia.

Suppositis ita quae de solo artis et sicut en arte diximus notandum quoque et ea artis nomen quinde ac sicut modo latius modo strictius sumi. latius ut ann comprendit artes liberales. tunc sumitur pro quocumque habitu tradendi praecepta de re alicui

ad humanam vitam, qua ratione certum et tam
a fortiori, strictiori sumitur pro habitu certa ratione
effectiva id quod circa actionem propriae dictam
versatur. notandum

NOTANDUM. 20 differimus quod inter actionem
et affectionem propriae dictas affectioni aliquis aliud obtet finis praeter ipsam affectionem, v.g. post aedificationem
manet domus actionis quod aliud finis v.g. stratificatio
nil et actionum voluntatis ita habet artes libro 20 physicorum textus 10 et 20 item libro primo magnorum
moralium capite trigesimo 30 dicit post affectionem
remanere aliquid aliquid sensibile, quod vero post actionem
quare docet artem aedificatoriam effectivam et saltatoriam quod etc. item libro 60 ethicorum capite 90
ubi docet artis alium esse semper finem ab affectione, quod
etiam docet libro primo magnorum moralium capite ultimo item et idem libro primo politicorum capite
30 docet instrumentum affectivum debere nihil relinquere opus aliquid permanens et substantiale post operationem. dico

DICO Licet quod artem stricte sumptam non esse
habitus affectivum, quod est ars propriae dictae consequentia ex
dictis clara ex antecedenti prius Licet versatur circa affectionem propriae dictam quod est habitus affectivus antecedenti prius Licet versatur circa operationes mentis quae affectiones
et affectionis non sunt artes. sed et habitus aliquis est finis
praeter ipsam operationem autem mentis nullus est alius finis
neque non est aliquid minus operabile exercere operationes

rectas illectus qui ad santatis. esse

Ptr authoritate. Ai doctoris prima 2a quæstione 4ta articulo 3o ad 3um ubi ait artes liberales in quibus numerat Joan. 2o et per similitudinem artes qa o relinquunt opus sensibus patent. articulus 2us solvuntur obiectiones obiect.

Articulus 2us

Solvuntur obiectiones.

Obiect 1o qd versatur circa productionem ars sprie dicta, sed versatur circa productionem nempe circa operationem mentis qd e ars sprie dicta. Sed dist quia qd versatur circa productionem rei sensibilis et permanentis e ars sprie dicta conc mia circa productionem rei insensibilis et spiritalis nego ma. dist quia similiter im. Joan. n. nec operationem sensibilem habet, nec opus relinquit subsistendo sensibus finita operatione. nec dicas systema vocalem ex sensibilem, et finita ratiocinatione remanere poci systema strictum qui sensibus subiiciatur

R. n. Joan. per se nec vocat considerare nec scripturam, unde tota in mente residet, suasque habent operationes in illectu. in sbi

Insbi ad artem o req. ut ritur ut opus remaneat subsistens sensibus post operationem, qd nulla Rontio. pro artes se aliquae artes quae opus eiusmodi o relinquant qd id ad artem o requiritur. pro artes solvendi et stari Zandi o relinquunt opus, qd aliquae artes o relinquant.

Ad 1 artes illas saltem habere quas sensibiles actiones sensibile quidem habet quia spiritale. Ad 2 negando antec. et dico artes libertatis et saltandi et saltandi et artes proprie dictas quae rectae conformis et arbitrii qui bene obtinerunt capite 40 asserit esse artem et habitum effectivum. Libro vero primo magnorum moralium capite 33 nego artes predictas esse effectivas sed activas. Et obiect.

OBJECT. 2 quod habet finem diversum ab operatione et effectivum. Loco finem habet diversum ab operatione quod loco et effectiva maior et artis effectionis inquit finis diversum quid ab ea et. probatur. Loco habet profitetur cum sit modus sciendi quod finem habet ab operatione diverso. Ad primo distinguo ma. quod habet finem sensibilem et diversum ab operatione et effectivum conc. ma. finem insensibilem et spiritalem nego ma. Ad 2 distinguo aliter ma. quod habet finem diversum a bona operatione tam imperante quam imperata et effectivum conc. ma. quod habet finem diversum ab operatione imperante et imperata sed et ab operatione imperata et effectivum nego ma. distinguo partiter mi. Loco habet finem diversum ab operatione imperante conc. mi. imperata nego mi. et consequentiam. hanc consistere existimo et conformem mentis Aq. et ei constanter negat potentiam effectivam et, cum tamen ordinetur ad operationem virtutis, sed quia virtutis operatio et actus prudentiae imperatus, et dr. prudentiae finem habere diversum ab operatione similiter nec Loco dicit de eo finem habere diversum cum sit ille mengre actus sciat sit operatio Loco imperata. et obiect.

obiect. 3o si Loca est habitus vera cum ratione
actiuus et potentia Q. negando qa potentia e habitus
actiuus circa ea quae non sona si vel mala subiect.
In Obiect solo potentia e actiua, patet ex arte libro
6o metaphysicae textu primo ubi docet actionem et ele-
ctionem agibile et eligibile esse unum et idem, go cum sola
potentia sit electiua solo erit actiua. Q. nego antec ad
authoritatem dico actionem ea loco sumi specifice o ge-
nerice id e. o pro actione generalim, seu pro aliqua
specie actionis ut constat ex authoritate eiusdem artis
actionis generice sumpta ab effectione distrimen oppliean
tis et cetr. qa illa verba circa ea quae sona si vel mala
redundarent in definione potentiae et male artes diffe-
ritari actionem ea actionem. obiect
obiect. 4o Sca e scia practica go o e habitus
vera cum ratione actiuus patet ante ex arte libro 2o
metaphysicae scia dtur in speculatiuam et practicam, go
datur aliqua scia practica, nulla e alia cui potiori iure
id tribui potest, alqui scia practica ex multorum opinione
e art, go Sca e art. Q. scia non practicam stricte dictam
nisi cum ad authoritatem artis R. cum citato
loco sciam sumat e in late significatu et impropria quate-
nus et potentiam et artem et comprendit qd ex eo appa-
ret manifeste, qd sciam practicam aliamo recenet et
qui artem et potentiam, go o sumit sciam stricte eo
modo quo sumpserat 6o oticorum, ubi sciam ab
arte potentiaque distinxerat, go nil eo Rigere potest

ad aversarij ex. ∞ loco cum dixerimus loam ∘ ∞ stricte dictam et eo modo sumptam quo sumpsit artes to efficorum. obiec

obiicies qd si loa ∘ e ars ∘ ∘ adequata divisio virtutis intellectus in quinque species ab arte reconstitutam loa neque e intellectus neque sapientia neque prudentia neque scientia neque arsi ut respondetur huic obiectioni. caput sum quid sit loa articulus in loa e instrumentum dico primo

Caput Sum

Quid sit logica

Articulus primus

Loa e instrumentum

dico primo Zabarella libro 10 de natura logicae cap. 10 bono sensu dici posse loam ea virtutum intellectus divisione et comprehensam fuisse, et comprehensam ∘ fuit comprehensa qa ∘ fuit expressa si quidem artes solos habitus principales et exprimere voluit, fuit semen quodam modo et implicite comprehensa, qa principalium mutatum nominatione, alia quoque comprehendunt, quae eorum gratia sit quemadmodum inquit, rogatus aliquis quo iuerit, romam ∘ arbos inter media nominat, quaniam ad eundem et roma gratia profectus e. hac ratione satisfacit obiectioni quatenus pugnat contra loam, nam satis erit rondere artem principalium ∘ instrumen

bolum, quales sit Loa et grammatica mentimen
expressam scisse. dico 2o tamen ea habilem instrumen
talem ita ammonias, alexander, simplicius, averroes,
Sanct thomas, albertus, egidius, Ximera, Palarella, et
cet actores peripatetici et ex recentioribus multi inter
quos simecius semiglesius

Nor primo ex arte qui loam ad circo inscriptis or
ganum ac refert baerlius et 2o metaphisica frate
ig. appellat cum modum sciendi, quo scientiae ut ad
finem scie consequendum. denique primo sapientiam
capite nono ait ea quae in Loa quaruntur, quaerit
inter aliquid qd sit primum Loa, sed et ie adiunge ad
aliud ex quo loco infert alexander loam instru
mentum. p. ti.

Nor 2o ratione qa finis ultimus et est alis Loa
sc scie, seu operationes sciarum recta, ad hunc autem
finem Loa concurrit instrumentaliter suo artificio,
nam principaliter actus sciarum fiant ab habitu scia
rum. qo Loa ea habitus instrumentarius, distinctus
et aliter ab ~~ab~~ actus aliis habitibus nam alii habitus
consequuntur finem suum per suam actionem primi
palem, sola Loa consequitur finem. ~~suum~~ suum per
actionem aeris ea appricis instrumentarium. et tr

Ctr de ratione veri instrumenti ea ut sit subor
dinatum tacti principalis, et ut applicetur ad praecenem
principalis agentis. atque Loa hoc habetque convenit,
nam et ad effectum sciarum producendum ad hic etur, nem
pe ad efficiendam suam actionem quae principaliter
fit a ipsis aliis habitualibus, et Loa vero instrumentaliter

et a quo ad directionem. preterea virtus illa directiua
Loæ e per se subordinata habitui fidei, quæ pro prio
in actum fidei per se, sed debet applicari a principa
li habitu, id e a alijs fidei. articulus 2us solumentur
obiectiones obiect

Articulus 2us

Soluuntur obiectiones.

obiect 1o habitus qui habet actus suos proprios quos
efficit sine concursu principalis causæ, o e essentialiter causa
instrumentalis, at qui Loæ habet actus suos proprios quos
efficit sine concursu principalis causæ go Loæ o e essentialiter causa instrumentalis. Ad d. ito ma di illi proprios actus
sine instrumentis quibus mediantibus concurrit instru
mentaliter habitus ad actus alios nego ma di o sine
instrumentis quibus ita. conc ma at qui Loæ habet
proprios actus qui sine instrumentis quibus mediantibus
concurrat instrumentaliter habitus conc. aliter nego
mi nempe satis e ut Loæ dicatur habitus instrumentalis qd o quiescat in his actibus, sed mediantibus illis
concurrat instrumentaliter ad actus aliarum fidearum.
Instabis Loæ o influit in actus aliarum
fidearum go nulla solutio prior antec uel influeret
effective aut directive, neutrum dici pe go o influit
R negando antec. ad probationem conc ma. conc etiam
mi. quo ad illam potest quod dr o influere effective
sed dico influere obiective et quidem duobus modis.

primo in ipso intellectu exemplaria quædam ipsi finorum
vel abstrahentia a materia, vel terminis fictis constantia,
in se a et b. ab c et d a, qo ab c et b. ad illorum
similitudinem fiunt veri syllogismi ut in architectura solent
fieri ficta quædam signa quæ domum representent et
quam imitatur artifex dum instaurat domum construit ita
et in intellectu regulæ seu præcepta quæ nos dirigunt in
faciendis syllogismis. Instis.

Instis Sua o et dicenda habitus instrumentalis
ipsi rationis requisita et exemplaria quæ efficit ut fren
factoria o dri habitus instrumentalis respectu artis eques
tris ipsi equo qd instrumenta conficiat quibus utitur art.
equestris qo equari o et dicenda sua habitus instrumen
talis on eo qd conficiat instrumenta quibus utatur artifex
tria: R. nego antec. ad probationem conc. antec. nego con
sequentiam disparitas e qd frenum o dirigat actus art.
equestris. nam illi vel de interni vel externi, interni actus
o diriguntur a frenis patet, externi diriguntur ab in
ternis. frenum itaque e instrumentum quo noarnestrpe
utitur ad actus suos exequendos, at actus suarum interni
diriguntur a sua. Instis

Instis instrumenta illa directiva quæ conficit
sua o pbene sufficiens fundamentum ne dicatur simpli
citer habitus instrumentalis. R. nego nam nullus ha
bitus alius instrumentis directivis efficit eo modo quo sua
insi sorte grammatica quæ e habitus instrumentalis
etiam ad bene et congrue loquendum cum sua sit
habitus instrumentalis ad recte ratiocinandum. addo

Scam per se ipsam concurrere instrumentaliter ad actus aliarum scientiarum immediate quidem, sed mediante cognitione ex qua apparet duplex discrimen inter scam et reliquas primum est quod alia artes principaliter conficiunt aliqua opera, quae postea assumuntur ut instrumenta ab aliis fiat, ut frenis sutoria frenum faciat adhibetur ab arte equestri. Sca vero pro fine principali habet efficere actum fidei ad cuius effectionem habitus fidei concurrit principaliter, et quoad habitum, scientiae vero instrumentaliter et quoad modum. Iuxta discrimen quod alij habitus confecto instrumento quietum, sca confecto regulis quietat, sed mediantibus illis quas diri gere debet. obiect

Obiect 2o si habitus est aliarum scientiarum est impossibilis, sca adhuc intelligeretur possibilis, modo id fectus poet adhuc ratiocinari. qo sca est effialiter habitus instrumentalis aliarum scientiarum, ergo consequentia si sca est habitus instrumentalis effialiter destructa possibilitate aliarum habituum destrueretur ipsius possibilitas. atqui destruitur, qo est habitus effialiter instrumentalis aliarum scientiarum ergo ma destructa possibilitate eae principalis destruitur possibilitas eae instrumentalis. R

R 1o nego ma. tam in qua includitur contradictio nam si defectus poet ratiocinari actus. et aliarum forent possibiles si actus qo habitus. R 2o destructa unius rei possibilitate destruitur aliarum omnium possibilitas. R 3o destructa possibilitate aliarum scientiarum fore adhuc scam instrumentalem habitum, siquidem scientiarum

tanquam causarum principalium, quæ supponuntur nullo modo
sed intellectus ad illas est acquirendas, nec in suis actibus
tunc quiescere soleat obiect.

Obiect. 3o si hoc est instrumentum intellectus quod dirigit
eius operationes, sequitur artes esse instrumenta quæ
motiuæ quæ eius externas operationes dirigunt, et prudentiam
esse instrumentum voluntatis, quæ etiam eius operationes diri
git. R. nego sequelam nam artes operationes non motiuæ
dirigunt, et prudentia actiones voluntatis dirigit, non iubendo
sed imperando unde quemadmodum intellectus non instrumen
tum voluntatis et non motiuum sed rector potius et dux
utriusque, ita habitus qui est in intellectu non est instrumentum
habituum qui sunt in voluntate, neque ipsius non motiuitatis.
ratio a priori est quod causa instrumentalis debet esse ignobilior
quam causa principalis, at intellectus est nobilior voluntate, et
prudentia est nobilior virtutibus voluntatis. quod a fortiori
concedendum est de artibus respectu non motiuitatis, huius
enim actus sunt mandates, illarum actus saltem interni eo di
rigentes de quibus hic agimus sunt spiritales quoad.

Quæst. an sit exacta diuisio virtutum mentis
quæ affertur in arte libro 6o et eiusdem capite 3o.
hæc quæstio proponitur et ipsius facta causa. nem rondemus
autem ineptitate et comprehensam ut potest habitum instru
mentalem aliquis mentis facta et implicite dum prines
potest virtutes et appetitatæ R. itaque non videri satis
accuratam illam diuisionem cum ratio et quoad ars dicit
capite 4o solum esse omnem habitum effectiuum et artem,
et capite 6o dicit aliud esse actionem, aliud effectionem
effectionis finem esse quid diuersum ab ea. atqui si ita
esset ars sitari laudi et comprehendi hic habitus dicit bone

~~aliqui art~~ nam o habere finem diuersum a sitari ratione.

2a ratio est quia si sola prudentia uertaretur circa actionem o definita fuisset in eodem loco capitis qo habitus actiuus circa ea quae hoc sit bona uel mala pertinet nil debet ponit in definitione qd redundet, aliqui si sola prudentia uertatur circa actionem illa uerba circa ea quae sunt bona uel mala, redundant qo o prudentia sola uertatur circa actiones 3a

3a ratio est quia non accurata satis illa diuisio est quoad priora membra, illectum, sapientiam et scientiam. nam artis capitis qo ait sapientiam includere illectum et scientiam, aliqui bona diuisio debet ita fieri, ut membrum unum o includat membra alia. quaestio 4a de obto loca, capitum primum prosequenda de obto. monco

Quaestio 4a de obto loca
Caput primum
De obto

monco primo obtum si etimologice ratio habetur, dici qd audendum obiicitur ouelis, sic colitur qui spectandus proponitur dr obtum uisus. on illa significatione translata est non obtum ad illud oc qd aliqui sit proponitur obtum igitur hoc ultimo sensu est illud circa qd uertatur disciplina aliqua uel contemplando, si speculatiua sit, uel operando si practica. monco

monco 2o obtum aliquando confundi cum

substo et mea, atque hoc tamen discrimine qd obtum
dicatur in ordine ad suam substantiam in ordine ad proprie-
tates quæ demonstrantur de obto quo sensu corpus
naale et substantia physica qa de corpore naali de
monstrantur proprietates fluentes ex essentia naa au-
tem dr in ordine ad posteriorem sub qua consideratur obtum. dixi aliquando nam sæpe substantia significat ut pteno obti, et id qd scilicet ce substantia in propositionibus
naalibus. mence

Moneo 1o multiplicem esse obti divisionem. prima
est in obtum incompletum et completum obtum incom-
pletum est substantia conditionis demonstrativæ. complet-
num est tota propto obiectiva quatenus continet substan-
tiam et predicatum obiectivum simpliciter 2a

2a divisio in obtum naale et frale rursus obtum
naale duplex est, alterum circa qd alterum in quo
iam dr etiam substantia tractationis sive de qua tractat
aliqua disciplina 2um dr substantia inhæsionis id est in
que inhæret mors et aliam illa disciplina. obtum naa-
le circa qd quæ cæ et multis sciis indifferenter ut de-
terminetur ad hanc vel illam sciam. e.g. corpus na-
ale est obtum naale physicæ medicinæ et mathemati-
cæ. quare indifferens est de ut ab hac vel illa, sic
tractetur. obtum autem frale est res quædam specialis
sub qua consideratur obtum naale a una potius
disciplina quam alia. sic corpus naale quatenus
sanabile est obtum medicinæ, quatenus quantum mate-
matica, quatenus naale physicæ. ex

ex hoc colligo duas tantum ab maali requiri conditiones. 1a est ut sit indiferens ad multa 2a ut determinari possit per obtu formalia sub duabus conditionibus. Quarum alia duae ex pte obli formalis 1a est ut rao formalis obtum disciplinae in tali specie constituat; 2a est ut illam a qualibet alia disciplina distinguat rao sic rum conditionum. ex qa obtum maale imitatur materiam corporis naali, et obtum formale imitatur formam ciusdem corporis. sicut qo maa corporis naalis de se communis est et indiferens ut sit maa equi vel hoinis sic obtum maale de se indiferens ut sit obtum mathesis vel illius disciplinae. item sicut maa corporis naalis determinatur per formam physicam, sic obtum maale alicuius disciplinae de se indiferens determinatur ab obto formali talis disciplinae. 3a

3a divisio est in primarium et secundarium, primarium est qd per se et propter se tractatur a aliqua disciplina, et ad qd cetera omia referunt. secundarium est quibusdam obtum attribuentis secundarium est qd propter primarium tractatur, et a quibusdam dr obtum attributum. v. g. obtum primarium physicum est corpus naale secundarium est quitas qualitas et reliqua species et totes physicae quae si aliqui qui per obtum primarium intelligunt illud qd est nobilius in aliqua disciplina, et per secundarium intelligunt illud qd est minus nobile.

4a divisio fit in totale obtum sive adequatum, et in partiale sive inadequatum. obtum totale componitur ex maali et formali, partiale vero ex par. totalis similiter adequatum totum tuum adequat, inadequa-

tum e tt par. adequati. qa
TA diuisio fit in obtum terminatiuum e motiuum,
terminatiuum illud e ad terminar actionem agentis et
o mouet ad illam per se. sic pariet terminat uisionem,
sed o remouet ad uisionem. motiuum e illud qd me
mouet ad actionem sic albedo me mouet ad uisionem.
caput 2um de obto maali loa. articulus ias roiciantur
sententia minus probabiles. dico

Articulus iius
Caput 2um de obto maali loa
Articulus ius
Reiciuntur sententia minus probabiles

dico primo obtum primarium loa o ce uocis
externae. pbr illud e obtum primarium in qd prima
rio intendit loa inducere, sano qm obto maali com
municare cpi, atqui o intendit loa sano primario in
uocis externae inducere, qa uocis externae tt primari
um obtum pbr mi primario loa loa et ueritat pin
operationibus mentis secundario tt in uocibus item
obtenta directione de operationum mentis quia sit loa
nec ad aliud tendit, qa loa o intendit primario diri
gere uocis. prima pars antec pbr uocis tt significan
centum, qa conceptus prius diriguntur, ex quorum dire
ctione rectitudo redundat in uocis. 2a pars oius dem
antec pbr. finis loa e ut ad ueritatem perueniamus,

o vero ut veritatem manifestemus qo consilio loa in
diratione concentum. pbr consequentia non enhe
non se veri vocis nocs se ad manifestandum conceptus qo
loa vius finis e veritas obserta veritate conceptuum
qui est. cfr

Cfr 10 si voces sunt obtum loa, tot sunt diversa
loa quot se diversa idiomata, falsum consequens qo
ce antec. pbr ma. mutato obto debet mutari facultas
quae vria illud versatur, atqui si voces sunt obtum
loa mutatis idiomatis mutaretur obtum. qo mutaretur
loa. pbr mi superioris syllmi eadem e loa ubi di
versa se lingua qo mutato idiomate q mutaretur loa
pbr antec eadem se ubique regula loa qo Etc. cfr

Cfr 20 tria se quae spectari possunt in vocibus
signaco, constructio et ornatus, signaonem et construc
nem considerat grammatica, vria ornatum versatur re
thorica qo nil saperet. qd efficiat loa. obiet

Obiec 10 ea sunt fere quae tractantur in loa scilicet
ut nomen verbum univoca aequivoca, qo loa versatur
vria vocis. R ea quae possunt se in loa, quales fere
galae, et agere de vocibus sed de divisione definione et
argumentatione. quae autem tradunturde vocibus sed ea tra
dantur qa et qe sous tradere regulas suas nisi per vo
ces et illae otia eo pertinent ut dirigantur conceptus illius
qui docetur itaque R multa tradantur de vocibus per
accns. conv. per. et nego. obiet

Obiec 20 loa dr sermocinalis ab vrte qo versa
tur circa ernuncem. atque adeo voces dicitur ante loa

dr. sermocinalis. qa. uersatur circa sermonem interno tonii antec. enterniere nego antec. sermocinantem operaones mentis. dico 2o res est o se obtum loa. sol tenu primarium. pbr 1o res est o se obtum pcepitorum sicer qo neque loa ipsius quoa a pcepti sed distinguitur pbr antecede rebus nihil pcipie loa qua nec facere pt, nec in eas rectitudinem illam inducere.. 2o rectitudo pacis perfectionis Dei quo solo ma ali ~~[illegible]~~ obto communicat, qo res o se obtum maale loa pbr antec. illa perfectio e conformitas cum regulis et obtis, atqui res o acipione conformitatem cum obtis, qa ipse se obtum, neque cum regulis tota, qa res se ante regulas. obies

Obies 1o artes libro 4o metaphysicae tertio docet metaphysicam et dialecticam circa idem genus uersari, atqui ~~[illegible]~~ metaphysica uersatur circa res est, qo et loa. Qd metaphysica et dialectica circa idem genus uersantur diuerso modo tonii ma eodem modo nego ma: metaphysica n res est primo et immediate considerat loa uero remote qatenus conceptus res signant, et ipsi in mente supponunt pro rebus. obies

Obies 1o res est se obta actuum loa, qo et loa indius pbr antec. desimo et argumentoo se actus loa definio et argumentoo habent pro obtis res, qo actus loa habent pro obtis res. Qd distinguo antec. res est se obtum actuum loa directorum tonii antec. dirigentium nego antec. actus n dirigentes immediate uersantur circa directos, et mediantibus illis circa res quae se obta directorum. obies 2o ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

Obies 3o qd est quod faica et eius obtum

atqui res ex conceptibus sive compositum: illud ex rebus ex conceptibus, et opus loci, qd est ens obtum. R dist quo ma. qd est opus loci primarium et primarium ens obtum conc. ma qd est opus secundarium, et primarium obtum nego ma. quippe compositum ex rebus et conceptibus est opus loci secundarium qa operatio recta et pti ex quin sit conformis obto suo, et prvind ex quin fiat aliqd complexum ex operatione et obto, dedi illud opus est secundarium, primarium vero operatio recta et.

OBJ. 5 to loci immediate versatur circa definitionem, qo etiam circa res. p tio consequentia res pertinent ad definitionem saltem adequate sumptam qo qd immediate versatur circa definitionem versatur immediate circa res. R nego primam consequentiam ad probationem dictum res pertinent ad definitionem extrinsece et per modum obti conc. intrinsece et per modum ptis nego. qd si autem res adversarij res intentionaliter sumptas, id est prout sunt in mente, et voces internas et obtum loci cum ipsis convenimus. articulus secundus statuitur vera sententia de obto materiali logicae, et defenditur duo

Articulus 2us

Statuitur vera sententia de obto materiali logicae et defenditur

Dico obtum materiale loci esse mentis operationem.

pro illud est obtimum moale, hoc quod est indiferens, ergo
recipit bonum bonum, aliqui mentis operatio est indiferens, et
recipit bonum malum, ergo mentis operatio est obtimum moale. hoc
probatur ex eorum phorum sententia, et ex indutione lignum
v.g. est obtimum moale artis statuariae, quia a lignum artifi
ced potuit accidere aliquid aureum lignum, et lignum potest recipere
bonum statuae, probatur mentis operationes considerantur et
tiam et physica et metaphisica, quia operatio mentis est
indiferens ut considerotur ab hac vel illa arte, aliquando
vero mentis operatio potest fieri ex precepti hoc ergo
mentis operatio potest accipere bonum bonum, etc.

OBJECT Illectus est obtimum moale hoc quia mentis operatio
est obtimum moale hoc probatur antec illud est obtimum moale,
quod est indiferens, et solus illectus est indiferens, ergo solus
illectus est obtimum moale. Ly nego antec ad probationem
distinguo maior illud est obtimum moale quod est indiferens ad bonum
vel malum fieri tenet, maior ut bonum vel malum agat nego ma
distinguo minor solus illectus est indiferens ad bonum
agat tenet minor ut bonum fiat et consequentiam
nego et quia ut aliquid sit obtimum moale non debet esse indi
ferens, sed etiam debet hoc accipere bonum. esse.

SOL. ex exemplo artium nomen negando, quia motivum
ferreum est obtimum moale artis ferrariae, licet sit indiferens
ut bonum agat vel malum, sed ferrum in tumo est obtimum
moale ita ita est indiferens ut potest recipere bonum quia ha
bitus communicare intendit. Inbis

INSTANS operatio est pro est obtimum moale, et tamen non recipit
bonum bonum non est pro est obtimum moale, probatur antec
operatio potest recipere bonum vel ex quo facta est vel ex

quæ fit, vel ea quæ pt fieri. Q ea quæ fit et ea quæ pt fieri pt recipere formam loam, ea quæ pt fieri, qa pt bene fieri. et ex regula loci, ea quæ fit qa hunc cum fit pt dirigi. de ea vero quæ facta est si bene facta est pt ~~recipere~~ formam loam, qa actus sunt o in concludis primum immo prædi. nam vel hoc consequentia ignis est calidus qo pt est calidus igitur vel erit illa operatio recta et directa qo pt habere rectitudinem. de vitiosa autem non sa tcor o ~~cer~~ dirigibilem et o pertinere ad obtinum malæ loci qa obtinum malæ debet pt recipere formam qm habitus communicare intendit. at vitiosa operatio semper facta o pt ~~ee~~ recipere formam qm habitus communicare intendit pter qa eadem operatio est recta et o recta. qo vitiosa operatio o pertinet ad obtinum malæ loci. addunt.

addunt aliqui tamen vitiosam operationem aequivalenter dirigi quatenus loco vitiosæ pt alia fieri recta et ex regula loci. sed hoc sensu valde improprie dicitur dirigi recta operatio. Dubit

Dubit qd est possibile et o est obtinum malæ loci sed operatio quæ pt fieri est possibilis et qo o est obtinum malæ loci. pbr antec. in id qd est possibile et o pt induci formam loam qo id qd est possibile et o est obtinum malæ loci. Q nego antec ad pbationem distingo in id qd est possibile et o pt induci formam loam si remanet in statu possibilitatis tunc. si transeat a statu possibilitatis ad statum realem nego. Inst.

Inst qd est dirigibile debet prius existere quam dirigatur atqui operatio mentis o prius existit qm dirigatur, qo operatio mentis o est dirigibilis, pter ma

exemplo ligni ferri et ceterorum quæ prius e
xistunt quæ accipiant formam statuæ &c. q. R. di quo
ma. qd dirigibile debet prius existere quæ dirigatur si
forma physicam et separabilem accipere debet et ma
di forma metaphysicam et inseparabilem accipere debet
nego ma. porro exempla quæ afferuntur in obiectione
sed de forma physica et separabili nam hæc numero li
gnum qd nunc est statua, qui est sine forma statuæ, at
hæc numero operatio recta o qui est sine sua rectitudine;
appello autem formam physicam sine qua qui est obtusus
metaphysicam sine qua o qui est. Instat.

Instis qdo dr. operatio est obtusum malae fortunae vel
intelligitur de operatione in ordine sumpta, vel de operatione
in particulari sumpta, neutrum dici qui o primum, qa
non fit in ordine actionis qui versantur circa singularia et
secundum qa obtusus alicuius artis debet esse aliquid ordo R.
operationem in ordine sumptam esse obtusum fortunae, admittan
tiam, fateor non fieri posse in ordine sed aliunde fieri aliud
esse obtusum. Insist.

Instis idem qd esse obtusum sit R. sed o in eodem
tempore esse obtusum in statu artificialis qa obtusum debet esse
esse malitiosum qa arte fit autem in statu particularitatis qa
actionem et singularium et aut artem. Instat.

Instis. Saltem prima operatio o esse obtusum malae
fortunae, nbr. o qui prima mentis operatio est falsa qa
o qui dirigi. nbr. consequentia qd o qui est falsum non
diget directione qa qui dirigi. R. apprehensionem
complexam posse esse falsam, incomplexam autem, ut o

potest esse falsa, de qua re disputamus modo potest
tamen esse, quæ alias utilis et obnoxia est præsertim con
fusioni dico igitur hoc dirigi qualenus certo ordine præ
scribit loca quærenda et apprehensiones, quæ ad rem ejus
rem inuat cognitio arboris porphyriana, in qua uid dicitur di
recte ponuntur et ordine suo genera et species, et indi
recte dicta. apud Zum de obto locali loca notandum

Caput Zum.

De obto locali Loca.

notandum triplex obtum locale distinguitur de
obtum locale per qd, obtum locale qd, et obtum
locale sub quo. obtum locale qd in habitibus practicis
habet locum, atque illa perfectio quæ habitus practicus
intendit communicare. obto medici. ita sanitas est obtum
locale qd medicinæ. obtum locale per qd est motum ad
lectum ad eliciendum actum. quo sensu loquuntur theolo
gi qd ad vecem post dicum Romanum obtum locale fidei
est authoritas loquentis. eodem sensu premissæ dicun
tur obtum locale conclusionis, cum potius medius terminus
qui componit premissas obtum locale. sub quo et ratio sub
qua obtum considerantur. sic corpus humanum dr obtum
medicinæ quatenus est sanabile quæ seu ad habitus
operativus respicit obtum suum quatenus est capax re
cipiendæ perfectionis quæ communicat. dico

dico primo obtum loci locale per qd sunt premissæ
ex quibus seu medius terminus ex quo elicitur con
clusio peculiaris loci continent. patet primo

Nbr primo qd mon. illectum ad assentiendum 69
alicui propositioni, e obtum cius fiale per qd, atqui prima
movent illectum ad dandum assensum conclusioni qd fi.
cius obtum fiale. 2o ad actus qui elicitur ex alio habet
pro obto fiali per qd, id ipsum ex quo elicitur, actus hoc
elicitur ex alio, qd habet pro obto fiali per qd, id ipsum ex
quo elicitur. atqui ille actus elicitur ex primis, cum hoc
sit disturbium, qd obtum fiale per qd se primis. dico 2
dico 2o obtum hoc fiale qd e exhibitio operationum
illectus sua conformitas cum primis, et cum obtu.
nbr perfectio qua inclinat practicus communicare nititur
obto suo, e cius obtum fiale qd, atqui exhibitio predicta
e perfectio qua hoc communicare nititur qd. cfr.
cfr 1o obtum fiale qd similitudinem habere debet
cum hoc physico. qd quemadmodum hoc physica afficit
et informat materiam. ita obtum fiale qd debet afficere
obtum mentale. dico
dico 2o obtum fiale hoc sub quo e dirigibilitas
nbr illud e obtum fiale sub quo qd e ratio sub qua, et tam
considerantur, atqui dirigibilitas e ratio sub qua considera.
tur obtum qd e obtum qd fiale sub quo. nbr mi.
illud e ratio sub qua considerantur obtum quo subsato
o amplius considerantur obtum et qd fuit obtum mentale
potest prior recipere formam qua intendit hoc communi
care. atqui ita se habet dirigibilitas operationum mentis
respectu hoc qd. Sc. cfr.
cfr 2o operatio mentis quae dirigibilis o considerantur
ab ullo alio habitu, ita ut dirigibilitas sit mi. propter

quo ille habitus uersetur circa operationem mentis? 6. q. physica considerat operationes mentis sed ut hanc quid naturae metaphysica ut de ente qd hoc distinguitur ab aliis habitibus qd uersetur circa operationem mentis quae dirigibilem. caput fuse examinantur omnes sententiae

Caput 4um

Examinantur nonnullae sententiae

prima e eorum qui dicunt ens rationis esse thema hoc quae ut illigatur nota

nota primo ens rationis multo dici qd e fictum habere esse extra intellectum, sed habere in intellectu. quo breuiter ens rationis per oppositionem ad ente reali qd hoc existit realiter in illud per rationem ut sic alterum ens e ens rationis, chymera, id e aal compositum ex pluribus sic ergo realis hoc sensu ens rationis solum appellatur id qd intellectus ipse fingere adunire uel rebus uel operationibus mentis qd fiunt subiectae predicata maior minor &c. non et ne quis adiuentre putare adunire aliquid reale ex eo qd aal sit predicatum in hac propositione hoc e aal, quae realitas si fingatur erit ens rationis nota

nota 2 aliud ad nobis solere ens rationis solum, qd directum appellatur, et non aliud e quo idea systemi faciendi.

Dico primo ens rationis fictitium o 2 obtenu hoc patet primo ens rationis o e obtum maale patet qa percepta o fraudantur de esse rationis fingendo nec ens rationis omnino habere rectitudinem quo hoc probatur, sicut o et omnino ens fictitium, id verum 20 ~~[illegible]~~

Caput 4um

Soluuntur obiectiones

Obiec 1o operationes mentis quæ dirigibiles sunt obiectum fiat sibi antecedit illud et eo obiectum fiat sibi quod considerantur ab alia disciplina, atqui operationes quæ dirigibiles considerantur ab alia disciplina, quam ethica fiat sibi proprium a physica seu ab animastica considerantur operationes mentis, et earum proprietates atqui earum proprietates et dirigibilitas. Ergo operationes mentis considerari ab animastica, et earum dirigibilitas ut et proprietas operationum mentis et corporis haalis animalis cone. ac et dirigibilitas fiat sibi ergo. Sed ratio cur considerentur ab animastica, dirigibilitas et id fluat ex essentia naturae operationum, sed ratio fiat sibi considerentur a sua et ipsa dirigibilitas. ergo non considerari dirigibilitatem a sua et ut et dirigibilitas, ergo et dirigibilitas ita ut si et et amplius dirigibilitas in operationibus mentis non ipsa nec ipsarum dirigibilitas considerarentur a sua ad ethicam in illa hypothesi considerarentur ab animastica quæ nulla alia a dirigibilitas considerari ratio non fiat obiectum physicæ naturalis, et dirigibilitas. eodem

Eodem modo solui debet quod obiicitur de fide etiam divina, tum humana, nam aliqui deus qui revelavit ita faciendum et sytnum ab contributis propositionibus ille qui hoc revelatum fecit, potuisset aliquem certum quod deus acum et aorax dixit et iorum, aliqui deus aorus

et Lucas dixit, sed mundum barbare, ita faciendum esse
sed ut constet tributis potestibus, et quia verum est, sil
mum esse ita faciendum. ex hac suppositione aliquid
ita argumentabitur. Ille actus, sed mundum esse ita faciendus
habet pro obto finali dirigibilitatem, et est actus fidei
quo obtinum finale loci, et est dirigibilitas. ergo est consequentia
obtinum finale loci est distinguere. Item ab eo aliquid
habitus aliqui dirigibilitas et distinguit quo dirigibilitas
et est obtinum finale. R. admitto hypothesi, et argumentatione
fidei actus consilii sil. sed mundum barbare et
ita faciendus nego obtinum illius finale est dirigibilitatem
sed dico est revelabilitatem. ideo in fidei circa
sed mundum accidentis quo modus faciendi sed mundum revelari
potest. hoc ut melius intelligatur. duo distinguenda sunt in
allato sed mundum primum est quod sit actus fidei, secundum est quod
sit in mente loci, quatenus est actus fidei habet pro obto fi
nali ipsum quod authoritatem divinam pro obto finali subque
revelabilitatem pro obto finali quod cognitionem modi fa
ciendi sed mundum, quatenus est in mente loci obtinum finale
nullam habet quia actus mentis sanctus, et actus tam
ipsius sine obto finali. Inst.

Instabis actus qui prescribit modum faciendi rei
habet pro obto dirigibilitatem. R. nego antecedens non
dari actus fidei de modo faciendi rei, et habet vim diri
gibilitatem pro obto finali. ad instantiam actus qui prescri
bit modum faciendi rei habet pro obto finali subque di
rigibilitatem. distinguitur ex motivo intrinseco et extrinseco

2C. neque existimo scalae tua probe necessaria per scalas
ipsa communicare intendat, nec rationibus quas considere
rei ostium maale. propter prima pars quae est necesse ut fiant
entia rationis ut operationes mentis dirigantur, quae est necesse
ut communicetur obstacula. 2a pars probatur quae rationibus
considerantur ostium abstractis debet esse realis.

DICO 2o ostium tua est entis rationis sumptum
pro idea seu exemplari stylus. propter id quod tua potest carere
illa idea cum impossibile sit carere ostio hic propter antea
praecepta poterit sufficienter dirigere illectum quod tua potest
carere illa idea. propter 2o causa efficiens est ostium maale.
illa idea stylus est causa efficiens aut saltem reduciter ad per
causam efficientem ut vulgo sentiunt physici. praeterea
illa idea nil accipit cum sit stylus quod ostium tua communicare intendat. ra.

2A. sententia quae forsitan nil differt a superiori bene
illecta, et eorum qui dicunt 2as intentiones esse ostium tua
quae ut melius illigatur. nota.

nota 2as et 2as intentiones etiam appellari a
nonnullis entia rationis. quare dixi nil differre a supe
riora bene illecta cum non reperiantur quid ceam necesse
est ut fiat entis rationis fictitium ut operatio mentis dirigatur. nota.

nota autem 2as et 2as intentiones, nil aliud est
quam conceptus. Utrique propterea in scholasticis obiectiva
intentio scalae est ipsa cognitio, obiectiva est ostium co
gnitionis, id est cognoscam petrum cognitio mea est intentio so
alis, petrus est obiectiva. Utrique propterea intentio scalae in
ram a 2ara 2a intentio scalae est capitio quae versatur
circa rem ut est in se non praeviam cognitionem supponit

Sed cognito pariteli. ratio intentio logicalis ea. e quae praeden
tem aliquo cognoscendi supponit habetque pro obiecto
cognitionem praeviam, vel rem ad priori cognita ducent.

Docent igitur illi auctores inter quas rationes
operationes mentis ea obtinere modale loca, ratio intentionis
ea obtinere tale quod, capacitatem quae habent eadem ope
rationes ad fieri genus, differia, ma ea nil ea obtinere tale sub
quo, et qua nil adeunt reale conceptui, ex eo quod fiat subiectum
vel praedicatum vel genus vel differia, sed tt relata rationis, ideo
dicunt obtinere tale loca ea est rationis id idem appellant
etiam ratio intentionis, qua ratio generis differia, subiecti et
praedicati tt ea propria i rerum sed conceptuum ceterorum
cognoscitur per ratio cognitionis ea primari ea hoc

Hic sententia licet subtilis sit refutatur primo quia est
rationis sed ratio intentio i ne ea sed quae habitudo communi
are intendat sub est rationis nil e quod i ne ea sed
quae habitudo communicare intendat. dicet

Dices ea genus et differia i e nil. Et ea tt
aliquid extrinseco i operationis directe. nempe ea convenie
nia relata a principio quod illa se habet desitio ordinare de
hoc genere ea dicta ad obtinere tale quod facultatis realis
debet ea aliquid reale. refutatur

refutatur ratio quia illud ei obtinere tale quod
quod primario intenditur et to ultimi finis precepti atque fi
nis precepti ei id quod primario intenditur et intentio ratio
o et ea genus et differia, sed et directe reale instaurare
operationem hoc autem ratio intentionis secundario et
praeterbantur ea intendantur per peceptum ita ut di
rectitudinem solam indueere poet sine id illis intentio
nibus, de intentionibus ergo i agere caput quinto libro

si ex motivo extrinseco nego ma tset si elicitur ex motivo intrinseco erit habitus practicus si elicitur ex motivo extrinseco, id ex authoritate divina o habebit pro obto dirigibilitatem, qa o erit habitus practicus nro. Inst.

Instio saltem actus fidei collati, et conclusio scha bene idem obtinet tale qd remote rectitudinem inducendam. pbr ex actu fidei allati sam recte ju fieri sylmus, qm ex actu loo, qd sam rte actus habet pro obto tali tale rectitudinem inducendam qm actus bonus. R. nego qd obtinet tale qd o. id in qd tendit per se, ex mra sua specifica et ai obti propter qd actus, at actus fidei o per se sed per accns tendit ad directionem sylmi, qd per accns. qd actus fidei versatur in mra sua item ex mra sua specifica o tendit ad directionem, qa ex mra sua specifica e fidei, quae ex mra sua o tendit ad sylmi directionem eodem modo authoritas divina quae e obtinet tale propter qd, o tendit ad directionem sylmi. contra autem fit in sylmo loo qui per se, ex mra sua et propter motivum sumptum ex mra sylmi, tendit ad directionem.

R. 2o rectitudinem relative sumptam ad propositum specificare sam, o rectitudinem absolute sumptam nequ. considerari rectitudo dicitionis, definitionis, argumentatio sine ordine ad propositum sui quibus inducatur, ad unum illo ordine primo modo spectata o specificat sam, 2o modo spectata specificat qd si inducatur rectitudo ex actu fidei, rectitudo illa o dicet ordinem ad propositum sua, qa o erit audenus. abiect

Ubico 20 multae tractentur in loco quae nihil conferunt ad rectitudinem operationum, manifestum quod illa rationis o. obscuro fiat loco. R. 20 dis. quod antea multa tractantur extra propriam locum conc. antea in proprio loco. nego antea. Referendam autem iudicium de loco fiat loco, secundum o. possibilium quenam pertinent eius actus proprii sive praecepta. pertinent autem manifestae ad rectitudinem operationum mentis. R. 20 dis. quod antea. multa tractantur in loco o. proprio absolute conc. antea. g. utilia nego antecedentiam. quaestio 50 de affectionibus loci caput unum de divisione loci articulus unus an loci docendi et utendi distinguantur realiter. celebris

Quaestio quinta
de affectionibus logicae
Caput primum
De divisione logicae
Articulus primus an loci docendi et locandi distinguantur realiter celebris.

o divisio in locum docentem et utentem docen. ac dr. quae tradit praecepta, utendi quae illis praecepti utitur eaque applicat ad suum modum. nota.

nota autem non o. sumere locum utendum quasi ita quo sumuntur aliqui id e. ui applicantur praecepta non physica metaphysica appellatur loci utendi; qua. tiud distinguis a loci docendi nu. duno a. debuerunt o. sanus inquam hoc sensu locum utendum quo melius dicitur uta

quæ utend. loam autem appollo atentone quæ non
dirigit alios docentem quæ non dirigere sic quæ non
habet quidem sensu sic de gravis difficultas, nam quis dicat regu-
lam quæ applicatur distingui realiter ab ea regula quæ
applicari potest. quæstio

quæstio igitur an utrum pter habitum hæc docendi
quæ tradat præcepta, doctrinæque modum faciendi syllogismum utrum
requiratur aliquid aliud habitus in mente ad faciendum
syllogismum sicut habitus, si detur, hoc autem rectæ appella-
bitur dico loando docentem et distingui realiter ab docente,
non dari enim illum habitum qui nulla præcepta det, sed
non sufficit ad præcepta sequenda. sibi assertio unius rea-
liter habitus sufficit, qo duo realiter distincti et sed admit-
tendi sibi consequentia autem ab illo axiomate et sed multi-
plicanda entia sine necessitate, qo si unus sufficit habi-
tus, duo et sed admittendi. iam sibi non autem admittuntur
habitus ad difficultates superandas qo ubi et sed diversas
difficultates superandas et sed admittendi diversos habitus.
atqui doctrinæ et illas regulas non et habere superandas dif-
ficultates diversas quæ pertinent ad hanc qo eadem hæc
quæ docet regulas sic idem ubi. esse

esse qui sit optime modum faciendi syllogismum sic ex
illa cognitione facere syllogismum qo et requiritur aliquis habitus.
sibi autem qui sit regulas sic facere syllogismum atqui
qui sit optime modum faciendi syllogismum sit optime regu-
las qo sic facere syllogismum articulus sus solvuntur obje-
ctiones sit

Articulus 2us

Solvuntur objectiones.

Obiec 1o nobis diuersae difficultates superandae diuersi realiter habitus requiruntur. atqui in docente et audente se diuersae difficultates superandae, go diuersi requiruntur habitus. R nego mi. bis.

In Ibis enim ex experientia hoc non infertur docente et praecepti eius si accidat ad alias suas acquirendas plurimum difficultatis experiri in hac applicatione praeceptorum go si diuersae difficultates superanda. pbr consequentia illa nihil pertinet ad docentem et audentem et e praeterit in ea difficultas distincta ab eaque experiatur in tradendi praecepti go si diuersae difficultates R distinguo mi. si accidat ad alias suas experiatur difficultatem quae superanda sit a sua nego mi. quae e sit superanda a sua sed ab alias sit supp. mi. dico nihilominus difficultatem quaerendam et investigandam ad alias scil. quaestionem occupatur sed ad melius illigatur rationis difficultatem in applicandis praeceptis ex triplici capite provenire. 1o ex ignorantia praeceptorum. 2o ex ignorantia materiae cui applicari debet praeceptum go ex mala dispositione applicantis praeceptum in praesenti autem negotio nulla sit oriri difficultas ex eo capite. nam supponatur tria praeceptorum. ex 1o oriri quidem sit sed superanda a illis sine ut e materiae q. g. prae physicae, si materiae e physicae, metaphysicae si materiae e metaphysicae ex 3o denique capite nulla sit oriri difficultas in praesenti negotio qui licet saepe contingat sit qui scit praecepta, et laudi ad numerum scilicet in scit e sit idem contingere disparitas m. e ad praeceptum laudi sit praeter materiae in quo e e praeceptum continent

requlas saltaonis sed in illectu at idem illectus est habitum et preceptorum sua; et actuum qui dirigantur a tam eadem ut potest dirigit et dirigitur. obiect

obiect 2o prudentia docens et utens distinguantur realiter ergo et sua docens distinguitur realiter a utente. R. conc antec. nego consequentiam. disparitas quia respectu prudentiae o. e. eadem potest docens et utens. nam prudentia est dirigens et in illectu executio autem pertinet ad voluntatem eodem modo solvitur 2d obiectum de musica quia ut docens et in illectu et ut exequens pendet ab organo corporeo. potest autem distincte poni habere separatas difficultates rationes quarum indigeant diversis habitibus.

quanqm et sententia addo cum pe in organis qui dicuntur corporeis dato g. in digitis gradibus dari illos habitus, sed et removeri impedimenta quedam et aliquos quemadmodum qui impediunt quominus ita expedite moveantur digiti ad movendas cordas illectus autem non sit potest spiritualis o. e. obnoxius eusmodi impedimentis sed ita peccata facilime sequitur. obiect

obiect 3o ex solo usu potest aliquis aliquid facere licet artem et peccata nesciat, ergo sua utens distinguitur realiter a docente, ita non potest esse sine hac R. illam posse habere solam artificialem notitiam sed habere et bonam naturalem. obiect

obiect 4o actus specie distincti producunt habitus specie distinctos atqui actus et specie distincti 2o producunt habitus specie distinctos R. distingo ma. si actus illi specie distincti sunt et subordinati nego ma. si non sunt subordinati

concedimus similiter distinguo mi. et nego consequentiam
nempe. actus sive docentis et inter dirigendum actum
audentis et actus audentis respicit actum docentis ut causam
licam. atque ita inter se se subordinati. et sic

Ostr. exemplis quibus eadem virtus puta temperantia
percipit amorem sui honestatis et fugam oppositi vitii
qui duo actus si in diversa mata sed connex inter se
et id circo ad eandem virtutem pertinere similiter
actus dirigens et actus directus conveniunt inter se, neque
in hic habenda ratio materiae in qua versatur actus
directus, sed forma syllogistica quae eadem in actu directo
ac quae praecipitur ab actu dirigente. ac proinde aliquo
sensu possit dici actus dirigens et actus directus ac
eiusdem specie quatenus eandem speciem formam syllogisti
cam hic dirigit ille recipit. observandum

Observandum. 1° diligenter habitum et autem
judicii ab actu atente quatenus habet talem formam
syllogisticam et quatenus in tali materia qd Ostr. excipit
adversarius quidvere coquantur systemata duo quorum alter
in mata physica, alter in metaphysica sed utrique in
eadem significatione modo intendere habitum atentem et prinde
ac eiusdem speciei quoad formam obiect.

Ubi 2° fere utinam supponit docentem qd realiter
distinguitur plus antecedit prius et habere praecepta quibus
illa praecepta applicare. R. distinguo antec. supponit docentem sen
gnoscere aliquid prius ratione conc. antec. tanquam aliquid prius re
liter nego antec. et consequentiam. sic quidem prius est aliquid
ac alium, quo ac agens tamen simul tempore ac
actus et agens colligo.

Colliges 10 loam ~~actualem~~ habitualem docentem et utentem distingui et realiter sive per mentem qd diuersos habere conceptus et definitiones, docent nr inclinat illectum ad tradenda precepta, atent autem ad illa applicanda. colliges

Colliges 20 loam docentem actualem et utentem actualem distingui realiter, qd unum pri ec sine altera: pri nr tradi preceptum loum brgo de facienda definitione, nec tamen applicari alicui mace. colliges

Colliges 30 quotiens precepta applicantur in mau aliqua concurrere loam docentem, qd loud operatur ex cognione actuali sive reflexione ad precepta, quae reflexio sepe uire aduertitur, sicut qui ex longa consuetudine liberam pulsam, atque sibi uidentur ad precepta aduertere. caput 2um de necessitate loa. articu lus 1us loa et utilis ad alias scias notandum et

Caput 2um
de necessitate Loa:
Articulus 1us
Loa et utilis ad alias scias

notandum et scias haberi pce in statu perfecto nec imperfecto tunc habentur in statu imperfecto qdo uelis sarum aliqua par. ignoratur, uel si ocs cognoscuntur et tamen cum summa certitudine et euidentia, habentur uero in statu perfecto qdo ocs ipsarum pte certo et euidenter cognoscuntur. notandum

notandum pterea duplicem uelge distingui

necessitatem dr zum quid seu ad melius esse, altera dr absoluta seu simpliciter aliquid dr priuum zum quid, quo absolute possum carere et finis eo abstinere finem in totum, ad tamen si accedat facilius idem finis abstinebitur. P. q. equus o e absolute priuus ad eundem participat, aliquid fit prodibusfire pt, sed tamen facilius totum iter conficietur. Si equus conscendatur dico

Dico loam artificialem esse priuam zum quid, et ad de utilem ad fiat comparandas in quacunque statu considerata. pbr quia loa tradit regulas et modum comparandi cognitiones certas. dices

dices cetera disciplinae ante loam extitisse, si quidem reparatae fuerunt cum directa qui praedit reflexum quo loa fuit reparata. R. Stamus quidem in statu imperfectissimo praedere loam, sed tamen quilibet in aliquo statu notabili considerata sequi debere loam. saltem ut facilius acquiratur nec pt negari eum qui instructus loa adaptat loa excedere facilius ad esse consecutum, quam qui accessit et instructus. dices

Dices indo sequi loam sibi met ipsi utilem esse, tradendo modum definiendi, dividendi, ~~cato~~ ea quibus agitur in loa. R. id verum esse. Instes

Instes resultat altari comparandae, debet ipsi praeponi, sed loa o praeponitur loae, go ipsa fit comparanda utilis o e. R. distingo ma. debet ipsi praeponi eo modo quo ille utilis o. gna ma. aliter nego ma. distingo similiter minorem loa sibi soli o praeponitur debet esse ma. pars loae o praeponitur altari nego mi et consequentiam ad 2um ~~[illegible]~~ distinguendo

Articulus 2us

Loa o ee simpliciter nria.

Dico Loam o ee simpliciter nriam ad aliqd fieri acquirendam pbr illud o ee simpliciter nriam sine qua poterit acquiri alia fia et quidem in statu perfecto aliqui sine qua poterit acquiri alia fia quidem in statu perfecto qa loa o o simpliciter nria ad aliqd fia. maior o indiget pluribus continere in definitione nrii simpliciter ut ab petitur extendenda si conditiones quae requiruntur ad hoc ut dicatur fia poe acquiri in statu perfecto.

1a o ut cognito sit per eam aliqui sine loa pe acquiri cognito per eam ut ipsi adversarii facile concedent. **2a** o ut scions sit imperturbabilis seu certus contendent autem adversarii sine loa o poe haberi illam imperturbabilitatem qua ut aliquis sit imperturbabilis debet scire se scire aliqui sine loa o pe aliquis scire se scire qa sine loa o pe ee imperturbabilis contra.

Contra 1o argumentor ut aliquis sit imperturbabilis satis o ut sit certus aliqui sine loa aliqis pe ee certus qa sine loa pe aliquis ee imperturbabilis pbr ma quia ee certus sit quis rem o poe aliter se habere qa o imperturbabilis pbr mi ad sine loa potest quis ee certus evidentia fatis certitudinem aliqui sin. loa pe quis habere evidentiam o solum non ee sed etiam poe qa sine loa pe ee certus pbr mi quia ad 2am pterit modi directi primae figurae evidenter sequi conclusionem qa pe habere quis evidentiam

o solum nra sed etiam sua esse

Sed quia est conclusiones aliquas scire, quant e bei per modos directos qd scions pi certus ex se bene concludere atqui ad modos directos o e opus sua artificiali dicet

Dicet ut aliquis dicatur scions necesse est ut posit probare bonitatem consequentiae, et resolvere argumentum in prima principia

R. nego sed sufficit ut sit certus sive ex resolutione et argumentationis in prima principia sive ex evidentia bonitatis sua licet o posit aliquando ut talis modus bene concludat. 2a

2a condito et aliquis sciam perfecte nec consequi dicatur e ut o tl plene scia sed totalem sciam consequi posit hanc autem sine sua comparari nec sic probatur nulla e conclusio quae o posit dici qd totalis scia pi acquiri pbr antea ex adversari primae conclusionis quam dici sina sua qd ea ulteriores sive remota pbr consequentia qd quemadmodum facile ex primo principio dicitur ia conclusio sic etiam facile ex prima conclusione dicetur 2a, ex 2a 3a et 3a 4a etc. postrime si studiosus illius disciplinae, summam unu methodum procediatur pbr paritas qd prima conclusio patquo dicita e sit ut sua et evidens, qd tam pi concludi ex ea qd in ea continetur, quo pi concludi ex principio qd in eo continetur.

Dicet illud fortasse fieri nec quo ad conclusiones faciles o vero quo ad difficiles et implicatas contra

Contra tollitur illa difficultas, 1o per sciam quo supra nitur consequatur fuisse aut certe ex sequi per studium e.g. physicae, 2o per modum qui concludat evidenter quales sit set modi directi ita figurae difficultas

in conclusionis o pe oriri nisi ex ordine maior ex fora dicit
ultra quae oriretur ex maior tollitur ex cognitione maior nulla
autem pe oriri ex fora cum argumentum fit in prima figura
nota autem nullam ec conclusionem quae o posit poni in modo
directo, qo semper quis poterit argumentari sine fora arti
ficiali ita ut veritatem consequentia habeat quidem tamen
dices aliquae poterunt quidem elici conclusiones, sed o
oct quemadmodum docent theologi aliqua poe quidem evitari
peccata veniales, sed o ora. sine gratia extraordinaria.
contra docent theologi non poe physice evitare
ora peccata etiam collective, qo a pari poterimus sine fora
artificiali elicere oct conclusiones etiam collective saltem physice
qd sufficit ad veritatem propositionis qd autem idem
theologi docent non o poe moraliter evitare ora peccata ve
nialia, ex eo nil pe inferri contra conclusionem nam ra
tio disparitatis e qd voluntas sit poe quidem libera, sed li
bertati saltem creatae affinis e maxime inconstantia
et instabilitas; requireretur autem maxima constantia
ad evitanda ora peccata venialia. intellectus vero o e poe
libera sed nra, ac propterea illa necessitas moralis dee in
eo locum habere quem habet in voluntate. observabit
observabis in ea dici impossibilia moraliter,
quae ann absolute poine contingere nunquam, aut fere
nunquam contingunt, b. q. e absolute possibile et idem
numerum, in facto taloruum, sed tiel recurrit, quae in contra
dictio? sed propter inconstantiam fortunae nunquam, aut fere
nunquam contingit qo cum in intellectu o sit tanta inconstan
tia illa impossibilitas moralis nulla e ra

2a disparitas est quod multa non altius ad peccandum humanum interna, humana externa, et peccatum hoc, non signo semel commissum est, in factum est nequit, et si quid deceptus fuerit quod carcere hoc artificiali, vel en inadvertentia vel en aliquo alio casu, poterit postea sine hoc artificiali magis ad veritatis cognitionem pervenire, nec ad hoc opus est hoc artificialis articulus quod solumnher obiectiones obiect

Articulus 3us
Solvuntur obiectiones.

Obiicies 1o sicut multas continent definitiones, sed nemo jus rate definire sine hoc artificiali, quae solo regula definiendi docet, qo sine hoc o possunt haberi sicut.

Rn Conc. mai nego mi ad id non sufficit hoc naalis. Instbis

Instbis qui bene definit debet scire quid sit genus et differentia, ut ex illis suam definitionem componat. Sed nemo jus istae scire sine hoc artificiali quae sola de artibus agit. Rn distinguo mai debet scire quid sit genus et differentia naaliter id est debet rem cognoscere quae est genus, et rem quae est differentia 1o. q. aal et naaliter respectu hoius conc. debet cognoscere formaliter prout sit genus et differentia id est prout habent ad conditiones quas hoc tribuit artificium nego mai distinguo similiter mi. nemo scire jus sine artificiali hoc quid sit genus et differentia formaliter conc mi naaliter nego mi. Instbis

Instbis quis ignoret quid sit genus formaliter, o potest aliquid aal pro genere proximo haut 1o. q. quae diuens. Rn nego quia si aliquis haut operam examinet, qd fieri debet a studioso plurimi facile reperiet,

cum ro et ce. ainent raate, sed etiam sal. obiet

OBJEC 20 sria demonstraone requiritur quo sciamus ce. sonam: sed nemo scire pt demonstraonem ce. bonam scire soa. R. cone ma. nego mi si demonstrae sit in prima figura. artes autem rapite 20 sibi posteriorum sria et ce. ait sria ut sciant. per demonstraonem. ut nos ea quo sciamus caam rei, tam e ut cognoscamus eam esse illam ce. caam rei, tum e ut certo cognoscamus rem aliter se habere o poe. illa sria autem aliquid pt habere. perspicacia tiam si e cognoscat artificialem dispositionem terminorum. Instiis

INSTIO qui scit debet scire se, scire q, sed nemo pt scire se scire nisi sciat demonstraonem, ergo ce bonam qo debet scire demonstraonem scam ce bonam R. debet scire se scire saltem reflexione virtuali cono ma. reflexione actuali nego ma. quia n dupliciter certi ce. nos aliquid scire uel per reflexionem actualem, uel et per virtualem. certi sumus reflexione actuali, ce per certissima qdo ncas definiones uel demonstraones ad regulas soa artificialis examinamus, easque pbamus per resolutionem usque ad prima principia. simus uero certi reflexione et virtuali no aliquid scire qdo cognitionem ncam o examinamus quidem ad regulas soa, sed tamen propter sua mancias euidentiam nullo modo de ipsa dubitamus, immo nullam ce rationem dubitandi confidimus. quare ut sciamus reflexione actuali no aliquid scire, soa artificialis sit sria o e certo sria ut sciamus reflexione virtuali.

NEC requiritur reflexio actualis primo quidem

ga id patet exemplo solitum; nam ly. ut certi simus nos
videre solem ō requiritur actus reflexus 20 id patet ob
aliam rationem nam actus reflexus quo examinaremus dictum
aut est certus aut o est sic est, o poet priorem actum
certiorem reddere, si foret certus, vel per actum alium
reflexum, vel per seipsum, si per alium dabitur processus
in infinitum, si per se ipsum go aliquis actus pu ce cor
tus sine reflexione actuali. in fibit.

Instis quoties quinus ad sciam simpliciter o requi
ratur actualis reflexio, et regulae ad quas examinetur
systemus, ad sciam tamen perfectissimam id requiritur go
o poant acquiri, sciae in statu perfecto sine sua R/
ad sciam perfectissimam essentialiter requiritur actualis
reflexio et regulae ~~transitus~~ non, ad sciam perfectissimam
accidentaliter transitus porro hic agimus de perfectissima
essentialiter o accidentaliter ad perfectionem vero essentiam
requirit tt artes certitudinem et evidentiam. brevis.

Instis sine sua artificiali o poterunt solui varia
sophismata go sua artificialis e mia R/ conc antec
nego consequentiam falsar n. sine sua artificiali o poe
ostendi et demonstrari in quo peccet systemus aliquis et
cur systemus ita peccans male concludat. sed dico hoc
ingeniosamo de quo hic agimus, qui habebit demonstrationem
de re aliqua et ei opponetur sophysma in quo concludatur
contrarium demonstrationis, hoc ingenium dicetur
hoc ce sophysmas licet o poet ostendere quare sit
sophysma. obiect.

obiect nemo pu citari scire sine arte citari quindi
go nemo pu acquirere sciam, sine sua artificiali R/
to adversarij potius deberent ita concludere go nemo

ut raciocinari sine hac artificiali, qd non aperte, sit hal
sanum, nisi per naturae elevationem instantiae. R. 20 disparitatem
esse qd e habemus facultatem libri quid in naturalem habe-
tem cotenus ut saepe sine regulis bene sitari possumus, at
hanc habemus naturalem per quam saepe bene ratiocinamur.
Caterum observa ut ualeat non theolis, sed tes
si matematicas posse acquiri sine hac defendamus. at
multi ex adversariis id concedunt propter euidentiam
demonstrationum matematicarum, et uero olim pueri ante
hanc fere arte matetim docebantur capu quid
sit finis hac articulus dus diuisiones finis. nota

Caput tertium
quid sit finis logica
Articulus III
diuisiones finis.

Nota finem ab arte libro 20 physicorum tenlu
qio definiri id cui gratia fit aliquid. 20
1a diuisio finis e in finem existentiae et finem operis.
finis existentiae est ille cui ut gratia producitur aut conser-
uatur aliquid sic deus e finis existentiae omnium creatu-
rarum finis operis sicut operationis e id cui gratia ali
qd agens operatur. sic sanitas e finis deambulationis
hoc propter sanitatem ambulaui. 20
2a diuisio e in internum et externum finis internus
e ille quem respicit ex naa sua respiciunt, externus
e ille quem ad quem agens liberum pro arbitrio suo sibi
proponit sic finis architecturae e domus edificata, finis
ingrii internus, finis externus pu ce uel lucrum uel
gloria. 20

3 A diuisio e in finem mediatum et immediatum immediatus e ille quem prime res spectat mediatus quem remote. v.g. finis immediatus fremisatorie e frenum mediatus directis equi. 4o

4 A diuisio e in primarium et secundarium. primarius e qui intenditur principaliter secundarius qui minus principaliter v.g. si quis romam iret poet primario intendere videre seminae apostolorum minus principaliter antiquitates roat. 5i

his suppositis patentur 1et finem externum loce acquisitionem lice, sice manifestationem veritatis ignote. pbr finis externus e ille quem per internum ars assequitur, sed loce per rectitudinem operationum mentis assequitur manifestationem veritatis ignote, qo finis externus e manifestatio veritatis ignote pbr mentis operaone directe, e instrumenta sicuti, quibus acquiruntur lice qo per rectitudinem operationum mentis ars consequitur manifestationem veritatis ignote. ars 2uo quis sit finis loe primarius. hucusque obte attribuimus diuinus.

Artis secundus

Quis sit finis loe primarius seu de obte attributionis

Diximus antea mentis operationem ce obtinere loe qu mentis operatio recipit eam nunc videndum

rebus, sed mentis operationes eo a propter se spectantur
et hæc an vero primo et per se propter quam id eis idem ac
quærere, an sola ipsa mentis operatio sit obiectum attributionis.

Diximus etiam esse finem hæc sallem ac
ter rem et manifestationem veritatis, nunc examinandum et
an et sit etiam finis internus, ad quem mediante ars edi
ficatoria refertur ac eorum construendam, sic hæc referen
tur ad demonstrationem faciendam, quæ quæstio a nihil verbo
tenus differt a superiore dico

Dico ea quæ tractantur in hoc tractatu propter demon
strationem, sicut id est demonstrationem et obiectum at
tributionis hæc primo et demonstrationem et obiectum attributionis
si ita sua referunt hæc ad demonstrationem atque ita sua
ad referunt hæc ad demonstrationem primo et instrumentum faciendi
et effectum sua ita sua referunt ad demonstrationem, atque
hæc et instrumentum faciendi ac effectum sua, et ita sua re
ferunt ad demonstrationem primo mediante hoc demonstratio pari
ter quam et instrumentum faciendi ac effectum sua ita referunt
ad demonstrationem primo.

Sed et obiectum attributionis aristotelicæ et demon
stratio et non primo consequentia non hæc ad aristotelicam
et si obiectum attributionis aristotelicæ hæc et demonstratio,
erit et non primo tunc antecedentia quæ ad tractatum quæ
tractantur in hoc referri ad demonstrationem libro ni
to priorum in ipso initio sic habet oportet item dicere circa
quid et cuius gratia sit hæc considerare manifestum
vero et id circa demonstrationem sit. et

Et vero quæcunque tractantur in hoc vel pertinent ad
fundamentum in quibus agitur de prima operatione dirigen
da vel ad librum de interpretatione in quo de

Quia priora analytica in quibus agitur de syllogismo in genere, vel ad posteriora analytica in quibus traduntur precepta demonstrandi vel ad topica in quibus continetur ars disputandi probabiliter vel denique ad librum elenchorum ubi deteguntursophismata et hæc ita traduntur propter demonstrationem quæ cum ratione constat ita nullos libros alios continet organum aristotelicum. nisi propterea et prima quidem quæ predicamentorum doctrina ut propter suam ratione in predicamentis agitur de prima operatione seu conceptibus predicabilibus et predicabilibus in ordine ad propositiones atque syllogismos tractatur in ordine ad demonstrationem quo pro 2a parte preceptis quæ dantur de 2a operatione pertinent ad eam ut 2a pars 3ae quo 2a operationis directio pertinet ad directionem 3a prior antecedentia 2a operationis dirigenda vel spectant ad conversionem vel ad oppositionem vel ad æquipollentiam sed hæc tria spectant 2am quatenus 2a pars 3ae quo preceptum de 2a pertinent ad 3am prior in conversio conducit ad syllogismorum imperfectorum reductionem ad perfectos. idem dicendum de oppositione et æquipollentia quo syllogismi in genere sumpti preceptum sunt propter demonstrationem quæ 3a pars probanda constat ex estimatione artis. narratio facto denique 4a pars quo libri topici et sophistici ad demonstrationem referantur propter quo eadem ars libro ex sapientiorum capite secundo utilis et inquit dialectica ad philosophicas res quæ omnes possimus in utramque partem dubitare facile perspicimus in singulis verum aut falsum reddent

Respondent ad aliorum primo arbitrio quidem ita rectum esse sed ita referri ad demonstrationem ex ratione rei

contra ordo ordinem rerum scutus e aut certe debeme afferre rationem adversarij cur hunc ordinem o locatus fuerit Rondent

rondent 20 rectitudinem primae et 2ae operationis intendi a toa propter se, quare tres fuiane principales fines toa rectitudinem primae 20 et 2ae operationum.

contra sic in sto nulla traduntur praecepta de 2a operatione nisi ut ee debet pars 2a. go illius rectitudo o intenditur propter se. Rondent

Rondent 20 primam et 2am mentis operationem posse spectari duobus modis, absolute, et relative ad 3am et absolute, simpliciter et pars 2a. go ut sic possunt spectari sine ordine ad 3am contra

contra sic argumentor 2a mentis operatio essentialiter supponit iam et 2am. go debeme spectari iuxta in ordine ad 3am nam etiam si concederetur iam et 2am o referri essentialiter ad 3am go tamen 3a essentialiter includit tam et 2am et ga o datur sita nisi per 3am, instrumentum sciendi quia ipse e toa debet considerari iam et 2am o absolute, sed in ordine ad 3am go si fingant adversarij toam aliqm quae sibi in directione iuxta 2a operationis o erit toa quae consistit nunc, go quae consistit nunc et instrumentum sciendi. etc

Ftr. o totam attribuenda debet maxime 2a unum, go melius assignatur pro eo demonstrae quae operatio intrinsece multas, tuae petitur a toto attribuenda go o totam attribuenda debet maxime 2a unum. articulus solvuntur obiectiones.

Articulus tertius
Solvuntur obiectiones.

Obiec 1° demonstrac. est finis unius scie. ergo demonstrac. est action. attributionis propter antec. definie. est appetibilis propter sed ergo demonstrac. est figura unius scie. R. nego antec. ad probationem R. 1° distingo antec. est appetibilis propter se absolute transeat antec. restrictive. nego antec. Dato igitur quod qual appetit propter se definie. quia est aequo digna situ, nego nec appetit propter se definionem a scientia est qui scia. nam sit instrumentum ad sciendum scia. sua refert ad finem, ergo ad demonstrationem, quae sola est immediatum sciendi instrumentum. explicatur exemplo ambulatio est appetibilis et propter se est propter sanitatem, a medicina. tamen 1° est appetibilis propter se, sed propter sanitatem, qui medicinae est habere ab eum finem qui sanitatem. ad autem scia. sua referat ad finem omittit id quod dicta. si prius esset idem est finis scia. et aliarum scientiarum, atque finis aliarum scientiarum habitualium est scia actuali, ergo et scia. dicet.

Dices definio ipsa est instrumentum sciendi R. mediatum conc. immediatum nego. sed mediatum instrumentum refertur ad immediatum. R.

R. 1° negando definionem est appetibilem propter se neque 1° ad hoc satis est ut sit digna situ, sed requiritur praeterea ut sit ex naturalis collativa conclusionis nam si ex naturalis sed collativa conclusionis,

ex naa sua ordinatur ad totum, si ex naa sua ordinatur ad totum, dum ipsa appetitur appetitur totum mrio: si dum appetitur definio appetitur totum mrio, definio ē appetibilis per se. qd

Quod autem definio sit illativa conclusionis patet qd definio ex naa sua dat in cognoscendum proprietatis, qd ex naa sua ē illativa conclusionis. patet autem ut se habet essentia ad proprietatem ita se habet cognitio essentiae ad cognitionem proprietatis atqui essentia ex naa sua infert proprietatem, qd cognitio essentiae infert ex naa sua cognitionem proprietatis dixi ex naa sua, qd aliquando per accidens ac ex libera voluntate definientis, ac qd ē satis penetratur definio, qd ē inferre conclusionem. Ergo

Ins Bis contra ratiocinationem non sunt omnes ordinatae definio ad id qd ignobilius ac atqui conclusio ē ignobilior definione, qd ē ordinatur ad conclusionem. etc.

Ch Ir. ostia ē ordinatur ad proprietatem, qd definio quia ē cognitio essentiae, ē ordinatur ad conclusionem, quia est cognitio proprietatis. **R** tamen totum neque dixi definitionem ordinari ad conclusionem sed ad demonstrationem demonstratio autem ē nobilior definione qd ē totum ē nobilius pte definio autem ē pars demonstrationis conclusio itaque ex ut ita apprendit quadam definitionis sed ē ctl bus finis.

In Bis si conclusio est impossibilis ad hanc definio est possibilis, qd definio ex naa sua ē ordinatur ad demonstrationem, nam impossibilis conclusionis impossibilis locus demonstrationis. **R** n. qd autem ut si est impossibilis sibi ribilitas ē fere possibilis ratio stabit. similiter si

conclusio est impossibilis, impossibile fore et relativum conclusionis, qo impossibile est fore definio, sic etiam multi docent qd si esset impossibilis creatura, impossibile fore eas intellect.

Instis angelus habet definitionem rerum naturalium, et ergo habere conclusionem qo definio omnia, hoc est illa huic conclusionis. R. di quod angelus habet definitionem diversam ab ea quam habemus conc. tamen quam habemus, nego tamen definitionem nostram conceptus abstractivi, angelica et intuitivi conceptus definio quae sit per conceptus abstractivos et ergo inferre conclusionem qa intuitivi conceptus solum terminantur ab essentia, sed etiam ad proprietatem definio quae sit per abstractivos conceptus terminatur ad solam essentiam, ergo atque adeo debet inferre conclusionem quae terminatur ad proprietates. Subtil.

Instis visio beatifica est referibilis ad amorem, qo nec definio ad demonstrationem. R. en hipotesis qd in sola visione consistat beatitudo, conc. antec. nego consequentiam de partibus, et qd amor sit proprietas visionis, seu beatitudinis essentialis, at ratio est referitur ad proprietatem. Sed demonstratio est ex proprietate definitionis, sed ex totum ut cuius perfecta habetur obiectum, et in quo illud perfectissime conquiescit, ptes autem referuntur ad totum.

Instis ptes appetit ab totum et ptes sanitatem, qo definio per appetitum ptes et sanitatem demonstrationem. R. en hipotesis antec. nego consequentiam de partibus et qd amor ratio habeat multas rationes quarum una est quia includitur in abstractio qo immundas, et la quam ratione est immunda et ut ab sanitatis, si quidem sua immunda

et ut utilitas facilitatis ut in definitione tradit Aristoteles
et includitur relationem connotatam ita ut non possit
definire, quia est relationem connotatam. Instat

Indulto ea quæ tractantur in loco et referuntur
ad demonstrationem, quo demonstrato et solum attribuo
nihil prius antea relinquit probabilis et referuntur ad demonstra
tionem, quo ea quæ tractantur in loco et referuntur ad
demonstrationem. Ut nego antecedens probationem similis et
nego antecedens dico in ipsum syllogismum habilem referuntur ad
demonstrationem ad tribus modis exactis. 70. igitur
quatenus probabilis disponit illorum ad demonstrationem
quatenus qui in utramque partem probabiliter disputat, hæc
hæc inter utramque quasi suspensus. unde et ita possit
inventa demonstratione facilius assentiatur vero. Ut
syllogismus probabilis disponit ad demonstrationem nam tres
sunt gradus per quos perveniamus ad scientiam et
ab errore abducamur. 2ud et ut de rebus probabiliter
sentiamus. 3ud et ut de eisdem scientifice pronuntiemus
iuxta doctrinam syllogistica. 2um tripliciter quomodo analitica iuxta
gradus et ad 2um 2um gradus ad 3um. 80. et eadem
et scientia disputare. de aliquo rem dicit quæ
ipsi opponitur sed metaphysica agit de entis realis et
per consequens de eo quod ipsi opponitur sed entis
rationis. Ergo igitur cum agat de demonstratione debet
agere de syllogismo. quod demonstrationi maxime opponitur
sed interea debet agere de syllogismo qui
quasi medium et inter demonstrationem et sophistica
demonstrationique opponitur maxime quidem sed

tamen ea aliqua probabilis

Obiec 2o syllogismus in genere est illumination, ergo solam demonstrat. probat autem syllogismus probabilis, ergo includit in esse alterius, ergo syllogismus in genere est attribuendus. probat autem syllogismus probabilis, ergo includit in esse alterius. ergo syllogismus probabilis debet includi in esse attribuendi. Quare autem ex eum ad probationem dicitur esse appositus. Propter ab instrumento sicut dicitur qualis est ea ratio

Instis tria tale est instrumentum sicut dicitur qualis sicut in sortibus reperiuntur, aliqui sicut quae reperiuntur in sortibus conclusionis, quae sicut sicut plurimum probabiles et ergo ea in instrumentum esse ad demonstrandum sed dicere ad disserendum probabiliter. Quare finis est id in quo perfecta conquiescit actus aliquis actus, et quiescit perfecte nisi in vero, ergo in probabili, ergo solam demonstrat. solam demonstrat syllogismus probabilis et quia sicut in conclusione probabili quiescunt aliquando, ergo non sicut in ea quiescunt, sed per aliquem eum desperatione demonstrationis inveniunt et consequitur syllogismus probabilis ex contentis in eis.

Instis sicut habitualis est tendunt nisi ad actus quibus in per quos producuntur. Quare in scilicet habitualis bus duas rationes distinguendas, ita ergo sit instrumentum ad actus, ergo ergo sit habitus, et habitus includit in esse ad actus similes sicut per quos producuntur, ergo ad principia sit syllogismus per probabiles et ad instrumentum illicitum tendunt ad finem in quo quiescit actus, in actus autem quiescit in sola demonstratione. ergo sicut ea quiescunt in sola demonstratione, ergo ergo quae ex instrumentum et actus et iudicium sit se instrumentum actus

quicsit in sola Deiuno abstractione ut pars loca de prima mentis operatione disputatio prima de urtibus et quæstio prima de gradibus metaphysicis capitis primum quid sit et quotuplex distinctio metaphysici gradus.

Prima pars loæ de prima mentis operatione

Disputatio prima de urtibus.

Quæstio prima de gradibus metaphysicis

Caput primum

quid sit et quotuplex distinctio metaphysici

gradus dicuntur ea perfectiones et tales uirtutes entis convenientes ei q. dicitur et tales realitates sicut vocantur autem gradus ea perfectionum perfectiones ab individuo ascendimus ad supremum genus hunc in modum petrus est homo, homo est animal, animal est viuens, viuens est corpus, corpus est substantia, substantia est ens, et a supremo genere ad individuum reuertimur hunc in modum albedo est color, substantia, quæ nec corpus nec viuens nec animal nec homo, vocantur autem metaphysicæ ejusmodi perfectiones convenientes uirtutes entibus, ne quidem nullum est singulare, quod aliqua perfectione carebat Mach. unum

unum autem distinguitur ab alio, et unum ea

alend. aliare distinctio et negatio identitatis unius ab altera
vel potius et rebus proprie et aliis distinguit.

distinctio est quae et realis et rationis realis dicitur
et dependet ab operatione mentis nec, nam ab ea quae ab ea
dependet realis.

realis quadruplex numeratur, maior, minor, formalis et virtualis.

maior est ea quae intercedit inter duas quarum primum
ne est finis ab et alium ultimum, sine primo quidem et ea
quae reperitur inter naturas et naturam inter personas
tamen divinas reperitur distinctio realis maior quia
nullum separat sed inter eas possit esse quamvis dicimus
distinctionem maiorem esse data ab eis et convenire distinctio
illud realiter maior huic quae inter creaturas intercedunt.

minor distinctio est inter duas quarum una pars est finis
sed ultimi tantum reperitur inter totum et partem, nam
pars est finis totius et non totum finis partis. hanc aliam
distinctio appellarunt modalis quae reperitur inter modum
et rem tantum, tantum ut est finis modi, sed a modus
non totum dicitur est finis rationis sed rationis quae est
finis entis formalis.

formalis quae est inter rationes formales, et distinctiones
rationis, quae tamen non ipsi distinguit tamen
uniuscuiusque propriae dicitur et quae reperitur in eo quae re
vera sunt duo, quae licet sint ea et realiter sunt
unum sed tamen dici potest ab ea non
quidem per rationem et proprietatem formalem et totalem
ab aliquo et distinctio quae ab ipso non minor maior
nam dicit et totalitatem nam in eius concentu et

sit eandem vel eadem eadem entitas modaliter se habens
sicut [illegible] rei naturae et realiter si [illegible] nec
[illegible] realiter a nec aliquem filiatio realiter potest
[illegible] a nec vita realiter communicatur spiritui Sto
et filiabo hanc distinctionem non ad omnia rei [illegible]
[illegible] rei qui a dominus a [illegible] sed a rerum natura, [illegible]
[illegible] proprie et reperitur intrinsecus vel sed et reperitur
intrinsecus [illegible] rei facultatis virtualis

Virtualis distinctio est in re quae non proprie una
et simplex est sed in ipsum potest facere perfectionem alu
distincta si adsint [illegible] et distinctio quae equipollen
tia quaeam nempe una res plurium [illegible] [illegible]
distinctis reperitur [illegible] [illegible] [illegible] inter miseri
cordiam et iustitiam dei [illegible] [illegible] [illegible] nam
misericordia et iustitia dei [illegible] [illegible] [illegible] nam
quae sicut misericordia [illegible] bene necessitatem miseretur
[illegible] quia [illegible] vel [illegible] realiter perfectio distinctio

Distinctio rationis dicitur et fundata hic rationis
[illegible] et fundata hic rationis [illegible]

Prima [illegible] [illegible] rem eandem concipit
diversis conceptibus [illegible] fundamento eaque ~~ita~~
distinctione distinguuntur [illegible] et iustitia dei, nam
si quidem eadem res dei sed quae pro ut concipitur
ut [illegible] [illegible] pro ut punit, iustitia [illegible]
[illegible] fundamentum [illegible] [illegible] dei
[illegible] ut legislatorem [illegible] modo ut potentem
modo ut [illegible] concipiamur. hac autem distinctio
differt a virtuali, qui virtualis est res [illegible] [illegible]

id est sine respectu ad operationem mentis non ejus substantiam
et dicit actualem conceptum sed tantum possibilem sive
vero si ipsamet directe res conceptas, vel retrudunt se
conceptae percepta. quare distinctio rationis appellatur, propter
eo quod sit a distinctio rerum quae conceptuum distinctio
distinctio rationis ratiocinantis et cum nec rationes
sine ullo fundamento realis et legitimo rerum eandem distinguit
a se ipsa. et si aliquid agitur hoc de distinctione
rationis, ut dicam ut gladio. caput unum. quae distinctio gradibus
metaphysicis et communiter articulis seu gradibus metaphysicis
et distinguuntur realiter. nota

Caput Unum.

Quae distinctio gradibus metaphysicis et conveniat articulis primus

gradus metaphysicis et distinguuntur realiter

Quaestionem de gradibus metaphysicis in eodem individuo. nam eodem in gradus metaphysicis
duorum individuorum distinguuntur realiter primo gradus metaphysicis distinguuntur ab ipsa individua, sed ipsa individua
distinguuntur realiter quia dico

dico gradus metaphysicis et ipsa individua distinguuntur realiter quia sine realitate maiores et minores
et certio certa et propter quae autem et realitas et possunt
separatim verificari et quia talis distinctio est rationis et

obiec. quae distinguuntur realiter quorum unum reperitur ubi et reperitur et aliquando et quorum unum reperitur ubi et

sed gradus metaphysici eiusdem individui ita se habent, sicut
realitas B. g. e reperitur in equo, ubi tamen inuenitur realitas
tota per eundem petro B. g. perit ipsa realitas tum corpore re
manente vero alia realitas in eadem perit etiam gradus huiusmodi
sit quem habebat; remanet vero gradus proprius eiusdem remanens
alius corpus qo gradus metaphysici in eodem individuo re
aliter distinguuntur. R. ratione mea nego min. ad exemplum al
lata. R. distinguendo ad imum distinguo realitas et reperitur
in equo in quo reperitur realitas equi conc. realitas hoc quidem
tantum contendimus identificari cum realitate nego min. distinguo
similiter consequens gradus metaphysici distinguuntur realiter
in diversis individuis existentes conc. in eodem nego c. ad

ad 2 exemplum concedendo in primis concedendo
casuisti quidem perit etiam realitas de qua ratione, quo
quo petrus, dum viuebat realis dicebatur ea enim principiorum
completum rationem, id est ratione et agendi dependentes a corpo
pindoque complectitur corpus etiamsi cum vero petrus mortuus
corpus et ita separantur, sicque perit realitas petri, virtus
intelligendi quae remanet in anima et realitas petri non
a sedibus indumentum sed est realitas quaedam etiam
angelis communis quae facere et ce gradum metaphysicum,
et licet non sequeretur contra id quod antecedit tota
falsum tamen id qd dicit expta intellect. ad

ad 3 exemplum R. distinguendo remanere gradus vero
perit peculiaritor simpli id est remanere cadauer, conc. remo
nere gradus corporis physice simpli dimirum compositum non
manet et sic nego obiect.

obiect 2 ea distinguuntur realiter quae faciunt
compositionem realem sed gradus metaphysici in eodem
individuo creato faciunt compositionem realem qo R.

[illegible] cum nego nu. [illegible] et compositionem ut
[illegible] aut rationem fundatam [illegible]

Instio si gradus metaphysici e faciunt compositionem realem sequitur affirmo creaturae tam ex simplicibus quam ex duplicibus. R. nego sequelam si quidem simplicitas [illegible] ad compositionem per se habitudinis realis distinctae, sed etiam ad multa quae recipere possunt quod modum creaturae obiect.

Sol. 30 ratiunari et sentire, et duo actus realiter distincti, et principia quae et realia et creata realiter distincta, sunt consequentia ex principium rationale et principium sentiendi et predicata opposita. Ratione antecedentis nego consequentiam ex duplicitate in effectis et ratione colligitur duplicitas ex ut patet in deo qui est ens spiritus et corpora et in creatis. Ignis et [illegible] sequitur fore ut indaret lutum. ad 3tam nego dico non convenire duo predicata contradictoria eidem rei realiter sumpta sed virtualiter tantum et ita contradictoria. ad 4tam et ad de distinctione formali sectio prima recitatur sententia scotistarum dico

Articulus 2us
De distinctione formali
Sectio prima
recitatur sententia Scotistarum.

Dico gradus metaphysicus in eodem individuo et distinguitur realiter ex natura rei et nemine cogitante probatur ex quo distinctio illa si daretur daretur realis quod autem non ostendimus, quia illa realis debet ad minus probari sequela distinctionis illa scotistica et ante omnia operationem

ostendunt ergo in mera realitate, ad hoc autem ut aliquid quod
mentium a pte rei, quia brevitatem et conciliatur eodem modo
dicimus unitatis. sed plus aliquid volunt dare divinis
et distinctibilitatem sed ipsam distinctionem ex ente et
personam illectus. ergo

Ffur primo quia illa realitas est plures, et est distincta eodem modo quo sunt, atqui eum habitat realiter, ergo distinguuntur realiter. 20 realitates illae nemine cogitante distinguuntur ab invicem, ergo realiter, pbr

Rbr 20 quia ex hac sententia divina simplicitas et tanta quanta cogitari potest maxima, ergo et ad nullam et pbr consequentia quae debet dari sit perfectio dei quae ipsi tribuit sine imperfectione atqui est possibilis tanta simplicitas maior quam habitat, nemque tribuitur divina et distinguantur ex natura rei, sed et per mentem. unde bernardus libro 20 de considerationibus ad Eugenium capite 70 minuere et deest id capitum melius dicimus de eo quaerit quid mera simplicitas. pbr

Rbr 3 quia saltem et principium adversariorum hoc nihil se habet quoad effectus supponunt eum saltem realiter et ex natura rei multiplicem sed hoc tam facile negatur quam affirmatur. pbr

Rbr 4 ultimo quia ratio individualis, aut gradus numerici est, et realiter distinguitur a superiori, quia saltem aliqui gradus metaphysicus et distinguitur realiter ab alio, pbr autem aut id quod est in socrate realiter est aut, et est albus, quia gradus numerius socratis distinguitur realiter ab albedine id quod est in eodem subiecto ratio illegitima quidquid est realiter in uno, quidquid autem est realiter in uno realiter est individuum. sed ratio est ab albedine

Sectio Secunda

Solluuntur obiectiones

obiec 1° quæ diuersis definitionibus definiuntur, sed distincta realiter, uel saltem formaliter et non una rei sed aliæ reales diuersis definitionibus definiuntur, ergo aliæ reales sed distincta realiter, uel saltem formaliter et non una rei aliquid

antequam respondeamus ipsa illam distinctionem scotistarum a multis authoribus ab ipsis etiam scotistis appellari realem, quæ ex ante ex parte rei mentalem, hoc est realis maior aut minor de quibus prius egimus, quam ipsam absolute negandam gradus metaphysicos distinguit realiter, ita et de distinctione formali nam multi ex nostris qui nobiscum sentiunt, reiicientes distinctionem scotisticam fatentur tamen gradus metaphysicos distinguit formaliter quare distinguendum est si per hoc formaliter illegatur distinguit ex una rei distinguit nomine, ergo sunt distinguit distinctione scotistica nego semper illa distinguit quia diuersi habent definiendi, si per hoc formaliter illegatur virtualiter illegatur distinguibilitas, et distinctio, si denique illegatur distinctio ex ipsa scotistica, fateor quia diuersi habent definiendi distinguit formaliter et

obiec 2° datur priorita naturæ inter genus et speciem, cæteraque gradus superiores, atque nullus ex ea priorita naturæ nisi intentionalis quia a parte rei distinguuntur genus et species distinguuntur a parte rei atque hoc est ratio nomen distinguit nisi per realitas, ergo realitas et realitas distinguuntur, probatur ex arte in nostri iamentis ubi ait ea quæ habent distinguit consequentia

et convertuntur ex priora rationis; atque gradus metaphysici generiores et continentur sub distinguit consequentia cum inferioribus v.g. bene sequitur et homo est animal, et sequitur autem bene et animal est homo. R. nego ma. nam in petro v.g. est animal et non est prius ratione hoc, sed ad summum est prius ratione ad authoritatem arist. R. et ea quae subsistunt consequentia et convertuntur ex priora ratione, sed illa tamen quorum unum alteri ma. et

OBJ. 2 Id est quod est in hoc non est realiter idem ac non realiter, ergo distinguitur realiter aut saltem formaliter ma. R. distinguo antec. id est idem ac abstractum sumptum et in concretum conseq. antec. id est idem per hanc entitatem et non realiter in hoc nego antec. et consequentiam ea in abstractum sumptum et in concretum, cui pitur ponens unam entitatem tum quam abstractum distinguitur aliud nam quisque est idem realiter et equitas est

OBJ. 3 Ea distinguuntur formaliter ex ratione rei quae nemo formalitas unius nemine cogitante et formalitas alterius, sed nemine cogitante formalitas habitus in petro et corporeitas corporis, id est habitus et corpus in petro nemine cogitante distinguuntur ex ratione rei. R. distinguo ma. si detur nemine cogitante formalitas unius et formalitas alterius conc. ma. si et detur nego ma. sed nemine cogitante et dumtaxat cum modi formalitates, quare argumentum est de falsis supponente nulla in formalitas metaphysica vel formalis actu et pte rei nisi remote quatenus id alterum aliquid est equivalenter multiplex fundit diver. ad formalitates quae consumantur per illa tamen.

INSTIO gradus metaphysici ut ita idem metaphysice et pte rei dicit quod diversum metaphysice et pte rei, sed ita idem metaphysice et pte rei, id est quod

diversam metaphysice a pte rei. R. nego min. quia
e de falso supponente et reliquo argumentum mi
chael et gabriel vel te dicere colores vel eiusdem et
diversi qo eiusdem. hoc argumentum fallum est qa
supponit dari colorem in angelis similiter argumen
tum ppositum est falsum qa supponit dari metaphysicam
adeque distinctionem metaphysicam a pte rei. dici ac
tem et debet dari distinguibilitatem a pte rei unde
distinctio virtualis et a pte rei inchoata et per intellectum
est consummata in esse.

Inst. petrus et similis sunt per realitatem dissimilis
eidem per realitatem qo realiter et realiter dis
tinguuntur nomine capiente. nota consequentia et si
milis et dissimilis nomine capiente qo id per qd est similis
distinguitur nomine capiente ab eo per qd est dissimilis.
R. et similis adequate nego inadequate nego cons. a pte
rei et idem realiter, modo sit duplex virtualiter et
hoc fundare similitudinem inadequatam et dissimilitudi
nem inadequatam quemadmodum in pu atque pulchro
et frigidum, pulchro et calidum, omne quomodo dare eadem
pars facit pu et calida et frigida, modo non sint plus
quam octo gradus utriusque qualitatis, ita pu et calidum
et similis et dissimilis, modo non sit adequate tunc et est
inadequate. Ex esse.

Inst. unum et idem a pte et albori inaequale et
aequale simul qo idem a pte et albori similis et dissimilis
simul. R. cons. et nego consequentiam disparitas et aequalitas
modus in individuis, indeque non
perfecta nec nullam entitas cum non albori aequale

qdo hoc petrus habet qd pedes. q. quod alterum similitudo vero diversitas quoque maior ex eo minor, aequa
ge habere aliquam additam dissimilitudinem unum sit
et petrus cum sit perfecte similes sint, et ipsi aeque
modo dissimiles addi.

addi quod idem significat quod ex altera aequa
le tamen longitudinem et inaequale tamen latitudinem et
sic perfecta reperietur parvitas, quem ad modum realitas
et realitas indistincta realiter fundant similitudinem et
dissimilitudinem sic etiam longitudo et latitudo indistin
cta realiter fundant aequalitatem et inaequalitatem. vi.

obiec qo si aa in petro est idem realiter qd aa
aa forei toti petri attri: qo hoc est toti petri attri con
stet tamen qd aa dicatur incompleta de petro liquidem
a genus (R aa qd e in petro vero ratio rei et totam
eius attrae realem et principiam; de tamen potest dici incompleta
tem qui explicite dicit et unum totum attrae implicite
caetera cum n. dr qd petrus et aa sortes explicitad et
qd petrus habeat aa sortis totam implicite autem
dr. cum qd sit realis qa in eodem petro eadem realitas
aa et sortis et realis. ratio quam qd genus distinctionis
conveniat qd ibi metaphysicis articulus primus statuitur
noa sententia dico

Caput Tum
qd genus distinctionis conve
niat gradibus metaphysicis
Articulus primus
Statuitur noa sententia.

1.º

Dico gradus metaphysicos distinguuntur realiter ex
signo p.ter nota

Nota 1.º idem ex gradu metaphysico distinguuntur
realiter qd dari petitiones objectivas, seu um funda
mento intrinseco ex pte obti e.g. petri. nota 2.º

nota 2.º nominales qui petitiones objectivas negant,
ex admittunt forte tt, id ex um fundamento tt extrin
seco, id iis nili principii. um

Jum ex impossibile est aliquem realiter unum ex
gnoscatur quin cognoscatur totum. quare aut totum
cognoscitur, aut totum ignoratur 2um

2um ex illectus est magis abstracti qm sentus. unde
qd petri nocant abstractionem ex tt confusio qd ex
confuse cognoscimus totum, et sta clare deloginmus quae
sit in eo, licet totum re ipsa videamus, ut qd videmus
e longinquo coloratum, totum colorem videmus, sed
confuse: ut propterea et discernimus clare an sit album
vel nigrum. 3um

3um ex qd dri aliquid abstrahere ab aliquali, nil
ex aliud, qm cognoscere e.g. totam entitatem petri ut
notum pgressumum qui ex propriis aalis, et ex cognoscere
ratiocinationem quae ex propria realis. sit

sit suppositis pbri ex asertis posita pte cognosci
in eadem hoc e.g. petro principium ratiocinandi, et ex
prehendo principium scutiendi, aut principium entiendi
et cognito principio ratiocinandi qd gradus metaphysici
distinguuntur virtualiter, seu qd idem dantur petitiones
objectivae cum fundamento intrinseco. pbri ant ei. quae
diversas habent definitiones nomi. scilicet conceptus atqui
ea et reale habent diversas definiones go pte ant

conuiuium sine realitate. esse

Sed primo poterat cognoscere ee unum et cognoscendo ee trinum, pbre hoc ppetro cum ostendit commutabilem deum ee trinum in personis, aliquid de nouo cognouerunt ouo pte esse. qd cognoscebant antea, qd antea cognoscebant naam diuinam et cognitis personis. immo multi pe trinitatem personarum in eadem naa putabant ee impossibile, qd et cognoscebant antea trinitatem personarum. dicis a diuinis et ee bona argumentaro ad humanas, et ni hoc sic argumentari. pducitur filiatio ee et pducitur naa, quae ee idem cum filiatione qd a pari per in realis creatis pdui realitas petri, et pducta realitate qua identificatur cum realitate. R. eiusmodi argumentationes a diuinis ad humana et ee semper concludentes. neque hinc tt. Iuno argumentum contra nominales sed saltem hoc efficere volo sententiam illam potius ee amplectendam quae magis faueat explicationi rerum diuinarum nam in theologia dicetur utrum admittere eiusmodi distinctionem, in explicatione quomodo communicatur naa diuina et communicatur paternitate. esse

Sed 20 qa ex sententia nominalium sequeretur inter petrum et paulum et ex naa diuina similitudinem a pte rei qua inter petrum et lapidem. sequeretur id et tur incredibile, pbre tamen iuxta principia nominalium duaes res simplices et indiuisibiles in essentia nihil habent in tota essentia sua similitudinis etiam fundamentalis a pte rei, sed petrus et paulus 20 nominales nihil habent similitudinis in tota essentia qd et magis similis quam petrus et lapis, pbre ma dicto in essentia sua habent

aliquo similitudinem, et aliqua dissimilitudinem ex
ipsis rerum, debent autem esse rationem habere
aliquid simile et aliquid dissimile; quae autem habent
aliquid simile, et aliquid dissimile, et si unum sed duo
habent fundamentaliter qd Sc. probo

Ad 20 retorquendo argumentum nominalis principium
eorum argumentum qd ipsa. la habet tam implicat
idem cognosci et cognosci, tam implicat idem posse
et posse, sed implicat posse aal qd in petro et posse
reale qd identificatum cum illo aali, qd implicat co
gnosci aal qd in petro, et cognosci reale qd identificatum
cum illo aali. ipsa nominalis nunc hac ipsam argu
mentum adversus illos retorquet. tam implicat co
gnosci distincte, et cognosci distincte obiectum realiter
simpliciter, tam implicat cognosci et cognosci idem obiectum
realiter simpliciter, sed ex nominalibus implicat idem
cognosci obiectum realiter simpliciter et cognosci idem implicat
idem obiectum realiter simpliciter cognosci distincte,
et cognosci distincte. probo nam tam contradictoria affir
mat et negat modi de eodem, tam affirmat et negat res
de eodem, qd tam implicat cognosci distincte et cognosci
distincte obiectum realiter simpliciter, tam cognosci et cognosci
obiectum realiter simpliciter. probo

Ad 3o qd nominalis equuntur contradicere
multis axiomatibus philosophicis b. g. equuntur dicere
sciam et de rerum ordinem qd diuine res et singu
lares cognosci item negare equuntur rem abstractionem
contra axioma alt. Aristotelicum abstrahentium et

mendacium. Item nequaquam fuerunt conceptiones ut ostendunt
[illegible] quae conceptiones nisi singularem in definitione
et sed mentis singularitatis. Et

Sed hoc tac quod si abstractio et consulto ut illi
volunt sequitur fiat ut et cognitiones confusae et pun
dere et fieri quae debent ut antecedentes pro [illegible]
quae etiam zum nominales et cognitiones rerum ut tamen, sed
zum eadem tales cognitiones et confusae, quae etiam zum et
tales et cognitiones [illegible]

Dicit nemen confusionem in eorum sed autem et signat
perturbationem cognitionis, sed plausibilitatem abstractam
et illam cognitionem et perturbatam quod sic attendit cognitiones
confusae non nominales [illegible] quae et attingit obtuse penetrando
[illegible] quae in [illegible] penetrare [illegible] quae
[illegible] et penetrare singulariter tales quae sic illa et cognitiones
confusae [illegible] perturbata dicit debere esse et claras quoniam ad
modum [illegible] et aliquid et tange necessarium [illegible]
[illegible] albus [illegible] cognitio [illegible] et claras [illegible]
dum [illegible] ad progredi aliquid nec possumus [illegible]
[illegible] cognitio [illegible] debet dici et claras [illegible]
zus impugnatur precipue Rentio adversariorum monent

Articulus 2us

Impugnatur precipue rentio adversariorum.

Primo ante nominales et negare et fundamen

tum dicendi per illectum realitatem et realitatem sed dicam hoc fundamentum esse intrinsecum
obiectum equitis, sed extrinsecum et solum in distingui per
illectum realitatem a realitate, et quod aliud virtualiter
concipiatur in hoc dum assingitur realitas, quam
dum assingitur realitas sed quia realitas connotat aliud
extrinsecum, quia connotat realitas realitas in connotat
sensationes realitas connotat rationaseam entis.

contra sic argumentor si quia fundari diversitas
conceptuum in solo extrinseco, quia fundamentum ~~[illegible]~~ et
simplex intrinsecum in obiecto; hoc autem esse dari positione effectuum
prior antec prius et eadem ec virtualiter multiplicem, sal
tem in ordine ad illectum quia eadem connotare multi
effectus extra se quia diversitas istorum conceptuum et fun
datur in solo extrinseco. probo: antec nulla ista ponitur
causalis: ideo aliqua eadem ... quia hoc vel sol connotare
multiplices effectus extra se: quia intra se habet virtu
tem multiplicem saltem in ordine ad illectum
probo: illa ponitur prius et eadem ec potentiam intrinse
ca quia respicere effectum extrinsecum quia prius et ec
multiplicatur potentiam intrinsecam, quia respicere mul
tiplices effectus extrinsecos. aliqui multiplicitas illa
intrinseca non ~~[illegible]~~ realis sed virtualis quia in ipsa
ipsa, seu in eadem datur multiplicitas virtualis intrinse
ca illa multiplicitas et ante effectum quia datur
fundamentum intrinsecum in ipsa obiecto, ac distin
ctum ab effectu extrinseco quia ipsum praevenit. et vero
multiplicitas illa effectuum et illa ocasio extrin

se ex me deduceret in cognitionem multiplicitatis
virtualis intrinsecae quae e in eam effe
Sed potendo ab obtrectatoribus unde fiat ut una
res plures effectus comitetur quam alia. Rondebunt
quod una res plures possit producere effectus quam alia. Sed
contra. Quia non potest esse in re aliquid antecedens
ipsam connotationem effectuum nempe quod una res
magis virtualiter multiplex quam alia; una pluribus
aequivalet quam altera. Ergo datur aliquid intrinsecum
ex parte ipsius obiecti. Ad quae dicendum est.

Articulus 3um.

Solvuntur obiectiones

Obiec. 1. Quod est in se unum et simplex, quia cognoscitur
totum totaliter cognoscatur sed ad hoc ut res
sit una et simplex entitas quia tota et totaliter cognoscitur
Ergo totum obiectum cognoscitur. Ad hoc dico 2um
unam sui partem cognoscitur, atqui quia cognoscitur 2um
unam sui partem quae simplex entitas habet partes,
quia cognoscitur 2um totum. R. nego ma. ad probationem
R. cognoscitur totum sed totaliter et adequate
cognoscitur 2um unam virtualitatem, sed non 2um alteram.
porro nihil est contradictorium in eo ut totum cognoscatur obiectum
sed totaliter, immo vero mirum id est
admirandum in deo, qui totus videtur sed totaliter
quia non comprehenditur a beatis. Item nulla est contra

Dicitur et equalitas obiectiua esse unum virtualiter
tem et et equalitas esse alterum quia illa virtua
litates faciunt obiectum multiplex in ordine ad Intellectum,
nulla ex autem contradictio nisi affirmatio et negatio a
dat in idem obiectum. In Sol.

INSTIS indiuisibile et per se sanguis quia totum sanguis;
qd indiuisibile et per se cognosci quia totum et totaliter
cognoscitur. R nego consequentiam disparitas et qd
indiuisibile et sit virtualiter multiplex in ordine
ad factum. indiuisibile autem realiter unum et simplex
entitas per se et virtualiter multiplex in ordine ad cogni
tionem. qd ostendit qa eadem ac humana et principium
et negandi, et sentiendi, et ratiocinandi qd equivalet
tribus habitibus qd et virtualiter multiplex. In Sol.

INSTIS virtualitas illa, et realis qd diuersa
et distincta realiter nemine cogitante R Tertio
antec et realis id et et ens realis et equivalent mul
tis ens antec. et realis id et et entia realiter distincta
nego antec et consequentiam; nam ad rationem
realem et sufficit quod sint diuersitas ac distinctio, sed
unum reale et debet et alterum reale. In Sol.

INSTIS qd et realiter in intellectu et et in obiecto, sed
potest et realiter in intellectu qd et et in obiecto, qd et dantur
potissimum obiectiua seu entitates obiecti. R potissimum
et realiter et intrinsece in intellectu, sed extrinsece
et denominative in obiecto quare qd et in intellectu

Et e modo distinguo qd e in actu intrinsece et extrinsece et in solo intrinsece, concedo primo ultima et intellectus primo primum et in solo; nam intellectus profundit solum praeintuitur. Subsumo

Instabis si ita et dantur virtualitates in mente operationem mentis. R. et dantur virtualitates in mente ante operationem mentis distincte actu tamen distincte posse: nego et fundamentaliter nego. Insistit

Instabis sequeretur eadem doctrina idem cognosci et cognosci sed implicat idem simul cognosci et cognosci, ergo ea doctrina implicat probo ma. Iam implicat idem et cognosci quia implicat idem posse et posse sed implicat idem posse et posse ergo implicat idem cognosci et cognosci

R. distinguo ma. sequeretur idem cognosci sub una eadem virtualitatem et cognosci sub alia virtualitatem concedo ma. idem cognosci et cognosci sub eadem virtualitatem nego ma. minorem distinguo sive liberae ad rationem R. absolute idem posse et posse et posse sub diversis virtualitatibus in divinis non generatur filius et spiratur nam quae identificantur unus filiationem realiter sed distinguuntur virtualiter illud vero contingit ob eminentiam divinam etc. Insistit

Instabis saltem in creatis et posse idem posse et posse sub diversis virtualitatibus, ergo in creatis saltem idem et praterit cognosci et cognosci sub diversis virtualitatibus probo antec. qui aliquam posse facultas potest aliquem actum ratione qd repugnat tot generum finitum R. concedo antec. nego consequentiam dispariatur et quod

aequivalentia creaturae esse sint tanta ut possint distinguere
duo illa praedicata primum et secundum, sed, licet magna sit
ut distinguat duo illa cognosci et cognosci et non
valet consequentia semper a statu intentionali ad statum
realem tam ulterior et quod nihil necessitatur ergo
existentiam physicam quod quod praeditur et praeditur
deberet physice existere et physice existere, aut certe
deberet esse physice multiplex et aequivocum naturae ad
virtualitatem quo ut idem cognoscatur et cognoscatur,
dicit et ut sit virtualiter multiplex. quod.

QUOD autem diximus esse ulterior semper consequentiam a statu intentionali ad statum realem, id est
esse semper relationem in creatura quales sit in re, aut con
tra praeter hil exemplis. 1ro in re deus est unus
trinus et trinus et tamen in mente veterum philosophorum
unus fuit et trinus. 2do in re pri existere pater filio
et tamen in mente patet sine filio et spiritu

QUOD 2do quod sua aliquid a longe non pertinere
ad rem, aliud nesciri an nigrum, aliud nihil de colorem in
re seu praescindit, sed tunc nihil de colorem sicut contin
ere. quod amari quod nihil de a longe aliquid de mon ene
illectus et cognosci ad in rem, sed hoc adest in particulari,
sicut singularitatem confusa et cognosci. R conse
intentionis consequentiam esse in consequentiam quae
inferiori ad superiorem, a magis ad spiritualem, et
aliquid et non inferior et magis illectus et non supe
rior et spiritualis, accedit quod aliquid esse discernit aliquid nesciri
an aliud color quae desiderate et species, de colore autem
speciemque facit distinctionem constitutam ut patet ut

modus procedendi ex ea natura sua, et per eum ordinem
dicit secundum ad pec. et aptus ad inducendam cognitionem
rei, qui inde aliquid ad movere, vi tali cognitionis
cognoscit ad ll. nullo modo reale; et non solum quidem
id solum nominalis cognoscit reale. Quaestio ita de ut libus
in ut. cognoscendo ut ut. ut habet ad dictum ad definitio
utilis multiplexque de eo sententia utile.

Quaestio Secunda.
de utilibus in communi.
Caput Primum. de natura utilis.
Articulus Primus
Divisio et definitio utilis multiplexque de eo sententia utile.

Si unum reali species et unum accidentalia, id
et aliquid quod non unum ut res nihil multum, sive per
tinet aliquo modo ad multa. unde utile dicetur modo diver
sis relationem habet. quare. Dubitatur

Dubitatur. Ut utile in completum et in incompletum.
completum et quidem utile, ut est hoc et illud. Secundo
dicit utilis utile ex principium tria, id est principia tria
ex quibus utile incompletum

incompletum. formalem rem utilem aliquam, ut
hoc, quod etc. de hoc posterius et communis Dubitatur

Dubitatur. ut utile in utile in causando id quod multum
res offerit b. quod dicit ut sibi ut utile in causando. ro

2° in arte in significando, sic canis a canina quæ multa significat.

3° in arte in præsentando quæ multa repræsentat sic amica brevis, multarum rerum tum in re tum in affectu multa revolentes &c.

4° in arte in adunando quæ propria arte de quo sit agendum, significat unum in multis per id existens &c.

5° in arte in pendendo quæ significat unum esse de quo ambo quæ nunc dicit in quibus non id existens per pondera.

caterum arte in pendendo appellatur etiam arte metaphysica unum arte in pendendo appellatur tum, per metaphysicam considerat rationes quatenus et rebus per identitatem tum causam considerat quatenus pondera pendari.

ut sic metaphysicam dico in etendo sic debet definiri unum ens quod in ea multis unitur et distinguitur tum non in pendendo unum ens quod pendet de multis unitur et distinguitur.

dixi unitur et distinguitur quæ non ultimæ additata et plus significant et congaudent ea de quibus pendatur arte et pendari per debeat ea plures entia per se et facit distinctio illud arte multiplicatur et dicitur, unde nam divina et ut sit respectu primum nec sonarum divinarum quæ multiplicatur sunt libro una numero aliquo si pondera unitur sint particulari dicuntur et est arte, sicut respiceres multa quæ multiplicaretur non autem altera, unitur ideo additur quæ equivoca et analoga et est propria arte immo illa natura in quibus et arte debent eodem modo particulare inter quæ dicitur quare considerabimus et arte per ratione alibi et signi, et dicitur officialiter de alio, accidentaliter de signo sit.

his supposita prima sententia et aliorum qui negant

ens dari rei universalis ita ab omni sentitiae praeter ut rationes
universalis. et quae opinione et multum ex rei veritate universalis
nominalis qui nullum aliud admittunt esse universalia quam voces
complexas. 20

2 A. sententia tradita platoni qui quoque credidit admittit
le idemque aliquam rationem deperditam et ab utilis rebus singu-
ribus quae ad illud accipiebant. 30

3 A. sententia eorum qui admittunt quidem aliquid rei
id est antea semper nominum illa fuit. nec sententia tri-
bus maximis habitis, quinque et alii sed eodem sensu
eam defendunt. 40

4 A. sententia Illuminatorum maximae et qui ut le diuat
fieri per revelationem illuminationis sunt in dantur rei
universalis. dico

Articulus Tertius

An dentur res universales

dico dari probo ex authoritate ariss libro de interpre-
tatione capite 7o ubi sic huiusque rerum aliae. et universa-
lia singularia quae extra in linea 9o metaphysicae ubi docet
individuum non definiri sed proprium et communia. probo
Rat 2o quia si dentur res universales sed dantur ergo
dentur ergo quia sine esse declaranda obiect

obiect quidquid existit est singulare, quia non esse uni-
versale consequentia. idem est quod est singulare nulla quia
quidquid existit est singulare, nulla est universale R antecedens
negat consequentiam ad probationem R idem est quod est sin-
gulare et universale eodem modo sunt. diversis modis nego. quando
hic duo verba modus multas habet distinctiones multiplicatur
amplicatur autem sententiam nominis de universali sequi
sequimur arte 3ia et sententia nominalium sectari rei

Articulus tertius
de sententia nominalium
sectio prima
reiicitur illa sententia

nota: primo aliud conceptus dicit formam, aliud obiectum, et res ipsae. pro ut sit ratio conceptuum, non formae sed rerum ipsarum, quibus res intellectae cognoscuntur dicuntur conceptibiles obiectivi, et non quidem sed de formalibus.

nota 2° conceptus formales tribuit mihi pro diversitate quatenus res verles repraesentant; et sic sit verles in repraesentando. hoc tenet ab omnibus communiter nec dicit sententiam controversia. nam si logice disputatur quaeritur quid sit praedicatum in hac propositione petrus est homo et autem quaeritur quid qd repraesentat homo. si metaphysice disputetur quaeritur quid sit id qd conceptum in communis, et autem quid sit id quod repraesentatur id qd conceptum in communis unitione ad dictum. 2° ita quia conceptus formales dicit ponunt verles in praedicando et dicit ponunt verles in essendo. dico

dico conceptus et ideae verles vel in essendo vel in praedicando pro ut qa omnes verles reducuntur ad alias verles qa ad soli conceptus istorum datur ratio de rebus et de solis conceptibus qa res, et soli conceptus sit verles. pro

nota 2° ratione qa conceptus et ideae unum conceptum in communis vel praedicari de multis qa et ideae verles vel in essendo, vel in praedicando pro ratione ubi formalis et objectivus petrus et hoc dicit conceptus et verles in essendo

sensus petrus e conceptus fuit atqui o pe ce hic sensus
go conceptus o ei aliter in effectu. nihil mo. ad propositum
quia identitatem sunt ce predicati, go si predicatur conceptus
sensus e petrus ce conceptus fuit idem. Rondane non
nullet conceptum fuit predicari de petro e paulo, o enti
tatiue sumptum, sed representatiue, qua qd representat
conceptus fuit, id quoque representatur conceptu petri.
contra nul nominalet per conceptum fuit representa
tiue sumptum intelligunt rem conceptam representatam p.
go hoc nil. nec conceptum ut representat rem. qd si per
conceptum fuit representatiue sumptum intelligunt rem
conceptam representatam fateor illam ce dicam, sed hoc
ad mitto o solus conceptus erit aliter inmo male. hoc
ad mitto conceptus dr. aliter, quemadmodum mal e dicere
tur statua aurea, qua hoc non eiusdem representaret
si per conceptum representatiue sumptum intelligunt
conceptum ut representat rem hoc sensu conceptus
fuit o pe predicari de petro e paulo, qn o identificatur
petro e paulo. ofr.
Ofr. primo qd o christus dixit hoc o corpus meum
o fuit sensus conceptus corporis mei includitur conce
ptus mei subtra, sed fuit sensus non subtra e
corpus meum, go o conceptus predicantur, sed re signata
per conceptus ofr.
Ofr. 2o go o petitur quid sit hoc o petitur quid
includatur in conceptu non, sed quantum o sit re
lis fuit. ofr.
Ofr. 3o nil argumentis quibus probaui nec dari ere
dici nam ex sententia nulla adnotit sed in solet
consuetudine sedione.

Sectio Secunda

Soluuntur obiectiones

Obiect 1° in arist. libro 4° metaphysicae capite 13° dicit arist. [illegible] esse. sed [illegible] nec conceptum qd arist. conceptus. R. arist. [illegible] esse seu substantiam separatam ut ad mis. [illegible] sed aliquid qd fit per rationem, sed conceptum ut explicabilem per [illegible] similiter dum dicit arist. arist. [illegible] in ea intelligendum [illegible] arist. efficientes [illegible] in ea, qa fit per intellectum vel arist. [illegible] comprehendendo [illegible] conc. in essendo nego. obiect.

Obiect 2° qd predicatur [illegible] arist. sed conceptus predicatur sed conceptus [illegible] p. 6 mt. ad [illegible] predicatum predicatur sed conceptus [illegible] predicatum qd conceptus predicatur R. ad predicatur [illegible] arist. de sillogismo mai. qd predicatur ut qd conc. mai. [illegible] ut qd [illegible] mai. sed conceptus predicatur ut quo conc. mi. ut qd negat mi. [illegible] consequentiam ad p. 6 nonem R. similiter qd [illegible] predicatum vel qd predicatur ut qd. expirio solaorem conceptus necesse signat rem quae identificatur cum [illegible] et prima quae proprie predicatur nam illud proprie predicatur qd habet identitatem cum petro. q. conceptus igitur [illegible] id quo significatur rei quae predicatur proprie. sicut [illegible] id qd supponit pro re. rei autem [illegible] id qd significatur. sicut id in quod [illegible] supponitur conceptus. In obiect.

In obiect rei proprie [illegible] predicatur qd conceptus proprie predicatur p. 6 m. ad [illegible] qd predicatur per aliud [illegible] proprie predicatur sed rei predicatur per aliud [illegible] per conceptum [illegible] proprie predicatur R. qd predicatur per aliud qd fit qd [illegible] proprie predicatur [illegible] mai. qd fit quo negat mi. [illegible]

allodo de per se de uderi esseni, si uidentur per speci
mi, ad illa speciei, se habere ut quo et primo et ingenerat
quo minus per se uideantur allodo. similiter concepti
qui se habent ut quo, et ingenerat quo minus rei per se
uideantur, ait ipsa ut qui de ideis platonicis arbit.

Arbitrius qui de ideis platonicis.

arbit. libro primo metaphysicorum capite 6a dicit
platonem ad missis ideas quasdam aeternas et immuta
biles, quae forent exemplaria rerum singularium, et
de quibus dareturs scientia, nemo eas singularia esse in
tuemur et stamus tuae ipsae mutabilitatem, quaesivit.

augustinus libro octavo 83 de diversis quaestionibus capite 46 hanc sententiam disciplinae praeceptori suo affictam, fuisse ait, quasdam platonem perhibet ad
ministri aliquid intellexisse, quae sint quasdam primigenias
quae sunt in mente divina, et ad quarum similitudinem
creaturas perfecit illas autem esse, sine dubitatione, mis
et immutabiles. dicit

dico 3a ideas primo sonat intellectus nihil esse, libri
quae sunt aeternae, nisi solum deus, illae ideae comprimantur
a arbit. sic aeternae, quia nulla sit, idem dicit ideas sua
omnia creata, quia nulla sit, esse.

esse esse rerum debere ex in rebus ipsis, illae ideae
ex doctrina quae nihil platonici fecit. arbit. sic esse, et e
sse in rebus ipsis, quia nulla sit, dicit

dico 3a ideas altero sensu sumptas ex quidem rerum
sec. a poi ex arbit. qd quaeritur libr. 7a quest. quia illae
ideae reverae sint in mente divina in mente sit ei ipsi, et qui
quid quid est in deo est res, pro 3a quest. quia illae ideae
sine dubitatione sint singulares, non possunt poterari

[illegible] rebus creatis nisi quia creatura [illegible] dicit quod [illegible]
[illegible] et proinde dicit ipse [illegible] quod [illegible] rebus creatis

ad argumentum quia platonem [illegible] fuisse dicit
artis. Ad ultimum dico sit primum quantum satis ad
totum requiri et ut sit omnino nova in [illegible] substantia et
predicatum modo non substantia possit esse nisi libere opera-
ri habet. Ergo quod datur scire de predicato et quod mu-
tabilitas singularium impedit quominus ars sit ap-
tum obtinere dico: artificialiter fuit ad datur arte a priori. Sectio
prima dirimitur controversia. Dico

Articulus quis
an detur arte a priori
Sectio prima
dirimitur controversia

Dubito 10 dari a priori rei artis fundamentale principium nemine cogitante multa indirecta inter similia
quae probant illectus fundamentum abstractionis naam omnium
[illegible] atqui illa multa indirecta similia [illegible] arte
fundamentalia. Dico

Dico 10 dari a priori rei artis fonte principium ex ar-
te libro 10 de ar capite 10 textu 80 ubi ait ar-
tem autem, quae est, aut non est, aut a posteriori. Supple-
ac, ita ut commentatores artis sed unus ora hunc lo-
cum interpretantur: quemadmodum in [illegible] oriri aut [illegible] in [illegible]
de re ab [illegible] habet illi rebus fuit [illegible] in re-
bus. et in nova metaphysica artis a habent ex ou-
tra aanu. etti.

Ostr. Idem arist libro 10 nostri [illegible] capitul
timo sic habet ab experientia nova aut ex [illegible] quod
cente in ea arti, qui arte a [illegible] multa, et
in [illegible] illis [illegible] principium [illegible] ubi arist
ait arte quicherezin aa. pbri

SED ZO o e una naa b. g. humana in petro et paulo qo e datur arte a pte rei. consequentia e e idem. pbr antec. qd e multiplex e e unum. sed naa quae e in petro et paulo e multiplex qo e o e una pbr ma. unum et multiplex opponuntur et multiplicatas destruit unitatem. nam unitas fit per indivisionem multiplicitas fit per divisionem. atqui unitas et indivisio opponuntur contradictorie. pbr mi. superioris sed una naa e multiplex in petro et paulo si pro multiplicitate individuorum multiplicantur naa. atqui pro multiplicitate individuorum multiplicantur naa. qo naa e multiplex in petro et paulo. Rondeau.

RONDEAU naam o poe ce unam et multiplicem eodem respectu, sed poe ce unam specie et multiplicem numero atque afferere exemplum ex trinitate. deus e unus sum naam, trinus sum personas. contra

CONTRA. ro ubi mysterio eum difficillimo et qd superat omnem intelligentiam humanam e quidetur post et phi qui rationem unam audire debet in trinitate quae o sit contumelie nem fidei. sed ex ea videtur aliquid moralis et in tali arte qui in sanctissima trinitate. nam eadem naa nec et beata et damnata existere in duobus locis. pbatur. ro. sequela. qa dum petrus et paulus. ad sunt contradictoria, dum petrus et paulus sint in duobus locis naa. qa o dis in suis ut petrus et paulus unus et idem contradictoria e in duabus locis contra

CONTRA. ro qd identificatur singulari fit singulare sed naa identificatur singulari dum potius singularitati, qo fit singularis ptr qui paulitas et singularitas non identificantur paulitati qo fit singulare. immo

effectus [illegible] singularitatis [illegible] facere. nam quia affinis
[illegible] communia [illegible] [illegible] qd [illegible] ab
[illegible] singulari [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Sectio 2a
Solvuntur obiectiones

Obiec. 1a Artes libro primo de interpretatione capitulo 5o dicit rerum aliae sunt singulares aliae artes. ergo artes [illegible] minus existunt quam singulares. R. aliae artes fundamentales sive per se [illegible] concludentes et realiter negantes non [illegible] eodem [illegible] modo sine colligere eadem [illegible] in [illegible] quae [illegible]

Obiec. 2a [illegible] artes [illegible] distinguuntur a singularibus sive artes [illegible] fundamentales [illegible] [illegible] [illegible]

repræsentando nempe conceptus: arrice qd e in re. aurie
to effendo. probat.

Instia ex arte æqualia si quorum quitas e una substantia
ro categoriarum capite ad aliquid. item in ante prædica
mentis antiqua definit ex quorum nomen e eadem, et ratio
per nomen significata e eadem qd petrus et paulus habent
eand. naturam. R. illam si æqualia quorum quitas
e una fundamentaliter conceptualiter nego ipsum illa si
militudo quorum ratio e eadem fundamentaliter conceptualiter nego. probat

Ratio 2o petrus et paulus e si diuisi in specie qd
si eiusdem speciei, qd datur arte aptitudo rei specifice et
ut sic. R. argumentum ex de falso supponente. si petrus
et paulus dicantur e se diuisi in specie aptitudo rei:
nam e datur specifice aptitudo rei. quare petrus et paulus
e si diuisi in specie. per illationem conc aptitudo rei nego. e
equet et bis e si diuisi in calore alarum qd si indiuisi
in colore alarum. quæ consequentia aut probatur qd antece
dens falsum supponat. probat

Instia petrus aptitudo rei e realiter unus numero
qd e e diuisibilis, non diuisibilis in plures numero probat
qd e pari petrus et paulus si aptitudo rei et realiter unum
in specie qd non si diuisibilis nec diuisibilis in plures species
probat R. transeat antec nego consequentiam. nam non sup
ponit dari speciem aptitudo rei. dini transeat qd petrus videlicet
precise e unus numero qd habeat negationem diuisionis in
plures numero, sed qd ord reale e, realiter existens, et ha
bent illam negationem. aliqui chimera est una numero a
ptitudo rei, si quidem chimera habet negationem diuisionis in
plures, chimera probat probat.

Instia si ut negas dari aptitudo rei et realiter unita
tem specificam, ita nogabo dari numeratam R. ita e

hoc facere eodem tempore quo not. nam posse unitatem numericam a reperiri diuisio negat autem ab diuisio nid facit unitatem, ut patet speciem sequitur diuisio numerica. ga a posteriori e unitas numerica, o e unitas specifica. Probat.

Instabis diuisio numerica tollit unitatem specificam ga nulla ratio prior antec. diuisio numerica opponitur unitati specifice ga eam tollit. pari ratione unitati specifice opponitur diuisio specifica ga unitati specifice opponitur diuisio numerica. R nego antec. ad probationem nego antec et dico ita argumentum ex falso supposito sequitur non dari aliquid ut dicam fuisse unitatem specificam seu naturam communem, cui aduenerit realiter diuisio numerica dico ad diuisionem numericam quae est ipsa rei totam singularizare natam quo efficit ita ut id qd rei illam modum singularitatis sit amplius communicabile multitudini individuis. ac ea qd identificatur singulari et singulare. atqui haec identificatur singulari, immo singularitati qd &c. falsum sequitur unitatem specificam per diuisionem numericam o diuidi ita ut ex una specie fiant multae species. sed unitas illa quae erat communicabilis nunc fit singularis, quatenus id accipit qd realiter opponitur unitati. Probat.

Instabis petrus et paulus o se diuersi et realiter innata humana ga o se diuidi R transeat antec. nego consequentiam nam differre, diuersum esse, discrepare, sunt communes loquendi modum, addunt aliquid supra se diuidi ipse se diuidit et o unitatem in similitudine. dico itaque ex diuidi in essia, et nego ex o unitatem in essia.

Instabis quia se solis diuisatis, nullam habent unitatem, ga de solis diuersa. R distinguo antec. nullam

Sed bene multatenus fundatur in indivisione entitatis
one autem fundatur in conformitate entitatis, nego autem
nota igitur diligenter distinctionem hic distinctionem
o opponi conformitati, sed et identitati bene sequi
tur hoc duo dicit se, ergo et idem. at o bene sequitur
hoc duo dicit se, ergo et disformia aut dissimilia, pe
trus et paulus sed dicit hic distincti o tamen se dicer
ti aut dissimiles erbis.

Ad tertium quod se dicit drist attributis, o possunt fieri
unius speciei non peritectum quidem, sed petrus et pau
lus se dicit drist attributis, ergo o possunt fieri unius
speciei etiam peritectum. R. distingo ma. quod se dicit
se drist attributis e similibus o possunt fieri eiusdem
speciei cone ma. drist attributis similibus nego ma.
sed petrus et paulus habent drias attributis similes nempe
potentiam et paulus vacuitatem. ubi.

Obiicies 1o. ortum e prius poa sed arte e ortum
illectus ergo e prius illectu R. ortum e prius poa
speculatiua transeat practica nego sed illectus totum
e arte ~~ma~~ distingo ut arte ubi e poa alteri e practica
cone mi. et illectus nunquam e poa practica deterle
cum sit noncon concretum duo drist sublatum et artitatem
illectus e facit sublatum nempe natura humanam sed
facit artitatem qa separat cum natura a drist artica
ulat tot vera sitentia de arte. sed primo arte o sit
per cognionem confusam.

Articulus 6us
Vera sententia de arte
et illo prima
Arte o sit per cognionem confusam.

Ex dictis sequitur arte fieri per illectum. quaeritur
per quam cognitionem illectus fiat. qui

QUI ad multum precisionem scale et negam obiectum
diuem consequenter arte fieri per cognitionem confusam
singularium. b. q. am audio hanc rationem fieri diuenme
cognoscere. ore indiuidua sed confusa et. dico

DICO nec o fieri per cognitionem confusam singularium
pbo 10 dantur positiones obiectiua ex dictis quilibet
am cognosit aut a cognosit confuse realitatem et petre
itatem. adversarii consequentiam admittunt. pbo

DICO 20 nam multorum singularium confuse cognitarum
e arte qo o fit arte per cognitionem confusam pbo antec
nam ille cognitae non habent unitatem in re nec in
mente. qo e e arte. pbo 10 part qo realiter indiuidua
multa et. pbo 20 part qo abi multa cognoscuntur o
habent unitatem obstat aliqui multa cognoscuntur, qo ob
tam o habent unitatem. ergo

Fit multa indiuidua confuse cognita o possunt poni
ri ea pbo qo unum indiuiduum distinguitur ab altero

DICO 30 si fieret arte per confusam cognitionem, ea
dem o minus fieret arte qm illectus solum consequen
dum propositum obtinuit a longe nec in discernere diuer
ae specificae ac numericae. pbo mi. sect qo eadem o
facta arte 10 authoritate pti. 20 physicorum. 30 ph
qo o arte inquit tunc rationem qd unum et o unum confusam
non arte e, sentit vero particulariter idem libro 20 de ani
cap 12 tertio singularium, inquit tunc opportunum
fuisset 2. tria artium, eadem 20 sententia diui thomas
pte quaestione duodecima articulo 40 sentit, inquit
o cognoscit nisi singularia, qa sensus, e non organice
que consequenter agere o fit nisi circa rem materialem
singularem. articulo sexto 20 arte fit per abstractionem
paragraphus in contrariam non sententia quaere

Dictio secunda

Arte fit per abstractionem

paragraphus primus

Explicatur prima sententia

Quæres. To quid sit abstractio R. abstractionem dicam ce. id abstrahendo significat divisionem, separationem. de separatione realis sive abstractione reali o agimus hic, sed de abstractione intentionali sive per intellectum

Quæres To quotuplex sit abstractio intentionalis R. ce. duplicem apprehensivam et judicativam. ea fit per primam mentis operationem ut si concipiam misericordiam divinam o cogitando de iustitia divina, ita ut nec affirmem aut negem. judicativa fit per 2am mentis operationem ut si dicam petrus o o albus. quæres

Quæres To quotuplex sit abstractio apprehensiva R. ce. duplicem positivam et negativam. negativa eum concipitur negat aliquid rei in aliquo subto. Ag. si concipiam misericordiam habentem negationem iustitiæ. positiva eum concipitur aliquid subtum o cogitando de aliqua re alia. to. q. um cogito misericordiam o cogitando o ro de iustitia. quæres

Quæres To quid sit unitas. R. breviter ex metaphysica unitatem pter ens possibilium dicere negationem divisionis et multiplicitatis nam deo res o una qa pter ea qua sunt eo nominibus o si inter se divisa et qa res ita o e multiplex ita petrus unus o qa corpus eius o o a aa separatum et qa o o hoc multiplex. quæres

Quæres To per quam abstractionem fiat arte R. To o non fieri per abstractionem judicativam sibi quia gradus superior o non negari o inferiore. R. 2o fieri per abstractionem apprehensivam negativam.

pbr si quis concipere negaremus pbri in naa a tuo re
ut ten. i quidem illa mea o poss predicari de petro, et
illa cognio falsa est R 30 fieri per abstractio
nem positiuam. ad ad Illgabilr. nota

nota ad ut sit duo requiri: 10 ut naa sit una, 20
ut sit multiplex. hae duo requiri pbr ex definitione
rei et 10 unum aptum in ea multa. Haec duo
fieri per abstractionem positiuam pbr. 10 naa per ab
stractionem separatur a lee et per eo desinit esse ut
nempe a driis contrahentibus ac dividentibus, qo sit
indiuisa et consequenter una. 20 pbr naam in
statu abstractionis esse aptam in ea multa naa i in
hoc statu habet o sufficientiam ut sit in pluribus
abstractio o impedit quominus naa sit apta ter rei in
petro paulo et ioanne quare naa illa habet multi
plicitatem realem, et in pluribus realiter ea
dem habet unitatem intentionalem, intentionali
ter in seu obiectiue separatur a driis. quaere

quaeres 10 an dicitur illa dici debeat intrin
seca an extrinseca. R 10 dicit debere potius ex
trinseca quia intrinseca non denominatione positi
ab illectu et extrinseca. R 20 accurate hinc
in fuit naa videri locutam esse, cum tamen dum
sit tolli aliquid intrinsecum naa, seu tolli extrinseca
exempli caa naa fit ablata per detractionem driarum
quae sunt intrinsecae naa; driae tamen illae separantur
a naa ut per cognitionem extrinsecam. paragraphus
2us sol. obiectiones obie.

Paragraphus 2us

Solvuntur obiectiones.

obiect. 10 intellectus o magis abstrahit quo sensus
go arte o fit per abstractionem. pbr. antec. dam
nidchur turris a longe o magis discernit colorem ocu
lus quo intellectus, go si oculus tuno o abstrahit, nec in
tellectus abstrahet; cons.

Cons. go nec imaginatio abstrahit et ipse intellectus
haberit cognitionem haut en sensu et imaginatione cum go
si visio oculi et cognitio imaginationis versabantur circa
colorem in particulari e.g. circa album, intellectus ver
sabitur circa colorem in ge, et o circa album con
fuse, ut oculus et imaginatio versantur circa album
confuse. R. nego tantec. ad pbationem dico in exem
plo allato oculum videre colorem album, intellectum
cognoscere tt colorem in ge. ratio est go intellectus ha
bet vim abstrahendi, o oculus aut imaginatio. intellectum
autem habere vim abstrahendi pbr. o exemplo go
hic pponunt adversarij, sed go notat e.g. gressi
ut o ne me inducere in cognitionem realitatis,
sicut res in indicta divina in cognitionem misericor
dia. hae autem supposita in intellectu cum ima
ginatio o representet nisi confuse colorem album
o mirum o ipsum cognitionem habere confusam
sed abstractam. ad

Obiect. 20 nonne intelligere nihil ponit in re, go si o
ut se a pbi rei, o fiat per illo esse. R. distingue antec.
nihil ponit reale, concedo antec. nihil ponit intentionale nego
antec. dico itaque unitatem fundamentalem et realem
sortem adunire regus o realiter, sed intentionaliter.

Instant. nae humana per ex pstatem ab intellectu
acceptam o magis spiritualem multis in est, aut aptam e

inter qo pptorum o ei arist. R conc. antec. disjunc
consequens o e arist. a pto. rei conc. consequentiam o
o arist. per illatam nego consequentiam. ab stlo n. ac
cipit unitatem extrinsecam, accipit inque intentionalem
o realiter. Instbis

Instbis quo. Se distinctio o poteri fieri unum per ll
lectum R si o sine aliqua conformitate sic et ut al
de conformitate nego. cum in hoc et aquus differant ll
per realitatem et irrealitatem, cum separantur ratio
litas et irrealitas hoc et aquus fiant autem quatenus
tet. illum illius conceptus aal idem reperitur in hoc
et aquo qa separatum e. ab eo per qd aal aqui differe
bat ab alli tert. Instbis

Instbis qo simul erunt duo individua eadem
specie distincta et indistincta R di disjunc zum ne diver
sum et conc zum idem et nego. erunt distincta intra
reali indistincta in ce objectivo. o implicat autem
id zum diversum et sine distincta et o distincta. Sab

Instbis illectus secundo illam utilitatem singe
ret et falleretur R nego utramque o fallitur qa
o negat ea e distincta, se pratundit considerata ea in
qua communiunt, o considerata ea in quo disumuniunt.
abstractionem autem, qd idem ac pratundentum, et
ait arist. 2o physicorum cont. 1m o e mendacium
nego similitor illectum nptio singere qa e fundamentum in re pptor qd illectus fuit utilitatem. Sab

Instbis sequeretur arte o pcc. predicari de suis
inferioribus. pro sequela qa en. rationis o pcc predi
cari e cont. reali ut e ind rationis, inferiora arist. ut
individua realia R nego sequelam ut o individua
autem in recta alterum in obliqua. in recto utitur ratione

quæ est realis, in obliquo dicit arbitrariam quæ est per
rationem. Dico itaque predicari de inferiori est nam illum
in recto, sub modo est realis, sed intentionalis, qui modus
est realis ad summum predicatur ut quæ non in substantia
arbitrariis, sanguis sub condione, predicatur de suis inferio
ribus, et autem ipsa arbitrariis quæ nihil addit aliquid entis
rationis, sunt entia intentionalia. Dubitat

Instis sequitur si ens est de ente rationis, sal
tem consequens qd et antec. probo sequela maioris en
arbitrariis sicut est et de arbitrariis, sed arbitrariis sunt entia ratio
nis, qd sicut est et de entibus rationis. Rl nego sequelam
ad illam rationem distinguo ma. sicut est de arbitrariis, id est de nat
arbitrariis conc. ma. de ipsa arbitrariis nego ma. dico itaque
res ipsas substantiæ arbitrariis sanguis condione quædam
considerari a suis, at condio illa arbitrariis est id qd consi
derari sicut abiect.

Obiect 2o si arbitrariis fierent ab Poeta, sal. conc. arbitrariis
quæ conceptibus non fierent arbitrariis, sed non est ab Poeta, ergo
est id. unde sequitur. probo sequela maioris qm multi
plicarentur res arbitrariis sive arbitrariis, multiplicabitur
conceptibus. Rl nego sequelam qm licet multiplicarentur
arbitrariis et debere multiplicari res arbitrariis, sed
etiam non quæ subsunt huic res arbitrariis, arbitrariis
est conceptum quidam significans simul res et substantiam
res. etc.

Ob 3o hoc contra a pari, qm pariet quatuor ut ita non
dicerentur quatuor parietes, licet non multiplicatur
quatuor ut sanguis res est multiplicatur quatuor
non parietes. Tollit

Ob 4o arc. ens sunt similia quorum qualitas est una
quorum qualitas est una. id est indivisa entia rei
nego. unus pers. illetum sanguis ptor qm qd in igal
est unum fundamentaliter. etc.

Obiect. Ea obiectiua sunt e independentia ab intellectu operante, ergo ut sic e sunt ab intellectu operante. R. Distingo ma. obiectiua sunt ut sunt e independent ab intellectu cono ma. obiectiua terminatiua et nego ma. ut sic autem formaliter sumptum e obiectum terminatiuum sunt, ut sic fundamentaliter sumptum e obiectum motiuum, quatenus mouendo sui specie obiectiuae intellectui. Instabis.

Instabis quidquid e perillectum e conceptus, sed ut sic e perillectum, ergo ut sic e conceptus. R. Ito dist. ma. quidquid e perillectum obiectiue, et per modum repraesentantis e conceptus cono ma. per quidquid e perillectum obiectiue et per modum repraesentatiue nego ma. ut sic autem formaliter sumptum e perillectum obiectiue, et repraesentatiue per conceptum formalem cuius e terminus, conceptus ac formalis e subiectiue intellectus et tanquam in ipso repraesentans. R. Ito distingo ma. ut sic adequate sumptum e perillectum cono ma. adequate sumptum nego ma. ut sic e quiddam concretum dicent ma. et formale ma. ale ut sic. Si ma. similes formales e ut sic. Obiect.

Obiect. Ego abstractio facit ens rationis ergo e ni facere unum aptum in ea multis et praedicari de multis. R. Distingo ant. ea facit ens rationis fictitium nego ant. ea facit ens rationis id e communicat utilitatem quae e e apta rei conc ant. ea. Instabis.

Instabis e ens rationis fictitium quod separantur ea per mentem quae non possunt separari realiter, sed utilitas et realitas potest separantur per mentem, nec possunt separari realiter ergo e ens rationis fictitium. R. Ito dist. ma. quod separantur negatiue cono ma. positiue nego ma. si conjunctae haberet ut habent

negationem triarum erit ens rationis. sed contrariatur
nam e conceptis tritis a erit ens rationis. ratio ergo ens
rationis fictitium debet esse aliquid impossibile nam con
iunctus cum negatione triarum e aliquid impossibile. at
nam solum e aliquid impossibile quia nam b. g. huma
na dicit rationalitatem et rationalem quae duo e repugnant.
denique si negatio sit pars obli erit ens rationis si nam
ita sit oblium totum in tria e pertinenti ad ptem
obli, nec negatio triarum pertineat e erit ens rationis.

Ob. 2° qto beatus e videt deum adequate. seu compre
hendit. e fait ens rationis, licet e videat oia quae sint in
deo et quia a possunt separari a deo quia a parte e fait
ens rationis qui e cognoscit ect gradus hois, licet e possint
a se invicem separari. idem dicendum est de illo qui co
gnoscit misericordiam divinam e cognitionem iustitiae obiec.

Resp. bo per illud nam e accipit amplitudinem ei
us multae per qd separatur a multis, sed per abstra
ctionem nam separatur a multis, qa per illam e ac
cipit amplitudinem ad multa. Rl distinguo maior accipit
amplitudinem physicam, conc. maior logicam nego ma
nam haec autem amplitudo loa in eo consistit consistit ut
nam hb stratio abstractionis sit indifferens, et e re
pugnans ad multa. Instis.

Inst. 1° Sed per solam abstractionem fit ente, se
quitur dari ante rei phae sequela. id qd intellectus ab
stractionis attingit e ante rei, sed id qd attingit in
tellectus abstractione e ente, qa ente e ante rei. Rl
nego sequelam ad cius phaenomenon distinguo maior e a
nte rei fundamentaliter conc. maior formaliter nego ma
iorem multa. similiter dare fundamentum intellectui,
ea concipiendi alium. etc.

Ff contio o magis unitas conceptus fundamentalis re
quirit unitatem realem obiti cognitii, quod dicit, illa
multitudo conceptuum fundatum requirit multitudinem
et diversitatem realem obiti cognitii; sed hoc non
requirit, qo non illam requiret illa. pbr ma qa ô
o potior ratio unitas quo alterius. pbr mi. habemus
in diversis conceptus, b. q. illectus et voluntatis qua
si idem in eo sententia, item iustitia divina et mi
sericordia quae si idem nro. sed tio qa ad unte o requi
ritur comparatio. de.

Dubio tertia.

ad unte o requiritur comparatio

De duplici comparatione sit ex questio, una quae
precedat abstractionem, quaque multa similia compa
rentur inter se, ut abstrahatur id in quo conveniant
ab eo in quo discumueniunt. altera quae sequitur ab
stractionem, quaque naa abstracta comparantur cum in
ferioribus, in quibus inest ex quibus predicari dico
dico 1o comparationem quae multa considerantur inter
se similia, o ex mia fiat unte pbr qa si omissa
illa comparatione naa abstrahatur a dicit erit unte, qo illa
comparatio o ex mia. pbr antec illa naa erit una et multi
plex, multiplex realiter, una per illectum. fateor
fateor tamen illam comparationem sapissime intro
ducere sed o ex absolute mia. dico
dico 2o comparationem quae naa abstracta compara
tur cum inferioribus, o constituere unte. pbr ante. illam
comparationem iam constitutum e unte qo ista comparatio
o constituit unte. pbr antec ante istam comparationem naa
iam o apta in ex multis qo ante istam comparationem
constitutum e unte pbr. tatec ante istam comparationem

ergo iam e realiter in multis. si multa omnisane aut
si ita sine possibilia. ergo realiter in multis. esse.

Sed per illam comparationem cognoscitur aptitudo ad
existendum tra multis, qo ante illam comparationem sup
ponitur aptitudo ad existendum in multis qo ante illam
comparationem nata iam e artis. obiect

Obiect contra iam assertionem arist. 2o posteriorum
textu 134o dicit impossibile ee speculari artia nisi per
inductionem ex multis, qo illa multa debent cognosci
et comparari inter se antequam fiat arte. R. distingue an
tec artia complexa id e propositiones arist. concedo antec artia
incomplexa nego antec. tac distinctionis e qa propositiones
artium ueritas o constat nisi inductione per qm colligi
tur illas ee ueras in singulis. e.g. o cognoscitur qd oct
tuo sit ratio nisi qa petrus paulus ioannes et cetera
sunt rationes. ad ad arte incompletarum requiritur et separata
a artis quae qm fiori sine multa sine cognita. sine o. ob.

Obiect 2o contra iam assertionem arte exigit relationem
ad multa explicatur in ubique per relationem ad multa
qa. unum in multis, unum ueritas multa, unum aptum
in ee multis. R. 2o arte o exigit rationem realem
ad multa, qa relatio realis exigit terminos realiter distin
ctos atqui arte et multa, o si realiter distincta, nam
arte fundamentaliter sumptum et ipsa singularia
R. 2o arte exigit relationem rationis fundamentalem
conc realem nego. id e exigit fundamentum qd pro
xime aptum sit referri ad multa per operationem men
tis comparativam. tertio.

Tertio aptitudo in existendo multis e ordo realis ad
multa R. nego e et ordo fundamentalis. dein de illa
aptitudo quae conuenitur in rata, et e loa et, e ne
gativa o positiva; inlbit

Instis. Illud est tale alicui rei sine quo res non potest concipi sed unum ap[illegible] in re multis non potest concipi sine relatione ad illa multa, qo relatio fratris ad multa, et prinde comparatio est fratris arte. R. nego ma. illa non est vera et qd unum non potest concipi sine alio est fallacem convenientem quae intercedit inter illa duo. falsa est qd id predicat en impossibilitatem nos illatis exemplo caeli in exemplo angelus Bis. zum multis non potest nobis concipi sine sua corporea intrinsecus dei non potest concipi sine negatione finitum tamen solus sit potissima et potentia divina non potest concipi sine creaturis quas nemo dineris ex de aliis ostia. Instis.

Instis arte est quid superius, sed superius dicit fratrem ordinem ad inferiora, qo arte dicit illum ordinem R. nego ma. superius non dicit ordinem fundamentalem ad inferiora. fateor quidem superius conceptum ut superius dicere fratrem ordinem rationis ad inferiora, at nego id qd de superioris ratione maaliter sumpti. Instis.

Instis arte est superius conceptum ut superius, qo nulla ratio. R. nego antec et ro id qd est superius. immo naa abstracta deo non dicit inferiora, et ab ipsis separatur. ibid.

Obiec. 20 nullus potest predicare naam humanam de petro, qui prius videat an convenia petro. aliquin iudicare de incognito non potest apprendere an naa humana convenia petro nisi comparet illa deo inter se, id est naam humanam cum petro qo arte fit fallens pbialiter per comparationem R. transeat totum ptes consequentiam qpe nego. Instis.

Instis illud pbialiter constituit arte, sine quo non potest illud predicare de alio, sed non per illud predicare de alio, sine comparatione, qo comparatio constituit pbialiter arte. R. transeat ma. distingue mi. non potest predicare de alio defectu predicabilitatis in naa nego mi. defectu cognitionis de identi

late in Theolo ionc mi dico igitur qd per comparationem
mao o sit predicabilis sed cognoscitur cc predicabilis. qa tamen
Theolus o iudicat de incognito, nunqm predicabile illaru naam
autosactam comparationem quere?

Quaeres Ultrum aptitudo qm debet habere ut sit po
sitiua aut negatiua. R aptitudinem ad existendum in mul
tis realiter cc positiuam, quo aptitudo pt appellari physi
ca. aptitudinem vero quo o in mao abstracto et quo idem
pt appellari too cc negatiuam tt. caput zum de affectionibus
ursis articulus primus de eternitate et immensitate ursis ars.

Caput zum
De affectionibus ursis
Articulus primus
de eternitate et immensitate ursis

arles o apo in loco dicit urle cc eternam, cc ubique.
quo ad eternitatem in sententia arlis mundum admittentis e
ternum poni forsitan licet ursis cc eternum positiue
pt sitem fundamentum semper existit, et pro tunc sem
per cc aliquis conceptus fidei naam cccm abstrahentis.
sed cum illud repugnet principiis fidei dico

dico urle cc eternum negatiue, et per mam affirmao
nis, ut loquitur diuus Thomas. sect too indifferent o ad
quilibet dictum temporis et in quocumque tempore ursia
essentia affirmentur de ursibus inferioribus, ac erit ppo
sio idem.

idem tere applicandum o pt habet arles ursia cc ubique.
ro in singularia quo et fundamentum ursis ponit cc in
loci circuli abstratum ne ab ai loco sa quocumque in loco sint
ipsis too o ad ursis cccm. de.

d cc corporeitate et incorporeitate dico gradus superiores

gradu corporis abstrahere a corporeitate vel incorporeitate
gradus inferior est corpore. o abstrahere a corporeitate sicut ma
gradus superior est spiritu abstrahunt a spiritualitate. art.
12. de judicabilitate virtutis. sectio prima utrum virtus in
actuali judicatione amittatur sectio secunda quæstio

Articulus 12.
de judicabilitate virtutis
Sectio prima
Utrum virtus in actuali judicatione amittat virtutem.

quæstio o utrum qd o fit illa propositio petrus est homo
ergo prudens nam his mana quæ prius concipiebatur sine ordine
dicit contrahitur ad petrum per illam conditionem dicit
ut virtus dico

dico virtus in actuali judicatione o amittere virtutem
probatur ex ratione assertio. ex istaque aliquis concipiat
humanam naturam illa natura dum concipitur est petrus o fit
singularis. probatur sic fiere singularis vel qa concipiendus est
petrus ut hic et nunc de petro, vel qa est comparanda cum pe
tro per apprehensionem, vel qa est certiam judicandum cum eodem pe
tro per judicium. nil horum dici potest qa prius non. qa nihil
aliud requiritur ad judicationem, qa si per illa vita o
tollitur virtus, o tollitur ratio. probatur. per prius ro
ll vi non o amittit virtutem on. ex qa simul cum natura
humana concipiatur petrus. probatur quia ex duabus imagi
nibus ex in intellectu gigantum una representet naturam hominis dicit
altera representet eandem naturam cum dicit, quem ad modum
ponunt ex in indentabilibus animo et in eodem intellectu, duas
imagines quarum altera representet regem ad poetis, vel
quæ altera representet eundem regem cum pictore, et ipse

que ex quore et id sæpe contingit. 20
20 per comparationem naturalem humanæ et amittit artitatem
probat quia per illam comparationem apprehendam nihil aliud
cognoscitur quam habitudo quæ est inter predicatum et subiectum
et quemadmodum cognoscendo habitudinem quæ est inter
imagines duas eiusdem regis, quæ est forma integra imaginis
sed ut possit aliquo fiere plenior, seu ut representaret
reliquam corporis, ita etiam comparando illas duas imagines
petri et hois, impossibile est ut imago quæ representat
naam sine dris, fiat representans naam cum dris, ergo
impossibile est ut naam sit singularis. ergo.
30 nec assensus huiusmodi quem tollere illam artitatem
probat quia assensus fertur circa habitudinem huiusmodi connexio
nem quæ est inter obiecta illarum duarum imaginum nec
magis per tollere artitatem, quam comparatio immo minus
quia iudicium fertur in connexionem affirmando nec proprie
attingit extrema sed connexionem extremorum, et quia
dicit per facere ut unum extremum qd representabat naam
sine dris, representet naam cum dris. ergo
Ser Iniste amittere artitatem nunquam fuisset artis fal
sum consequens ergo et antecedens. nam equale maioris nunquam fui
sset aptum predicari de multis sed ut de uno, ergo nunquam fui
sset artis. ergo
Ser Si arte amittit artitatem, quia ipsa est identica, probat
si arte amittit artitatem, sensus est istius propositionis petrus est
hoo, sensus est iste petrus est hic hos, et propositio est iden
tica. secundo ad illa si abiecta ribus obiect

Secundo ad satisfit obiectionibus.

obiect 10 si predicatum huius propositionis petrus est hoo,
est arte, sensus erit petrus est hoo artis, seu petrus est hoo

abstractus falsum consequens q̃ est antec. R. nego se-
quelam, qa est ia indiscreta predicatur quidem ratione quae e
verbis sed o predicatur abstractio seu veritas. Instabis
Instabis sensus propositionis e petrus e. est homo, vel petrus
e hic homo, vel petrus e aliquis homo. aliqui o e sensus petrus
e hic homo neque petrus e aliquis homo sed o amittit veritatem, qa sensus e petrus e est homo. R. nego ma. nam
propter hos sensus allatos e fuit sensus qui neque dicit est
homo, neque hic homo, neque aliquis homo sed homo ut hic et
nunc sensus e propositionis allatae. Instabis
Instabis sit propositio allata sit vera debet predicatum adequate identificari cum subiecto. qa etiam abstractio ipsa predicatur. R. distinguo antec. debet adequate identificari numero signatum conc. eum modum significandi humanitas adequate identificatur, qm identificantur petro ab entitas et realitas, sed o necesse e ut identificetur conceptus necessitatis quae e per conceptum, qa o predicatum ille modus significandi sed et abstractus conceptus obiet
Obiet 2o qd affirmatur de petro in ista propositione petrus e homo, o e aliquid verum, qa verum o sensus universalem indicans predicatur. pbr antec. qd predicatur de petro o singulare qd o e verum. pbr antec. qd predicatur de petro o ipse petrus, aliquin falsa est propositio, qa o aliquid singulare. R. nego antec. ad pbationem. R. distinguendo qd predicatur de petro o singulare realiter conc. per illectum nego. distinguo similiter consequens qa o e verum realiter antecedo consequentiam o o verum per illectum nego consequentiam. sed ita qua de petro predicatur e sine dubio per illectum, sed o realiter antecedo e verum per illectum sed o realiter. tabis
Instabis qd e singulare per illectum, o o verum per illectum, qd de petro predicatur e singulare per illectum, qa o e verum per illectum. pbr ma. nam qua de petro pdi

intuitu e per illectum ipse petrus, de quo affirmatur
go e per illectum singularis. R. disting ma qd e singularis
per illectum s. curtis per illectum reone circumstantiae
cone ma ratione diversorum actuum nego ma nam fieri
posset ut nae per unum actum representetur sine drius,
per alium representetur cum illo omnibus. consequentia non
illi duo actus nullam habent inter se repugnantiam quae
modo dum nec repugnant imagines duae. quarum altera
totam cosarem representet altera superiorem corporis partem
Instis per conceptum illum nae fit singularis per
quem representatur cum petro coniuncta atqui nae repre-
sentetur cum petro coniuncta go fit singularis. R. nae
representatur cum petro coniuncta extrinsece cone intrin-
sece nego. Instat
Instis contractio destruit abstractionem, judicat de facto
singulari e contracta go destruit abstractionem petri ma
coniunctio destruit sonaraonem go contractio abstractionem.
R. disting ma contractio destruit abstractionem realem cone
abstractionem quae per illectum fiat nego. nam fieri
posset ut res coniuncta realiter a separatur tamen per mentem
et sine ella concipiatur. Instat.
Instis conceptus ipse totus coniungitur cum conceptu
petri go e perseverat impletus in ratione abstractionis
petri antec in propositione predicatum coniungitur cum subiecto
per verbum e. tunqno per copulam go conceptus ipse con-
iungitur. R. distingo antec conceptus nae coniungi
tur cum alio conceptu extrinsece cone intrinsece nego.
coniungitur extrinseco qa sine intrinseca sui mutatione
copulatur cum alio conceptu e coniungitur intrinsece
qa conceptus ille mutatus singularem driam repre-
sentat nequa n fieri posset ut conceptus qui driam o

representauit prius, idem postea debiam representare quem ad modum dicentur duae imagines, quarum altera totum locum, altera mediam partem loci representare, etiam si coniungerentur locabitur o inde tamen quae representarent totum locum representare. In fol.

Instabis qd re. o indifferent ad multa, o e ille. qd de pedro predicatur o e indifferent ad multa, qd o o ille pedro mi. qd e determinatum ad unum, o e indiferent ad ad multa, qd de pedro predicatur ad determinatum ad unum qd o o indiferent ad multa. R. conc ma. nego mi ad partem finem distinguo. qd o determinatum in trinseca o e indiferent ad multa conc ma, qd e determinatum extrinseca et nego ma, distingo similiter mi. nego consequentiam.

Instabis qd e identificatum cum pedro o pe predicari de paulo, aliquid hoc e identificatum cum pedro qd o pe predicari de paulo R. distingo ma qd e identificatum cum pedro adequate o pe predicari de paulo conc ma qd e identificatum cum pedro inadequate o pe predicari de paulo nego ma aliquid hoc identificatur cum pedro inadequate conc mi. adequate nego mi et consequentiam. ut conclusio hoc fame significat naam quae e in paulo qne naam quae o in pedro et ado sit proprio significatum identitas physica et nec rei quae e inter petrum et humanitatem sed qae eadem saltem per identitatem humanitas e in paulo, pe eadem humanitas adhuc predicari de paulo. In fol.

Instabis quotiescumque duae res sunt inter o distinguuntur, o pe unum tributum, quin aliud similiter tribuatur aliquid naa ions realiter distinguitur a dnt, qd o pe tributum, nisi dria similiter tribuantur absurdum, ero dria o pe unum tributum pedro R. quoties cum que aliquid tribuitur debet etiam tributum qd realiter ab eo distinguitur sed idem realiter multa tribuitur ergo sed qd

subiectum sit et idem mereatur negotiatur quod
de numero artium. Sectio prima dictum numerus est

Articulus 3us
de numero artium.
Sectio 1a dictum numerus.

Ipse [illegible] quinque de arte, genus
speciem differentiam proprium et accidens, quae sententia auto
rem habet porphirium, qui totidem enumeravit artis in
isagoge. dico

Dico primo accidens proprie loquendo et de arte. probatur
arte debet de uniuersali, accidens est de universali, go accidens
est de arte saltem proprie loquendo. maior constat ex de
finitione artis prius allata, et communiter recepta, arte
est unum aptum in ac multis universale et diuisim. probatur mi.
quod predicatur zum eandem rationem subiacet de uniuer
sali, accidens predicatur zum eandem rationem subiacet
go est de uniuersali. ma probatur ex definitione universalium tradi
ta ab arte in antepredicamentis. universale est ex quorum
nomen est ratio et ratio subiacet per nomen significata et ex
dem mi. probatur nam accidens predicatur accidentaliter go predicatur
zum rationem subiacet. dices

Dices nomen subiacet in hoc loco significat et eandem
conceptum sive ille conceptus conuenit inferioribus essentialiter, sive conuenit accidentaliter. Et inauditum est apud artem. aut nomen ebia significat aliquid accidentaliter
sed semper significat aut subiectum aut essentiam. est

Est ratio idem initio libri categoriarum dicit accidens predicari denominative, et universale. item capite de sub
stantia negat aliquam predicari universale, quia predicatur quidem zum nomen, sed non zum rationem subiecti. item aut

libro 10 topicorum cap. 2 docet, quam judicari de grammatica, uniuoce de hoc, uero denominatiue, q̃ ꝗd judicatur denominatiue, o judicatur uniuoce, dici

dici ppria loquendo, qa si quis uelit recedere ab authoritate arist. et a conditionibus quas requisiuit ad uniuocationem perfectam, quinarius numerus artium poterit a impropriis deserendi dica 20

dico 20 uio tt. ff artis ppria sequendo, genus et species sequitur eu dicti nam si accent o ꝗ artis, qo o drtia sit ppriam non drtia erunt artis. pbr. ppriam o drtia iam o sit aliter, qa ꝗ c. artis. item drtia o judicatur in quid, sed in quale quid, qo o o artis. pbr.

pbr 20 rdone. duplex est c. unitas, qd duplex est c. artis. pbr. ant. c. duplex est c. unitas, et duplex est aptitudo qd duplex est c. artitas. pbr. ante. primo de unitate. ut unitas artis uel c. generica uel specifica qo o. nisi duplex. pbr. ante. ut unitas artis uel unitas artis uel c. specie si una conueniat distinctis numero et uel distinctis etiam specie si una conueniat distinctis numero et erit species, si una conueniat distinctis specie, erit genus. ffr.

ffr duplex est c. abstractio artis. qd duplex est unitas. pbr. ante. abstractio fit uel a differentibus numero uel a differentibus specie. si primum c. abstractio specifica, si sum. c. abstractio generica. idem

idem pbr. de aptitudine. quae tantum habet cum unitate conuenientiam, et qd de altera dr, de altera quoque dr. posit addo et artis debere habere inferiora aliqui si genus a species et habens inferiora ppria dicta o uero drtia ppriam et accent. sicut 20 solantur objectiones. ffr.

Objectio 20

Eluuntur objectiones.

obiect 10 tot, o artis, qd modi judicandi da mallit

quinque sint modi predicandi de multis, ergo sint quinque ut
probat nam quinque sunt modi existendi in multis ergo quinque
modi sunt predicandi de multis probatur antecedens quia in multis vel
sunt in hoc ut pertinent ad essentiam, vel sunt, si primum vel sunt
tota essentia vel pars essentiae. si tota essentia est species: si pars
essentiae, vel est pars integralis. si est genus, vel subiectum est differen-
tia pertinens ad essentiam vel est separabile vel inseparabile.
si separabile est accidens, si inseparabile est proprium. R
distinguo ma. tot sunt ut ait quot modi predicandi de multis
univoce tenendo ma. et univoce nego ma. nec probat nisi tantum con-
tinet difficultatem quia non sunt in multis nisi ad essentiam pertinent
et per univoce dici enim univoca debeant ad essentiam pertinere
addit per alia ratione conformis iis quae dicta sunt. tot dis-
tinguo ma. tot sunt universalia quot modi predicandi de in-
ferioribus ~~cere~~ proprie dictis essentialibus videlicet et immedi-
atis tenendo ma. de inferioribus improprie dictis hoc est essentia-
libus et immediatis ut nego ma. exempli gratia in primo
ordine improprie de hoc mediate ut est petro: In hoc
Instis ordine proprium et accidens predicantur de multis
univoce ergo nulla ratio. probatur antecedens illud predicatur univo-
ce quod nec predicatur analogice nec aequivoce. atqui ordine
proprium et accidens predicantur aequivoce nec analogice
ergo. Rondeo nego antecedens et ad probationem eius ait et inter
univoca et aequivoca et analoga aequalis denominatio quae
predicantur adiective et a substantivo dicuntur et
grammatica et grammatica sicut
Obiicies ergo si tot sunt ut ait quot predicamenta atqui de-
cem sunt predicamenta ergo sunt decem artes. probatur ma. tot
sunt artes quot sunt predicabilia tot predicabilia quot predicata
tot denique predicata quot predicamenta. R nego ma. ad
probationem cum distinctione. tot sunt artes quot

predicamentis proprie univoca sunt et univoca nego. ratio est
quia predicamenta constituunt et per diversa quæstiones quæ
ponuntur de substantia singulari proprii de illis autem quæ in
primo quid est. secundo de toto. tertio de quale est. et ad quid quæstiones
fit et ex quibus quæstionibus ea tantum univoca et quæ quid
est. unum nomen et una predicamenta debent esse et non sed
respectu inferiorum et qualitas respectu coloris non
respectu albedinis. sed predicamenta et modo sumantur
si genera vel species et proprietas augeri numerum et eadem
ad eadem predicamenta comparantur ad substantiam et ut unitas
quæ predicatur in quid sed in quale et denominativa.

OBJECT. 30 album predicatur de universo et nivis et
nivis quia et certe prius predicatur de multis sunt idem nomen
et sunt eandem rationem predicatur univoce atqui album
sic se habet respectu nivis et marmoris quia de illis predicatur
univoce. prior mi. sum quia album eandem habet
significationem sive de nive sive de marmore predicetur
sum quia arist. libro primo elenchorum capite 30. docet in
nive et cerussa eandem esse albedinis rationem. R. nego
antec. ad probationem R. distinguo ma. quia predicatur sub
idem nomen et eandem rationem secundum predicatur uni
voce conc. ma. sub eandem rationem accidentalem ne
go ma. quia ratio fundatur in definitione univocorum
et certe in antepredicamentis tradita et solvit probationem
minoris. in toto.

INSTANT. illa predicata sunt artis et utilis quia sunt
singularis atqui predicata albi de nive et marmore sunt
singularis quia sunt utilis. R. nego ma. si de utilis proprie
dicta illegatur. datur in predicata quæ neque sunt singularis
nec proprie artis et patentur esse predicata sunt
respectu horum predicamentis. ratio est quia aliquid

sit artis, prior dictum debet esse universum. Sed sic 193

Instabis sed ens dicitur predicari universe, quia dicitur predicari universaliter, atque dicitur pertinere ad essentiam predicari universaliter, atque dicitur pertinere ad essentiam predicari universe. R nego antec. quia non omne quod pertinet ad essentiam predicatur essentialiter, sed substantive predicatur universe. Conc. quod pertinet ad essentiam et predicatur substantive predicatur universe. nego ma. dicit autem pertinet quidem ad essentiam sed predicatur substantive sed adjective. Ergo.

Obiect. 2° in arte quatuor sunt artificia quo ens est decem. probatur antec. ex topicorum capite 3°. ubi quatuor numerat artificia entis genus, differentiam, proprium et accidens. R. Ad primum sic respondeo de numero artificiorum sed non ex eo, ergo quod ad probandum problema dialecticum quod est in illo posuit duo argumentum quare non mirum si mensionem non fecit specie, quia sed fuerunt inter artificia respondendum quod supponit speciem esse substantiam problematis. Illud de quo quatuor dicta predicata possunt affirmari addit definitionem cum tamen ens sit artificium incompletum cum non possit enunciari unice sed dicitur et omnimodorum quia per eam species constituitur formaliter. Instabis

Instabis ergo in arte predicamentorum debet dici quod predicari universe. R intelligendum de dicto sumpto simul cum genere quia ratione predicatur in quid et quale quale quid sit potest et accidentale vel indelebile et aut aliquid. Sed ens sumpse dicitur constituit artem et species diversum. Obiect.

Obiect. 3° individuum unum est artificium quia est individuum unum. Ergo quilibet unus. probatur ma. aliquis homo. R. quod predicatur de petro et paulo predicatur tamen non ratione petri et paulo sed ratione

ta tam potest a aliquis homo quia paulus est aliquis homo, et licentiadmodum potest a aliquis homo qui est vel hic vel ille vel iste, ita paulus est aliquis homo qui est hic vel ille vel iste homo. Sed ut aliquis minus [illegible] abstrahere a dicit secundum quod est abstractio a dicit sed est indeterminata significat [illegible] et [illegible] ergo ut [illegible] sortis ita ut [illegible] predicetur univoce de genere et specie.

Sectio 3a
Utrum ut predicetur univoce de genere et specie.

Obiec. 1o ut ens simpliciter in concreto pro ratione habendi utilitatem predicatur univoce de genere et specie in concreto simpliciter pbr. qd predicatur essentialiter predicatur univoce. atqui ut predicatur essentialiter de genere et specie in concreto simpliciter. go. pbr. min. genus in concreto significat rationem et utilitatem, porro illa non illi accidentale et qd habeat utilitatem. dico

Dico 2o ut ens simpliciter essentialiter id est pro utilitate predicatur univoce de genere et specie eodem modo simpliciter pbr. qd predicatur de aliquid eodem modo essentiali predicatur in recte aliqui utilis de genere et specie eodem modo essentiali predicatur go univoce predicatur. pbr. min. quidam predicari eodem modo [illegible] ut [illegible] ut [illegible] idem significat hic de genere hic de specie dicatur go predicari essentialiter pbr. ut [illegible] de genere et specie predicatur in questione quid est go essentialiter. nam quia rem quid est go nul recte respondetur a unum aliquid predicari de multis. ibid.

Obiec. Si ut ens sit univocum respectu generis et

species vel ordi genus vel species vel aliquid aliud
nisi horum dici possit. et quidem a de species
nam species superiorum et habitici generis, et ut ita a hab
itici genus, cum potius sit supra genus, ita o o ge
nus cum sit supra genus ita o o aliquid aliquid aliquin
tum daretur ordo. R. ut ita appellari genus
respectu generis et species. Instabit
Instabis 20 similiter et genus daretur genus generis
hoc dici potest, quia nec illud maior clara et non illud
ut ita generis et species ita a plure minore si daretur ge
nus daretur prius in infinitum. R. 20 data minore
negamus ad probationem R. positum esse in infinitum in ad
intentionibus. sine in operationibus reflexis non habere
incommodum, quia tot et fiant reflexiones, quot facere vo
luerimus, quemadmodum dari possit in infinita in
numeris, quia et semper numerare poterimus, quot et
quandiu voluerimus. R. 20. distinguo maior, data minore
generis maioris sumpti consimili generis et habitus sumpti
negamus maior. ut. i. Cigalus solus potest species et duplicem
infimam et subalternam. species infima autem non
tam habet ultra se species nec poterit quidem multis
nisi differentibus solo numero, ut hoc species duplicem
habere respectum sique comparari cum superioribus
vel cum inferioribus aut cum infimis complectantur e
species comparatum vero cum hoc et illo e genus. sic
probatur solus sanctus o datur genus generis forsitan
quando genus comparatur cum aliquo superiori o debuit
nisi appellari genus sed hoc est. Instabit
Instabis 20 ex hac ratione sequeretur genus de specie
et species de genere posse predicari. hoc dici potest, non quia nec
illud minor clara et species et predicatur de genere
et sine ut hoc et calor et lumen et aut et hoc. ubi ita
quia maior vera et species genus et ut ita ut

o genus, qo genus et species de se mutuo pdicantur. R.
distinguendo materias, quaeq. n genus et species de se mutuo
pdicantur dicuntur modo cum tna eodem modo nego tna genus
pdicatur de specie essentialiter, species de genere quidem essentialiter
et exemplum habet in istis ppositionibus homo est homo
et nomen nomen
et nomen. quarum ppositionum prima est accidentalis qa pondo et
ab homine in Petro, sed essentialis, qa essentia non est qd sit non
sicut ipsa ppositio est essentialis genus est arbor, qa est arbor pertinet
ad essentiam generis sed qdo dr arbor est genus, pdicatio est accidentalis
qa definiendo arbor, o dicit de genere sed unum aptum
pdicari de multis. quaestio de arbibus in ptiulari. capud
primum de genere. dico

Quaestio de arbibus in ptiulari
Caput primum
de genere

dico primo genus ita bene definiri, et id qd aptum
est pdicari de multis univoce et distinctim in quid incomplete. v.g. animal est genus qd aptum pdicari ita de multis. v.g.
de Petro et equo. sed ~~in quid~~ qa pdicatur in quid nam ad
quaestionem quid est, non recte respondetur et animal. sed qa pdicatur animal incomplete, o n continet totam et completam
naturam Petri qui est animal rationale. dico

dico sed o genus tripliciter. supremum videlicet cui subiicuntur multa in aliquo ordine. v.g. substantia est supremum
genus in ordine substantiarum subalternum qd habet supra se
et infra se genus v.g. corpus habet supra corpus, infra
se animal. denique infimum qd habet supra se genus, et infra
se o. habet v.g. animal. dico.

dico sed genus o requirere multas species ut subsistere
sed ptr qa genus est unum aptum pdicari de multis in

quid incompletum, aliqui ut sit aptum predicari o e necesse
ut existant multa species, sed satis e si multae sint possibiles. dico

dico 1o. genus o petit a materia compositi physici, et dicam
quod est ex eisdem compositis. pbr quia in rebus spiritualibus
dantur genera, subtracto ne completo e genus ad est angelos
quo o ac genus desumitur a materia. 2o. in ipsis rebus corporeis genus sumitur a toto composito physico, nam ut sensibilis b. q. quae e definitio aalis o mixtum foam substantiam
quae materiam includit, et quidem et ista operationes, et sensationes oriuntur a toto ita quod tendit a materia, siquidem rationalitas spiritus hominis dicit ordinem ad spiritualem matutinam materiam. quae

quaerit 1o. quid sit predicari in quid R e predicari essentialiter et non substantivo, quarum duarum conditionum si una deficit, predicatio o erit in quid. b. q. aut quia predicatur non substantive et essentialiter ideo predicatur in quid, quale autem si et predicetur essentialiter, quia o predicatur non substantive ideo o predicatur in quid, sed in quale quid. quaerit

quaerit 2o si est una et species potest non habere genus, b. q. si est una et species sub aali, non e si nullum aliud est aal qui sub, ceteri aalibus impossibilibus an tunc aal est genus. R negative quia tunc aal predicaretur de suis et dria, adeoque predicaretur in quale quid tunc in suis differret per aal a ceteris aliis rebus quare tunc haberet duas drias predicat, sensibilium et quale. a

quaerit 3o. an genus sit pars an totum. R
et integrum et totum diverso respectu. genus e pars ratione, et quidem magis cont. genus o totum quale, respectu inferiorum, quia continet sua inferiora. apud ecno. de specie

Quaestio 2um. de Specie.

dico 10 alia species est infima, alia species est subalterna. species infima est illa, qui subiacent et individuum, ut hoc cui subiacent et petrus, paulus, ioannes. species subalterna est ea quae habet sub se speciem aliam ut animal. sub animali ponitur hoc leo equus itaque species subalterna est genus si comparetur cum inferioribus, at si comparetur cum superiori erit species. v.g. si comparetur animal cum viventi est species viventis at si comparetur cum leone erit genus. hinc dr species vel subiectibilis, vel predicabilis. dico

dico 20 species subiectibilem sic bene definiri. id quod subiicitur soli generi in questione quid est pro illa definitio convenit et soli genere species subiectibilis nam individuum quod subiicitur quoque generi, et subiicitur soli generi, sed etiam speciei. dico

dico 30. species predicabilis sic bene definitur id quod predicatur vel predicari potest de pluribus in quid completo, si sit in questione quid est completo. pro. hoc de petro et paulo predicatur completo, quia dicit totam naturam communem petri, item predicatur in quid qua essentialiter et non substantialiter. caput primum de dria. articulus primus quid sit dria. etiam si

Caput 3um de dria.

articulus primus

quid sit dria

etiam si diversimodi driarum ordines apud diversos dicantur, sicut nos primum et accidens, de iis tamen agemus hoc loco, tum quia si articulis sate dictae, tum quia nulla combinant quorum explicatio erit inutilis. dico

dria. ut sumpta sic definiri potest id quod unum ab alia diversum est. sed quia aliquid potest cedere tum

ab alio triplici modo vel per aliquid separabile vel per aliquid inseparabile vel per aliquid essentiale, de ipsa ut dria hic agit hic dico

dico illam sic licet definiri. id quod indicatur aut indicari per quale essentialiter sive in quale quid sive quale rarii qualis et per hoc essentialiter vel ab eo dicit et realis essentialis sui comparatur dria cum uariis. et sic prima andria continentur in genere. nota

Articulus 2us.

Comparatur dria cum uariis

Sectio prima

An dria continentur in genere

nota alias dria et constitutiua, alias et diuisiua generis dria constitutiua generis b. g. aalis et sensitiuum constituitur re realiter vel per sensitiuum dria. eiusdem aalis diuisiue. ita rauis et irrauis illa re dividunt aal in hom et brutum quare dria diuisiua aalis, ita constitutiua hom et bruti certum.

certum et dria constitutiua generis et uineri in genere b. g. sensitiuum in aali. probatur quia g. est essentiale aali continetur in aali sensitiuum et aliquid essentiale aali g. sensitiuum continetur in aali. certum et

certum et etiam dria diuisiua contineri in genere physice et identice. probatur a distinguuntur realiter gradus metaphysici g. dria et distinguitur realiter a genere g. continetur realiter in genere seu et ipsum genus realiter superest

superest illaque quaestio in genere realiter sumpto praemodo continentur dria diuisiua vero

Dico et genus in abstracto sumptum nullatenus

continet drias diuisuales genus sive abstracto reliquit de
includit qd in aliis definitione ponitur, qd drias non nun-
tur in definione generis intellectus sumpsit qd drias
diuisuales continentur in genere, sumpta in abstracto
b. qd realitas et irrealitas continentur in realitate. ad
dpcm. ad genus in concreto sumptum continet drias diui-
sivas prae. b. qd aal continet realem et irrealem, sive
realitatem et irrealitatem, prae. dico, si pte affirmandi,
ita et id continet aliquid ad qd continet prae. plu-
ra quam qa. si aal continere aliquid irrealitatem et pte
iudicandi de hoc, qd est unum et qd hoc sit aal includens
irrealitatem. ad prae. plus qa aal pte recipere et contra-
hi per realitatem. quemadmodum igitur prae. in physica
dr non continere scala, qa pte illa recipere, et ita sub
stantia illarum, sic etiam genus continet drias qa pte
illas recipere, et earum substantia. obiect.
obiect. ad realitas nullatenus continet realitatem qa
etiam aal non continet realitatem. R. nego consequen-
tiam disparitas qd realitas est genus propriae realita-
tis, sed aal realitas qa accidit habenti realitatem et ita
fieri. qd affirm qa prae. concretae, et in iudicamento sub
stae. et abstracto, ante.
obiect. et aal eidem ac habens realitatem, habens
realitatem et deo vel hoc qa aal dicit substantiam confusa
tionem vel genus, et qui non dicit realem qa aal dicit
substantiam confusa realem. R. aal et habens realitatem et
habens realitatem et hoc vel deo realiter sunt in mente, nego
ab utroque in abstracto et conceptibile et substantia reali-
tatis et hoc vel deo. sicut ante dr. iudicari potest de specie.

Sectio secunda

An drias iudicari possit de specie.

Non. et quaestio de dari in concreto sumptae, de specie in concreto sumpta certum et verum hanc propositionem hoc est realis et verum in sensu formali. sed quaestio est utrum haec propositio humanitas est realitas vera sit in sensu formali, cum certum sit et verum in sensu reali. pt

Secundo ponit eadem quaestio de genere, utrum vera sit haec propositio humanitas est realitas alterum ab altero et sic proximus, ga existit dom principii atque resolui debet

Dico idem propositionem humanitas est realitas et et verum in sensu formali probat ut aliquae propositio sit vera in sensu formali debent predicatum et subiectum eodem modo concipi atqui humanitas et realitas, ergo humanitas et realitas eodem modo concipiuntur, ergo illae propositiones et sit vera in sensu formali. et tr.

Et. et bene dico hoc est vera, hoc est aut, totum et pars ob.

Obiect illa propositio hoc est aut est vera in sensu formali ergo et illa hoc est realitas. Resp conc. antec. neg. conseq. nam disparitas est quod predicatum et totum in ea propositione sit idem, altera vero quod divini in recto, sicut et sit idem cum id quod divini in abstracto. explicatur illa propositio hoc est aut illa resolvi debet habendo humanitatem, et habendo realitatem habendo sed. habitum predicatur in recto, et et idem in subiecto et predicato, humanitas et realitas predicantur et in ob. aliquae at vero quod sit propositio per abstracta realitas predicatur in ~~recto~~ recto. Ob.

Instabit illa propositio albedo est color est vera in sensu formali et sit per non abstracta ergo nulla solvo Resp conc. ant. sed sit per non abstracta, nihilominus conc. ptem per non abstracta metaphysice neg. hanc ptem haec propositio albedo est color resolvi debet habendo albedinositatem et habendo coloreitatem ac proinde et idem subiectum et predicatum altera vero id quod significatur in recto, quare ut et perfectio magis debet retinere fieri propositio albedinositas et coloreitas. sed

[illegible] erit [illegible] in sensu [illegible]

Instantia. hoc posito, hoc humanitas e humanitas
e vera in sensu realis qo a parte humanitas e aalis
erit vera in sensu realis. R transeat antec nego consequentiam disparitas e qd hoc se habeat ut [illegible]
sit sensus humanitas habeat aalitatem e humanitas, ac
pond: idem predicatur qd predicatur, nempe humanitas dici
transeat qd multi negant et quidem iure merito ac veram in
sensu realis, aut dicent ee identicam subs

Instantia. at posito sit vera in sensu realis satis e si
predicatum includatur in definitione subs, sou satis e si
sit idem inadequate cum subs. atqui aalitas e idem inadequate cum humanitate. R nego antec aliquin vera
est hoc posito hoc e ee, totum e part. sectio 2a de
dria inferiore comparata cum superioribus paragraphus 1us
an dria inferior contineat superiores realiter quaritur

Sectio 3a
De dria inferiore comparata cum superioribus
Paragraphus 1us
An dria inferior contineat superiores realiter

quaritur utrum realitas [illegible] contineat realiter
sensitivum, seu principium sentiendi, sicque an realis quaratur. et sensitivum illa ne reduplicao signat entum
realem, dico

dico driam inferiorem continere superiorem realiter probo 1o authoritate ortis et longiorum capite 20,
ubi sic loquitur manifestum e qd dria participat
genus, qd certe e dicere. si dria participaret id qd principium e in genere nempe driam genericam. probo 2o

ma dria superior bis poneretur in definitione. Ergo sensibilium bis poneretur in definitione. Huic p̃ gk. et dicit realiter sensibilium et reale adversariis dicit realiter sensibilium ergo sensibilium bis ponitur. pbr

Sbr ergo dria o debet ce esse, sed si realitas et irrealitas includerent sensibilium haberent aliquid ce, ergo e debent includere sensibilium. pbr ma id per qd duo differunt o debet ce ce et qui dria. se id per qd differunt ergo. pbr mi. superiorit sylmi. ce adversariis sensibilium includitur tam in realitate quo in irrealitate, ergo dria aliquatenus conceniron. paragraphus. sed solvuntur obiectiones aliae.

paragraphus 2us

Solvuntur obiectiones

obiicies ro auctoritatem arist. Ge metaphy sicen sentu 4.th decentis filionem predicam ce quandam predicatem, qo dria superior predicari pe fortiori de inferiore, nam predicat o dria superior aat filio pedum e alia dria infra predicatem nam aab dstr in habent pedes ce carent pedibus et cursus habent pedes dstr in habent pedes filios, et habent pedes o filios. Ad ppo hionem arist ce verum in sentu maali. a identica, o in sentu forali, cum ne genus quidem in uno sallem in abstracto sumptum de inferioribus predicetur, nec ne dr ia sit a humanitas vel humanitas e aalitas nisi in sensu identico. addi pt ad mentem arist illi nom pedum ce pro predicatem p sarpo sitiue qo ut aliquis ceti gatur habere pedes filios debet simpliciter habere pedes.

eodem modo solue qd ibidem docet arist admonendam o ce in defini ce nisi ultimam dria qa oppositu sufficienter illi quantur superiores. sed indebit in ellis presupponitur et formaliter quidem et in ipsa

genere, contineretur realiter ordine sensitivum. Ergo
[illegible]

obiect 20 hominibile, et dicit equi et hominem continet realiter sensitivum. Ergo aliqua dicit ultima includit realiter superiorem. Sed 20 pars antec. hominibile est realiter principium actionis equini, ergo hominibile quatenus hominibile est principium sentiendi, sic alia equina realiter ut est equina, est sentire. Ad dicitur mi hominibile est principium actionis equinae tamen totam suam rationem nego mi. tam ordinem quae equina est conc. mi. nam cum principium actionis illius quatenus est sentire sit sensitivum sequitur ut hominibile quatenus hominibile sit et principium eius actionis quatenus hominibile est. itaque per actionem hominibilis ordinem realitatis quae respicium diversa realiter principia. ergo realitas et sentiendi ut sic, quae procedit a sensitivo tanquam suo principio erit 20 realitas, ergo, habet sentiendi, hominibile realiter. obiec.

obiecies 20 nemo sibi unum ut suo realiter spectatur et sensitivum, sed se totale realiter spectatum, et suo realiter spectatur, ergo se totale realiter spectatum est sensitivum. Ad dicitur ma. suo realiter spectatus est sensitivum inadequate et tamen unam sui potentiam ma. adequate et tamen se totum spectatur est sensitivum nego ma. tamen suo duas habet potentias, nempe realitatem et realitatem, tamen tamen potentia realiter sensitivum, et tamen alterum, id est tamen realitatem eodem modo distinguendae a minor sed se totale realiter spectatum est suo realiter spectatur inadequate concedo mi. et suo realiter spectatur adequate nego mi. et consequentiam sicut hoc argumentum directe examinetur deprehendetur esse non realem sed habere quatuor terminos, ergo suo realiter spectatus, qui medium et terminus equivalet duobus terminis, ergo suo realiter spectatus

dicit realitatem et realitatem. obiect.

obiect 1° realitas realiter spectata e habitus qo
uel corporea uel incorporea, uel sentitiua uel intellectiua
o e incorporea, o e intellectiua qo e corporea et sensitiua
realiter. R distingue cum antec e habitus compleat
hic at qo nego antec incompleta et at qo conseq antec
dico autem habitum incompletum, et habitum in cor cohi
bere e corporeitatem et incorporeitatem, sensitiuum et intellectiuum.

obiect 2° in ordine rerum cui triplex statuitur, nempe
uegetatiua, sensitiua, et realis, infima continet et supe
riores, realis in continet perfectionem uegetatiua et sensi
tiua, 3° a parte dri infima continebit superiores realiter.
R distingue ultimam, item antec. infima continet et
superiores realiter sumpta nego antec materiaiter sumpta
conseq antec ad eius probationem R rem realem et realem
o continere realiter sensitiuam et uegetatiuam, tad et identice.
Caput 4um de proprio.

Caput 4um de proprio.

Proprium e qd alicui rei conuenit ita qt e conueniat
alicui requa. quando ipsum autem nego distinctum proprium.
proprium 1° modo illud e qd alicui speciei soli conuenit
sed o ei sic conuenit hoc ec dictum, nullum Sic 2°
modo dr qd conuenit ei quidem speciei ex ratione sua sed o
soli, ita conuenit hoc ut sit bipes. proprium 3° modo e
illud qd conuenit alicui speciei et ei, sed o semper. sic
dicunt communiter non tamen conuenire hoc. conuenit
non soli speciei humanae e ei, sed o semper proprium
4° modo conuenit ei soli et semper, sic conuenit ec ri
sibilem. dico

dico ec proprium 4° modo sic nos definiri qd indicari
per quale mria prima non differt a genere et specie

qd pdicatur in quale differt a dnio qa o pdicatur in
quale quid sou in quale ostabile, dnique differt ab
accidente qa pdicatur in quale nrio. dico

Dico 20 primum, qo modo pprio pertinet ad fum pdi
cabile. pbr. qa huic conuenit definio allata. dico

Dico 20 pprium 10 modo o pprie pertinet ad fum pdi
cabile. sed ad accid hoc no pertinet nec o ac. dico

Dico 20 pprium 20 modo pertinet ad fum pdicabile.
b. q. biped. pbr. biped se pdicatur in quale nrio et con
uenit obiect horbut. dico

obiect 20 non hoc, q biped. R. dicitq o q biped
alia conc. ~~non~~ originalia nego. ostf

ostf qa destructa originalia bipedalitatis destruitur
consequenter ostia hoc, et si aliqua est difficultas pertinens
de bipedalitate, nulla est de ea ad nra intentum, qd o
pprium 20 modo. si quidem conuenit oti in angelis. dico

Dico 20 pprium 30 modo o pertinet ad fum pdicabile.
qa nec oi hoi b. q. nec semper conuenit canitia. ~~hoc~~ nec nrio

obiect originalia canitiei conuenit hoi semper, R.
nego sed tt in senectute, nec original quidem semper hoc
est sit canus in senectute, sed hoc o sufficit ad pprium
30 modo sed requireretur ut original. semper pro semper
caput Gum de accidente dico

Caput Gum de accidente.

Dico accidens est constituit Gum pdicabile, hic ea definiendum
id qd pdicari pt in quale contingenter, nec id
qd de multis pdicari pt, ut Salua eorum ostia nec affirmetur
nec negetur. Notanda sc illa nec negetur nec
affirmetur qi omnia sc mia quae realiter o pnunt
abee Salua subli ostia. unu

unum illa definione quae in medio nostri ariamus que
sia habet, accens o qd qd pt abee nec ab ee. ibee

subtl. corruptione. Dicitur autem per abcc permentem
colligere 2 et aliqua physica pertinere ad quam ratio
bile, et q. hoc e albedo, sed etiam ipsa subtilitas, et
q. hoc e accidens, et bestia n per abcc sine corruptione
hoc. obiect.
obiec. 10 risibile per abcc sine corruptione aut salua
essentia hom. qe erit accens Q per abcc prescindendo. tran
sit negando. nego sed poterit totam amittere essentiam
hom. et conceptus risibilitatis, sed si negem aliquid certi
bile, consequenter negare debeo ex rate. ad
ad pleniorem autem huius difficultatis solutionem nota
triplicem assignari hic posse inseparabilitatem, 1a e
essentiae, 2a e proprietatis, 3a e accidentis. subsata dria
tollitur realiter essentia, qa dria e pars realis essentiae. subla
ta proprietate per negationem tollitur consequenter essentia sublata
accidente etiam per negationem non realiter, non conse
quenter tollitur essentia. obiect
obiec 20 ingredo in corpus et attingere accens, et tamen
per abcc sine subtili corruptione Q a per abcc realiter
transeat per mentem nego. obiect
obiec 30 mors a per abcc ad ec. sine subtili corruptio
ne, qe aliqd accens a per abcc et abcc sine subtili corru
ptione. Q mortem a ec pprie accens sed privatio
nem, quia a per simul ec. cum sua Q 20 mors a per
abcc sine corruptione subtili physica, sine corruptione
subtili metaphysica nego. essentia non tollitur in metaphysica quia
transit a viventis et a viventis. quae tamen appendix de
individuo quaere.

Caput cum appendix de individuo

quaeres: an individuum sit arbitrio et judicio uni
cuique et paulo cum dri in q. petrus e individuum
paulus e individuum Q probabilius videtur a judicari

Caput 6um.
appendix de individuo.

quaeres an individuum sit vere et praedicetur univoce de petro et paulo cum dr. 6. g. petrus e individuum paulus e individuum. R. videbitur videri opinari [illegible] univoce prior uninomum debet abstrahere a driis, rae individui o abstrahit a driis, go o e. univoca. prior minor illa rae o abstrahit a driis cum abstrahendo e nullum e fundamentum, atqui abstrahendo individuum nullum e fundamentum cum rae individuales sit simplicissima, et petrus et paulus sunt driae numericae distinguantur adequate. cftr. 10. rae differendi o pr. on rae conveniendi qa per idem petrus et paulus convenirent et disconvenirent. cftr. cftr. 20 individuum e prosirio e. id qd de uno praedicatur tt, go o pr. praedicari de petro et paulo. cftr.

cftr. go vel poet abstrahi. rae iam abiisti ultimi driis ex quibus iam facta e abstractio, vel o poet sto pr. go nec potuit a primis dri. pr. hae rae coet. istorum abstrahetur per alias driae individuantes, et ita in infinitum. cft.

obiec. individuum praedicatur de petro et paulo, nam de petrus e individuum paulus e individuum. R. praedicatur sunt nomen idem cum sunt ramo canden. nego poet petrus et paulus potius dicendi si convenire in ratione individui quae convenit rae qa individuum praedicatur equivoce. disputatio 20 de praedicamentis. quaestio prima de praedicamentis. caput primum de univoci, equivoci et denominativi, univoci.

Disputatio 2a
de predicamentis.
quæstio 1a de antepredicamentis.
Caput primum. De univocis æquivocis et analogis denominativis.

univoca dicuntur ea quorum nomen est eos et ratio subtaæ eo nos significata est eadem. porro univoca alia sunt univocata, alia univocantia: univoca univocata sunt ea quæ habent idem nomen univocans, univoca univocantia sunt voces ipsæ quæ significant res univocatas. petrus et paulus sub ratione hois seu res ipsæ quæ sunt a parte rei sunt univoca univocata, eorum nos est nomen univocum univocans. quæres

quæres an per allatam definitionem definita sint univoca univocata, an univoca univocantia. R definita fuisse univoca univocata. qa definitio est ea quæ habent nomen, sed univocata habent nomen. qo. æquivoca.

æquivoca dicuntur ea quorum nomen est eos et ratio eorum significata est diversa. ubi diligenter observabis quod eorum, eo nos significata. nam diversitas æquivocorum debet exprimi ex nos, alias si leo differat a leone quia nomen utriusque diversitas non ex alia significatione res notata hoc est leonis a leone æquivocum, sed univocum. ergo

æquivoca dividuntur in æquivoca æquivocata et æquivoca æquivocantia qa labis pe illegi ex inquamodo dicta sunt de univocis. dehinc

dividuntur porro æquivoca in casu et æquivoca a consilio. æquivoca a casu sunt ea quæ casu potius, quam ex intentione rationis habent idem nomen. ut pe Cæsar et galli, francus et æquivoca a consilio sunt ea quæ

habent idem nomen sed propter similitudinem analogorum. Materia estatis ipsa non aperit aequivocatio propter similitudinem aliquam cum ipsa materia. Aliqui aequivoca intentionaliter possunt definiri una definitione. Et aliqua aequivoca intentionaliter possunt una definitione definiri, sed non intentionaliter sumptum. Nego. Aequivocum intentionaliter sumptum est res plures habens canis domestici et canis celestis, quae quidem possunt una definitione definiri, quia in illa aliquid significant. Aequivocum intentionaliter sumptum est res unum habens duo nomina significantia et sic possunt definiri quia canis domestici et canis terrestris celestis in ea conveniunt tam quoad esse, et quia hoc habent nomen propter rationem per nomen significatum diversam. Denominativa.

Denominativa sunt ea quae cum a bono habitu habitum derivantur differunt terminatione sic iustus derivatur a iustitia sortis a sortitudine. Caput cum de analogis articulus ius quid sit et quotuplex analogum. Nunc

Caput 2um de analogis articulus 1us

Quid sit et quotuplex analogum.

Ut ait definitionem analogorum quis sit sic in libro categoriarum, ea distinguisse ab aequivocis a consilio multi existimant quidquid sit ita solent definiri: analoga sunt ea quorum nomen est idem, et ratio per nomen significata prima et eadem prima et diversa. Quae definitio intelligi debet de analogis analogatis. Cum analoga cum analogantia debeat definiri, et nomen idem multis rationem primo eadem prima diversam significant. Dantur

Dantur tres analogia attributionis, analogia proportionis,

et analogia multa analogia 171

analogia attributionis, et ea in qua unum quod est per prius et secundum quid, et per posterius ad illud primum, et per respectum ad illum primum, et ita sanitas et analogia attribuitur aliis medicinae, et colori, quia primario tribuitur aliis, medicina vero et colori secundario, et per respectum ad aliis, quatenus medicina sanitatis quae est in aliis, color vero est signum. quaeres.

quaeres. an analogia attributionis habeant eos nomen. et per denominationem extrinsecam petitam a suo intrinseco primario analogato, v.g. an medicina dicatur sana a sanitate intrinseca medicinae, an vero a sanitate quae in existere in aliis, et est extrinseca medicinae. Respondeo, utrum medicina dicatur sana a habitu intrinseco medicinae et quia habet producendae sanitatis, an vero dicatur sana a sanitate quae in producit in aliis, et est extrinseca medicinae, melius tamen dicitur sana per denominationem extrinsecam petitam a sanitate quae est intrinseca aliis, quia sic una sola significatur sed eodem modo, ad videtur exigere analogia attributionis.

analogia proportionis. et ea quae respiciunt diversa, sed per similem habitudinem. sicut pes et caput analogice dicuntur et cathedra, quia sicut se habet pes ad pedem, ita se habet pes cathedra ad cathedram, et in eo est similitudo quod sicut hic pedes sustentatur, ita cathedra. nota.

Nota autem analogiam non consistere in habitudine duorum extremorum, prout est inter, sed in similitudine plurium habitudinum, quae proportionalitas principaliter, porro habitudo ita sive proportio versatur inter duo extrema, similitudo proportionum versatur inter quatuor extrema, v.g. ut se habet numerus senarius ad senarium, ita se habet decimus ad vigesimum. articulus est an quidam concentus entis et analogia. quaestio.

Articulus 2us
An possit dari conceptus communis omnibus analogis.

quæstio pte fieri vel de conceptu formali vel de conceptu objectivo. dico

Dico 1o non dari conceptum formalem communem omnibus analogis. probr qa per eundem conceptum formalem non concipitur sanum, simul cum medicinale sanans et colore sano, quemadmodum per eundem nisi per repræsentare multa, obta quod ni eadem cognio repræsentet simul multa obta. si per multa repræsentare eadem cognio, quid ni aat sanum et medicinam sanans? hæc autem cognio erit eadem formaliter sed multiplex virtualiter. dico

dico 2o non posse abstrahi conceptum communem omnibus objectivum analogis probr qa analoga cum unicuique subsunt rationem eadem rationem et rationem eandem. obiect

obiect analoga habent rationem primo eandem primo diversam, quare ergo non possit abstrahi id in quo conveniant a eo in quo disconveniant quemadmodum ens et bonum qui primo conveniunt primo differunt non abstrahitur id in quo conveniunt a eo in quo differunt. R qa illa ratio primo eadem primo diversa indicis distinctionem et convenientiam ponitur illustri, qd si non esset analoga forent univoca quæ sequelam non ipse quidem adversaris admittere ad parietem. R id in quo conveniunt non est separabile ab eo in quo disconveniunt, qa dantur effectus quidam bona qui producant in cognitionem realitatis, et rationalitatis, et nullam ex fundamentum distinguendi id 2um qd conveniunt analoga, ab eo 2um qd differunt, articulat 3us de analogia entis. lectora ejus o e unicum paragraphum ice prostanda id pbationem assertionis. cnt.

Articulus 3us.
de analogia entis.
Sectio 1a ens ō c. univocum.
Paragraphus 1us. notanda ad probationem assertionis

ens sumitur vel principaliter, vel nominaliter. ens principaliter sumptum significat id quod existit, ens nominaliter sumptum significat id quod non existit contradictionem, ec ideo id existere. ens.

ens dtur duplici modo, vel in creatum et increatum, vel in substantiam et accidens, quare sic instituitur quæstio utrum de illis quatuor inferioribus immediatis predicetur univoce. porro dtur dei, sallem quæ vulgo assignantur ē, ab est dtur creature ē abalitas, dtur substantiæ ē perfectibilitas, dtur accid. ē inhalitas. omnibus

nonnulli dicerent ent ē pure æquivocum resultantur quæ æquivoca nullam habent connexionem cum rebus, atqui dant et creatura habent aliqua connexionem, qō ē æquivoca. et ipsa manifesta authoritas arist. ut amplius abi. posteri. note.

Nota autem de ente nominaliter sumpto hanc gra. dere quæstionem, qa ent nominaliter sumptum fiant conditiones paragraphus quat. probō ad certe positio probō

Paragraphus 2us
probō assertio nostra

probō ex ipsius ac authoritate Arist. libro 3o metaphysicæ sectione decima. ubi sic habet. a creatione prohibe neque ipsum unum ultimum ec genus, neque ipsum

unde sic arguo: ergo si est et unicum et
genus, ergo est genus. Quarto, quod est unicum. Domas
libro 5 metaphysicae capite 20 ens multipliciter
inquit dr quemadmodum sanum. Ubi licet ar. agat
de ente metaphysice rationem, tamen reddat quare et physice
agat de ente ut entibus, et tamen ens authoritates
insomnendo, quia ipse ophus analogice entis ratione
nit. Item libro 10 metaphysicae textu 9 ipse
habet ens multipliciter dr dignat in aliud quidem
quid et quid, aliud vero quale aut quale, aut
aliquo talis dicitur, patet hinc formam et ipsum
quid est, quoque substantiam significat. unde sic arguo: ens
quod multipliciter dr, dr unicum, ergo ens multipliciter
dr, quod dr unicum. dicet

dicet idem Aristoteles eodem libro 9 capite 4 sic fa-
cit. Sed ipse quidem quemadmodum dicere quidem
est referri, quod ens Aristoteles tamen pro unicuique de sanitate
dicit quemadmodum analogice. Et in eo ipso loco quibus ibidem ab
adversariis ita ens non refertur neque aequivoce
dicere neque eodem modo, sed quemadmodum medi-
cinale, ergo quod idem quidem et unum, et autem idem et
unum et tamen aequivoce. unde sic arguo: ergo quod
dr eodem modo, quod predicatur et unum et idem, et ens
unicum, sed ens ut ens dr eodem modo, et dr et
unum et idem, ut certe recitat et ita et dicit quod habet
ens et unicum. quare ad verba Aristotelis. Et quemadmodum
dicit Homo nil referre aliquam nisi dicit de ipso
in eo loco quo est. Porro quaestio ipsa hic erat, an
ens et unum ipsum modo dr unum ipsum.

pbr. ex ratione quod abstrahit dr ens et unicum, ergo
et abstrahit a dr, quod est et ens et unicum. pbr. nil quod includit
ens in dr, et includit dr, et abstrahit a dr, sed

ens includit non entia, et non includit entia quia ens et entia
sit ens. minor enim habet ratio. probo
sub ens pars quod ens includatur in entia perfectas et imper-
fectas et entia quod ens includitur in entia non et entia
et realiter et entia et concedant adversarij sed formaliter
ut hic probo quod formaliter opponitur nihilo ens formaliter
perfectas formaliter opponitur nihilo quod perfectas ens formaliter
probo ma quod ens non formaliter formaliter opponitur nihilo
perfectas ens non formaliter quod formaliter opponitur nihilo.
dicit perfectatem ens formaliter ens sed modum
entis et imaliciatem et etiam modum entis. unitas per-
fectas habet etiam suam eriam formaliter sumpta quia ens. probo
autem perfectas habet id per quod constituitur in suo esse, quod
habet etiam suam. Item perfectas etiam formaliter
sumpta habet proprietates entis, unum verum. bonum. quod
etiam formaliter sumpta ens. probo antec. perfectas formali-
ter sumpta pertinere sub cognitione, et opponitur enti
fictitio, quod habet utramque veritatem, tam ex, et tam
quam realiter. item perfectas ens quod unum et formaliter
sumpta pertinere numerum cum imaliciatem quod formaliter
sumpta ens quod unum. nec possunt negare adversarij prima
tatem et imaliciatem ex duobus modis entis, quia si quid unum
separatim sumptum antiquum
antecedens ita pars probatur supponamus rationes adver-
quas ita sentire ut dicant entia quidem entis includere
ens, sed ens non includere entia, et primo dari abstractionem
et mutuam. hoc autem adversarij illos sufficienter probare
sit primaria esse ita quod ens sit universalissimum dari
abstractio mutua ad primum tamen huius quaestionis
solutionem ens includere etiam entia. probo
sub ens includit entia si entia et formaliter ens
sed entia non adversarij modo quo dicit, et formaliter
ens, quod ens includit entia probo ma. idem est esse abstrahit

a vivente et predicat superiorem, qua ratione et talis
viventis corpus est, qua dicitur esse, ens et
abstractis ab illis. et ffr.

Cfr ie qui concipit ens concipit dicit entis, vel qui con-
cipit concipit id ac predicatis rationem entis. id dicit, si ha-
bitis rationem entis aut certa rationem entis tantum includant
ita qui concipit ens concipit dicit, qua ens est abstractis a dicit.

Cfrr ita qui concipit aal concipit rationem aalis ubique
ubique reperitur. qua qui concipit ens concipit rationem entis
ubique reperitur aliquid in dicit reperitur ratio entis, qua
concipitur et id quod habet rationem entis in dicit. aliunde
vero nihil habet rationem entis in dicit, qua nihil est in dicit quod
a concipiatur. ffr.

ffr ita abstractio a natura et impossibilis, ffr dicit
ita realis a natura et impossibilis qua et dicitio intentio-
nalis a natura. Ergo a ne separari corpus a aa, quin
ita separatur a corpore. sectio ex id genus analogia
convenit entis. analoga

analoga sunt attributionis, sunt proportionis antea
quae cum explicavimus mixta in hanc locum rejecimus
qua eorum explicatio inde et hic fore utilior et facilior.

Dico id ens et ea analoga eodem plane modo quo
sanum et analogum. ffr qua sanum mediano et solum id
tributum sum. idem sententiam signat et denominatio
nem extrinsecam ad ens sive attributatur deo sive creatu-
ra, sive subsit sive accidit signat aliquid maxime intrinse-
cum nempe ipsam essentiam sive subsit sive accidit. dico

Dico ita analogiam proportionis saltem stricte dictam
non convenire entis. ffr in analogia proportionis stricte
dicta sua quae signatur nullo modo et eadem. Ergo non
est ratio et nomen idem cum pede habet sed et sicut
se habet pes ad hominem, ita se habet pes ad mensam et
cathedram. at vero in subsit et accidente ens est extensus et

ion qd si similatur posse quam id qd significatur definite
et est o videt aliquam discrimen inter ens qd dr de
substantia et ens qd dr de accid. repraesentatur indefinite appo
sito quam visibile dico

Dico 1o ens est ac analogum maxime propter transcendentiam
qa nihil est qd e si ens et dicit ipse. 2o ens hoc analogice
etiam appellari in ordo qu reducuntur aliquomodo ad analogiam
attributionis et analogiae proportionis ondicatur quemadmodum
sanum dr primario de animali secundario de urina et ens dr
primario de deo secundario de creatura ita ens primario de
substantia secundario de accid. probatur nisi ens posset participari a
deo qui est creatura a substantia sine aliquo et ad esse et
perfectio quia significatur confuse per illud verbum est
si prioris ens non dr qua aliquid et inaliquid ita non
quemadmodum e proportio inter pedem hominis et pedem
monstri ita e proportio aliqua inter ens substantiae et accid
nam sicut se habet substantia ad suum esse ita se habet
accid ad suum esse quemadmodum ne substantia et dicit o
proprium esse sed esse ita creatura et accid o propri
esse suum esse sectio 2a solumtur obiectiones

Sectio 2a

Solumtur obiectiones

obiec conceptus certus et perfectus ab incerto et conceptus
entis pr est certus conceptus substantiae et accid incertus, qo
e ab eo perfectus probatur mi. potest certo cognoscere rem distinc
e. quod quo fiunt et substantiae accid et de hunc ne id
distinguitur in propriis. **R** dissimo mai conceptus
certus et perfectus ab incerto vel perfecto vel imperfecto
conceptus perfectus semper nego distinctus ad eum qui
sensum et ciare nego cum aliquibus aliis conceptus ~~distinctus~~
perfectus primus quo nequeat distinctus nequeque confusus repraesentatur

Verum ad 1. confusse cognoscitur alterum est in quo se cognoscit
perfecte, secundo 2. confusse per se ipsum quo perfecta est cognoscitur.

Et ratio. In conceptu rei dicitur esse ens et unum et consortia de fini
bus incertus et tamen duo illi conceptus habent nisi unum de im
perfecta, perfectione. Obic.

Obic. 2a si conceptus entis includat inferiora contrahens, per se
de illis predicari, probo. qd includit in suo conceptu illa totaliter, ergo
de aliquo per se predicari. probo. qd includat Dria et inferiora
conceptu aliquo per se predicari de illa. qd si includit Dria et infe
riora contrahens, per se illis predicari. R negoma. nam qd includit in suo
conceptu aliquo per se predicari. Ex ratione, sed ma qua ratione ipsum huiusce
qd predicatur de subtaa predicatur. nam qd per qd signat subtaam. qd predicatur de aliquo
ad denominat signat aliquo ad aliam. per subtaam big. denominat aliqua ent entia
signat qd denominat aliqua. Nellaa. cauis qd dum predicatur de subtaa
aliam predicari gri. signo non qd dum predicatur de aliquo.

Inst. sequitur subtaam predicari de subtaa qd est
ipsa identica. R subtaam confuse cognitam predicari de
subtaa distincte cognita. ut dum dr. aal. rnale e hoc. ob.

Obic. 3o medium demonstraonis debet esse unum. sed
ens e medium demonstraonis big. ens e unum subtaa
e ens, qd subtaa e unum. R negoma. ut dictum. si me
dium sit univocum, sic sit analogum. nego analogum
aut per se ens medium demonstraonis modo distinctione
pro ratione analogatis. ut dum dr. ens e unum, ne
rum, bonum. nam ratio inferioribus convenientia illa
predicata. ob.

Obic. 4a plus componentes idem totum non debent de
multum includere. qd ens debet includere per totalem,
non per partem includere. ens. probo. autem qd plus componentes
non includerent totum non differret a partibus. et essent qd
impossibile ut aa includat corpus et corpus includat aam.
R subtaam et aam, non ratione tota quadam compo
sita ex ente et perfectione, ut ex ente et imperfectione.
sed si simpliciter conceptus objectivus in quo ut ita.

imbibitur ens, ut o potest etiam per mentem separari ab eo in quo imbibitur. Quae sunt.

Instes duae compartes non debent habere eae al ens transcenderet ea aal b. g. et raale. haberent aliquid eae rationem entis sed, qo ens o transcendit ea. R duas ptes poe habere aliquid eae, modo sit transcendens. et ostendit quae in physicis mate. e extensa sua e extensa mae e ens substale, sua e ens substale, qo in metaphysicis aal poterit ee ens, et raale ee ens. obies

Obies. qo numerus praedicatur univoce de ternario et senario, et tamen prius debet participari a ternario quo a senario. item qualitas praedicatur univoce de habitu et actu, et tamen prius debet participari ab actu quo ab habitu. qo a pari etiamsi prius debeat participare rationem entis substae quo accens, ens tamen potest ee univocum. R conc utramque antec nego consequentiam. disparitas qd numerus est sic per fecte abstrahat dicit n. ad multitudinem unitatum, at ens ut sic o per fecte abstrahit dicit n ipsam perfectionem. itaque dependentia in numero et qualitate o se tenet ex pte generis, sed ex pte diae specificae ternarij b. g. at dependentia se tenet in ente ex pte ipsius entis, qd qui concipit ens concipit formaliter perfectionem. nota

Nota tamen pp pro principio analogiae entis non o actualiste dependentiam entis a substae, sed entis transcendentiam. obies

Obies bo si perfectio e ens per idem conveniunt et disconveniunt substae et accens o possunt per idem convenire. qo. R per idem analogum conc per idem univocum nego. hoc autem habent eae analogum ut per idem conveniant et disconveniant nec potest abstrahi rao quod ae cont per quo conveniant a ratione

per quos disumuciant - Instis -

Instis est dico si ens et ut est, et aliquid aliud
o pronunt ee. quod ut, qa o differunt inter se, si ens
et aliquid aliud. aliud et ens illud aliquid aliud vel
o ens et vel ens et aliquid aliud. De minore redit ro
argumentum qd modo factum est, et sic in infinitum. R.
si ens et aliud confusum cum ente, esse o confusum cum
ente nego quare o datur processus in infinitum, qa debe
ret ens posse separari a tto alio in quo imbibitur. quare
dico dum incipitur habitus et dum concipitur ens cum ea
ee conceptum obiectivum, sed conceptus realis in uno
e clarior, in altero o confusior, sufficit.

Instis o aliqd medium habetur in mente inter
aat et o aat, non realiter neque e realiter aat
neque realiter o aat sed dico aat, qd se pari potest
ee medium aliqd inter ens et o ens realiter et hujus
scilicet neque erit ens realiter, neque o ens realiter sed
modus entis. R. nego consequentiam disparitas e
qa aat o sit summum genus, ens sit summum genus
et maxime transcendens unde nil pt dari medium inter
ens et o ens qa per ens id ex illegitur qd o ex pte, ad
per aat o id ex illegitur qd realiter et o aat. obiec.

Obiec ultimo nisi ens prius dat adrit nulla dabuntur
aequivoca. sequens consequens qd et antec pbr sequela ens
ne ens sine ente includat rationem prius causae per kind diversam qd
nulla erit aequivocus pbr antec. quidquid representatur e
ens qd ut ipsum idem prius diversum. R. negando sequelam
maioris ad pbationem dico si fiat ad aequivocationem, modo ens
aliqua diversa distincte significetur, et tamen si res ab aliqua eadem
nos significetur qd facile offendit concipiendo causa cum pdi
cata aequivoca qd o de aeti domestico et de pisce et stello pdi
catur, et tamen aequivoce qd pdicatur de aeti domestico et de pisce
significat aat qd respectu ambuque o univocum,

et quod predicatur de stella et aliis corpori, quia universum elegantiae quae non eadem cum signis distincte proprium et domestici Dei et Dei proprii propterea dicitur aequinoctia. si autem ratio universa inclusa in aequinoctio impedit aequinoctionem multo minus eam impedit ratio intelligentiae castigam de ente rationis et finalis est particulariter nos doctrina.

Capitulum de ente rationis articulus III doctrina.

Statuitur non sententia.

Cum de ente reali fuerit prius actum, de eo quod ipsi opponitur ens quae rationis nunc agatur, hunc propter doctrinae connexionem. Sum propter fructum quem ex ea ratione illa in rem tota reducendae. primo ens rationis sumitur in hoc loco pro eo quod est in intellectu nec ea per actum dominatus entis illetum. ut quasi realis deus imaginatus, vel deus alteri hircocervus. hoc autem modo sumatur ens rationis dupliciter sumi potest. 1o pro eo quod est subiectivum in intellectu nec ea per se sallem ut ita dicitur per illum ut est operatione mentis. 2o pro eo quod est obiectivum ut chimera et hircocervus, cum quibus ens reale et appellatur ens rationis quod dicitur ab intellectu vel a ratione et est subiectivum in illo. hircocervus nullam habet realitatem in se licet denominatur a causa reali ab intellectu fiat quasi mediate. ut hircocervum repraesentans immediate. ando ens et obiectivum in intellectu

dico 1o primum ens rationis pro quod concipitur chimera accipit existentiam obiectivam quae est per subiectum a parte rei quod est ens rationis. etc.

Ostitur dum adversarii negant ens rationis fieri ipsam faciant. pro quo vel cognoscam quod negant vel cognoscant hi quae sunt faciant si cognoscant et audiendi.

dico 20 ens rationis non inuolucre coniunctionem impossibilem multarum rerum. probatur 20 impossibile non habet predicata contradictoria inconiungibilia atqui ens rationis est impossibile ergo non habet predicata contradictoria inconiungibilia. ens hoc sequitur 0 possit fieri ens rationis per apprehensionem incomprehensam. dico

dico 30 nec sensibilem formam non inferunt facere ens rationis. probatur 20 quia est ens rationis sed oculi b. g. et cetera qa sensus 0 versantur circa extra rerum sed circa ea. ie. coniunctio autem aut aliquid 0 e quid impossibile.

Dico 40 voluntas 0 fuit ens rationis, est n ens absolutum rationis et ratio qa voluntas supponit 0 stum suum abilecta representatum ergo illud 0 fuit. quaeres.

quaeres 1 an fiat perfecem actum illectus ens rationis

R 0 fieri per iudicium. nro 0 qa iudicium qua rationis iudicium 0 representat id e. iudicium approbatio rerum quae sub omne apprensa.

R etiam 0 fieri per dictum. qa dictum est 0 iudicium.

R 20 fieri et per apprensionem incomprehensam. dico

Dico 10 deum 0 facere ens rationis immediate. probatur deus singoreb, deus autem ppter suam naturam per sectionem 0 pi singoreb. dico

dico 20 deus ad ens illectum creatum et 0 est eius actus indet cognitionem qua illectus creatus cognoscit ens rationis et mediante illa cognitione indet indirecte ens rationis probatur ens cognoscit 0 nos actus nec pi cognoscere actus quin cognoscat 0 ta actum et quicunque modum precedatum alicuius actus indetis pi cognosci sine imperfectione, ita actum alicuius illectus erroris et 0 ens rationis pi cognosci sine imperfectione. dico

dico 30 deum per illam cognitionem 0 facere ens rationis probatur illo 0 fuit ens rationis qui considerat iam factum atqui

deus considerat iam factum qo o fait ens rationis. etc.

Sed 10 nel deus fuerat ens rationis iam factum nel tocinel aliud ipsi simile, neutrum dicit. prima pars, pbr qo id iam factum o iterum fieri repugnat. 20 pbr qo si deus fuerat nedum ens rationis illud nondum ens rationis est obtatio cognitionis divinae qo ens rationis humanarum sine qd erat prius o est obtatio cognitionis divinae et tamen deus ab eloquio o cognoscendum o studio cognitionis humanae et prinde non ponendus humana. etc.

Ffr 20 id eo fuit ens rationis qo deus concipit se ipsum fuit obtatio suum o sapientiae illud qo a contrario nunc deus sapperat obtatum suum o sapientiae. etc.

Ffl 30 de id indebite magis concurre divinae sapientiae et quamadmodum in physicis fallere malo loquendo qui diceret deum ex. caeno inorationem peccati licet nil aliud intelligeret qm deum concurrere sibere ad entitatem peccati, sic in hac quaestione o indebite sit ens rationis sequi qui dicit deum fuere ens rationis licet pbr aliud. Ligat qm qi ipsum cognoscat indirecte. articulus 2at defenditur in ta doctrina. obiect.

Articulus 2us defenditur nova doctrina.

Obiect 10 prius o ea qm cognosci qo o d alter ens rationis. Ldit quo antea. prius ea qm cognosci per propria. secundo cognoscitur ea qm cognosci per alienas nego antea. o. ff. ubi de. ea ei prius qm cognoscitur quia ratio cognitionis ab qo cognoscitur per alienas. secundo o ea cum cognoscendi. hoc autem cognoscit in esse rationis. nam cum apprehendo hircocervum prius per quas hoc cognoscit habetur pdum hircum ab hircoreali et cervo reali quibus illegitis abstensi illas coniungit et apprehendit hircocervum. etc.

Ffr ens rationis qui finat cognitio non qo o prius

cognitione. R. specificat cognitionem ut terminus pro 20. ut con
dant ee cognitioni nego antec. et consequentiam. obiec.
OBIEC. 20 o ens q. p. cognosci per modum entis. 20 o. p.
ter ens rationis. probo antec. deberet ee aliqua similitudo
inter ens et o ens at o ens sumi per se per modum entis, sed
nulla ee similitudo inter ens et o ens. 20 o p. cognosci per modum entis. R. nego antec. ad probationem deberet ee
aliqua similitudo inter ens et o ens apparens concedo
nego sed unum unus et ceteri sine causa realia, et possunt
reperiri in eodem subiecto, ceteris utrinque, illectus communis
est aliquo illorum et facit ei illi unum ens reale. obiec.
OBIEC. 50 soli conceptus sit entia rationis 20 ens rationis
e e obiectum conceptuum. probo antec. 10 ens rationis e id qd
fingit illectus, atqui nil fingit pter conceptum. 20.
sed nihil nil e aliud quo imago, sed 20 sufficit unum nil
e aliud quo conceptus entis. R. nego antec. ad ianceptum
non dico illectum pter conceptum quem potest realiter
dare ee sufficiunt chimerae. 20 ad 2am dico homo pi
ctum sumi pro duplicitter vel pro dissimilitudine hos veri
vel pro ee repraesentat. qd habet hoc per illam imagi
nem quo scilicet hoc pictum aliquid diversum ab imagine.
QUAERES quid sit illud ee objectivum distinctum a
conceptu fortis. R. nil ee reale sed aliqd o ens fictum
ad dragonum entis. 10
OBIEC. 10 voluntas pi fortis impossibile qo facit
ens rationis. R. nego consequentiam qa supposit ee repra
sentatum rei impossibilis. obiec. 20
OBIEC. 20 deus facit hominem alter deus esset impossi
bilis atqui o pe facere. quia pro hoc apprendat al
terum deum. R. 10 deus facit hominem aliquo equivalenter
conc. formaliter nego, sed deus habet hominem unum
deus e possibilis et per illum sufficienter indicat alter

rum deum ec impossibilem ratio a qua in ache est exprimi
mus actu essentiae ad extra ac aliquo impossibile quo
ita ad extra actus. R. 20 transeat autem nego conse-
quentiam ratio a qua per illum actum deus concipit o
ens per modum entis sed non ens per modum o entis. ffr.
ffr. quia deus per eandem singularem apprehen-
sionem cognosceret alterum deum et impossibilitatem ipsius
quo a dare ac obiectivum alteri deo, si quidem per illam
ipsam apprehensionem alterum deum destruit. in a. di-
fert a nobis qui quod habere duas entis realiter distinctas
quarum unus representat alterum deum alter representat
impossibilitatem alterius dei et ita per idem conceptum qui
ut separari realiter ab altero, et sepe ipsum pledit a tam
tangere facimus ens rationis obiectivum.
Obiect ultimo deus cognoscit ens rationis, quia facit pro
consequentia cognoscere ens rationis ac facere. R. deus cognos-
cit ens rationis speculative et indirecte conc. directe et pra-
ctice nego. ad probationem R. similiter cognoscere directe et
practice ac facere conc. speculative et indirecte nego. tot
ut fiat ens rationis o fabile id cognosci, sed debet cognosci
incognitum enter ab actu intellectus deus autem illud cognoscit
dependenter ab intellectu creato. In hoc.
Instis deus ab aeterno cognovit mirocerum quia inde-
pendenter ab intellectu creato R. conc. antec. distinguo conse-
quens independenter ab intellectu creato, existente conc. poss
bili ac futuro nego. In hoc.
Instis antequam essent creaturae ens rationis
habebat existentiam obiectivam dependenter a creaturis
et habebat dependenter a deo quia fuit vere deus fuit ens
rationis. R. distinguo ista propositio antec habebat
existentiam actualem conc. futuram vel possibilem nego.
distinguo item secundam propositio habebat existentiam obiectivam

actualem a Deo, indirectam vero directam. Est id ex ea
obal. ens rationis. Quæstio 2a de prædicamentis caput 1um de
prædicamentis in com. articulus 1us. Quid sit et quotuplex prædi-
mentum. prædicamentum

Quæstio 2a
de prædicamentis
Caput 1um de prædicamentis in com.
articulus 1us.
Quid sit et quotuplex prædicamentum.

Prædicamentum dfr a nonnullis ordo naturæ
rerum et specierum. Ita dr ordo qa ideo excogitatus sit prædi-
mentum ut tollatur confusio, et qa multa certo ordine
disponuntur 2o. dr generum et specierum, qa prædicamen-
tum ita includit species prædicatorum, et non prædicata debet in-
cludere individuum, qd ita includit basis illorum omnium
prædicatorum. qa tamen individua a multis reponuntur in
prædicamento ideo alia ab his affertur definitio, quæritur se-
nabet: a summi generis et eorum de quibus unitur a prædicat
naatis disposito quæres.

Quæres quot sint prædicamenta. R decem numerantur
hæc sit nempe substantia continentur:
substantia, quantitas, relatio, qualitas, actio, passio
Corpori, Ioan, Ioanes, ardore, infrigidat, ustat
ferit, qdo, situs, habitus.
Ruri, Iral, Mabi, sed turicatus ero. quæres
quæres. 2o an legitima sit hæc divisio in decem
prædicamenta R ita admittendam esse saltem propter

authoritatem peripateticorum, et quæ ipsa ad tollendam eorum sententiam conspirant. Quæ potuisse et institui prædicamenta substantiæ et accid. immo accens poterat et dividi immediate in nouem genera, sed in absolutum et relatiuum.

Diximus autem antea illa nouem genera pertinere ad diuersas quæstiones quæ possunt fieri de substantia: articulus 2us de conditionibus ad prædicamentum requisitis. Ponunt

Articulus 2us
de conditionibus ad prædicamentum requisitis

Sunt nonnulli modi aliquid in prædicamento reponi, quia: 1o directe, 2o indirecte, 3o reductiue directe ponitur id de quo summum genus in tertia forma prædicatur et sic ponuntur genera species et individua. indirecte ponuntur ea de quibus genus secundum rationem sui prædicatur, sed non rationem totius quod componunt. sic ponuntur differentiæ de quibus secundum prædicatur summum genus sed rationem speciei quæ constituunt nam, ablata prædicatur de reali secundum sumptum sed prædicatur de illo qui ex reali componitur. Reductiue ponuntur ea de quibus summum genus neque secundum prædicatur neque rationem totius quod componunt. sunt tamen affinitatem habentia cum prædicamentis quibus se uel ea ad principia diuuntur ad illud pertinere. sic multi docent decem reduci ad prædicamentum ad negationes et privationes. dicunt etiam reduci ad prædicamentum ea quæ sunt negationes. denique mala et bona reductiue pertinent ad prædicamentum substantiæ. ut autem aliquid sit directe in prædicamento multæ conditiones requiruntur, quarum ia est ut sit ens reale. prædicamentum in re ordo rerum. 2a est ut sit ens per accens, sed non per se ut angelus qui est ens simplex

et suo qui componitur ex duabus utribus essentia ordinatis ratione conditionis et qua aliquia per accidens pertinent ad diversa predicamenta v.g. album ratione subti pertinet ad substantiam ratione suae ad qualitatem. cum autem predicamentorum diversitas ideo inventa sit ut vitetur confusio conceptuum, et debet esse per accidens poni in predicamento, quae ex eo sequeretur quaedam confusio substantiae cum aliis. Secundo et ut sit incomplexum unde definitio et ponitur in predicamento quae est aliquid complexum, artes autem in libro et capitulis docent eorum quae sine complexione dicuntur, decem et genera. Tertio condio, et ut sit completum, id est vel individuum vel species, vel genus. secundum tria sit totum quadam genus et totum potest species et totum est ita, individuum et totum singulare. capitulum de predicamento substantiae ita dicitur de summo genere predicamenti substantiae. Sectio 1a de utriusque substantiae celebris.

Caput 2um de predicamento substantiae.

Articulus 1us

De summo genere predicamenti substantiae.

Sectio 2a

de utriusque substantiae celebris

de divisione substantiae primam et secundam, ita substantia et singularis, 2a et universalis. petitur primo substantia dividens sit 2a substantiae. petitur appellatur prima substantia ea quae singularia sit priora utribus, 2a quae singularia prius cognoscuntur quam utribus. nam singularia cognoscuntur per suas utribus abstractis operae autem sensus et prior quam operae intellectus. etiamsi

etiamsi subtae nomen derivatum videatur a
subsando, male tamen dfr subtae qd subsist accidentibus
pbr. no dens e subtae, et nulla ps recipere accia. fortasse
etiam a possibilis aliqua subtae creata quae a poit recipere
nulla accia naturalia et in sententia cor. Fon manifs a reci
pit nulla accia. dfr.

dfr. itaque melius illud e subtae qd subsistit per se
ec independenter ab oi subto inaesionis. qo pars definiens
e positiva, ea pars e negativa, sed additur ll ut saem
addat ia pti quae per se poterat sufficere. quaere

quaere an subtae dicatur univoce de oribus subsantiis

R. ro subtae ut sumptam a dici univoce. rao e
qa a abstrahit a drias, nam dria subtae, ft spiritualitas et
corporeitas aliqui spiritualitas et corporeitas ft similiter sub
tae. pbr. ft similiter ontia, qo ad subtae vel accia. a ft
accia qo ft subtae. pbr. mi. qd constituit formaliter corpus
et spiritum, sine qd determinat formaliter subtae a ut
ce accens, aliqui corporeitas et spiritualitas constituunt for
maliter spiritum et corpus, qo &c. Item nullam accens
e de ettia petri vel michaelis, corporeitas et spiritualitas
ft de ettia petri et michaelis qo, a ft accia.

R. 2o subtae completae predicari univoce de petro et paulo,
corpore et spiritu. pbr. subtae completae sumptae abstra
hit per se ec, qo a univoca. pbr. antec ft corporeitas et
spiritualitas a ft subtae completae, sed ll incompletae,
qa subtae completae perfecte abstrahit a drias. quaere.

quaere quid sit subtae completae quid incompletae.

R. subtae completae ec id qd stat per se, qd e
ordinat qd, qd recipit drias. subtae incompletae a ea
quae licet st in natura, a e in eo tamen ut in subto inae
sionis. ex his definitionibus colliges hucusque ad univoca

ce substantiae completae, conciniuntur n. per modum stare
fium corporeitatem sensitivitatem ce substantiae incompletae
quae conciniuntur per modum entium ut quo, per modum
adventitium alteri. quare

QUAERES Quare o si sicerimus esse entia distinctione
tam agerenus de ente, et dicerimus ens artissime simpli
ce analogum, ens completum ce animatum, qd nul
li docent. R. 10 in addistione ce apud ariste qd ens
dabatur in completum et incompletum, o vero in substantiam
et accidens. R. 20 o proeo dividi ens in completum et incom
pletum nisi supponatur ce genus, sed non species vel indi
viduum, sed cum ariste o pu supponi ce genus, cum aper
te id negat. multo minus e species et individuum, qd o
qd dividi in completum aut incompletum. contra vero aristo
supposuit substantiam sive animatum et ce genus, qd illa bene
dividi in substantiam completam et incompletam. plurimum ter
qa judicamentum nihil e aliud qm ordo generum et specie
rum qd cum aristo posuerit in judicamento substantiam, suppo
suit ce genus. Denique R. 30. me o ultimum fuisse
illa divisione. ens est completi et incompleti qd o existimo
accidens ce ens completum. ratio e qa illiqo per ens completum
ens per se stans, ens ut qd, ens qd o adventit alteri
quae. sria o possunt accumulari ani qd e ens in
alio, ens ut quo, ens qd adventit alteri. dices

DICES color ... e genus. q. e ens completum.
nam ex ei plurium axiomata qd e dicendum in categoria
e completum. R. equivocationem oriri ex variis significa
tione huius verbi completum. nam si per illud intelligatur
totum quale, color e ens completum, sed hoc illo ejectur ens
per se stans, ut ens ut qd, ens qd o adventit alteri, color
o ens completum. porro. qd dixi accidens o ce ens complet
um, substantiam quae e summum genus judicamenti ce

ens completum, alteri ens completum in 2a significatione. Sed
de proprietatibus substantiae seu

Sectio 2a
De proprietatibus substantiae.

1a Sex numerantur a pro. 1o ens o 2o in subdo, hoc est o
incorporeo alteri per modum actus. hoc proprietas convenit ei sive
intellectus, sive primis, sive 2dis, sive completis, sive incom-
pletis. 2o
2a proprietas unicuique predicari de ea substantia. hoc proprie-
tas convenit rebus et solis substantiis 2dis. rebus quidem qua ge-
nera et species predicantur unicuique de individuo, solis autem
qua oria proprium et accens o predicantur proprie loquendo unicuique.
3a est significare hoc aliquid, quae proprietas conveniat potius
convenit, ideo ea substantia significant quae ipsi substantiae non sub-
stantiae singularis et proprie hoc aliquid, sive aliquid alio modo deter-
minatum, hoc autem proprietas convenit tertiis substantiis
o 2dis.
4a et habere contrarium. contraria autem dicuntur ab
Aristo. 5o metaphysicae capite 9o quae sub eodem genere ma-
ximae distant, et ab eodem subdo semper expellunt. unde ita
genere licet 1o ignem et aquam o 2o proprie dicuntur contraria
quia habent 1oo subdum. 2o nec tamen substantia et qua
oo proprie contrarium hoc significat tum quia o habent ablatum
in substantiis, tum quia o se expellunt non immediate sed
per accidens, et ratione dispositionum.
5a et suscipere magis et minus non est o habere gradus
intensionis propter quod in eadem substantia perfectior
fiat, eo modo quo intensio eadem subdi pte fieri pro maior.
non esset quod aliquis dicat ad substantiam maior. et substantiam
2dis illi gradus et illi principiat substantiibus fabricis hoc
proprietas convenit et substantiae sive completae sive incom-

philosophi. o tamen sola. aliquando se aerea. quae o sapientiam magistri minus ut quisque. quae carent eligere contraria, et primo decedent propriatis suae. ea o communis soli substantiae.

Ea proprietas o sapientiae contraria non realiter physica sui mutatione, adeo ut idem petrus, exempli caeca. nunc prius, nunc impius sit. idem substantia modo calidum, modo sit frigidum. obiect

obiect 10 aeraeo recipit contraria. go o solo substantia. pbo antea recipit veritatem et falsitatem. go contraria. pbo antea haec propto petrus scribis, quae modo e vera, eadem mania posteriori falsa. ido scribere desierit, go recipit veritatem et falsitatem. Rend et arist. eraonem sapiparc contrarie, veritatem et falsitatem, sive intrinseca mutatione, per solam mutationem obiti extrinseci. nam ut propto fiat falsa quae nunc e vera, satis o ut petrus scribere desinat.

obiect 20. quisque sapiens contraria cum sit immediatum substantiae accidens. Resp. concedendum in physica dico interim quisque sapientem dici e quae substantiae primariae accidens, sed ad summum secundarium, qa substantia primaria nullum aliud substantia requirit, quisque autem requirit aliud substantia nempe manum ali in realis artificialis sed de his quae sunt in praedicamento substantiae. sectio 10 de coelis et angelis dico

Articulus 2us. De iis quae sunt in praedicamento substantiae.

Sectio prima

de coelis et angelis.

dico 10 coelos reponi in praedicamento substantiae et quidem directe. pbo o auctoritate Arist. go metaphysicae lib. 12 c. 9. ubi enumerant ea quae sunt in praedicamento substantiae, nominatim mentionem facit solis, lunae et siderum. pbo

Sed 20, qa nulla dee in condio coelis quoniam non
nantur in illo diamonsio. Si ni entia realia incompleta
per se completa, solaet unicea. ergo 10 artes 10 metaphy
Obiicies artes ea metaphysica. alterit. asserit.
corruptibile et incorruptibile differre genere, qo coeli quos
putas incorruptibiles, o habent idem genus ac reliqua subtia
corruptibile. R 10 distinguo antec differunt genere metaphy
sico nego antec genere physico conc antec. nam nisi ea d 10
genus physicum qd sit rebus cibus corporibus permodum qd
qualis: coeli autem iuxta arsemo o habent materia finitem
nae, id 20 rerum sublunarium. non ceo hoc o impedit quoni
nus subsumarie ea coelestia conveniant genere metaphysico qd
e subtia in ea. R 10 distinguo antec differunt genere sub
alterno conc antec genere supremo nego antec. id 10 ex artes
corbis videtur non colligi. cum contraria, inquit ille, species
diversa sint, corruptibile et incorruptibile contraria sint ergo
necesse e diversum genere ex corruptibile et incorruptibile. in
quibus ultimis verbis artes utitur genus pro ea specie qua
unisea nominaverat. aliqui species ipsa e genus subalternum.
Obiicies 20 coeli o si sint susceptivi contrariarum qualita
tum cum sint mutrane. qo o si subtia completa. R 10
nego antec. nam in sententia contrariorum. saltem aliqui coeli
sint corruptibiles. R 20 etiam in sententia artis illos susce
pticos motus et contrarios diversarum locorum accidentalium.
Id si o cent susceptivi qualitatum contrariarum, cent tamen
subtia completa. dico
Dico 20 angeli sint in praedicamento subtia. probo auctho
ritate. artis loco in superiori assertione citato ubi etiam
intelligentiarum meminit. probo.
Sed 20 qa habent rationes conditiones antec allatas. qd
effert qa corpus o directe in praedicamento, qo et spiritus

Ad 1cum angeli sunt actus puri, ergo habent genus ex ratione
Dicitur quod antea sunt actus puri physice, non autem metaphysice. nego autem angelos componuntur ex materia et forma quoad modum rei, sed ut quid unum et simplex physice, habent tamen genus ex ratione, quia ipsa in illo inventum non bis sumpsitur differunt. sectio 2a an Christus sit in predicamento subtracta

Sectio 2a an Christus sit in predicamento subtracta.

Non ago de Christo ut Deus qua pendet ipsum quia sit ratione resolutionis ad terminum difficultatis quae nada tractabitur ut Deus sit in predicamento. sed ago de Christo ut homo ad

ad definitionem quaestionis nota tria in Christo spectari posse 1o naturam divinam, 2o suppositum, sive personam trinitatis a natura virtualiter distinctam 3a denique naturam humanam compositam physice ex corpore et anima, metaphysice ex toto et actu et realiter. dico

dico 1o Christus 2uum naturam humanam directe ponitur in predicamento subtracta ratione qua Christus 2uum illam naturam subtracta completa per se subsistere exigunt ut quod est

est 1o Christus in ratione naturae humanae concretum unione ad illis corporibus, qua physicae ordine naturae

Dico 2o Christus ut hic homo ponitur in predicamento subtracta ita dicunt Thomistae qua ipsa questione in articulo 3o. ubi docet naturam unionem divinae Christo et reliquis hominibus singularibus. quod tamen intelligendum est ut redupliatio cadat super naturam humanam et non super personam divinam. quia

non. qua Christus est hic homo, tam a singulari homo quia quilibet a fine singularis homo. singulares autem homines ponuntur in predicamento ut patet ex arbore porphyriana. dico.

dico 30 Christus, o ponitur directe in judicamento
ratione personae divinae, sed 40 personae divinae, o solum
subtae, sed complementum subtae. qd autem subtae
reductitio. et pertinet ad judicium unum nam autem unus
hic subtae completae, et dicit solum suppositum hic
personam, sed et cumulativaliter exigit habere propriam sub
sistentiam. quare Christus ut hic habet alia propriam
subsistentiam, sed exigit habere. obiect

obiect 10 nam humana Christi est subtae incompletae
qd o e directe in categoria. R distingo antec e incom
pletae in ratione subtae nego antec et ratione suppositi et
personae conc antec. non se humana in Christo caret sub
sistentia propria, et subsistit et divina. obiec

obiect 20 Christus ut hic homo o deus, qd ut hic homo o
ponitur in judicamento subtae. R distingo antec si redupli
cae cadat super personam, et Christus ut hic homo o deus
conc antec. si cadat super solam naam humanam e deus
nego antec et consequentiam. nam tho ut hic homo, pt hanc
vel pro sola naa humana sequitur, et sic o o deus, vel
hanc pt pro hoc homo sequitur ut habente personam, et sic
includit verbum seu deum. obiect

obiect 30 Christus e unus per unum qd o e in judi
camento. probatur ante qd Christus e compositus ex duabus
naturis completis o abstis coalescere in unam naam. R
nego antec cum pluribus theologis ad probandum ex
duabus naturis o aptis coalescere in unam naam conc in
unam personam nego. dicitque qd hoc non Christus ex
hac significandi modo o appellat duas naturas ut intra sup
positum sed ut subsistentes in eodem supposito, cum quo qua
libet non facit unum per se quid dicit qd Christus, non

rationem humanam quia facit unum per se unum per hoc
verbi ponatur directe in predicamento substantiae. Sectio 20. Si
an deus sit in predicamento substantiae paragraphus 1. Et quaestio

Sectio 20.
An deus sit in predicamento substantiae paragraphus 1us
definitur quaestio

Non. Ratione dictarum in superiori articulo qui substantiam
dono categoriam putavit substantiae accidentibus, ob ea. Sepe
plicam concatenationem cum sui natura reali. Ne ne
aperte sequitur deum esse in predicamento substantiae nunquam
nulla post recipere ad contrario nolaccia. Sed
Sed quaeritur utrum deus sit in predicamento, aliquando
atius nomen substantiae pro eo sed quod substitit per se quod caret
subsistentia, et ens ut quod. dico
dico ne. Quidem, et in ea significatione accepto non
substantia deum continere in predicamento substantiae ita diaut
matur. Fonseca. Suarez et plerique ex antiquis Theo
logis. quia plerique ens in predicamento substantiae habet genus
et differentiam deus non habet genus et differentiam quod deus. Sic. probatur
quod habet genus et differentiam ita constituere substantia generis
et proprietas perfectionem alterius generis. Item quod habet
differentiam ita restringitur per illam ut non habeat perfectionem
differentiae oppositae. Atqui hoc non pertinet deo. nam deus habet
perfectionem substantiae entis quod a. substantia, item habet per
fectionem quam differentiam quae possunt advenire substantiae
quod eius ut habet genus et differentiam probatur ita differentia de
terminat genus ad certam perfectionem ut concludat aliquid
ideo quae dicit dividit differentia generis, quae ad dividit in

duas actuali plet quarum una excludit perfectionem alterius. nota

Nota autem nec o negare habitum esse sentiam propriam predicari de deo, sed nego et ad predicatum de deo non habere rationem generis, qa deus o pr habere drium. dicit

dicit ratio drium dei. et nega antec et dico, misericordiam, iustitiam et quicumque perfectionem predicari de deo sam abstractam non ipsa ratione predicatur. ratio qa essentia dei simplex et includit omnes alias

Sed qa deus unum nomen suum aliquid in scriptura dicit ego sum qui sum, et omnes simpliciter sunt unum dicunt et patres ita explicant essentiam divinam. Athanasius, deus qui ipsa essentia nullis perfectionibus caelestibus, quia pater et eius ratio, ipsam per se omnes omnia idola. sed

Sed si deus est in predicamento vel ut genus vel ut species vel ut individuum. o e neque ut genus neque ut species, qa deus e quid singulare, neque ut individuum qa individuum debet immediate habere speciem, et deus immediate subsistere spiritui nam spiritus o sit species qa dicit ipsa natura

Sed 30 natura divina e infinita realitas qa e pr componi ex genere et drium. antec id debet non manifestam natura divina esse realitas debet ex perfectissima qa infinita. pter consequentiam qa superiori. antec genus e quid finitum drium e quid etiam finitum qa o quant componere essentiam infinitam. nam impossibile et infinitum componatur ex duabus finitis pter antec genus e quid perfectibile qa e quid finitum item drium o dicit pr effectum generis qa e quid finitum

Nec etiam pr applicari argumentum nec infinitum ad probandum esse dei in ipsa ego dei et creaturae. nec habitum quo e predicatur de deo abstractus a drius, nec drius abstractus. qa o e unitas pter antec quidquid e in deo e realitas pter quidquid e in deo e realitas

per ultimum. qo e ens formaliter per se subsistens nec
valet distinctio substan. completae et incompletae. qa quidquid
comprehendit per modum entis erit formaliter in realitate. qo
ens a se et a fortiori per se subsistens. paragraphus
solvuntur obiectiones. obiect

Paragraphus 2us
Solvuntur obiectiones.

obiect 1o authoritatem divi augustini libro 10 de trinitate capite octavo, ubi dicit sapientiam dici proprie de deo
R 1o de metaphysica quemadmodum et nullo alio praedicamento. qa habitus nam deus proprie et habet sapientiam sed est sapientia. obiect

obiect 2o authoritatem divi damaceni qui dicit subsistentiam substantiae contineri deum et angelos. R 1o retorquendo nam idem damascenus in monologio capite 20 sic subsistentia substantia nullo eos limitatur substantiarum includitur. R 2o deum esse in praedicamento substantiae tanquam subgenere analogo transcendentali idem damascenus dicit deum esse substantiam quae superat substantiam

obiect 3o congruitis ex genere et differentia et dicit quod perfectionem nihil in illa non R nego ut et quod nihil aliquid et esse finitum formaliter 2o qa haeret etiam aliquid et esse formaliter substantiam completam. obiect

obiect 4o substantia dei et creaturae pertinetur numero idem nomen et rationem candem qo minores R nego 1mum potest antecedens qo in substantia propria dei et substantia significatur per nomen substantiae sic quae sit in deo quemadmodum qo dr deus est ens sic quae sit in deo significatur res 2 qa nihil est divinum qd 2 sit substantia formaliter. obiect

obiect 5o dantur bona infinita et minora unum

finitis finitum quia a parte substantia infinita et unitas in ea
substantiis finitis. Ad tertiam dicendum quod nego consequentiam de
paritate quia infinitas in uno et genere et tollat uni uerum
nomen, at infinitas in ut genere tollat. Linea autem est infinita
et in uno genere et accidentaria; deus autem est infinitus
in ut genere et essentialiter. Caput tertium de predicamento quantitatis
articulus iius quid sit quantitas quotuplex et quas habeat proprietates quaeres

Caput Tum
De predicamento quantitatis
Articulus III
Quid sit quantitas quotuplex et quas habeat proprietatis

Quaeres 1o quid sit quantitas Ad 1o dicendum quod substantia
tribuit uel inquantum uenit uel inquantum est exigentiam de
qua pluribus agemus in physica. Quaeres
Quaeres 2o quae sint divisiones quantitatis alia ratione alia
Ad 2res 1o primum ita est in continuum et discretum quantum
continuum dicitur cuius ptes et simulcum copulantur, sicut 1o et 2
a similitudine dicitur quantitas discreta ea 1o cuius ptes et separa
ntur sicut exemplum sunt res in signis 2o in numero. 2o
2a divisio est in quantum per se et quantum per accens
quantum per se est illud cui ratione sui contenit 2o quantum quantum
per accens cui ratione alterius sicut superficies 2o per se magna
album 2o per accens magnum et
3a divisio 1o in quantum suae ptes habent positionem
et quantum cuius ptes 2o habent positionem ut autem ptes

habeant propitio nomen. ubi conditionem requirit artes. ita
et ut pteri illa habeant situm, hoc est sint in certo loco pro
illa, ita ut simul existant. et ita ut sint continua, quae
conditiones conveniunt lineis, superficiei, et corpori ita
conveniunt rationi tempori et numero. quare
quaeres. 30 quia lineae principalis qntitatis. Rsd
afferri ab actu. ita e. habere contrarium ie e lineae
curvae et e. figuriae contrariae rectae, nam unitas circuli
tendo e nonne eandem afficeptionem, immo rectitudo calliste
ut loquitur in indivisibile. ad magnum et parvum e si
etiam figuriae contrariae, unum unum et idem, magnum et
parvum dici posit respectu diversorum, nam tuo magnus
e si comparetur cum formica, parvus e. si comparetur
cum monte. 30 nec numerus par, e contrarius impari,
cum idem e. secant sectionis ie
2a principalis e. seligiere magis et minus, ita e. par
par, ordine, certis, e. ad illos et non et pte qntitatis
sed si augeatur, id qd qntitatis e. addentur ne qua pte qntitatis
quae non entes, entia precedentes, ut si signum pro pe
dali aliud pedale signum adiungatur. ita
3a e. judicare aequalitatem in aequalitatem. nam
ratione magnitudinis, vel dicuntur propria aequalia. si autem
ab qndo dicuntur aequalia, ratione hetaeo, aliarum pro
prietatum inpropria sunt. nomen qntitatis articulus
nal. ie. praecibus qualitatis. ipsum

Articulus 2us

De Speciebus qntitatis.

Septem. videlicet ut puta, linea, superficies,
corpus, locus, tempus, numerus, oratio. ita
linea e. longitudo lineae latitudine. et profunditate
lineae e. qntitas continua, in longum et extensa. superficies

Superficies est quietas continua in longitudine et latitudine extensa sine profunditate. corpus

Corpus est quietas in longitudine, latitudine et profunditate extensa

Linea dicitur constare ex punctis quia si dentur aliquid indivisibile quod sit quasi punctum in longitudine faciendo extensionem lineam efficiunt. Superficies constare dicitur ex lineis. quia si dentur lineae quae constare inter se possint faciunt extensionem longam et latam sine profunditate. Corpus dicitur constare ex superficiebus quia si multae superficies alicui addantur imponentur efficiunt quidem longam latam et profundam locum.

Locus communiter dicitur esse superficies corporis alicui corpus immobilis et ambiens. sic superficies aeris quae corpus meum singitur dicitur locus meus. **Tempus**

Tempus dicitur mensura et numerus motus secundum prius et posterius. in quibus duabus definitionibus, sive granes difficultates contineri quae examinare et facile sit numerum.

Numerus dicitur quidem ad quantitatem discretam quantitatis, et multitudo rerum distinctarum a distinguendum illi ordinata, nec necesse est distinguere numerum transcendentalem qui convertitur cum ente.

Ordo est multitudo quantitatum distinctarum et successivarum ab illectu ordinata. quaeres ea quid sit quantitas permanens quid successiva. Et quantitatem permanentem dicimus constare partibus simul existentibus, successivam quae habet partes in fluxu positas quarum una alia succedit. sic tempus et quantum permanens, tempus vero successivum.

Quaeres ea an linea superficies et corpus sint res speciei quantitatis quidiamentalis. Dicitur prior

Prior ita quod ordo id clare dicit in hac tabula. ea quantitas quidiamentalis quae pertinet de illis entitate nec

refert qd corpus includat superficiem et si ceam indi
dit in maaliter ⁊ finaliter quaere

quaere an lunae sit vera species qualitatis. R. ⁊ ce
a superficie distincta, pbr ⁊ differt realiter a super
ficie in ratione qualitatis, qa ⁊ species aliena diversa pbr
autem differt et a superficie qd sit immobilis et continen
locatum, qa ⁊ realiter pbr consequentia et ita quidem si
confingeret, gratiam ecc species qualitatis realiter diver
sa, pari iure contendere non contineri intra aliud corpus, et
adeqari altari ac novae species, atque adeo ⁊ nulla ratio
qua arbitr ratiocinaverit. 2o. si fuerit ⁊ diversa species
qa ⁊ immobilis, ex superficie et immobilitate conferetur
una species qualitatis completa. qd tamen dicta qd hunga
immobilitas ⁊ ipsa qualitatis dicitur quae ⁊ minus
habetur sibi ipsi, quia qualitatis tam quam immobilitas sequ
ri per ⁊ qualitates neque eadem superficie, quae erat im
mobilis fieri quale possit mobilis et mutare. Dicunt quare.

quaere an motus sit vera species qualitatis positivae.
Rondet arbitr ⁊ ec, qa motus ⁊ et qualitas permanen
et reconcaliter, nam motum instinctus nec per tempus
quo durat nec per spatium qd percurrit. quaere

quaere an tempus sit vera species qualitatis. R.
⁊ ne ⁊ ec, qa tempus ⁊ distinguitur a motu in fo
accidentaliter, qd unum motum ⁊ pertineat ad qualitatem
non tempus ed semper pertinebit ecc dicta arbitr concludere
de motum a principiamento qualitatis dicere tempus ad illam
pertinere. Rondent ⁊ communiter pro arbitro ⁊
ex ista sequenda concludunt tempus ⁊ communiter
sumitur pro motu aliquo primario, qui per se facta habet
contentionem, et quae regula ⁊ daratur cum, sed reverso nulla
tum ⁊ ex illa sic dicitur qd ordinem ⁊ dicat ad aliud ut
explicabitur in philosophia. quaere

quaeres an omnis situs speciei quantitatis (203 q. ce
que non) peraeuent si quidem constat ex probatis nullo
nexu inter unitates nisi forsan temporis et significationis articulat
nus de numero neutraeis

Articulus 3us
de numero.

Secundaris c difficultas de illo ad omnis intelligentiam
observandum et primo in numero quo distinguitur id quod
quae numeratur et hoc, quorum linguae terminum habent
nam, et unitatem. 2o multitudinem. Hae definitionem
earum rerum abinuicem ego ordinem per quem res una
dicatur ic, 2o aut pro: dico 1o numerum realiter considera
tam e onisero e pte rei, sed pendere ab illata multitudine
unitatis, ordinante. probatio numerus realiter sumptus e
multitudo ordinata 2um rationem prioris et 3tij aliqui
multitudo sic ordinata o e e pte rei, sed per relationem,
quae unitatem numerat in loco numerare potuisse ultimo,
qui
go numerus realiter sumptus o e pte rei probatur nec
multitudo e ordinata o e realiter numerus, go debet
ce ordinata. probatur minor numerus ternarius realiter con
stituitur per 3am unitatem, denarius per decimam,
unde docuit artis libro 7o in metaphysica, ultimam unitatem
complere perfectum numerum, probatur

Sed 2o quaeretur unicum ex rerum diuersis numeri
rum, nec pluries realiter 2o pro: si ni numerus nihil aliud
dicat quam entitates realiter distinctas et enumeratas, nulla
ratio nunquam pluries numeri dici debeant. dico

Dico 2o numerus o e species quantitatis categoricae
probatur nec numerus transcendens, nec categoricus e species
quantitatis categoricae go multitudo probatur antec: e species

endens, quæ ad eas categorias pertinet, o categoriæ, quæ
et e numerantur, et numerans, numeratum, et in categoria quæ est per accidens numerans, quæ è collectio pro
mentem multarum entitatum ut est categoriam debet
reddere obiect.

OBICES 10 si numerat pro pendere ab collectio, poet pro
arbitrio augeri et minui, sequitur consequens, quia tanto
si sine exemplo ratio centum fuerit, concipiendo duo
centos o augeo coram numeram. R. distinguo maior, si nu
meres inaliter sumptus pendere ab collectio, poet augeri
et minui, concedo maior, pendere formaliter et nego ma. o pendere autem
autem ab collectio materialiter quæ multitudo entitatum in se
cantur et independenter ab collectio, sed pendet formaliter et
ratione ordinis, ut aliqua unitas appelletur prima vel ta
vel ultima. Infortis

INSTIS quæ dam ordinata ap. mea rei, qui constituunt numerum formaliter independenter ab collectio, pro
antea ro. 10 ordinata quædam inter divinas personas,
quarum una ita, alia ita, alia ita. Ergo hæc in eodem
sed dumtaxat
ordine, sunt bene ordinatæ a parte rei, ergo aliquæ sunt a parte
rei ordinatæ. R. distinguo antecedens, quædam sunt ordinata in ratio
ne originis vel dependentiæ, vel loci, conc. in ratione numeri nego nam si ut in divinis personis numerare omnes
a filio et spiritu sancto incipere possumus, quia a patre
similiter fluentium numerare. hoc est sed enim est prius
incipere ab eo qui est medius, obiect

OBICES 20 a parte rei sunt quatuor elementa, quæ numerat formaliter et pendet ab collectio. R. sunt quatuor elementa materialiter, id est substantiæ neque plures, neque paciores, conc. sunt quatuor formaliter in ratione primi

si et si nego non numerando primum incipere non est origo
relationis. obiect.

OBIC. 2. Si numerus prioris ab illato sequeretur
tres fore numerorum centenarios, si tres fuerint addendo
centum numeros numerarent. sed sequeretur tres autem
illatus, go tres numeri posteriores go tres centenarios. R.
differo ad hinc inter centum tres numeri numerantur, centum
numeri numerati. nego numerant. o. aliud illatus, numera-
rat numeratus. o. tel quo. o. apte reimplicem, et ordi-
nabiq; per illatum. obiect.

OBIC. 3. go ante nominis in predicamento etiam similitudo
ab illato accipiat go etiam si numerus sit illatus per
illatum ponitur tamen in predicamento. R. nego conse-
quentiam non ante. o. obiectione autem quatenus nominis
concipitur. o. comprehendit sed numeres dicitur cognoscit
multas go o. aliquid amant. obiect.

OBIC. 4. go ante secundum numerum in predicamento qu-
titatis sit go. species quantitatis. R. fuerit ante mo. in predic.
sed in ceteris non sunt sic secundum facile go. aliquin
secum ipse pugnasset. Rendere pro ratione numerum e-
quitatem addatice quae per similitudinem quedam de-
paramus ad magnum. capit. quam de relatione dicendum est
quid sit relatio dicto

Caput quinto

de relatione

Articulus primus quid sit relatio.

notato voce illa, ratione, ordinem, habitudi-
nem, et respectum idem significare. id est quo unum

refertur ad aliud. nota

nota 20 relationem esse inter duo quæ vocantur extrema relationis vel subiunctum et ~~terminus~~ ~~terminus~~ terminus subiunctum qd refertur ad aliud, terminus est illud ad qd refertur aliud. sic filius generantis est subiunctum, filius genitus est terminus qd paternitatis. nota

nota 30 inter extrema quæ referuntur duo debent intercedere fundamentum remotum et fundamentum proximum qd etiam postremum solet appellari ratio fundandi. fundamentum remotum est illud qd est causa cur subiunctum referri possit, ut potest generatio, et causa cur qd referri possit ad prolem, fundamentum proximum est conditio in quo ut subiunctum actu referatur ad terminum. sic generatio est conditio in qua ut qua dicitur pater aliquo autem illa in qua subiunctum fundamentum remotum et fundamentum proximum distinguuntur realiter, sed virtualiter tt. sic duæ albedines ab eo qui albo separatæ sunt similes, et eadem albedo est subiunctum fundamentum remotum et fundamentum proximum seu ratio fundandi. dico

dico relationem in abstracto sic posse definiri. esse quo quidam refertur sive se habere ad aliud et latina in concreto sumpsimus. ita qd definiri est id qd se habet ad aliud. colliges

colliges illud esse proprium in relationibus qd habent esse a parte rei qd categoria reliquarum solum esse est esse ad aliud se habere. differt a aliis accidentibus maxime in eo qd totum sit ad terminum. et virtualiter tamen de existentia relationis sectio prima de relatione in categoria paragraph. et ad duas relationes categoriæ. qd sic

Articulus 2us de existentia relationis

Sectio prima de relatione categorica

Paragraphus 1us An dentur relationes categoricae

Quaestio 1o an independenter ab illatione patris qui generavit paulum habeat relationem ad filium

Dico habere probo ideo dantur relationes reales inter personas divinas. Ergo et inter creatas probo consequentia ideo ad Deum et omnia relative realiter ad filium qui aere et o metaphorice generat filium sed potest aere etiam generat paulum ergo pb.

Ugr 2o nomine capiunt duae entitates palmae et albedo habent quae dicuntur entitates o palmae et nec ideo sunt similes inter se quia eas contingit similes, sed ideo eas contingit similes quia ere et inter se similes. quare

Quaere quomodo relatio realis dignoscatur a relatione rationis. Et triplicem ei notam. 1o relatio realis exigit entitatem realiter distinctam. defectu huius conditionis datur relatio inter rationem coeno et indivisibilia quae non a distinguitur realiter ab individuis. 2o ratio fundandi quae in relationem realem debet ex aliquid fictitium, nec dependent a nobis cogitantibus et concepta et paulum et habent relationem realem ergo ipsos nouerim. 3o relatio realis denominat subiectum nisi iam existit praerei relatio et cognitio realis. quae est possibile immo et impossibile ipsi agnosci addi

addi fortasse posset aliquid quod concludere relationem esse ad creaturas. sed de eo posteriori paragraphus. ad 3. obiect.

Paragraphus 2us
Solluntur obiectiones.

obiect 1o relatio fit per intellectum comparantem rem unam ad alterum, quia duo parietes albi sunt similes nisi per comparationem intellectus: ergo relatio non est realis. Respondeo hoc dico pari ratione dicentem duos parietes esse albos nisi per intellectum concipientem albedinem in utroque esset.

Instabis rationentia et disrationentia sunt fundamentum relationis, et autem sunt relativa, ergo datur relatio realiter, sed sunt fundamentaliter. Respondeo nego consequentiam, quia sicut sunt relationes relationis, ita quidquid dicitur pariete esse album, et album esse pariete, quia non aliter quam pariete esse album et album esse pariete.

Instabis 2o ratio est similitudo quia est numero. Satis autem est ratio qualitas unitas, ergo non unitas sit fundamentalis et relatio erit quoque fundamentalis. Respondeo iam prius mai nego 2am. nec quia unitas qualitas intellectus dicit quod dicit similitudo. Sicut indicit rationem et rationis indicit rationem et rationis dicit rationem et concludit et diversitatem obiect.

obiect 2o relatio est indicativa, ergo est conceptus. Respondeo indicativa non est conceptus, sed est aliquid nostro relatum indicatur tamen fundamentaliter, ut identitas et diversitas.

obiect 3o relatio est aliquid quod duo et substantia. Respondeo ratio est quia non possibile est duo substantia fieri entia realiter, quia ex duabus entibus fit unum. 2o relatio est ordo et non est ens. Respondeo

pertinet ad hoc genus faciunt ens per accens. quia relatio est ad aliud. ad nullum ergo pertinet, sed habent esse absolutum. Dicitur dari ratione entis relativum. quia est per accidens quia non habet esse per se sed per accidens. ergo

OBJ. 3 Si relatio nihil est aliud quam dependentia unius partis ad alterius partem, ergo aut absolutum aut partem. Sed nego illud quia per illud esset substantia, nec potest denominare relative partem. Ergo est intrinseca denominatio. Ergo est intrinseca. Sed hic 2a de relatione essentiali dico

Sectio 2a. de relatione essentiali.

DICO 1o quod relationes essentiales, seu transcendentales, ideo autem ita appellantur, quia non accidunt, sed essentiae ipsius rei, et quia transcendunt omnia praedicamenta. probo

NOT. autem illas relationes esse essentiales, et illi privatione fo modo, ut nullum aliquid illud essentiale sine eo reddit nec ex eo nec consistit aliquid accidentale, quia creatura et quod consistit sine ordine ad substantiam, et ad deum nec dicunt adversari, accidit hoc consistit ex perfectissimo, sine ordine ad substantiam hoc in hoc fundamento fingunt. esse

OBJ. 1o relationes huiusmodi cum essentiales rei absolutae aliquid relatio est essentialis rei absolutae, si quidem ei opponitur. R. nego ma. quia si quia rei sit essentialis esset relativa, et debet dari absolutum. quare R. 2o distingo ma. si ac rei absolutae intelligitur id absolutum et ac relationem accidentalem. si intelligitur quod nullo modo est constitutum nego min.

OBJ. 2o prius est rem ad se, quam ad aliud, ergo nulla relatio est essentialis. R. distingo prius est rem ad se quam ad aliud relationem accidentalem. concedo, relationem essentialem nego ma. et ergo nulla sint, quarum esse refertur ad aliud,

ad creaturam ad deum ut amens ad habitum ob.

obiec 3o illa relatio est ex se dependentia ergo negatur ergo si ostenditur prior antecedens prius illegitur subsumptum quin retro, ergo retro ex se dependentia concepta

R. nego antecedens ad probationem prius illegitur subsumptum ex illud subsumptum ex ll part inadequata rei cum adequata nego tertium illa retro transcendentalis sit dicta, supponit genus in adunopik, sed genus ex ll part inadequata abstra. obiect

obiec 4o authoritatem aliquorum patrum qui videntur negare quidquid relativum ex de ostia rerum creatarum.

R. nullam relationem predicamentalem ex de ostia rei cum retro non transcendentalem nego. sectio 3a de relatione dei ad creaturas paragraphus 1us 4tus questio. dico

Sectio 3a
de relatione dei ad creaturas
Paragraphus 1us
4tus questio.

dico in deo ex relationem realem quae referatur ad creaturas vel dominus, ad creaturas ex subditis. sed illa retro ex ll ratione, seu ratione dicit. pbr.

Nbr 1o authoritate divi thomae 1a pte questione 13a articulo 1o. in deo ex aliqua realis retro ad creaturas sed tantum rationem ll. hac autem questio cum sit theologica, authoritas divi thomae debet videri maximi momenti. pbr

Nbr 2o si datur retro realis in deo ad creaturas aliquae ex ipse deus, atqui nul relativum ad creaturas pri ex ipse deus, pbri retro pendet extraliter ex termino ergo nullum relativum pri ex ipse deus. pbr consequentia deus ex pri

pendere a creatura, qa quidquid in ipso deus a pri pendere a creatura. ffr

ffr et plerique theologi in potentia divina o dicit ordinem transcendentalem ad res possibiles, qa hoc argueret aliqm imperfectionem, sed id eas infert, qa a parte dei ut creator o respicit creaturas, si quidem relatio illa ad huiusmodi o minus essentialis deo contribuiret, qm reiiciunt transcendentalis. paragraphus 2us solvuntur obiectiones ad obiect

Paragraphus 2us
Solvuntur obiectiones

obiect 1o deus ut in potentia o pri conaji sine creaturis possibilibus qa referuntur ad ipsas. R 1o nego antec si agatur de perfecto intelligente. ratio e, qa deus debet dici includere omni perfectionem sine ulla imperfectione. aliqui si includeret ordinem essentialem ad creaturas possibiles et aliqua imperfectio, qa 1o debet dici includere illum ordinem, qa pri conaji sine illo ordine, saltem in perfecto intelligente. R 2o 1o pri conaji in potentia divina sine creaturis possibilibus quatenus ferat omnes ad quas ordinetur nego ordinari ad aliquid e imperfectio: infert aliquid in perfectio si quidem oritur ex plenitudine essendi. obiect

obiect 2o deus habet ora quae requiruntur ad relationem realem nempe reperitur subiectum relationis, quod non est nisi ipse creatrix. R subiectum e capax relationis realis. ratio e, qa deus nil pri habere ini se qd dicat imperfectionem, si vero dicit imperfectionem e in relatione ad aliud unde e augustinus ait deus e absolutus qa indigus creaturis et in eo e maxima perfectio dei ut ora referuntur ad ipsum ipse o referatur ad illum. unde idem augustinus libro 5o de trinitate cap. 16o. qd deus incipit temporaliter

dentrelatione, manifestum dari o. nam accons dei, sed nam
creature. qo ideo dicit dr relatio ad creaturam qa terminat
relationem creaturarem. in hoc.

Instis agens ut agens dicit relationem ad effectum qo
dicitur creator ad creaturam. R nego antec. agens ut agens
dicit et ~~cum~~ illationem effectus nol distinguo agens creatum dicit
ordinem ad effectum non agens divinum nego ma. qa omnia agentia
creata habent poam tributariam effectibus, ac proprium
ne poam pptes effectus, at poa divina o e pptes effectus,
sed e absoluta. sitque semper creationem dicere ordinem ad
effectum, sed illa creatio o in deo sed in effectu creato. tertius
poa refertur ad actum, qo creator ad actionem creativam. R
poa tributaria effectui Refertur ad actum conc poa o tributaria
effectui nego poa autem dei o absoluta. articulus 3us
de distinctione relationis categoricae. scilicet ra relatio o distinguitur
realiter a fundamento. notandum

Articulus 3us de distinctione relationis categoricae.

Scilicet ra relatio o distinguitur realiter a fundamento

notandum. 1o fundamentum remotum relationis aliquid o distingui a subto, nam albedo b. g. qua fundamentum
o distinguitur a pariete qui e subtum; aliquid o distinguitur
nam in relationibus identitatis, ollis. pchi quia e relationis
fundamentum, o distinguitur a pchio qui e subtum. similiter fundamentum proximum aliquid distinguitur a remoto
ut in relationibus ra ad effectum nam actio qua e fundamentum proximum distinguitur a poa productiva qua e remotum. idemque aliquid o distinguitur ut in relationibus similitudinis

aequalitatis identitatis nam exemplis ita inter parietes albos et fundamentum primum ab albedine distinctum realiter notandum

notandum 2° in relationibus quae habent fundamentum primum a remoto distinctum, puta in relationibus rationis et effectus, nihil ex dictis quin relatio distinguatur realiter a fundamento primo, et ab actione qua dat ex se patet quo postquam recitio, manet adhuc relatio quae tis igitur solo ex fundamento remoto. dico

dico relationem distinctam virtualiter a fundamento. probatur

probatur assertio ex refutatione contrariae sententiae quae admittit quidam principium realiter distinctum modos illos inutiles et impossibiles quo ex admitendos probatur ita patet per mentem ille realiter tollatur ille modus qui dicitur esse inter duos parietes albos, etiam nihil omnino similes. probatur paries albus ex alio modo habebit ad parietem album b. quam ad parietem nigrum, quo erum similes nec

nec dicat fore similes fundamentaliter, formaliter. nam ubi paries unus talis qualis alter, et relatio formalis aequi substato per mentem ille modo paries unus talis qualis alter quo probatur

probatur ex patet quo explicari atque reducatur ~~nonnullos~~ nomen ille modus patet in exemplo sit paritis paries albus a. in Personia erigatur alter paries albus, quo modo paries partitus determinabitur ad recipiendum nomen illum modum aut ex quo recipiet, nimirum ex albo paries ponitur ex aequi in distantia. ergo

ergo quo ad unius substantiae latum infinita. ipse enim gerere relationes distantiae et propinquitatis, item dum aliquid relatum infinitae similitudines. probatur

probatur ex quo distinctio virtualis sufficit et facilis ligitur.

non pitheo in parte quomodo fit realiter eadem, absolute
simpla, sit fundamentum relationis; eadem vero simpla
ad perfectio exigent tali modo concipi in ordine ad alterum
sit formaliter relativa. Secto 2a solvuntur obiectiones hic.

Sectio 2a
Solvuntur obiectiones

Obiec 1o Si per subtum transire a denominatione contradictoria ad denominationem contradictoriam sine mutatione
reali: atqui paries albus accedente altero, transit a denomi
natione contradictoria ad contradictoriam, si quidem de
similis sit similis, qd debet advenire mutatio realis. R
ione totum advenit in realiter terminat ad quem refert
relatio. Probbis.

Instis qd acquirit novam denominationem intrinsecam
debet mutari realiter intrinsece, atqui paries albus
cum de similis sit similis acquirit novam denominationem
intrinsecam, qd debet mutari realiter intrinsece. atqui
terminat extrinsecus fundamentum, qd in respectu denomi
natio a termino. R qd acquirit denominationem intrinsecam ab
solutam debet mutari intrinsece cum denominatione intrinse
cam relativam. nego similiter ad mi. paries acquirit denomi
nationem intrinsecam relativam cum absolutam. nego a pario
denominatio intrinseca absoluta et quae potest a sola intrinse
ca absoluta. denominatio intrinseca relativa et quae
potest a sola intrinseca respiciente extrinsecum terminum
si subtum acquirit denominationem intrinsecam absolutam de
bet intrinsece mutari acquirendo, vel amittendo aliquid intrin
secum: at si acquirat denominationem intrinsecam relativam
non debet mutari intrinsece, sed sufficit adventus mutatio ex
trinseca sec. oncepti cum pertinet sicut in me sed manent

dicitur pteris, alteri quoque alteri ille se movent seco.
quare pariet albus hoc mi acquirit intrinseca. dicetur sini
lis alteri dominando alter pariet fiat albus. discriminis
discriminis non potest in dicto fore absoluta et
relativa. fore absolutam illam quae solitam et independen
dens ab et extrinseca. quare independenter ab et alto tribuit
semper denominationem. at vero fore relativa illam quae aliter
aliud desiderat, atque ad extrinsecum quare et tribuit
denominationem subito si deest terminus. unde eundem et
quomodo nomen denominationem intrinseca mutatione pariet
sine nova mutatione intrinseca, qo fiet erequati suspendit
effectus fore relativa ex defectu termini, qui et nolit condo
line quae denominat. obiect
obiect 20 ipsi separari et fundamentum distinguitur
ab illo atque detracto pariete. 6 separatione relatio albe
dinis qo distinguitur realiter a hoc pter mi. pariet et
et ampliat similitudo qo periit similitudo, qo separatio et
albedinis. R. distingue mi. primi syllogismi et ampliat re
manet similitudo denominatrix sumptae contentitatis
sumptae nego similitudo entitatis sumptae et entitas relatio
nis similitudo denominatrix sumptae et contentitas ad
denominandi subtum si detractum terminus remanet entitas
relationis, sed periit relatio denominatrix sumptae qo sub
tem et pi amplius denominari similes instit.
Instis et fore existens in subto debet ipsi tribuere
denominationem quare effectus fore qui et pi impediri:
qo ipsi fore similitudinis et in ingentite pariete, debet ipsi
tribuere denominationem. R. distingue antec et fore debet
tribuere subto denominationem ad pm. veriam nel standariam

non secundarium semper nego fore relative duplex et denominatio sive duplex effectus scilicet primarius et secundarius effectus scilicet primarius et subiectum efficere ac denominare aptum prime ut referatur effectus scilicet secundarius et efficere ac denominare relatum actu fore quidem relative primarium effectum semper tribuit subiecto, etiam si deficiat terminus ac secundarium et tribuit nisi adsit terminus aequipendet exemplis eius fore similitudinis pariete album denominat prime referibilem exempto suo, sed prime aptum ut sit similis etiam si deficit alter paries et nisi adsit, et denominat actu similem. iam

Jam vero sufficit ut aut fore tribuat semper primarium effectum subiecto, et necesse, ut tribuat semper effectum fore secundarium, qd est nihil exemplis. actus amoris potest semper denominat amantem, sed non semper denominat amatum, requiritur ut ut alter redamet. item obligatio non constituit in tali loco semper a nullo, sed non fuit presentem alteri, nisi alter adsit. subiit

Instis fore absolutae tribuit semper effectum primarium et secundarium, qd fore relativa debet semper tribuere effectum scilicet primarium quin secundarium. Q concantes nego consequentiam disparitas qd fore absolutae totum in ordine ad se, et pendet a extrinseco et fore relativa tota in ad aliud, et pendet pendet ab extrinseco nec qd effectum secundarium tribuere nisi adsit terminus qui et inclusi fundo, sine quia e. g. obiit

Obiet Ex albedo et similitudo magis distinguuntur quam duo albedines qs realiter. Q magis distinguuntur definione et in ordine ad effectum cum res nego cum diversis autem definionibus et bene concluditur distinctio realis, ut

dictum e in gradibus metaphysicis, item nec bene concludit ex diversitate pdicamentorum manifestum et passio quae constituunt diversa pdicamenta, o distinguuntur realiter.

Obiec. Id idem realiter o pte et absolutum et relativum, atqui albedo et quid absolutum, relatio e quid relativum, ergo pter antec quae opponuntur e poenam eiusdem absolutum et relativum opponuntur ergo o non est eiusdem. R. idem realiter o pte absolutum et relativum sub eadem ratione conc. sub diversa nego. sed idem realiter modo sit virtualiter dupliex pte absolutum et relativum. subsit.

Instat. idem intenditur et remittitur falsum consequentia ergo et antec pter sequela. probat unus albedinis gradus alteri et pariter, cum albedo intenditur, relatio remittitur, cum pariter sit minus similis alteri. R. ergo sequelam ad pbationem fundamentum sive albedo intenditur concessam ptem relatio remittitur nego hanc ptem. ratio quae relata nec augetur nec minuitur sed mutatur in aliam quippe relatio fundatur consistit in indivisibili, comparatique pte numero binario, cui si addatur unitas non augetur nam et binarius sed perit et mutatur in ternarium. similiter dum intenditur albedo, o augetur si similitudo quae prius erat, sed adveniat alia, ptur.

Smantur. Superiori dicta ex eo qd sapientissime respondit ut sit o dari motum per se ad relationem id e o pte cui ratione sui, si pte pdicitur ratione albedinis, debet identificari albedini ex.

Ex. dictis colligi, qd relationem formaliter sumptam ex accidentibus metaphysicum, qd a fundamento distinguitur realiter. id dicitur autem ex accidentibus metaphysicum qd a fundamentum ex accidentibus physicum et albedo qd a fundamentum relationis quae ex inter duos parietes albi, eligido autem ex subtaa

identice, quæ fundamentum relationis potest esse inter petrum et paulum et sortem colligit,

colliges relationem formaliter ut est relatio esse mere extrinsecus, sed tamen ut est albedo est fundamentum fundandi terminum relationis. sectio 10a an terminus sit de essentia relationis. nota

Articulus 4us
de termino relationis
Sectio 1a an terminus sit de essentia relationis

nota. primo relationem posse sumi duobus modis, vel adequate, vel inadequate. relatio adequate sumpta est ea quæ ordinatur ad relationem, sive concipiantur in recto, sive in obliquo. et relatio inadequate sumpta est ea quæ formaliter refertur ad aliud

nota 2o relationem adequate sumptam sic posse definiri, est ens per aggregationem duorum entium, in quo unum refertur ad aliud. exemplo ratio paternitatis adequate sumpta est aggregatum ex hoc generante et hoc genito, supposita ratione fundandi, in qua unus nempe generans, refertur ad alterum genitum. Relatio autem inadequate sumpta est perfectio realis, per quam unum refertur ad aliud, cui quæ concipi in ordine ad aliud. dico

dico 1o terminum esse de essentia relationis adequate sumptæ. probo illud esse de essentia relationis adequate sumptæ quod aliquo modo ingreditur conceptum obrechiuum relationis, at qui terminus, saltem in obliquo et extrinseco ingreditur conceptum relationis, ergo pertinet ad essentiam relationis adequate sumptæ. dico

dico 2o terminum a quo dicitur relationis inadequate sumpta probo quia extrinsecum tale relativum a quo dicitur relationis inadequate sumpta, atqui terminus extrinsecus, ergo 2o dicitur relationis inadequate sumpta. ohic

obiec relatio inadequata, seu non relativum a principio sine termino, ergo terminus dicitur relationis. R dist quod antec et illa terminus se habet extrinsece ut nobilius non intrinsece et in recto nego. sectio 2a an debeat existere terminus. dico

Sectio 2a

An debeat existere terminus.

dico 1o relationem transcendentalem exigere terminum actu existentem probo quia ponunt ea copulati quae existant, atqui extremitas habere relationem transcendentalem ad aliud. item ad non creata habere relationem transcendentalem ad effectum, et illi effectus existunt. dico

dico 2o relatio categorica requirit terminum actu existentem probo quia si sit aliquis partes, a fortiori similiter patet.

Infertur cum aliquis filius mortuus est, et ex ipsa patrem, quia paternitas requirit terminum actu existentem. sectio an relatio terminatur ad relativum paragraphus 1us difficultas tenetur

Sectio 3a

An relatio terminetur ad relativum

Paraphus 1us.

definitionis quaestio.

sensus quae est ratio utrum paternitas dicatur terminetur ad filiationem facultatis itaque ob. ex ratione termino

relationis reperiri duo. Primum est fundamentum relationis mutuae, secundum est ipsa relatio mutua, quae dicitur correlatio. Si ergo dari contingat illud secundum dicitur absolutum et correlativum modaliter et. Si dicitur cum sed correlationem, dicitur correlativum realiter; quare questio est utrum relatio mutua participet terminum ut et quid absolutum, an non ut et quid relativum modaliter dico

Dico fundamentum respicere terminum ut et quid correlativum realiter. Probo 10 in relationibus mutuis, in quibus terminus utriusque respicit fundamentum. ~~et~~ correlatio et terminus relationem cum nulla sit. Probo

Probo 20 de relationibus mutuis 10 a pari qa si fallitur per mentem correlatio intelligatur nisi continuus pariet a referri ad parietem b. si quidem erant ita quae requiruntur ad relationem, nec magis intelligitur perire relatio in relationibus mutuis si per mentem tollatur correlatio quo perire realiter in relationibus mutuis ubi non datur correlatio. 20

20 illud est terminus relationis qd rondetur ad quem thoneu quare refertur b. qd pariet a albus ad alterum parietem, sed rondetur qd est albus non qd est similis pariet b. qd pariet b terminat qualemcumque albus et qualemcumque similis. 30

30 terminus relationis est prior ut ratione qm relatio atqui correlatio pariet b. et est prior ut ratione pariet a. qd correlatio et terminus relationis. paragraphus sus solvuntur obiectiones.

Paragraphus 2us
Soluuntur obiectiones

obiec 10 relata exarte ti similitudinem definitione et cognitione sed si terminatur relatio ad correlativum

realiter et erunt simul naturaliter, definitione et cognitione ergo.
R. omnia negamus relata esse simul natura, quia quo instantaneo
exurgit relatio una, eodem instanti natura exurgit relatio altera,
sine correlatione nec inter illas est ordo prioris et posterioris, item
relata esse simul definitione, quia quemadmodum et per definitionem
paternitatis quin saltem in obliquo involvatur hoc genitus, ita
et per definitionem filiationis quin involvatur in obliquo hoc generans
Denique relata esse simul cognitione, quia et per cognitionem patris
adequate quin cognoscatur hoc genitus, nec per cognitionem filii
adequate, quin cognoscatur hoc generans. Et ideo cognoscuntur
omnia quae noviter et ad intelligendam paternitatem cognoscuntur omnia
quae noviter et ad intelligendam filiationem. Et per accommodari et
definitionem si cognoscatur omnia quae requiruntur ad recte definiendam
paternitatem noscet etiam omnia quae requiruntur ad
recte definiendam filiationem. obiect.
obiect 20 pater ad patrem est prius natura quam filius ut
filius. R. in hoc argumento distinguentur et attendamus ad
voces pater et filius esse simul natura, quia pater et filius realiter
dicunt relationem hoc generans et hoc genitus esse simul natura, quia eam et prior natura per effectum generans autem
et genitus dicunt realiter rationem eam. observa
observa autem in illo priori quod intelligitur et hoc generans, nec dum intelligitur hoc genitus; in illo ingenito priori
nundum est relationem, quae resultat et postque intelligitur esse
solum et hoc generans, sed etiam hoc genitus. obiect.
obiect 30 relatio refertur ad terminum et actu terminans
sed terminus est et actu terminans et relativus realiter, si
quidem et alterius rei terminus quo etc. R. distinguo mi terminus ut ~~ut~~ actu terminans et relativus passive concedo.
active nego. terminus et relativus passive et extrinsece,

quatenus terminat aliquid aequo respicitur, et hinc ex relativis per denominationem extrinsecam praestitam a relatione quae terminat terminus ex relativis actius a intrinseco, quia per mutuam relationem respicit, id quod terminat fit terminus et a alio terminant ex relativum passivum quae respicitur ab alio, sed nego semper ex relativum active formaliter quia id quod terminat formaliter quia respicit. obiect

Obiect 40 authoritatem arist capite de relatis. si tollat a domino dico pter ex dominum, erit adhuc terminus relationis servi ad dominum, si a servo tollat dico pter ex servum, erit adhuc relatio domini ad servum, at qui dominus et servus si termini relativi formaliter, quia ex arte relationes servi et domini terminantur ad relativum formaliter R. si tollat dico pter ex dominum et servum fundamentaliter erit relatio como pter ex dominum formaliter nego. sed servus et dominus duplici modo possunt sumi, 1o pro habente ius imperandi, et habente debitum obediendi. 2o pro respiciente formaliter dominus et servus terminant formaliter relationem quatenus habent ius vel ius vel debitum et terminant quatenus referuntur formaliter appello dominum fundamentaliter hominem quatenus habet ius imperandi servo, et servum fundamentaliter hominem quatenus habet debitum obediendi. quia ius illud et debitum fundant relationem. obiect

Obiect 50 relationes divinae terminantur ad relativum formaliter quia et creatae R. transeat antec nego consequentiam disparitatis quia in divinis nil est distinctum pter relationes. quia tum terminus debeat ex distinctus, debet ex aliquid relativum at in creatis id est eadem ratio quia albedo parietis et distinguitur realiter a pariete ex. obiect

obiec. 6o relativum terminatur ad illud cui opponitur, sed extremum relativum opponitur relativo formaliter, go ei ad illud terminatur. R. relativum opponi relativo mediate tt, hinc qd o relativum, o vero relativo formaliter dico quatenus habet relationem. articulus 5us an relatio una fundet aliam. sectio prima, d. 7m quæstio. dico

Articulus 5us
An relatio una fundet aliam
Sectio 1a d. 7m quæstio

Dico relationem unam categoricam posse fundare aliam relationem realem categoricam. probo tam duæ paternitates se inter se similes quæ duæ albedines; go si duæ albedines fundant relationem realem, duæ paternitates fundabunt relationem realem. putant aliqui relationem posse fundari in relationibus diversi generis, o vero in relationibus eiusdem generis. b. g. similitudinem posse fundari in duabus paternitatibus o posse fundari in duabus similitudinibus. contra. 6o hoc gratis fingunt ad verbum. 2o effugium nullum in infinitum quo declinare contendunt ad n. ad fundandam relationem requiritur diversitas generica ad specifica et o requiritur generica, 7o paternitates o possunt fundare similitudinem. si sufficit specifica, ostendo tamen similitudinem differre specie a prima illa similitudine. differunt specie quia habent diversum speciem fundamentum et terminum atqui 2o similitudo habet diversum speciem fundamentum et terminum

a fundamento et termino primo, pbr minor fundamentum et terminus 2o. ti obedinet: fundamentum et terminus 2o. ti relationes similitudinis aliqui dea obedinet differunt specie a duabus similitudinibus. go. sedto 2o. soluuntur obiectiones obiect

Sectio 2a

Soluuntur obiectiones

obiect 1o. o datur actio actionis, quia actionis, go nec relatio relationis. R. quidquid sit de antecedente: nego consequentiam disparitas qa o procedit processus in infinitum in entibus realiter distinctis, at in virtualitatibus o. o. magnum incommodum id admittere. 2o. si daretur actio actionis nunquam perveniretur ad effectum, qa o. pr infinitum pertrandiri, at in relationibus nunqm recipta perveniretur ad ultimam. Instbis

Instbis go in nra sententia dabitur processus in infinitum R. in entibus realiter distinctis nego in virtualitatibus conc. Instbis

Instbis arctet negat ubique processum in infinitum R. nego. arctet non admittit, arctet infinitas non in quolibet genere qualitatis. vel R. 2o negat arctet processum in infinitum in causis a posteriori ad priora conc negat processum qui fit a priori ad posteriora nego Ro. go negat arctet processum in infinitum ab aliqua causa particulari ad alias et alias ulteriores, a quibus illa particularis movetur. hoc etiam pacto in questione pod procedit quia in infinitum et dicitur Instbis

Instbis 1. quaeritur ce actu infinitas relationes R. nego qa illa o. facium memoramus nisi cum distinctione quemadmodum

o si actu infinita poteſt in continuo ſed faciunt numeram cum addantur. Inſbis

Inſbis illae relationes ſi multae non ponunt actu nego. ſemper ad afferendam exemplum primum in continuo. Inſbis

Inſbis ſequitur relationes eo et per mentem et pondere o ea reales. R ea et per mentem actu diſtincta concipiuntur et exiſtere nego. Sum entitatem ſi independenter ab illectu o ſuppo diſtinctionem. Inſbis.

Inſbis multa actu reipſa reperiuntur in uno actu. b. q. relationes in relatione. R multa actu metaphyſica ut ſtatuitur et diſtincta cum actu phyſica realiter diſtincta nego.

obies 20. authoritatem daret qui hic et numerare poſſunt cum ſuo aptae ad fundandam relationem ſubſtantiam qualitatem et qualitatem. R principia et diſtincte enumerata ab arte iam ex ſitum conſiſtunt actio paſſio et durare et habitudo fundant rationem. articulus bus de reliquis pertinentibus ad relationem. ſectio ia diviſio relationis. ddtr

Articulus bus
De reliquis pertinentibus ad relationem
Sectio prima
Diviſio relationis

ddtr relatio in relationem primi modi, ii modi, et iii modi. relationes

relationes primi modi ſi illae quae fundantur in unitate non numero. relationes quae fundantur in unitate et identitate ſi fundantur in una actio, vel ſimili

tudinis si fundantur in una qualitate, vel æqualitatis si fundantur in una qualitate. Relationes autem numerum vel secundum quantitatis si fundentur in multiplici ratione vel dissimilitudinis si fundentur in pluribus qualitatibus, vel inæqualitatis si fundentur in multiplici qualitate, inter potum et bufalum et relatio diversitatis fundatur in ratione, inter nigrum et album fundatur inæqualitate inter pedale et bipedale fundatur in diversa qualitate, relationes.

relationes 2 modi fundantur remote in potentia activa et passiva, primo in actione et passione. relationes

relationes 3 modi 1 illæ quæ fundantur in mensura activa et passiva. exempli gratia relatio ratione ad obtinum, et relatio 3 modi, quo obtinum et mensura actus, quidam illigi debet ut perfectior dignitas actus sumatur a bono. prius ut in obtinuo vel nobilius et vel ignobilius, actus vel nobilior et, vel ignobilior. illæ relationes 3 modi dicuntur o et mutuæ, quia tract prius et actus referantur ad obtinum, obtinum tamen non refertur vel ad potentiam vel ad actum. obtinum.

obtinum inter calefactivum et calefactibile et relatio mutua, quia inter obtinum et potentiam et relatio mutua. Ut transeat antea nosse consequentiam. disparitas et ut habet dicit thomas, quod calefactibile recipiat intrinsecus calorem, obtinum recipit intrinsecus cognitionem. non ulterior et quia si relatio et mutua idem referretur ad seipsum nam denominatio extrinseca habet pro fundamento entitatem extrinsecam a qua petitur. quia cum denominatio sitti sit extrinseca habet pro fundamento totam, quia cum ratio debeat determinari relationis, idem referretur ad se ipsum. secundo specifica

Sectio 2a
Specificao et individuo relationis

Quaeres 1o unde specificetur relatio. R. Specificari et a fundamento et a termino, pbro mutato vel fundamento vel termino o. e. eadem relatio, qa ab utroque sumit speciem huiusmodi. neque id intelligendum est de relatione adequate sumpta, sed etiam de relatione inadequate sumpta. nam fo. relativa prime sumpta, qua paries albus respicit parietem album, distinguitur specie a relatione qua idem paries albus respicit parietem nigrum. item relatio qua paries niger respicit parietem album, distinguitur specie ab ea qua paries idem niger respicit parietem nigrum. quaeres

Quaeres 2o an pater habeat multas relationes ad multos filios. R. habere qa tot relationes quot sunt diversa fundamenta, et diversas rationes fundandi. obiect.

Obiect ignatus est multiplex pater, siquidem haberet multas paternitates, R. nego sequelam. qa ut multiplicatur generatum, o. et fo. sed etiam filium debet multiplicari. obiect.

Obiect 2o o. pennae ex multi calores in eodem subto, qa nec multae relationes. R. nego consequentiam. disparitas qd multi calores habere eundem effectum formalem, at multae relationes habere diversum effectum formalem. nam per unam ad filium et per alterum ad filium bis refertur. capit. Quoniam de reliquis judicamentis articulus tuus de qualitate. d. fr. Belgo qua

Caput 4um de reliquis predicamentis. Articulus 1us. de qualitate.

Defin. vulgo qualitas id quod substantiam facit quale. et videtur hac definitio accurata quia quaeritur postea quid sit et quale. quare hic utemur alia definitione quae habitum suarez, donec res plenius examinetur. in physica. qualitas est accidens quod proprie sequitur actum substantiae sive formam. Divis.

Divis. 1o in dispositionem et habitum. 2o in potentiam. 3o in passionem et passibilem qualitatem. 4o. in formam et figuram. habitus

Habitus hic significat qualitatem per quam inducitur proxime ad faciendum operandum. dispositio vero differt ab habitu quod habitus sit magis radicatus et ita loquar in subiecto, dispositio sit minus radicata, unde et facile mobilis. potentia

potentia est qualitas naturalis quae dat vim agendi efficacius vel resistendi contrario. ita calor in igne. impotentia est significatio impotentiae, sed imperfectam potentiam. passio

passio in hoc loco significat qualitatem sensibilem, hoc est quae sensum afficit movendo, et si quidem diuturna sit aeumque haereat firmam, dicitur passibilis qualitas, si fluxa sit et brevi tempore mutetur. ita rubor in vultu si oriatur ex temperie erit passibilis qualitas sicut accidens dicitur passio. figura

figura est figura significat id externam corporis delineatio nem; ita utamur figura motus dicitur de affectibus, figura de rebus insensibilibus quaerit.

quaeres utrum haec divisio sit bona. R. artem ipsam ignorare. saltem quod species qualitatis attingere. nec indeterminatio dispositionis et habitus satis distinguit in diversa membra efficiant.
quaeres quae sint propriae qualitatis. R. haec proprie numerari. 1o. habere contrarium. sic calor frigori. 2o. contrarium. 3o. suscipere magis et minus, unde fit tum aliquid magis, aliquid minus et aliquam. 4o. fundare similitudinem et dissimilitudinem. articulus 2us. de reliquis praedicamentis. Gum.

Articulus 2us

De reliquis praedicamentis.

Gum praedicamentum actio. ~~et~~ quae ita definiri pro ultima determinatione agentis. actio
actio alia transiens quae transit in materiam externam, ut cum ignis in materiam aliquam ponit calorem. alia immanens, cum remanet actio in operante. et vocatur. Gum
Gum passio, quae differt ab actione saltem realiter et ita pro definiri dependentia formalis effectus a subiecto in quo recipitur. Gum
Gum praedicamentum ubicatio, seu ratio formalis existendi proprius in uno loco quam in altero. Gum
Gum. quando seu durationem quae ita definiri pro ratione formalis existendi in hoc potius tempore quam in illo. Scio
Scio de istis quatuor praedicamentis gravem difficultatem, sed de iis agitur in physica. Gum
Gum situs, qui nihil aliud quam certa partium corporis dispositio in ordine ad locum, et inclinatio, ut ita &c.

distinguitur ab ubi circumscriptitue, quae ubi dicit et correspondentiam simplicem varia numero phiano corporis ad varias partes loci, abstrahendo ab eo quod hic pars corporis sit superior, illa inferior, hic anterior, illa posterior. ad situs illam maxime dispositionem significat, unde colligere licet mutato loco manere eundem situm. v. g. si quis sedens in cathedra, transferatur alio. decimum

decimum praedicamentum habitus est ita praedicari, denominatio extrinseca adventiens corpori ex rebus illi adiacentibus, ut hinc denominatur habitus vestis extrinseca. quaestio 3a. de postpraedicamentis. caput 1um de oppositis. postpraedicamenta

Quaestio 3a
de postpraedicamentis.
Caput primum
de oppositis

postpraedicamenta appellantur ea quibus de quibus agit artes post explicationem categoriarum, quae ad plenioremque intelligentiam ea dicuntur illigentiam ea dicuntur similia. oppositio

oppositio autem ut hic loquendo nihil aliud quam repugnantia duorum extremorum. dixi extremorum oppositionem, quia hic agimus de oppositione logica, quae est inter oppositiones, et de qua in compendio, sed agimus de oppositione reali, quae est inter res, ita

ita definiri potest repugnantia duorum extremorum simpliciter ortum ex specialibus eorum natis, quae eadem

subto convenire. 2o proinde dici simpliciter et excludantur extrema complexa et oppositiones. 20 et tacen speciali earum ratione ut excludantur quae disparata, quae 2o possunt eidem subto convenire, 2o propter rationem ipsarum, sed propter incapacitatem subti. 30 dici eidem subto qa repugnantia debet ee respectu eiusdem subti et temporis. oppositorum

OPPOSITORUM quatuor sunt genera contradictoria, privativa contraria et relativa. explicatur dicitur quae opponuntur vel se habent ut ens et non ens, vel ut ens et 2o ens. si ut ens et 2o ens vel considerantur et se sine subto, vel considerantur et se in subto. si ens et 2o ens sint absque subto se contradictoria. si ens et 2o ens sint in subto dicuntur privativa. exemplum contradictoriorum esse lapis et lapis. privativorum caecitas et caecitas lumen et tenebra. Ens et non ens pugnant inter vel qa dicunt aliquid habitudinem inter se et se relata, quae eo opposita dicuntur qa impossibile et ut unum sit aliud reddat ni e inter dia, vel quantum inter se qa unum destruit alterum, et ita dicuntur contraria. ut calor et frigus. quoniam

QUONIAM de relativis iam egimus. de contradictoriis nulla fere est disputatio, aut si qua est de privativis facile revocatur de contrariis et de privativis restat ut agamus. oppositio

OPPOSITIO contraria et repugnantia duorum extremorum positivorum quae sub eodem genere posita maxime distant, et ab eodem subto se mutuo expellunt. explicatur extrema illa debent esse positiva semper aliqua physice distincta. inde excludantur relativa, quae 2o et aliqua physica 20 sub eodem genere posita maxime distant. unde e color rubeus et viridis et ipsi contrarij

1a sub eodem genere magis distant albedo et nigredo quam additur se multo expellam nec efficienter nec formaliter id est per informationem eiusdem subiecti unum et albedo informat subiectum necesse est ut pereat nigredo de

de privatione et notandum illud axioma Aristotelicum et privatione ad habitum non datur regressus qui pertinet de sua substantiali. nam si semel perit sua substantia nunquam redibit idem subiectum. 2o de sua etiam accidentali non qui semel amisit totaliter facultatem videndi non illam recuperare. nec obstat quod aer transeat naturaliter ~~ad tenebras~~ ad lucem ad tenebras a tenebris adiuvamur tenebrae et propriae privatio in aere privatio visionis et carentia suae debitae in subiecto apto. aer autem et magis aliquid tenebras quam lucem. caput 2um de modis prioritis posteriorisque quinque

Caput 2um

De modis prioris et posterioris

quinque. et modi prioris quae recensentur a Bartolo prius tempore ordine dignitate, 2um subsistendi consequentiae prius naturae. prioritas temporis illa est per quam aliquid est prius tempore altero. sic dicitur prius et tempore quo ex calido prioritas

prioritas ordinis est illa per quam unum collocatur ante aliud, ex ordinum est prius peroratione. 3a

3a prioritas est dignitatis per quam unum habet ut sit nobilius, sic rex est prior subditis. 4a

4a est 2um subsistendi consequentiam. per quam unum existendi consequentia ab eo quod est posterius, ad id quod est

prius, o autem uice uersa exemplis eadem dat e prius
quo huo iaceo ro consequentia e huo po e dari, p ea
ga. e naa, seu prioritas causalitatis quae nihil aliud e
quo dependentia affectus a causa, atque hoc sensu sol
o prius lumine, ad hanc prioritatem reuocari solet prio
ritas originis quae reperitur in trinitate, quaque distingui
tur a ~~pri~~ prioritate naa, qd prioritas naa, si inter
ea quorum unum dependet ab altero. at filius in diuinis
o dependet a patre. Item reuocari solet prioritas ra
nis, quae e inter ea quae o si realiter distincta sic ra
litas e prius ratione quo risibilitas. pt etiam intercedere
inter res physice distinctas. e.g. si deus unico instanti
mundum terram, ipsi tamen ea ria distinguent instantia
rationis ro ro naa dicetur producta, et disponere ad termi
no ipsa sua substantia, cui hic facile e illegene. qui sint
modi posteriorid a simul nano hi modi res ~~ero~~ una
pte ee posterior, quo ad altera pte ee prior, qd illige etiam
de simul. disputato ~~ero~~ de hibas mentis operationibus. quae
sio ia de prima mentis operatione caput iuno de significatione
nominum hinc nota signant. res et conceptus. in hac

Disputatio 3a
De tribus mentis operationibus.
Quæstio prima
De 1a mentis operatione
Caput 1um
de significatione vocum
Articulus 1us voces significant res et conceptus.

In hac quæstione primo agemus de exterioribus prædum fatiuri deinde ad interiora, quæ sunt obscuriora. et, ut puta intentibilia, sunt clariora, ut puta quæ cadunt in sensus. suppono

suppono quæ dicta sunt in introductione ad Logam, vocem esse ornatum sua, sed ex termino in titulo habere significationem. nota

nota autem ad intelligentiam tituli distinguendum esse conceptum formalem ab obiectivo. conceptus formalis est cognitio, conceptus obiectivus est res posita extra intellectum, quæque obiicitur mentis quæstio est utrum voces significent res, vel sive conceptus obiectivos, an conceptus formales. dico

dico voces tam conceptus tum res ipsas significare probatio ex arte qui libro de interpretatione capite 1o docet voces significare conceptus. quæ sunt in voce, inquit, sunt notæ et signa passionum quæ sunt in anima; et quæ scribuntur, notæ

te eorum quæ, si in voce in quibus verbis observaverit per
passionem aliqui conceptus ut patet ex eo qd illa appellet
verum significata. Idem arbitrat dicit etiam voces significa
re rei ipsas nam ex vita Ciceronis libri elenchorum qui ait dicit
inquit disputare addactis rebus in medium, utimur nostris
tanqm symbolis ac signis, pro rebus. pbr

Sed 2o qd vocet significare rei illud significare vocet qd
auditis vocibus cognoscitur ab audiente atqui auditis hac
voce sol, cognoscitur ab audiente sol qui est ex parte rei, qd
significatur sol realis. Item qd vocet significare conceptus
pbr illud significare vocet qd volumus significare, atqui volu
mus significare conceptus qd vocet significant conceptus maior
patet qa vocet significare ex institutio. pbr mi. illud si
gnare volumus loquendo, ad qd manifestandum nobis datus
est sermo, atqui sermo datus est ad manifestandos conceptus
minor pbr qd datus est sermo inter mutuam communica
nem concipiendum et volantatem. pbr sermo datus est
ad societatem, atqui in illa communicatione consistit so
cietas. Ergo

Ch qa augustinus appellat vocem velimulum verbi interni. obiet

Obiec vocet est rem equivoca qa duo significare Rne
go sequelam ad ptaonem duo significarem ordinata inter
se cono ordinata inter se nego. gallus gallinaceus et
hoc in illum habent ordinem inter se et res et conceptus
habent ordinem representantis et representati. Bel. Rl
2o non quia bel duo significare semper cono semper nego
hac non gallus qd ordinatur de hoc significat gallum
ruum: at non hoc semper significat et conceptum et rem.

colliges propositionem vocalem posse habere duplicem conformitatem, et cum conceptibus, et conformitatem cum rebus. Et conformitas sit cum rebus dicitur vera; si conformitas sit cum conceptibus dicitur veracem qui facit propositionem conformem cum rebus, et mentitur falsem, pariter modo sit conformitas cum conceptibus contrario mentitur qui facit conformem cum conceptibus, sicut conformitas sit cum rebus. Articulus quid primario et immediate voces significent dico

Articulus 2us
Quid primario et immediate voces significent.

dico voces primario et immediate significare conceptus, et his mediantibus res obtant. probatio ex authoritate Aristotelis libro de interpretatione capitis 1 ubi ait voces ex cum signa passionum animi, hoc est conceptuum: sicut litteras quae scribuntur, et signa vocum ex quibus verbis colligitur litteras et signa externa quae sunt instar litterarum significare immediate voces, voces autem significare immediate conceptus probatio ratione, voces illud primario significant cum quo primariam et immediatam habent connexionem, sed illam habent cum conceptibus, ergo probatio mi voces habent immediatam connexionem cum eis a quibus immediate pendent, sed voces immediate pendent a conceptibus, et a rebus, ergo mia probatio est effectus habet connexionem cum causis, et habet connexionem primariam et immediatam cum causis primariis et immediatis. probatio mi eiusdem significationis dicunt sequitur quia cum ipsis manifestari ipsi per se etc.

cf tr. exemplo sit aliud sigillum impressum figura
leonis. illud sigillum imprimatur cera, in cera repre-
sentabitur primario sigillum. secundario leo. qo a parte cera pri-
mario signat conceptum, secundario rem obiect.

obiect 1o signatur conceptus primario et immediate qd cognos-
citur ab audiente, atqui ab audiente cognoscitur res, sepis-
sime cogitatur de conceptu loquentis, qo primario signatur
res. R. nego ma. nam audientes se tenere signatam figura
leonis, si noverint et leonem, ac sigillum, noverunt,
cogitant tt de leone; si vero noverint sigillum tt, et
leonem, cogitant tt de sigillo. denique qui utrumque bene
noverint, cogitant tt de sigillo, et de leone. sim. ergo
prius debemus venire in cognitionem conceptus alicuius, posterius
in cognitionem rerum. Infert.

Inferit qui narrat historiam non intendit primario significare
conceptus suos sed res pro ut gestae se et qui audit narrationem
de conceptibus alienis modo rerum veritatem cognoscat.
R. nego tam ptem aut certe distingo non intendit per
accens transeat. per se nego. in ratione suae vocis primario
signant conceptus, sed pro libertate sua qui cogitantur pri-
cas ordinare ad aliud id est ad res primario representandas
ad dicimus de cognitione loca quae primario et per se tendit
ad ognos per accens pri ordinari ad speculationem et ad zanu
fas cor eum qui audit historiam ac legit prestino intendere
cognitionem rei, sed hoc non impedit quominus ex mata sua
vocis facta sine ad manifestandos conceptus primario. ob.

obiect 2o voces significant immediate res aut conceptus, sive
res aut conceptus ut quo R. transeat illud sive conce-
ptus se habeat ut quo vel ut qd primario tamen significatur.
aqua zano quo modo fiat ista mentis operatio. Illectus

Caput 2um

Quomodo fiat ta mentis operatio.

Illectus non naturaliter ut alii artes, et realiter quidem, sed intentionaliter qualenus tantum representare. sed ut hic potius coniungatur quam aliud, debet determinari ab aliquo. Id igitur obiectum mittit in oculum speciem seu imaginem sui quae postea visuam determinat ad visionem illius obiecti missa quae fit in oculo, inde speciem mittit ad phantasiam, quae eam determinat ad producendam eiusdem obiecti imaginem, seu, ut aiunt, phantasma. Id ipsum phantasma illectum determinat ad producendam in semetipsa representationem obiecti sed

Sed hic oritur quaestio cum nonnisi potest cognoscere an ut idea ortum ducat a sensibus seu an illectus sit in illectu, quod si prius fuerit in sensu certum.

Certum quod aliquid est in illectu, quod si fuerit eodem modo in sensu nam hinc oriuntur si fuerit sensu eodem modo quo est in illectu, aliquo saltem fuit modo si quidem ut supponunt fierunt in sensu simul, et unio separatis visionibus sed quarum obiectum unus possit esse illectus certum

Certum est etiam in illectu cognitionem cognitionis, cognitionem amoris cognitionem dubitationis, quae oriuntur fierunt in sensu. si quidem id possunt videre in illatum sensum. quaestio

Quaestio igitur est a utrum nisi potest esse in illectu id supponat aliquam operationem sensus, nam cognitio

amor, dubitare, supponant operationem aliquam sensus et
intellectus nihil cognoscet, voluntas nihil amabit, de melliore
dubitabit intellectus nisi praecesserit aperuerit sensus. dico.

DICO nihil esse in intellectu quod non ducat ortum a sensibus,
sine quod non supponat operationem sensus. probo 10 potendo ab
adversariis et asserant illas cognoscat quas dicunt se habere
independenter a sensu. insuper patet experientia nec nihil
poss. quidquam cogitare nisi ad similitudinem aut certam
similitudinem earum rerum quas audivimus vel audivimus,
vel detigimus, vel olfecimus, vel gustavimus. probo

PROB 20 quia nemo potest in hanc sententiam videtur
venisse ex falso principio quod actus spiritus consistat in co
gitatione actuali. dici illud principium esse falsum, quia sequeretur
infantes in utero maternis de deo de deo scilicet cogitare, quod
quia falsum sit experientia patet. item sequeretur non etiamsi semper
cogitare de deo, etiam cum dormimus: unde alteriori infertur non quod
ex distractis mentis nec dum recitamus horas canonicas, nec dum audimus sacrum,
illa 10 quod cogitat de deo aliquis cum adverterit semper cogitamus de deo, quia nunquam simul mente de hoc
obiici.

OBIECT si ita deus non ortum ducunt a sensibus, quomodo
concipiemus deum, angelos et animas fallum consequent quod et
antecedens prius quomodo concipiemus deum si cum nito concipimus ad modum corporis cuiusdam, sed si nec apprehendimus
nec ortum ducunt a sensibus, cum concipimus nito ad
modum alicuius corporis, quia si nec apprehendimus nec ortum
ducunt a sensibus 0 quomodo concipiemus deum. quomodo in concipiebantur antiqui, concedibile quidam sensus, an et non maximus ad dicat 0 ex sensu, neque ex modo ex non quomodo
concipimus alios angelos nempe corporeos spiritus.

quæ fabemur possit facere hoc iudicium deus et incorporeus et potest negari de subito quod videatur in subito, atque hic corporeum videtur in subito si quidem deus representatur ad modum corporei cuiusdam, quo corporeitas et negari de deo.

R. negando sequelam maioris ad probationem nego illam sequelam magnam et nullum discrimen inter hoc quod deum concipi ad modum corporis, et dei apprehensionem ultimo ducere ou sensibus, vel etiam ex imaginibus corporeis iam et diximus fatemur. Sunt atque illæ res tota explicatur cum ad necessarium nos inibi apprehendere nonnullam aliquam sensum rationis aliquem potentissimum sed possea propter difficultatem tollimus id quod imperfectionis in illis conceptibus, atque ita expurgatos attribuimus deo. Nam igitur per hoc istam non cognoscamus deum nisi habere imperfectionis corporeitatem vero multum habere imperfectionis sit illi abstrahamus id quod habet imperfectionis conceptus sensibus, quod habet perfectionis. Ut si a conceptu angelicæ corporeitatem, sed solam sapientiam, solamque maiestatem quæ sit ut conceptus illi nascatur et sit angelicus tandemque deo similiter separamus et conceptumque apprehendimus rem id quod et imperfectionis in re et imperfectio quod sit corporeus quod et sit in loco hoc regno per potentiam subtraham sed tel per administrat, quod ita et potest, et indigeat subditis suis, illa ita in quo separamus, retinemusque illi quod perfectionis et nempe habere ut imperandi multa per quæ subditi et potint dominum ed ait et necessitatem hæc attribuimus deo, quæ nullam imperfectionem diant.

intellectum pro ita abstrahere id quod perfe

tionis ad perfectionis et conformitatis quae supra dictae
et i. Etiam non praescindere unum gradum metaphysicum
ab alio, cum haec sola explicatione patet ratio ad confirmatio
nem. pro negari corporeitatis de deo, quo et amplius apprehendi
tur corporeitas in obiecto, si quidem nil apprehenditur imperfectionis. caput. Quid et quotuplex sit in mentis operatione

Caput Tum

Quid et quotuplex sit prima mentis operatio

prima mentis operatio est ea quae cognoscimus et obtinemus aliquid vel sit per simplicem intuitum sine ullam affirmatione aut negatione. vel et indicat probatione. ita

Ita mentis operatio dicitur in incomplexam sive simplicem, et in complexam sive compositam. incomplexa ita ea quae repraesentat. aliquid obtinent sive illud in se sit simplex sive compositum per modum unius, et attendendo expresse ad quod phisicum vel etiam metaphysicum quibus componitur apprehensio complexa et ea quae repraesentat et obtinent aliquid non modum plurium unitorum. ita concipitur ideo quod attendit expresse ad aut et vacle, quae duo unientur in hoc metaphysico sumpto sic etiam concipiuntur brevi propositione et unitas ad faciendum syllogismum. dixi

dixi plurium unitorum quae si utrumque idem et repraesentata simul, et vera et inter se unitas talis apprehensio et debet dici habere unum et obtinere sed multiplex ita si quis cognoscere unico actu partium partium et idem non et

distinctos est quidem ante abstractae sed multiplicem simplicem apprehensio, qua nolliemus habere unionem ex pluribus ante.

Obiec. Si detur apprehensio complexa quae multa repraesentat unitas ex pluribus ante includat compositionem, quo differat a iudicio, aut quomodo componere et dividere. R. Distinguo inter includat compositionem ut affirmationem et negationem nego inter sine affirmatione et negatione cono. antec. neque enim et discrimen inter compositionem in ea operatione nam ea operatio facit illam compositionem ac divisionem sive affirmando aut negando. quae affirmatio aut negatio est in re ipsa sic autem mentis operatio delegit eam compositionem quae iam erat in re ipsa. Subs.

Instic. Si apprehensio complexa datur poterit abstrahere totam propositionem. Sed illam petrit et iudicat quo tum fallor apprehensio confundatur cum iudicio poterit autem tam rei illud totum quam aliquid aliud. poterit consequentia quae iudicium sit aliud quod subiectum predicatum et copula aliqui apprehensio illa vera habitur circa subiectum predicatum et copulam, quae erit verum iudicium. R. Nego tum antec. nego consequentiam ad probandum consequentiam dicitur iudicium sit aliud quod subiectum predicatum et copulam dicere ea ponendo esse antec. supra ea reflectendo per simplicem intuitum nego sicut ut possum cognoscere medium a faciendo medium possum cognoscere iudicium a faciendo iudicium per apprehensionem et ea quae sunt de veritate et falsitate ice operationis. articulus sed de veritate nota

Caput primum
De veritate et falsitate prima operationis

Articulus III
De veritate.

nota. duplicem ~~ve~~ veritatem transcendentalem et categoricam. transcendentalis convenit omni ente quatenus habet ordinem ad suum ~~ens~~ ens, si quidem habet ordinem quem requiruntur ad essentiam ~~ent~~ entis. veritas categorica ~~e~~ conformitas actus cum obto. ergo cum dico petrus ~~e~~ est vanus ille actus rem representabit ~~et~~ a pte rei nota

nota. duplicem dixi qui veritatem categoricam complexam et incomplexam veritas complexa ~~e~~ propria ~~ze~~ mentis operationis. veritas incomplexa ~~e~~ exigit negationem aut affirmationem aliquam ad ea pr convenire apprehensioni. ipsum

quin ipsum pr ~~etiam~~ incomplexa veritas dicitur in veritatem pure representationis, et ~~o~~ pure representationis. veritas pure representationis ~~e~~ veritas imaginis cum obto singuli ~~i~~ veritas ~~e~~ pure representationis ~~e~~ veritas cum obto ~~e~~ simpliciter. Ratio distinctionis ~~e~~ qa obtum pr representari sine ullo modo, aut cum aliquo modo. si representetur obtum sine ullo modo, erit veritas pure representationis at cum representatur petrus. si autem representetur petrus currens aut sedens erit quidem incomplexa veritas, si quidem erit sine affirmatione aut negatione, ~~sed~~ ~~o~~ erit tamen veritas pure representationis, qa cum obto representabitur aliquid aliud. ~~ex~~ ~~illis~~

ex illis observationibus sequitur ~~ve~~ apprehensionem ~~o~~ habere veritatem complexam si quidem carent affirmatione et negatione, sequitur

sequitur ~~ze~~ apprehensionem simplicem habere veritatem incomplexam sed pure representationis. seu representa-

modus

tionis, simplicis, qa obiectum eius est simplex et nullus in se repraesentatur qd esset qa nemo negaverit imaginem rei seriei quae representat casarem habere et eiusque conformitatem cum re seriei, et inde eiusque veritatem sequitur.

Sequitur 3o apprehensionem complexam habere veritatem incomplexam, sed repraesentatio simplicis tt, qa eius obiectum est simplex sed compositum aliqui sed non id esset in arte libro 3o de aa sexto vigesimo 6o ubi primo dicit apprehensionem esse aliquid sine veritate, quemadmodum visio primi obiecti et iterum articulus 2us de falsitate ratione mentis operationis sectio 1a de falsitate apprehensionis complexae.

Articulus 2us

De falsitate primae mentis operationis

Sectio prima

De falsitate apprehensionis complexae

ex. dictis colliges quomodo in mentis operatione possit dirigi et formari complexa per ea falsa 3o et indifferens ad rectum sit ad malum et vero post aliquid ita definire hoc hac ratione quae operatio et est conformis huic regulae. definitio ostendere debet genere et differentia 2o.

dc. apprehensione autem simplici potest id qd diximus dirigi qua omnis praescribitur ordo quo multae apprehensiones fieri debent, addo unam apprehensionem simplicem in se et sine ordine ad alias posse dirigi nam per fieri sua praeceptum Locum

ad apprehendatur speciei debet abstrahi aliquid ex a multitudine numero et differentibus, ac hoc pacto una abstrahetur ab a posito et paucis sicut apprehensio simplex ex requisitis sit. in nio qd sit iudicium apprehensio simplex accipit sumo tamen pro hus b. q. sit habitum, et ita sit judicatum on illo pacto qd e singulare habitici debet arte. dicet

dico hanc o dirigitur ra mentis operan, sed ra, R. simul una ra dirigi tam non obstat qd aliquando eam tempore precessit apprehensio sum petri hanc habet o uidec. n' ut apprehensio semel facta a potest aliquare nocuerunt aliqua fana loca quatenus propter proplenum loc. in indicio habitetur alteri. qd si hec Ratio ultima cuiquam videatur difficilior ra sufficiat. ad

ut ad rem in titulo propositam redeamus arbitrio e apprehensionem complexam o ex capacem veritatis complexe qa e sine affirmatione aut negatione dico

dico ro apprehensionem complexam dere impossibilis ex falsam pbr qa e talis e quale e oblum a pte rei b. q. representetur equit realis, equat o e realis a pte rei.

dico ro apprehensionem complexam abstrahi in dere possibili o poc ex falsam pbr: apprehensio complexa abstractiva abstrahit ab existentia qa o e falsa. b. q. si apprehendatur mons aureus illud obtum e possibile qa requisita repraesentat illud et abstrahent ab existentia e tam.

dico ro apprehensionem complexam habitiuam poc ex falsam b. q. si quis apprehendat petrum nunc actu ludentem qui o ludat erit apprehensio falsa. nec pr dici obtum illicet ex petrum potentem ludere, supponit ne apprehendi nunc actu et o si poc ludentem. i. dicet

Obiico apprensio 2 e capax erroris et decepionis propriedicta. qo neque 2 capax falsitatis propriedicta. Pro nego consequentiam. qo in mente eos loquendi ille, et dicere et decipi qui male indicat contrarie falsitas aliqua solet tribui ipsi apprensioni. aliud rei hac pro reddi ratione error opponitur ipsi, hic autem nulla 2 sine iudicio qo nullus etiam error 2 sine iudicio hac autem coniatio fuit quaestionem de nec. sectio 2a. de falsitate apprensionis incomplexae. dico

Sectio Secunda.

De falsitate apprensionis incomplexae

dico 1o apprensionem simplicem incapacem 2e falsitatis propriedictae probo 1o authoritate Aristo qui libro 3o de aia textu 21 sic habet indivisibilium intellectus circa id 2 in quo 2 o falsum. unde sic argumentor apprensio simplex fendit in obtinum indivisibile, qo vel totum attingit, vel nil eius attingit. si totum attingit 2 verum, si nil eius attingit 2 o 2 falsum, qua ut sit falsa debet representare totum alio modo quo sit, atqui si nil attingit obti nullo modo representat obtinum ideo qo 2 o debet dici falsa. probo

probo 2o qui diformitas cognitionis ex eo pendet qd illa cognitio vel addat aliquid obto qd 2 habet obtinum, vel qd positive separet ab obto qd habet obtinum, atqui neutrum facere pro apprensio simplex, sed et complexa, qo apprensio simplex 2 o pro 2e falsa, sed et complexa, qo dicis

dico 2o apprensionem simplicem aliqualiter et

impropria per se falsum. p. exemplo. aliquis videns eminus oricalcum apprendit aurum. illa apprensio e causa iudicij falsi quo dicit qd obje obiecta sunt oculis meis e aurum. p. etiam falsa apprensio dici falsa relative ad obiectum cognoscendum qd aliud cognoscitur quo id qd deberet cognosci qd tamen e accidentale. fali cognitioni ut referatur ad auri calcum qd percepit e representatur illa falsitas e et impropria abunde vero qd essiale e falsi cognitioni ut referatur ad aurum qd vere representat ideo falsi cognitio habet veritatem propriam dictam. sectio 2a solvuntur obiectiones. obies

obies 1o qui videt eminus auri calcum, et apprendit aurum. la

Sectio 2a

Soluuntur obiectiones

obies 1o qui videt eminus oricalcum, et apprehendit aurum fallitur qd datur falsitas in eo modo operandi. R. negando ultimam antec. ille 1o falsi propria fallitur qui falso iudicat. Instbis

Instbis cognitio e diformis obiecto, qd e falsa. R. nego antec. obiectum 1o haud cognoscitur e oricalcum, sed aurum.

Instbis oricalcum e obiectum visionis, qd et cognitionis. R. concedo antec. nego consequentiam. dico itaque cognitionis eminus obiectum esse ipsum aurum repraesentatum in aliqua specie illestrali quae prius residebat in mente, atque acquisita fuerat dependenter ab alia visione in presenti

autem supposito aliquem mediatamente apprenditur, sed penitus ignoratur. Instat.

Instis apprenditur id qd visum e. aliquem visum go apprenditur aliquem. R. distingo ma. apprenditur id visum e. vel primo vel remote. conc ma. qd visum e. primo nego ma. apprenditur qd antea visum fuit. Instat.

Instis apprenditur aurum pro auri calido, go hac apprensio e falsa. R. to nego antec. R. 2o transeat antec. distingo consequent falsa e. imprie et relative ad obtum representando conc. consequentiam falsa e. pprie et respective ad obtum representatum nego consequentiam. obiect.

obiect 1o apprensio simplex, e capax veritatis, go et falsitatis. R. conc antec. nego consequentiam. distinguo ma. simplex apprensio vel totum obtum capuit ut e vel totum ignorat, in neutro autem casu falsitas e. alter autem se habet in obtu complexo qd n. representari primo ut e primo ut o e. in quo casu erit falsitas. plura vero requiruntur ad falsitatem incompleam, quam ad veritatem incompleam. Instat.

Instis unum et idem e. subtum contrariorum, go si apprensio simplex e. subtum veritatis incompleae, erit etiam subtum falsitatis incompleae. R. distingo antec. saepe idem subtum e. receptivum contrariorum omnino simpliciter nego ignis. go. e. subtum caloris, o e. subtum frigoris. sic etiam apprensio simplex et intuitiva capax erit veritatis incompleae, e. falsitatis incompleae. R. 2o transeat antec. nego consequentiam. ratio e. go veritas et falsitas o opponuntur contrarie, sed ad summum privative, falsitas n. e. privatio veritatis. patet 2o loco qu. sic 2o de 2o mentis operatione capaci tamen in quo possita est affirmatio, negatio

Pars 2a Logicae
Quastio 2a
de 2a mentis operaone
Caput IIIm in quo posita sit essia Iudicij
Articulus IIus
Dfn 2a mentis operaonis

2a mentis operaonem recte dfnt actus mentis unum de altero statuentis, vel qd idem est actus mentis indicativus probitio quae per hanc definitionem affertur et eius rationis iudicij in quidem et essentiali qua per eam iudicium recte distinguitur a caeteris operationibus mentis, a dictum sit qui est, illam omnino alias ad apprehensionem quae sive sit simplex, sive complexa nil iudicat de rebus iam vero illa ratio e cons oritur iudicij, sive affirmativi sive negativi. qo legitima e definitio probatur

Probatio refutaone aliarum definitionum nam qui ita definiunt e orno quae verum vel falsum completitur iterum e oratio affirmativa aut negativa attributi de aliquo i illi inquit o accurate definiunt ita ne o affert genus et dicunt, id quod est verum et falsum o si essentiale propositionis. 2a autem o omittat nam propositionis in rei sed dividit in affirmantem et negantem quemadmodum igitur o bene definiret qual quid dicerat ce universale vel particulare ita o bene definit propositionem qui dicit ce orationem vel affirmativam vel negativam colligo

colligo ind propositionem mentalem ce propria propositionem et iudicium quae solius mentis e iudicare.

propositionem vero vocalem et scriptam ~~ec~~ et si propositio
propriè dicta quare cum dr propositio ~~ec~~ oratio indicativa per de
nominationem extrinsecam dr indicativa et ab ipso mentali indi
cantis actimulat ~~zus~~ ergo in iudicium sit simplex qualitas. ita

Articulus ~~2us~~
An iudicium sit simplex qualitas.

Ita solet poni hac quaestio non qualitatis simplicis
intelligendo actum simplicem. dico

Dico iudicium ~~ec~~ actum simplicem pbre ro iudicium
e actus qui attingit identitatem pdicati et subti affirman
do vel negando atqui actus ille pr ~~ec~~ unicus et simplex. ergo
revera simplex. quorsum n ponatur duplex actus vel ubi unus
sufficit. Ffr ut

Ffr ut propositae quaestioni an petrus sit doctus affer
mam pbeat vel neget sufficit unus actus et simplex quo
dicas, ei pr ~~ec~~ patri ut subti et pdicati identitatem vel
negat vel affirmes sufficit actus simplex. pbre

Ffr ~~ec~~ actus qui attingit identitatem pdicati et subti unius
e, pbre si duplex e vel unus unum attingit actum, et
alius alium; vel ambo attingunt identitatem utriusque; vel
unicus e qui identitatem illam attingit atqui vel horum
dici pr et ro quidem o ~~ecc~~, alioquin neutor erit iudicium,
si quidem neutor attingeret connexa vel connexa. si item neu
zum alioquin duo forent iudicia denique o ~~zuro~~ qa si
unicus actus attingit identitatem pdicati et subti unius
ille actus erit iudicium, et alter plane superfluus. obiet

Obiet ro propositio mentalis constat subto pdicato et copula,

qd et iudicium qm idem sit. R propositio mentalis constat subiecto iudicato et copula praeexistentiae, virtualiter, et obiective conc. formaliter et actualiter nego. ex plicatione constat iudicato et subiecto praeexistentiae qm praeponit apprehensionem iudicati subiecti et copulae sunt maxime iudicij. constat obiective qm subiectum et iudicatum obiecta sunt de quorum identitate iudicat intellectus. constat etiam virtualiter qm simplex illa qualitas aequivalet conceptibus iudicati et subiecti, et haec ratio repraesentat id quidem pure et apprehensio, sed iudicative. verum non constat id ratione formaliter et actualiter qm iudicatum et subiectum non complectitur ut definitum et actuale sui praeter, sed extra totum iudicij ac actus qui exprimitur per copulam vocalem. e. obiect

Obiec 2° propositio vocalis ex vere composita non subiecto iudicato et copula. ergo a pari et mentalis R conc antec nego consequentiam discrimen qd propositio vocalis sit qddam aggregatum non mentis signis repraesentantibus tum subiectum et iudicatum tum mentis de utroque iudicium. et mentalis et iudicium ipsum qd supponit quidem iudicatum et subiectum sed non includit. articulus 3us de principiis iudicij. sectio 1a de principio determinante intellectum. dico

Articulus 3us
de principiis iudicij
Sectio prima de principio determinante intellectum.

dico principium quo determinatur intellectus ut iudicium ferat affirmando vel negando identitatem subiecti et iudicati, ac regulam veritatis explicatur ut artifex si de qualitatis unius cum altera aequalitate velit iudicare, regulam

utrique applicat et si indoerit utrique congruere indicat ea
aequales. Sic intellectus 10 apprehendit obiectum 20 apprehensum com
parat cum regula veritatis tum cognitum illorum vel iden
titate vel negatione identitatis, ubi tunc index sententiam pro
nunciat per actum iudicij qui exprimitur per verbum e.
illam veritatis regulam latini appellant iudicatorium, gre
ci κριτηριον. quaere.

quaere quid sit et quotuplex regula veritatis. R. Sex
plicem ea veritatis regulam, quotuplex ea veritas iudicanda.
triplex autem ea veritatum genus. alia, ut mediate que
probantur per medium terminum, alia, ut immediate, quae obli
quantur sine ope medij termini. rursus immediatae alia
ut vera, alia contingentes. hic supponitur. R.

R. 10 mediatae veritatis iudicandae regulam ea me
dium terminum. sicut intellectus substantiam et judicatum com
parat cum medio termino. tunc si illam deprehendat ea idem
cum medio termino, affirmat ea idem inter se. exempli gra
iudicare vult aliquis an sit immortalis anima. ille medium
terminum, spiritalis, accipit pro regula, tum discurrendo in
dicat anima ea immortalem, quia prius utrumque extremum vi
dit ea idem cum media sicut anima ea spiritalem, et spiritale
ea immortale. R.

R. 20 immediatae veritatis, si vera sit: iudicandae regulam
ea intelligentiam, seu percepcionem terminorum exempli
gra si intellectus iudicare velit an totum sit maius sua parte,
certe sola ipsa cognitio terminorum erit regula satis determi
nata, ad iudicium affirmativum ferendum.

R. 30 veritatis immediatae quae contingens est, iudicandae
regulam ea sensum, sive speciem acceptam per sensum

et recondita in memoria exempli ~~cau~~ si ponatur hic hypothesis petrus est ne albus, illectus o pi de questione proposita iudicium ferre, aut per penetrationem terminorum, aut per discursum sed necesse ~~e~~ ut iudicat petrum, uel certe habitum ac iudicatum comparet cum specie petri per sensum ~~fat~~ habitum acceptatum habet petrum ~~ee~~ album, si ~~fit~~ praesent species representant petrum album confirmis sit ascribat speciebus de petro. sectio 2a de principio elicitiuo iudicij. dico

Sectio 2a

De principio elicitiuo iudicij

Dico solam mentem ~~pce~~ formaliter iudicare. quare in brutis ~~o e~~ iudicium ~~qa~~ etiam si illa habeant cognitionem certe ~~o~~ habent illectum. in deo autem ~~o e~~ iudicium formale, sed eminens, ~~qa~~ deus habet ~~oemo~~ perfectionem nostrorum iudiciorum sine ulla imperfectione, ~~b.q~~ deus cognoscit homem ~~ee~~ aut malum, sed ita cognoscit ut o multas praeponat apprehensiones quare per unicum simplicissimum actum ~~aa~~ omnia praestat, quae ~~o~~ possunt a nobis fieri, nisi per multos. ex eodem principio sequitur in angelis quoque reperiri iudicium. an uero sit iudicium formale non eminens alij aliter sentiunt probabilius ~~e~~ in his rebus quas angelus cognoscit per propias species ~~ee~~ iudicium eminens, in illis autem quas ~~o~~ cognoscit per propias species ~~ee~~ iudicium formale. sic

hic autem oritur questio iam nonnulli probabiliter qui sentiant actum iudicij, ~~ee~~ actum assentiendi ~~o~~ illectus esse. refutantur ~~ee~~ argumento theologico. actus fidei ~~e~~ actus illectus actus fidei ~~e~~ iudicium, ~~qd~~ iudicium

e actus illa fuit. pro ante authoritate divi Thomae
capitulantes illectum in obsequium fidei. unde hic argu
mentor illa non credit seu elicit actum fidei. quia capti
vatur dum assensum probat mysterii quae superant illi
gentiam nostram aliqui ex dicto paulo capticatur illectus
go illectus assensum probat et ita sentiunt sed adnuem
thiologi. ffr.

Ffr deus induit verbum per cognitionem veritatis
aliqui verbum induitur per viam illectus, spiritus sanct
per viam voluntatis, go cognio veritatis pertinet ad illectum
et vero sed patres dum explicant mysteriam trinitatis
inductionem verbi referunt ad illectum infinitum. pro
Sbr 20 ratio indicare e quasi sententiam ferre de
proposito problemate aliqui sententiam ferre pertinet ad
illectum o ad voluntatem go indicare pertinet ad illectum
o ad voluntatem. probatur illud e faultatis sententiam
ferre quae antecedit utramque potest problematis comparavit
cum regula veritatis aliqui illectus antecedit comparavit
utramque potest problematis cum regula veritatis. go il
lectus sententiam fert. ffr.

Ffr in iudicii humani sententiam ferre pertinet
proprie ad illectum quo ad voluntatem, unde e affirmantur
rationum momenta quae convincunt illectum, et persuadent
e quae existentur affectus, qua fect saepe contingit ut hoc
aliter per illectum iudicent qua alis in voluntate exci
tati et motus. ffr.

Ffr Saepe odio habetur veritas quae indicatur ce
certa. go iudicium o consistit in amore voluntatis sed
in actu illectus. pro ante et aliqui qui certa cognos

unt etiam per rationem nullo adruti lumine, sed ei
deum cc. iudicem peccatorum et tamen illi odio habent
talem veritatem. go iudicium 5 consistit in amore veritatis.
obiciJ Iudicare c. adhoc adhaerere veritati, atqui adhae-
rere obto c. pprium voluntatis go iudicare c. pprium
voluntatis. R. to transeat maior distinguo mi. adhaerere
veritati c. pprium voluntatis nego mi. adhaerere bonitati c.
pprium voluntatis conc. mi. et consequentiam. porro illi
iesu. ita argumentando p. videntur fuere questionem de no-
to si ita c., nos melius loquimur quo ipsi, si quidem lo
quendum c. cum multis, est autem ante hos phos locuti
te ut nos loquimur. R. to iudicare c. adhaerere veritati
formaliter nego consequentiam conc. sed iudicare c. potius
sententiam ferre formaliter quo adhaerere. ideo autem ille
dicit firmiter adhaeret veritati quia c. pro nrio et cognita
per apprehensionem veritatis c. pti refragari. sed hoc c. quid
consequens naturam veritatis, illectus c. iudicij. arsimilitudo
quid signet verbum c. sectio ia dstr. questio nota

Actualus fuit
quid signet verbum, c.

Sectio ia dstr. questio.

nota 1o in propositionibus de 1o adiacente verbum c. signa
re actualem existentiam. nam vel c. idem c. ac de at existit.
nota 2o in propositionibus continguentibus verbum c. signat
actualem existentiam non dr. petrus c. albus propter crit
falsa, nisi existat albedo in petro o. pti autem existere al
bedo in petro nisi petrus existat. quare

Quare difficultas est de propositionibus prius quo modo significentur in illis existentia. dico

Dico existentiam contingentem vel modalem significari, explicatur qd dr. Deus e vel reale, vel sensus e Deus si existit e vel reale, vel o pt existere Deus quin existat vel realis ia e conditionalis zu e modalis. pbr sunt ac sensum. o qm id voces significant qd sequens intendit significare. aliqui id sequens intendit significare. hoc no sufficit ad fidem, non requiritur aliqua connexionem pt subsi a predicati significat. ergo

Sed qa audiens nil aliud concipit qm illam connexionem nec vel hypothetica nec modalem subsi a predicati. pbr

Pbr 20 si o significatur existentia hypothetica sequeretur argumentum in darapti o bene concludere qd hoc pbo o

ad demonstrans e fidens,
ad demonstrans e Deus capax,
go aliquis Deus capax e fidens.

maior a minor et ac etiam si nullus existat Deus sunt adversarios at contingens e falsa ex hypothesi qd nullus Deus vel angeli existant. go sunt adversarios in modo darapti poterit inferri falsa conclusio. Idem argumentum pt transferri ad felapton nullus fidens

nullus fidens e ignarus,
ad fidens e Deus capax,
go aliquis Deus capax o e ignarus.

Vel ad baralipton modo

ad demonstrans e Deus vel angelus,
ad fidens e demonstrans,
go aliquis Deus e fidens.

Sectio Secunda

Solvuntur obiectiones.

obiec. o ppositio aualis absolutae o longiore
signat actualem existentiam. Et absolutae o longiore
determinat et absolute signato conditionate signato
nego similiter dilquo consequens, stat hoc e dirimen
tor ppositionis d. reuera erit vrist et contingentes, qd
ad ppositio illa potest aut nil sit vera debet existere po
test in eo longiore in quo existit ppositio. et ut illa hoc
e aal tuale sit vera o e necesse ut tunc existat
hoc quare ppositio vrie o e longiore indeterminate
aut potest conditione signat. hoc si fuit fuit aal
tuale hoc si erit erit aal tuale hoc si o e aal tuale
quare ppositio vrie absolutae o e longiore. ex sente qd
o potest signat unum qm alind. obiec.
obiec. 2o si ppositio hoc, hoc e aal, signat exist
entiam subti hypothetiam ideo quaque signabit illo
hoc tuale e aal ac sensus erit si existit hoc tuale, aal
go ipso quoque ex ppositio erit aeterna necessitatis o d
negant. Et negatur h. m. allegatur ppositioni 2o
legitimum et aualis sensus signat actualem existentiam
subti absolutam. ro e qd hic ppositio hoc tuale
e aal o de subto singulari et ad sensum dicitur
stabilitqo actu existente. quare contingens e non pt
ce mae ppositionis vrie et ab aeterno vera. qnqua
o et magnum incommodum si hoc ppositio conditionate
tamptat dicetur ex ppositio aeterna necessitatis, idque
uniforme e. erit quae antea diximus actio ppositionem modo
tam ex nisiam etiam si stat de potest singulari tam

ita enim certi debet propositio allata separatim et ut consti-
tuat in esse ad vale. quaere.

quaere quomodo in noto sententia. ut informet
mundum argumentum in dari aliquid quod esse sumatur contra
adversarios. Quia ex informando ad me,

est demonstrans, si existit demonstrans, si est
est demonstrans, si existit demonstrans, sive capax
quo aliquis sive capax si existit demonstrans et si est.

nam alio modo informatum argumentum non probaret, immo
male concluderet si quid omnia faceretur suppose termino
rum nagis in positis verbum et signaret praeter connex-
ionem predicati et subiecti nullo modo semper signando ab in
conclusione signaret semper presens adeoque existentiam
absolutam quae et hypothetica in positis colligere.

colliges de rebus creatis nullam esse propositionem
aeternae veritatis nisi hinc autem tantum conditionate
significatque existentiam hypotheticam. dicere.

dices propositio tota poterit esse falsa. Quia
sequetur quae propositio ornetur indicium sed approbatione.

dices quia illa propositio hoc esse ad vale poterit esse
falsa si fiat nullis verbis existentibus. Et dilque si
fiat et significatur existentia absolutae non sequetur hypothetica vel
modalis nego. caput 2um. de veritate et falsitate propositionum
articulus 1us an veritas sit vel essialis vel existentialis ea propositio
sectio 1a de 5to questio vota.

Caput 2um.

De veritate et falsitate propositionum

Articulus 1us

An veritas sit vel essialis

uel intrinseca ppositioni 299

Sectio 1a dñi

nota veritatem sive significare conformitatem conceptuum cum obiecto, et ea appellatur veritas fidei. nota

nota etiam veritatem et falsitatem ppositionis esse relationem realem, ratione qua antecedentes ad relationem ppositionis veram vel falsa. proferatur ne haec propositio petrus currit si revera petrus currat ut sit dñi, ppositio erit vera. esse

esse quod scilicet ea ppositio habere realem relationem ad obiectum, si quidem obiectum scilicet cum sit ppositio, quamvis denominatur et est vera. esse

dico 1o veritatem et ens essentiale ppositionis pbri 1o illud esse essentiale rei, quod est unum in re, sed veritas et falsitas est quid primum in ppositione. go veritas et falsitas est quid essentiale pbri nu. affirmat et negat. si quod prius veritate et falsitate, go veritas et falsitas est quid unum. esse

esse solum esse propositionis alicuius intelligitur in eo quod sit iudicium affirmativum de pari obiecto. pbri

nota 2o illud esse essentiale propositionis quod pertinet ad propositionem aliqui veritas pertinet ad propositionem go pbri nu. aliquis dicat petrus currit illa ppositio sit vera in eo quod petrus currat, sic argumentor poterit eadem ppositio esse falsa si petrus non currit, go veritas pertinet ad esse ab illa propositione dicet

dices si petrus non currat non erit eadem ppositio contradicit

contra in re ad eam ppositio ubi est idem medium idem terminus et idem medium aliqui sive petrus currat sive non currat non autem propositionis idem terminus idem medium. pbri

ter potest esse obiectum illius propositionis petrus currens, et illaut petrus debeat esse currens ut sit obiectum propositionis, sed illaut

repræsentare extrinsecum, ut sed patet 20 si idem termini si quidem in utraque et petrus currit in utraque et ita eidem modicum si supponamus de authoritate viri eruditi qui dixerit se audisse petrum currentem adductum fuisse ad hoc credendum. esset

Ostr. qa sequeretur angelus cognoscere futura contingentia, qd primum erroris iudicant theologi. prio sequeretur angelus faciat hanc propositionem petrus peccabit ille cognoscit esse futurum, qa cognoscit eum adversari veritatem aut falsitatem qa angelus pe certis sine futura contingentia sed

Dico 20 propositio o de intrinseca adequate veritatem explicatur assertio veritas duo dicit dicit propositionem repræsentantem tale obiectum, dicit preterea tale obiectum quale repræsentatur. qd propter obiectum pe taliter repræsentatum, intrinsecum propositioni qd obiectum sit tale quale repræsentatur et extrinsecum propositioni atque ita veritas prima et extrinseca prima extrinseca. ita ro solvuntur obiectiones obiect

Sectio 20

Solvuntur obiectiones.

Obiect 10 de ratione propositionis et ut repræsentet obiectum suum qa de ratione eiusdem et ut sit conformis actui differenti obiecto suo, qa veritas aut falsitas et de ratione propositionis. Qd distinguo antec ut repræsentet obiectum suum ut propositio et ut cum tale antec ut et ita pro per nego antec et utrumque consequentiam ro et qa propositionem et propositionem nihil aliud et qm illam repræsentare obiectum suum tale quale propositio et ut illam et iterum o et hoc ut, sed preterea tem et tale ut extra intellectum qualis repræsentatur in intellectu per ipsam propositionem. hoc qa fremuno et quid extrinsecum propositioni,

adeoque confingent quare distinguitur de triplicitate inter repre-
sentationem et veritatem repræsentatæ et quid ade intrinseco, et quæ ppo-
sitioni, veritas et quid primo intrinsecum, primo extrinsecum re-
præsentatæ et essentialis veritas et quid accidentalis explicatur

ex plicatur ex exemplo imaginis, imago aliquam essentialiter repræsentat, et rem in solo sedentem, nec eadem imago
pro alia repræsentare, sed quæ res sedet in solo, et aliquid accidentale imaginis obio.

obiec 20 huic ppositioni deest veritas essentialis, quæ saltem aliæ ppositioni veritas essentialis. Item non est aut
reale, hæc ppositio habet veritatem essentialem pro ante et illæ ppositiones pro ponunt esse falsæ, quæ illæ ppositiones habent veritatem essentialem R. conc. antec. nego consequentiam. illæ ppositiones pro ponunt esse falsæ, quæ veritas sit illis essentialis, sed quæ obstant earum, ne dent interim mio esse, et essentialiter. sed hæc est plane extrinsecum ppositioni. obiec.

obiec 30 saltem actus fidei supernaturalis est essentialiter verus R. nego. pbro impossibile est absolute ut sit falsus, quæ est essentialiter verus. R. conc. antec. nego consequentiam. ratio est quia semper est de essentia rei, id quod ne divinitus quidem ab illa separari. pbro varii exemplis et unio pro est sine extremis, et tamen extrema pro te de essentia unionis. 20 actus intellectus pro est sine obiecto, et tamen obiectum pro est de essentia actus. 40 proprietates metaphysicæ pro possunt separari a re. et tamen pro te de essentia rei. in præsenti autem difficultate veritas actus supernaturalis dicit etiam ostium, quia est essentialis actui, quæ impossibile est ut obiectum sit de essentia actus. fateor tamen ppositiones aliquas esse nro veras quæ earum obiectum tale est nro quale dr per ppositionem, sed nulla est essentialiter vera quia quæ est essentiale est intrinsecum, obiectum autem est semper extrinsecum ppositioni.

obiec 40 similitudo est sola essentialis et intrinseca actui

voluntatis qo ac pari veritas et totus actualis actus illicitus.

R. quidquid sit de asertis de quibus videbimus suo loco disparitatem ec. qa fac. obiectum bonum sit in se ipso, hic et sit modo credatur ec. bonum, et ut tale proponatur ab illecebra voluntatis, actus circa illud erit bonus. Co. qo mendacium est bonus actus, si quis inculpabiliter et invincibiliter crederet licere mentiri ad servandum Cag. innocentem. at vero si quisidem credens affirmaret mendacium ec. bonum, faceret propositionem falsam unus discriminis tamen et, qa licet bonitas realis obiecti ingrediatur bonitatem actus moralis circa illud exercitii existentia tamen realis obiecti ingreditur veritatem actus affirmativi. articulus ergo an res proposita sit vera aut falsa. dico

Articulus 2us

An res proposita sit vera aut falsa

Dico ec. pbr. ex authoritate artis qui propositionem veram definit, et oratio quae verum aut falsum vero significat, quae definitio licet a me praeter facere obiecti famem vero propositionem in sententia artis et veram vel falsam. pbr.

pbr. ex nulla ec propositio de qua o dici potest, vel obiectum repraesentat eo modo quo est a pto rei, vel alio modo, qo nulla est de qua o dici potest vel est vera vel falsa. obiec.

obiec. si propositio est vera vel falsa est in principio, vel in medio, vel in fine. R. ex mentalem fieri in unico instanti, et proinde simul fieri et simul ec veram. R. ex propositionem constem ec. veram in fine, rao ec qa o ec vera nisi postquam habet significationem plenam et consummatam. at qui plenam significationem habet et in fine. qt si mentalis fiat etiam aliqdo successive de illa perinde exhibendam

ac de vocali. Barbara

Instabit cum finita ē propositio ō ē ampliat qd fuit ō pu ēo
vera, priusquam finiri propositionem posterius ē veram.
quare diligenter obtenuit quid sit finiri ē n ē ultimo, tunc
autem cum ē ultimo pu adhuc habere veritatem, cum existat
adhuc. Respondent alij cum propositio ē finita, ō ē am-
pliat realiter, sed ē moraliter, respectu audientis, idque
sufficere ut propositio dicatur habere veritatem. obiet

Obiet 20 propositiones mutabiles et falsificantes, quae
di vera sunt, si falsae, si falsae sunt, si veras. v.g. sit
haec propositio scripta in aliquo libro ait propositio scripta in hoc
libro falsa ē si in hac propositio vera ē, certe falsa ē. hoc
n in tali libro continetur, et tamen dr ait propositio illius
libri ē falsam: qd tamen verum ē ē si haec propositio vera
ē, sin autem illa propositio scripta falsa ē, vera ē. nam con-
formis ē rei enuntiatae. item in alio exemplo sit aliquis
qui dicat se semper falsum dicere cum haec propositio se ipsam
comprendat si falsa ē vera ē: si vera falsa ē. Rs
sunt ut propositiones ē ll apparentes propositiones, vel n signant
aliqd obtinere diversum a se ipsis, vel signant se ipsas, sicut
vel si conformes, vel difformes obtinent, adeoque vel si vera,
vel falsae. v.g. qdo dicit. haec propositio ē vera, principalis ha-
haec propositio, aliqua aliam propositionem signat 2um cui obtinere
iudicandum ait de veritate aut falsitate illius. si 2um id
ē si tales propositiones dicantur signare se ipsas; tunc nego il
las propositiones ē mentales, adeoque debent dici propositiones ll
apparentes. vao

Vao sunt res ē qd ait propositio, sit signum obtinere, ē
autem signum debet distingui a re significata: qa ut diximus
signum ē qd noa cognoscenti aliud a se ipso diversum significat.
vera propositio ē pu se ipsam habere pro obto, et antiquentes

alias ff propositiones significat. obiect.

obiec 30 o pri dici quonam propositiones practicae sint
uera. q appello propositiones practicas propositiones quae faciunt
qd significant. v.g. hoc e corpus meum. R uera, ac qdo pro
ferunt o qd significant. ponitur autem qd significant in eodem instan
ti reali in quo pronuntiatur ultima syllaba propositionis, sed
posteriori ratione. articulus 3us utrum propositio potest mutari
de uera in falsam. sectio 1a diriminitur controuersia. nota

Articulus 3us
Utrum propositio potest mutari de uera in falsam
Sectio prima
diriminitur controuersia

nota 1o o ac questionem de propositionibus mutat quarum
dam o potest aliter se habere o pri fieri falsa propositio q nesse
ipsius e ff de propositionibus contingentibus, v.g. petrus
currit utrum hinc propositio perseuoret in mente per mediam ho
ram, et 1o instanti petrus currat, 2o instanti petrus o currat
utrum ingre illa propositio 1o instanti sit uera, 2o instanti
sit falsa. nota

nota 2o o ac questionem de propositione mentali, sed de
mentali. nota

nota 3o uerbum e in mente adsignare tempus quare
si sit eadem propositio debet idem tempus significare. nam una
propositio ex alia fit representatiua, si mutatur representatio,
mutabitur et obiectum unde sequitur qdo o significatum idem tem
pus o maiore aliquo ex aliam. dico

dico propositionem contingentem o pos de uera mutari

in falsam. pbr propositionis consignentis obliam mutari
o pri zuno tempus determinatum qd signat. qa se obtinet
pro illo tempore sit ita ut dr semper ppoco erit vera: si
o sit semper ppoco erit falsa, obliamo si perseveret in mente
per horam. pbr autem dum dr ~~petrus currit~~ vel ppoco ali
qd tempus determinatum signat vel o. si determinatum
tempus signetur ita ut dicatur petrus currit per horam
ostea obliam mutari o pri. sicc petrus per horam integram
currat sicc o. et ut talis ppoco sit vera necesse est ut petrus
currat per totam horam. si zuno ppoco importat illud
tum modo certum tempus qd pre. ens o cum ppoco o sit
aliqui impossibile o ut petrus qui supponitur currere pro
illo instanti o curral pro eodem instanti. qa quamquam
modo sumatur obliam ppositionis mutari o pri pro tempore
importato per ppositionem. tota
tota hac doctrina utitur observatione prius posita, qd
verbum o signet tempus determinatum, sicc signetur
tempus specialiter ut cum dr petrus currit per horam, sicc
signetur ens nam verbi o, quod habet o ut respectum tem
pris illud tempus quod prius erit ppoco esse.
Ptr qd qdo sit ppoco petrus currit, necesse est intellectus
comparet inter se o solum pdicatum et subiectum, sed necesse
est ut pdicatum et subiectum comparet cum tali tempore
o. qd si ppoco sit de presenti comparat cum tempore
presenti qa signatur tempus presens, pterea intellectus o
potuit comparare nisi certum tempus determinatum cum
subiecto et pdicato, qa alio o sit nisi in certo et determinato
tempore, qa signatur certum et determinatum tempus cum
in pdicatum et subiectum o convenient inter se quoad tempus
sed non rio, sed contingenter et certo quodam tempore.

effectus debuit ; Quod certum tempus comparatio cum judicata et facta, ut videret an tali tempore conuenirent inter se. Sectio 2a solumtur obiectiones obiect.

Sectio 2a
Soluuntur obiectiones

Obiect 1o Dum perseuerat in mente hac propos petrus currit signat tempus ad uelt signare ille qui propositionem elicit, sed qui propositionem elicit, et seruat per horam uelt signare totum tempus ad rondet propositioni, go signat totam horam. R. cono totum signare pi horam totam ex intentione omnium istis subiect.

Instaet quid ni igitur petro currente per iam mediam uera sit, et o currente per alteram sit falsa. R. nego id poe fieri qui si petrus o currat per totam horam, et dir pi propositione erit falsa erit quare sic respondet adiecta. propos hac seruata in mente per horam uel ex intentione omnium istis signat determinate totam horam uel indeterminate aliqd instans horae, uel determinate hoc instans horae. Si iam o pi mutari de uera in falsam, go o pi fieri ut petrus currat per totam horam et o currat per aliquo etiam horae. si iam ut sit semper uera fasit o ut aliquo ex o ut instantibus quae reperiuntur in horae currat petrus. si iam debet petrus currere ex instanti ad determinatu signatur. sicut autem ab sit instanti sic currat sine o, nil hoc facit ad propositionem, quae cetera instantia nullo modo signat. obiect.

Obiect 2o fiat hac propos christus natus est ante adventum christi erit uera, eadem nunc reproducatur ergo erit falsa, go eadem propositio de uera pi fieri falsa. R.

cum tamen petens antea ad tempus admittit hypothesim necesse
qd facta est ppositio mea et qd per illam significatur futura
incarnatio respectu ad tempus quo id erat futurum autem
ad hoc et incarnationem fuisse futuram respectu temporis
adami. quo pt supponi id facta fuisse ppositio. et sic
Ctr qd nisi hac admittatur fatendum in scriptura nul
lam ppositionem reperiri quae nunc falsa sit. Ex g. virgo
concipiet et pariet filium. &c. obiect
obiect 3o ppositio pt mutare obtinet suam qd faltem
a principium nam qd a potest ppositio mutari de vera in fal
sam, qa a pt modo tempus aliquo modo tempus alterari
significare. ptr antea stat hac ppositio est qui st in foro currunt
qdo petrus est in foro significat qdo a est a significat qd ppositio
illa mutare obtinuit. R nego antea ad pbationem admissa
hypothesi R illam ppositionem a mutare obtinuit suam
qa signat est hoc sub condione. Dum et in se si diceretur
si petrus est in foro currit si paulus est in foro currit, et sic
de caeteris orbis horbis. Justis.
Instis qd sensus huius ppositionis petrus currit tempore
presenti erit etiam conditionatus, quasi diceretur si existat
ppositio in instanti a currit petrus in instanti a si existat
ppositio in instanti b currit petrus in instanti b, et sic de
caeteris instantibus. R ppositionem illam petrus currit esse
absolutam et proinde a debere mutari in conditionatam.
R 1o ut prius est significatur collective ita instantia
quibus existit ppositio vel unum indeterminate, vel unum
determinate nego autem pro aliquo afferri sensum. obiect
obiect auctoritatem artist, qui cognitae de sabbato in
nuere videtur oraonem habiperet contraria sine sui
mutatione intrinseca. R 1o pro antecedente ita explicari

ut loquatur vel de propositione vocali, vel de propositione mentali et eadem scriptura, sed eadem et continuatione. Ad R 20 quod si arsonus et loqui in propria sententia nam dicit, si quis hoc advertat idem, nisi forte aliquis aurrat asserendo oratione et opinione contraria poc recipere et vero hic artes dicit solamo subtraam sed recipere contraria et aurrit obiectioni quae quis poc dicere oratione habi pere chiam contraria. Rondet autem etiam si hoc aliquis adverteret poc asserri discrimen aliqd, qd subtrahere cum sui mutatione in tinsecq oratio per mutationem obti sed recipiat contraria obiectorum quasi patet illum in aliena poliqd sententia quo sua loqui obiect

Obiect 40 qd accidentale e alicui pi adcc ou abcc, sed veritas e accidentalis propositioni, qo pi adcc vel abcc.

R. distinguo ma. si nullus precessit hipotesis conc ma, si precessit aliqua hypotesis nego ma rao e qa si quaedam denominationes accidentales, quae ex hypotesi qd convenient semel aliquibus subtis et pronunt illis et convenire exemplo gratia res semel cognitae, visa amata existens, et pi annuliuns denominari et cognita, et visa, et amata, nec pi dicendo ex qd et existentis. obiect.

Obiect 50 aliquis faciat dam propositionem dum christus petrus curret, ille reproducatur post aliqd tempus cum eadem propositione, petrus currat in instanti quo existebat petrus et currat 20 instanti quo existit qui scit propositionem sine quo fuit reproductus. R. conc illa ma.

Instis 30 propositio 10 instanti fuit vera, 20 instanti e falsa. nego. nam dum dr petrus currit dum existo vel e tentat petrus curvit et 01 tempore quo existo, vel petrus currit aliquo existit instantibus quo existo, vel

petrus currit uno determinato instante ex illis ex quibus quibus
existo. at quomodo cunque sentio formatur propositio o pu mutari
de vera in falsam. Instis

In Ibis qdo dr petrus e hoc. o e sensus petrus e ant
hoc vel petrus e aliquis vel petrus e hic hoc. qd a pari
qdo dr petrus currit eo tempore quo existo, o e sensus
petrus currit eo ei tempore quo existo vel aliquo ex illis
instantibus quo existo vel uno determinato ex illis instantibus
quibus existo. R to hanc obiectionem fuere contra ad
versarios, nam sicut eius sensus o ideo propositio potuerit mu
tari de vera in falsam quemadmodum vel verificetur illa
propositio, petrus e hic, o e necesse ut petrus sit ant hoc,
ita ut verificetur hac propositio petrus currit eo tempore
quo existo, o e necesse ut petrus currat eo ei tempore quo
existo immo quemadmodum hac propositio petrus e hic o e
simul vera et falsa licet petrus sit hic hoc, et o sit alter
hoc, ita o e aliqdo vera, aliqdo falsa propositio, licet petrus
aliqdo currat, aliqdo o currat. ratio qa qdo judicatur ter
minus abstrahens e vera propositio, licet judicatum o potest con
venire subiecto, 2um drinis act. non irrealis o pu judicari
de hoc et tamen vera e hac propositio hoc e act. R 2o
in mente quidem aliam ce pertinere huiusmodi propositionis petrus
e hoc, quo tres allatos, sed a pte rei judicatur nam quo
a pte rei vera e singularis. et dico pro secundo ce maxima
tom. articulus fuit ab duorum propositionum de futuro con
tingente una sit determinate vera, sectio ia non sententia
habitatur nota

Articulus 4us

An duarum propositionum de futuro contingente una sit determinate vera

Sectio prima

Habilitur nova sententia

nota disputari ~~tt~~ de ijs propositionibus quæ habent quatuor conditiones ~~ia~~ e ut sint contradictoriæ, ~~aa~~ ut sint singulares, ~~ta~~ ut sint de futuro. ~~ta~~ de contingentibus tales ~~tt~~ petrus peccabit. petrus ~~o~~ peccabit. nota

nota aliquid ~~ee~~ determinatum ~~ei~~ futurum nisi aliud ~~ee~~ quod hoc ipsum ~~ee~~ futurum ~~ee~~ ~~o~~ aliud: sive illud futurum sit vnum, sive sit contingens. unde sho determinate futurum concipiendum ~~ee~~ tanquam genus aliqd ad futurum vnum et futurum contingenter ~~ee~~ tanquam ad duas species. quare sunt male concludentur ~~a~~ genere ad speciem B. g. ~~e~~ ~~aat~~ g. ~~e~~ ~~tos~~: sic male concludetur hoc modo aliquid ~~e~~ determinatum futurum ~~ro~~ ~~e~~ vnum futurum. cursum illaque ~~proferri~~ referri ~~ee~~ ~~ro~~ vna dic futurum determinate, nisi ~~e~~ aliud quod ipsum ~~ee~~ re ipsa futurum, et ~~o~~ aliquid aliud hoc ipsum, B. g. ne ponendum ~~dersus~~ nota

nota cum quæreritur an propositio de futuro contingenti sit determinate vera, in triplici sententia quæstionem hunc pos. ~~tus~~ ~~ee~~ an illa propositio petrus ~~aurrot~~, sit determinate vera respectu proferentis ~~tus~~ an significet cursum determinatum tu nisi causis, ut illa sit erat oriatur,

nam fal ex nae sive determinatus e ad oriunt. Quit e
an ita vera sit determinate ut illi. quam se simpla veritas
convenial quod contingenter convenial de to et to sensu
o disputamus sed et de ho. dico unam ejusmodi propositionum
esse determinate veram alteram determinate falsam. ubi
una harum propositionum determinate conformis e obio, altera
determinate disformis. go una e vera determinate altera
determinate falsa pbrm autem g ursus petri crastina die
determinate futurus e vel determinate o futurus. supponamus autem qd petrus cras peccabit, sic argumentor tanc
deci poterit determinate petrus peccat, go hypothesis affirmativae
de peccato petri pro crastina die iam e determinate con
formis obio suo. ergo

Ergo to id circo propositionum contradictoriarum de preterito,
et de presenti una ex determinate vera, qa futuro revera
fuit pro propositione de preterito, et revera e pro propositione
de presenti aliqui propositionum contradictoriarum de futuro
contingenti obtinuit e futurum, go propositio e determinate
vera. ergo

Ergo to qa de fide e deum cognoscere qd cumque futu
rum e etiam contingenter go in illud vel revelare fortbus
go ei ipse fit determinate quod futurum sit et hoc scire
potest. scilicet to profunda ad solutionem obiectionum nota

Sectio 2a solutionem proponenda ad quasitio obiectionum

Nota to duplicem esse necessitatem ad correspondet
duplex potestas to necessitas e absoluta ante et simpliciter
quae rem facit, qa per illam ea sic determinatur ante
cedenter ad agendum, ut o posit o agere. hac necessitas tollit

libertatem, qa liber potest, et habet prerequisita ad agendum
pro agere, ac non agere. 2a accessitas est conditionalis, supposi-
tiva et consequens, quia res facit, qa aliter ex libera actuum
suis determinatione, et potestate antecedenti, tali necessitas
tollit, sed supponit libertatem, per quam Deus pro unum e duobus
contradictoriis perinde velle atque aliud, et qa peccatum ac
non peccatum. Sed ex hypothesi qd velit unum nrco non vult
aliud qa duo obtat contradictoria e pnunt simul ex nota.

nota 2o ex dei prescientia necessitatem et consequentem
et non antecedentem derivari in res prias ab eo cognitas ratio
e qa prias e rem ex futuram, quam a deo previderi futuram.
quare prius supponendum e rem ex futuram, quam previsam
a deo ex futuram. illustratur hoc totum exemplo cum
iudex pretum scribentem prius et illum scribere quam a me
iudeci scribentem. sic etiam prius e peccatum futurum ex
quam a deo prevideatur peccatum futurum. sectio 2a solvuntur obiectiones
obiect.

Sectio 2a

Solvuntur obiectiones

obiect. 1o si duarum propositionum de futuro contingenti
una e determinate vera, et altera determinate falsa
novit deus quenam illa sit ex prudent obtinuerit de
terminate futurum, sed posita illa prescientia dei tol
litur libertas et contingentia obti futuri, qa posita deter
minata de veritate antecedenti ex illis propositionibus, tollitur
libertas et contingentia obti futuri, probo subsumpsi
qd inviolabile sit a ex liberum et contingens, sed qd deus previdet,
inviolabile sit, qa qd deus previdet non ex liberum. minor certa ex
se, qd previsum a deo futurum, poet non ex, sed

post eius prescientiam id fieri debet. R. distinguo ma.
id intra fit necessitate antecedenti, c. c. liberum, concedo ma.
id intra fit necessitate consequenti, c. c. liberum. nego ma. distinguo
similiter minorem, id Deus praevidet intra fit necessitate
antecedenti nego mi. necessitate consequenti conc. mi. et
nego consequentiam. Instabis
Instabis positio prescientia dei peccato petri futuro
petrus intra peccat necessitate et consequenti, id habendo
hanc potestatem antecedentem id pro aliquo modo prescientiam
dei fallere. probo consequentiam eo modo pro petrus fallere
prescientiam dei quomodo illa positio pro peccare sed
positio prescientia dei pro ad hoc petrus potestate antecedenti
ad peccare id petrus pro potestate antecedente prescientiam
dei fallere. R. conc. antec. nego consequentiam
quamvis id petrus posit antecedenter ad peccare, consequenter tamen id pro ad peccare ad probandum consequentiam nego ma. ratio id. quia eo modo id pro fallere prescientia dei, quo
modo illa positio petrus pro ad peccare; cum illa positio id
posit id peccare, sine penitentia necessitate consequenti
id pro alio modo fallere prescientiam dei: id prescientia dei
id se habet antecedenter ad futurum petri peccatum, sed
et consequenter quia cum petrus id posit consequenter
id peccare, nullo modo pro prescientiam dei fallere. Instabis.
Instabis prescientia dei praecedit determinationem actualem
liberam, id induit necessitatem antecedentem. R.
distinguo antec. praecedit tempore sive duratione conc. antec. ma.
et qualitate nego antec. et consequentiam. imo nec tempore
quidem prescientia dei antecedit determinationem futurum
ex. liberam nam sicut prescientia dei ab aeterno,
sic determinatio futurum id ab aeterno futura. Instabis
Instabis si petrus potest prescientia dei pro ad hoc

o peccare potestate antecedenti supponamus unum o peccare possibile ne posito in actu nil sequitur absurdi, sic autem supponatur falsum praescientia dei, qa posita praescientia dei petrus o pe o peccare etiam potest sate antecedenter. R nego hypothesim maioris ratio e qa posita praescientia dei de peccato futuro, supponitur peccatum futurum, qa o pe supponi o ei futurum supponere contradictoria peccatum futurum et peccatum o futurum ad probandum hypothesis dicitur possibili posito in actu nil sequitur absurdi si nulla facta sit hypothesis, cum si facta hypothesis nam illa actu repugnant nego sic autem facta o hypothesis praescientia dividere o consequenter peccati futuri quo supposito o pe peccatum supponi o futurum qae supponerentur duo contradictoria

Instabis si posito praescientia dei de peccato petri futuro, petrus o peccare, fallere praescientiam dei qa si posito illa praescientia dei petrus pe adhuc o peccare, pe fallere praescientiam dei. R nego consequentiam quia implicat ratio sanctiam e qa petrus consequenter ad praescientiam dei, quae supponit peccatum petri futurum, habet impotentiam consequentem o peccandi qa o pe consequenter non ingere o peccatum cum peccato futuro, qa falsum ad consequenter ad praescientiam dei habet potestatem antecedentem. ratio e qa dicit contradictoria si inconvenientia petrus tamen habet potestatem antecedentem o peccandi, quae sufficit ad servandam libertatem obiect

Obiect 2o ibi o e determinatum veritas ubi o determinatum obtinet sed obtinet propositionis de futuro contingenti, o e determinatum qa o e determinatum deriuat proprie determinatio veritatis pendet a determinatione obti, qa

ubi o e determinatum obtum, o e determinata veritas
Rd dictum mar ibi o e determinata veritas ubi
o e determinatum obtum pro tempore signato per verbum
conc. nec alio modo nego ma illaque propositio e vera qd con
formit e obte tum dicam tempori quae significatur in
propositione si verbum sit de futuro, satis e ad veritatem
propositionis si obtum sit determinatum pro futuro, id e si
obtum erit determinatum tempore futuro. Ath.

Ath. ha ronesio qa aliqui dicendum est propo
nunc de fut praterito e habere nunc veritatem praesen
tem qa fut obtum illarum tanu e ei, sed adhuc fut. qd
tempn fabitum e. obie.

obies 20 futura contingentia nullam habent ee
determinatum qa nullam possunt fundare determinatam
veritatem. Rd dictum antec nullum habent ee determina
tum hoc e determinata sunt nunc existent conc ante
determinata futurum nego antec. Probat

Probat qd o habere ee determinatum in potenti o pe
causare determinatam veritatem in potenti. sed obtum
futurum o habere ee determinatum in potenti qa o pe
causare determinatam veritatem in potenti Rd dictum
mar o pe causare veritatem in potenti de obto potenti conc ma
de obto futuro nego ma. contra mi dictum consequens ad sensum
maioris. Probat.

Probat rat futura nundum e, sed erit qa propto cadens
in illam nundum e vera, sed erit vera. Rd conc antec nego
consequentiam dico satis ee ad causandam veritatem presentem,
ut res sit futura, qa propto o cadit in rem potentem, sed
in rem futuram. obie

obies 1o futura contingentia o habent ee determina
tum futurum, qa nec propto de illis habet determinatam

veritatem probat antec. qa non habent illud esse in se, neque
esse sua, ergo nullum habent. Q. nego antec. ad cuius probationem
dicitur non habent in esse quia iam sit determinata, concedo antec.
in esse quia se determinabit libere nego antec. et consequentiam
nihil refert qd illius determinationis esse nihil existat in
presenti tempore, nam satis qd esse se determinabit tempore
futuro; ad qd o requiritur ut iam existat aliquid in esse
per qd ipsa determinetur. obiec.

obiec. Ea quidquid est determinate futurum est mere futurum
sed nullum contingens est mere futurum, ergo nullum contingens
est determinate futurum. Q. nego mai. qa ta determinate
futurum concipi debet ut genus respectu futuri mere et futuri
contingenter. obiec.

obiec. ultima veritatem artis. Q. nol ex principiandum ita ut di
cat et propositones illas o ee determinatas quo ad nos, qa nos
ignoramus utrum sit vera, vel deserendum, neque nos iet ait augustinus
hoc ti faciendi sacrilegi, ut fiant liberi. par. 3. tota
quaestio ta de ea mensis operatione cuiusdam iuvenis de ea ea mensis
operationis actualis, ita quid sit diversis. ec.

Pars 3a. loæ
Quæstio prima
de 3a. mentis operaone.
Caput ium.
De naa 3æ. mentis operaonis
Articulus ius
Quid sit discursus

In ai discursu tria vel potius quatuor iudicia reperiuntur iano e iudicium antec, siue premissarum quo illatus illis assentitur hoc autem iudicium dapleæ, qa premissæ et dueæ iano iudicium appellatur consequentiæ quo illatus assentitur consequenti ppter assensum datum premissis hæc iudicium dr consequentiæ, quo iudicamus consequens bene sequi ex antec. dico

dico discursum, siue ratiocinium mentalem, si sumatur ut qualem, nil aliud e quam complexionem multorum iudiciorum, ita ut unum ex aliis precedentibus inferatur ppter assentum. qa discurrere idem e ac pgredi a 1o uno iudicio ad aliud iudicium ppter assensum iam datum priori iudicio. unde ita diffinitur e oraõ in qua unum infertur ex alio. quæres

quæres an in argumentatione una pot et de premissa hoc n. addatur affirmando ppter ea illa qd continet unam et premissam. R negative rao e qa ut concludamus dari inter se connectit qa connectuntur cum uno 1o debeo prius cognoscere illud 3um connectit cum illis duobus, ad qd clarum e requiri duas premissas, vel realiter, vel virtualiter saltem inter se.

distinctas dici

Dixi nol saltem virtualiter distinctas quo o existimo absolute requiri distinctionem realem ad repraesentationem multorum. ad id autem qd dictum est enthimema constare una et pmissa conc de vocali de mentali nego obiect

obiec contra assertionem sequelae disursum a equalitatem simplicem. R. distinguo sequelam disursum adequate sumptum conc sequelam inadequate sumptum nego sequelam disursus adequate sumpti et essentialiter multorum iudicium complexum ex eisdem fiori potest diminutus ad eadem qualitas entitative simplex et virtualiter multiplex, potest sola ce disursus solus nil hic disputo certe quis nollet id asserere facile admittere multas virtualitates in eadem simplici qualitate, quarum alia ratione priores sint alis, et ita una simplex qualitas videretur sufficere ad totum disursum. obiect

obiec 2o. disursus generat stram, et tamen opta. conc disursiua et stra actualis, go idem generabit seipsum. R. distinguo consequent idem se ipsum adequate generabit nego consequentiam. pars una disursus alterum generabit item conc o. et absurdum est in aggressatis per accidens quae constabit multis ptibus, pars unca pducat aliam ptem si quidem in arbore radix pducit truncum et truncus pducit ramos. nota

nota autem disursum differre a ha mentis operatione, ab qua includit ab inclusio naturalis disursus pter harmoniam omnes rationes multitudo articulorum in qui posita sit ha mentis operatio secundo explicatur pra sententia. dico

Articulus 2us

In quo posita sit ha mentis operatio

Sectio prima
explicatur nova sententia.

dico 1o Tam mentis operationem 2o consistere in judicii principarum. probo. quia Tam mentis operatio 2o disserere a Tam.

dico 2o Tam mentis operationem 2o consistere in solo judicio consequentiae, aut in solo judicio consequentis appello judicium consequentis judicium quo judico b q. petrus e animal sit hic Syllogismus

aut Deus est animal
petrus est Deus
ergo petrus est animal.

Denique illud judicium de consequentis qd explicite et in conclusione judicium autem consequentiae id appello qd significatur per particulam ergo. quae aequivalet huic judicio consequens bene infertur ex antec. &c.

Sic explicata assertio probo 1o de judicio consequentis quia possum attendere huic propositioni petrus est animal independenter a principio et per Tam mentis operationem. quia Tam mentis operatio 2o consistit in judicio consequentis prius sumpta. Tam.

2a pars de judicio consequentiae probo ex tribus principiis quorum unum disursus sortitur 2o reperitur in deo, qui includit imperfectionem. ratio est quia disurrere est peratrice et notio ad ignotum, qua disurrere supponit ignorantiam aliquam qua imperfectionem. 2um principium est quia Tam mentis operatio 2o potest esse sine disursu. ratio est quia Tam mentis operatio fertur in consequens quatenus est consequens ut dicimus modo. aliqui consequens ut consequens supponit antecedens. unde phi saepe confundunt Tam mentis operationem

unum discursus aut saltem colum illius ratione. Tum
principium deut pro iudicare. Istmum factum in Barbara
bone resultaret. indeque pro habere iudicium consequen
tia. quo pronunciet tale consequens legitime sequi ex tali antec.

CX his sic argumentor iudicium consequentiae a fortiori
in deo, et o e in eo ratio mentis operaio, qu ratio mentis operaio o
consistit in solo iudicio consequentiae. dico

dico pro affirmatione rationis operationis consistere in iudicio
quo intellectus fertur in consequens, quatenus sequitur ex antec
illud autem iudicium dor illatio, quae praeiudicat consequens ut
consequentiam attingit. probo assertio qu o pro alia ratione dis
qui ratio mentis operaio a ra, qu consistit effaliter in eo iudi
cio. probo antec ratio mentis operaio e uel affirmaio uel negaio,
atqui illatio o deductio unius iudicij ex alio, quae o fit per
modum negationis, aut affirmationis, sed per modum praedicationis,
et causalitatis quodam illativae. nam licet in illatione
inuoluatur aliqua enuntiatio, sine praeuio; illatio tamen
o e formaliter enuntiatio. haec ne consistit in affirmatione
uel negatione, aut certe in sententia ferenda, illatio uero
consistit in uniuersaliane antecedentis cum consequente, sine in
assensu dato consequentiae et consequenti, quatenus consequens sequitur ex antec. quare huiusmodi assensus inuolut
nrio dependentiam ex priori iudicio colligo

colligo hanc ex ratione quare dicat o exercent ratio
mentis operationem sed qa iudicium dor de consequente, o de
pendet ex assensu prioris alicuius iudicij. quaeres

quaeres an ratio mentis operaio sit qualitas simplex.
R ex qualitatem entitative simplicem. objective autem
et virtualiter multiplicem sicut antea probatum fuit de ratio
mentis operatione. colligo

colligo Iudicium consequentis et iudicium consequentiae si sumantur in systemate, et de duo iudicia distincta realiter sed unum et idem qd vocatur illatio, licet extra systema sint duo iudicia et duae mentis operationes distinctae rao autem et qd illectus fertur eodem actu in consequens et consequentiam, sed in consequens quatenus dependens illustratur

Illustratur hoc totum qa si iudicium consequentis et consequentiae essent duo iudicia distincta realiter in systemate, nulla reperiretur 2a mentis operatio, sed tt duo iudicia pertinentia ad 2am mentis operationem colligo

colligo 3am mentis operationem et actum specie distinctum a 1a et 2a nam 1a consistit simpliciter in nuda apprehensione alti. 2a consistit enuntiatione seu actu quo illectus velut iudex enuntiat. 3a consistit in inferendo seu in enuntiando sententiam de uno dependenter ab alio dicto

dico cum illectus iudicat petrus currit et 2a mentis operatio et tamen iudicat dependenter ab alia cognitione nam debet habere regulam veritatis, et ideo iudicat petrum currere, qa uidet petrum currentem. Qi iudicat dependenter a cognitione sensus, cum dependenter a cognitione illectus nego. sed ut exercetur 3a mentis operatio requiritur ut iudicemus de uno qa prius iudicauimus de altero. sed 2a solauntur obiectiones obiect

Sectio 2a

Soluuntur obiectiones

obiectio si idem realiter iudicium ferretur in consequens et consequentiam sequeretur eundem actum et affirmatiuum et negatiuum, pbio sequela dam sit conclusio in

casare calarent sic iudicium consequentis e negativum iudicium consequentiae e affirmativum qo idem actus e affirmativus et negativus. Rendem actus realiter, condem actus virtualiter. nego nam actus e virtualiter duplex. obiect

OBJ 2o iuxta artem et sol dialectica medius terminus e debet ingredi conclusionem. sed si illae includit iudicium consequentiae, medius terminus ingrediatur conclu nego qo illae e includit iudicium consequentiae. pbr. nu qa iudicium consequentiae versatur circa deperditionem consequentis on. omittit qo abingit omittat, qd medium terminum qui componit omittat. R. distinguo ma medius terminus e debet ingredi conclusionem materialiter sumptam conc ma formaliter sumptam. nego ma dum n. illectus assentitur conclusioni habet sibi propositam rationem assentiendi, quae maxime continetur in medio termino. quare medius terminus e ingreditur iudicium consequentis, sed ingreditur aliquo modo iudicium consequentiae. illatum pbatur qo equivalet huic iudicio ex eo qd tota sit aat, et pars sit tota bene sequitur pars est aat. ergo tota

INSTIG 2 positis assentibus omissarum, excitatur apprensio de connexione extremorum inter se. qo potest illectus assentiri illatus quinis e assentiatur motivo contento in omittit obiectum. R. distinguo antec excitatur apprensio de connexione extremorum inter se. et nego antec excitatur formal cum apprensione connexionis extremorum cum medio termino conc antec nego consequentiam ratione qa illectus qui e agens rationis, attingit illud totum qd ipsi proponitur sicut ignis comburit illud totum combustibile qd ipsi

applicatur. Instat

Instabis si hac apprehensio o cavitaretur deo illam impedente, quid fieret. R. tunc non fore iudicium consequentis formaliter sumpti, pinteque o futuram tam mentis oneraneni, sed tt tam ratio o qa tale iudicium tunc o dependerot a principiis ut proponentibus illatiui moneni solem assentiendi. Instabis

Instabis si iudicium consequentis attingit formaliter obiectum principiorum sequitur principia esse superflua, hoc o cognitionem principiorum obiectuariem esse superflua. R. nego sequelam. ratio o qa antecedens illatiuus assentiatur obiectum cognoscit propter veritatem principiorum, debet cognoscere veritatem ipsarum principiorum qa o immediatiter assensus datur principii. Sectio 3a. quaestiones quaedam solluntur. quaeres

Sectio 3a

Quaestiones quaedam solluntur

quaeres 1o an iudicium consequentiae interuenire debeat in ea argumentatione id o ultimum principium cognosci bonitatem consequentiae ut conclusioni praebeatur assensus R. affirmative inde fit ut saepe postquam ~~pro~~ tero aliquis assensum dedit principiis negat consequentiam qa o talis iudet bonitatem illam nisi. adque contingit maxime in modis imperfectis, qui ab ~~reuocati~~ reuocati se ad perfectos, consequens facile obtinet assensum hoc autem euenit qa in modis imperfectis saepe ignoratur bonitas consequentiae quae in modis perfectis ignorari o pa, qa clarissima e. quaeres

quaeres 2o quomodo cognosci debeat bonitas consequentiae. R. integro illatiui concludat per tam mentis

operationem opus est ut illa bonitas apprendatur. et requiritur ut iudicium fiat de illa bonitate, quæ in ipso mentis operatione includitur. illud iudicium, scilicet articulus, opus est tamen ut prius apprendatur illa bonitas, quæ apprensio semper precedit iudicium. quare distinguo. bria. illa antia sua nisi in eo instanti apprendit illectus, premissas et consequens, in eo apprendit dependentiam consequentis ex premissis, in eo infert seu concludit articulus. fiet quomodo premissæ concurrant ad conclusionem. sectio 1a. concurrunt physice. dico

Articulus 3us
Quomodo premissæ concurrant ad conclusionem.
Sectio 1a
non concurrunt physice.

dico 1o premissæ formales non concurrere physice ad conclusionem. concurrere physice ad conclusionem est producere perseverantem actionem physicam, et non movendo illectualiter, conclusionem. sed conclusio non producitur a premissis perseverantem actionem physicam. probatur 1o quia hoc non est verum, sed falsum. si illectualiter moveantur ad concludendum. probatur

probatur 2o. nullus actus vitalis alium producit, ergo premissæ formales quæ si actus illectus non producunt conclusionem. probatur antecedens. non producit visionem, cognitionem, producit amorem, volitio non producit volitionem, ergo actus vitalis non producit actum vitalem.

illectus non sufficiens ut producat physice conclusionem, ergo premissæ non producunt physice conclusionem. ad

si premissæ formales non producunt physice conclusionem,

a fortiori premissae obiectiuae illam o poterunt physice tao
e qa premissae obiectiuae, seu obtae premissarum depe o exis
tum, aut certe o coniunguntur intellectui et ponit physice agere
in illectum q. si fiat systemus de rebus possibilibus, obtutu
premissarum o entitat. dico

DICO 2o premissae facies concurrunt ad conclusionem mora
liter ac illuminando intellectum de veritate consequentis. amplitatur
assertio. concurrere moraliter hic nil aliud significat quam movere
ac determinare intellectum suadendo, ut concludat. ita ut intellectus
solus sit caa efficiens conclusionis, illamque solus ponat physice,
premissae autem illam moueant representando veritatem consequen
tis. Sectio 2a soluuntur obiectiones obiect

Sectio 2a
Soluuntur obiectiones

obies 1o ois caa pt producere effectum sibi proportionatum atqui conclusio e effectus proportionatus premissis, go premissae
possunt producere conclusionem. R distinguo ma ois caa pt producere effectum eo modo quo e caa cono ma alio modo nego ma
nempe caa moralis caa moralis moralitor caa physica physice.

Inobies conclusio o 2o physice nobilior premissis, go pt ab
illis produci physice. R cono antec nego consequentiam. angelus
unus o 2o nobilior altero angelo, ac unus alterum ac, et tamen
o potest angelus nel ac produci ab altero angelo nel ac. item
lapis unus o 2o nobilior altero lapide. et tamen lapis unus o
potest alterum lapidem. obiect

obies 2o premissae magis influunt in conclusionem qm ap
prensio in iudicium, sed apprensio influit moraliter go premissae
magis influunt qm moraliter go physice. Argumentum

o ex in fac debet ut et concludi qd premissae magis moraliter influunt quam apprentio sed o debet concludi magis, seu alio modo quam moraliter. obiect

obiect 30 premissae sunt et condio sine qua o, pbri o sunt ex caa moralis, qd sunt et. condio sine qua o. pbri antec. illud o ex caa moralis qd o monet poam liberam, sed premissae o monent poam liberam qd o si caa moralis. Qd hanc quaestionem ex de noc. si vo caa moralis appellatur ea et qua monet caam liberam, o erunt premissae caa moralis si caa moralis appellatur ea quae determinat poam. sine liberam sine mram illuminando. premissae erunt caa moralis. dico o ex caam moralem stricte dictam, ex late dictam. porro condio sine qua o duplex etiam debet distingui stricte dicta et lata quae nihil aliud quam et applicat subtum, et applicat respectu thupae, late dicta quae monet pterea poam vel illuminando, vel representando. premissae monent illectum illuminando cognio bonitatis in obto monet voluntatem representando, et inde o ex condio sine qua o stricte dicta articulus 4us. de necessitate conclusionis sectio 1a de illa necessitate in maa evidenti paragraphus 1us dfr quaestio adverte.

Articulus 4us

De necessitate conclusionis

Sectio prima

De illa necessitate in maa evidente.

Paragraphus 1us

definitur quaestio.

adverte duobus modis mae necessitari intellectum

ad conclusionem, vel ita vel determinetur ad speciem vel
ita vel determinetur ad exercitium. determinatur ad speciem
sic pro elicere conclusionem contradictoriam ei quæ continetur
in primis. v.g. posito facta ti illa premissa, o aal eminens,
oct hoo e aal, si o pro facere hunc actum oct hoo e e aal,
dro necessitari ad speciem. si autem o tt o pro o elicere con-
tradictoriam conclusionem, sed eam quæ sequitur ex premissis vera
debet elicere, dro necessitari ad exercitium certum.

certum. e postqm assensus datus e primis pro diem dene-
gare concurrunt ad conclusionem si tunc o poterit elicere con-
clusio. videtur

videtur etiam certum postqm assensus e datus primis
mentem pro alio distrahi, ita vt o adverta ad conclusionem, et
tunc o elicietur conclusio. quæstio

quæstio e igitur an ad hunc actum requisitum vt possit generari
intellectus ex apprehendit duo extrema quæ coniungenda sunt in conclusione,
et bonitatem consequentiæ, etiam intellectus posit o elicere conclusionem.

e postqm assensus e datus primis, o pro dissentiri con-
clusioni in mra evidente; sed si elicitat aliquem actum, elicitur una
conclusionem. hoc appellatur necessitari ad speciem actus. pro assertio

e intellectus indicare duo contradictoria nam unum contradictorium
indicare in primis alterum in conclusione. Item intellectus assentiretur
falso ex falso vt falso. pro e premissa supponuntur evidentes, ex con-
tradictorium illius qd continetur in primis cognoscitur falsum, et ta-
men illi assentiretur intellectus, qd falso consequitur falso assentiretur.

no intellectum necessitari ad conclusionem etiam necessitatur
exercitii pro intellectus e pro mra qa positis omnibus prequisitis ad agendum
o in agere, et o agere effice

sit pro positis omnibus prequisitis ad videndum nulla o pro o videre qa
positis omnibus prequisitis ad assentiendum intellectus o pro assentiri et o ad
sentiri. paragraphus 2us solvuntur obiectiones obiect.

Paragraphus 2us
Solvuntur obiectiones.

obiec 10 aliqdo pt conitiuo directe et indirecte obst. R. unum
quod diuiendum si obstaque ppnatur illectatio et cotera ad finem, id e
si illectatio e sit defatigatiua, et habeat vires sufficientes illectandi non
sepe obiect solam directam, qa magis nocitiua est, et qa indirecte continet
tur in directa. obiec

obiec 20 nullum bonum in hac vita pt necessitare voluntatem, qa nullum verum pt necessitare illectatum pbr. consequentia si
cut se habet voluntas ad bonum ita se habet illectatio ad verum. R
transeat antec nego consequentiam disparitas e manifesta qa voluntas
e facultas libera, illectatio vero ad ptaonem disposita sicut se habet vo
luntas ad bonum, ita se habet illectatio ad verum et eodem modo
nego diuerso modo como sicut sicut voluntas habet pro obto bonum,
ita illectatio habet pro obto verum; sed voluntas fertur libere in
bonum, illectatio vero in verum. addi

addi pt voluntatem posse ferri in bonum vero. e.g. ex hypothesi
qd intendat officiatur finem et medium animum ppenatur, e pro e
oligego illud medium. obiec

obiec 30 sequeretur illectatum posse habere duo iudicia con
tradictoria. pbr. habeat hat propositat illud e iucundum qd e con
forme naturali, virtus e conformis naturali. Item illud o e
iucundum qd repugnat appetitui sensitiuo, sed virtus repugnat ap
petitui sensitiuo. ergo illud propositat sequentur duo contraria qd virtus
e iucunda qd virtus o e iucunda. R como, sed nego hos actus
ec contradictorios. rao e qa iucundum e limitatur eodem sensu. nam
in 1o sylno iucundum limitatur pro eo qd e conforme naturali,
in 2o pro eo qd e gratum appetitui sensitiuo. obiec

obiec 40 illectatio o necessitatur ad assentiendum principiorum primorum cui entium, qa non ad assensum conclusionis. R nego antec. R
20 transeat antec nego consequentiam disparitas e qa qui assentitur
principiis euidentibus o assentitur ordine cui immediate iam ad
sentitur. hoc autem fit cum illectatio assentitur conclusioni, iam
non immediatis in principiis assentitur. obiec

obiec 50 voluntas pt impedire ne illectatum ne assentiatur. R distingo antec pt impedire immediate et

et directe nego antec. mediate et indirecte concedo antec. nego consequentiam. Licet voluntas non impedire possit inferri et claudit palpebras, sed aperiri palpebras et non impedire voluntas quoniam quia videat oculum ipse positum. nota

nota. voluntatem habere imperium de positum in oculos sed non aliquem. Et imperat de positione facere possibile possit inferri quo possit oculus requisitus ad motum non impedire motum sed in imaginationem appetitum sensitivum et illatum habet dominium imperfectum seu politicum obiect

obiect to dantur in illectu habitus facilitantes illum ad conclusionem obtinendam quo assentus conclusionis etiam post dotum assensum principii et notis. probat consequentia quia ubi quia tales habitus sunt superflui R transeat antec nego consequentiam ad quius probationem dicitur sunt superflui ad necessitandum illectum quo ad modum operandi et sunt inutiles ad hoc ut illectus aliis distractus et nimia operatione fatigatus minari cum adverti contra se debitori concessa et hes conclusionis obiceret. Sed hoc quid sentiendum sit in mao probabili dico

Sectio 2a

Quid sentiendum sit in mao probabili

Dico manentibus eisdem principiis quibus mediantibus illectus ad assentiendum principii in conclusione probabili necessitari illectum ad concludendum et manentibus eisdem principiis necessitari explicitar assertio. posito probabili et rapit illectum ad nero illectus et non est ipsum determinare ad assentiendum conclusioni probabili quia est libertas quia requiritur aliqd aliud principium determinans illectum ad assensum id quod est affectus aliquis bonus gratia propositum

del q ergo p ponentem etiam assertis aliquis sic explicat
assertio pbr qm manentibus eisdem principiis intellectus sufficiens determinatus ad assentiendum conclusioni qm manentibus eisdem principiis intellectus necessitatur ad concludendum pbro antec principia intellectus sufficientia facerunt ut intellectus assentiretur pari est qm sufficientia qua intellectus assentiatur conclusioni pbr consequentia conclusio continetur implicite in premissis qm qd sufficiens fuit ad assensum premissarum sufficiens ad assensum conclusionis qm conclusio nil continet qd non fuerit assentitum in premissis. qd

quod si o manent eadem principia et necessitatur intellectus ad conclusionem c q. si post assensum premissarum et antecedentem conclusionis datum occurrerit mentis denuo contradictoria propositioni quae est concludendo o intellectus conclusio. o hic

obiicies ro est proposito probabilis et modalis qm absolute intellectus tenetur assentiri conclusioni et o et hypothetice. Qui ro nego antec appellatur autem proposito modalis quae continet modum quo judicantum convenit subiecto v.g. dum dr mater amat filium nolunt hunc esse filium probabile est matrem amare filium ad sortitur o amat. item qd o dr in corpus constat mare et tra et voluntellectum hunc facere propositionem probabile est corpus constare mare et tra sed fortasse non constat seu pro constare. dico igitur ro esse propositionem et modalem pro eo experientia quia experitur se non posse cum modi propositionem in mente, immo multi hunc experientiam nescire se ita assentiri propositioni at nullo modo assentiat ad propositionem satisfactionem cui est o nonia. ro pro aliquis o aut adverterit ad id qd medium terminus hit probabiliter

connexus cum altero extremorum. Q. 20 alterum habebit debitam
habitudinem actualem. Q. 20 etiam si ipse propositio foret modalis
nihil sequi contra nos. immo eo confirmaretur. Nam sententia
quae est propositio modalis et vera. Q. 20 huic propositioni assentiretur
illectus vero et pluribus humanis in sectione precedenti: obiec
obiec 20 illectus determinatur et ad assensum quando
veritas et manifestatio sed quando ex probabilibus premissis inferitur
conclusio veritas et manifestatio quae illectus tamen et determinatur ad assentiendum
Q. distinguo maior determinatur ab illato
concedo maior determinatur hypothetice nego maior et dico
illectum necessitari ad conclusionem inferendam quia immediate
illi virtualiter et implicite assentitur huic premissis
quemadmodum voluntas necessitatur ad medium eligendum tamen
ut illud efficaciter finem quae voluit fuit et virtualiter voluit medium
caput unum de tria articulus nus de demonstratione
lectio prima quid sit demonstratio et quotuplex. artes

Caput Primum

De Scientia

Articulus Primus. de demonstratione

Lectio prima

Quid sit demonstratio et quotuplex

artes definit demonstrationem duobus modis 1o modo
demonstratio est syllogismus constans propositionibus veris et certis
et causantibus 2o modo demonstratio est syllogismus faciens scire
tria non est aliud quam conclusio demonstrationis. porro
porro demonstratio facit scire verbis modus aut potest

illud dictum satis habet modis explicari in eo demonstratio inadequata. ex premissis demonstrationis patuit triam. id est conclusionem 20 demonstrat demonstratio adequata facit illo dictum scientem 30 demonstratio adequata patuit triam habitualem demonstratio inadequata continet triam actualem triam actualit patuit habitualem. ddtr

ddtr 10 demonstratio in latitudinem est prius dicitur latitudinem et de obiecto et prius sunt subiectum specie dictum et de obiecto prius sunt subiectum de utraque satis dictum nunc de ratione disputaremus. ddtr

ddtr 20 in demonstratione a priori sive propter quid est demonstratio a posteriori sive quia. demonstratio a priori est illa per quam cognoscitur predicatum alicui prius convenire subiecto per medium quod est causa propter quam predicatum est cognoscitur esse subiecto sed etiam inest subiecto ergo reale et causa ut hoc sit risibilis. demonstratio ~~a priori~~ a posteriori est illa per quam predicatum alicui cognoscitur prius inesse subiecto sed per medium quod non est causa ut sit subiecto. ergo risibilis sal non est causa ut hoc sit risibilis tamen est causa ut sit reale. denique

Denique demonstratio a priori est a causa ad effectum ad quasi effectum. demonstratio a ~~priori~~ posteriori est ab effectu ad quasi effectum ad quod secundo de pugnis. quemadmodum

Sectio 2a

De praecognitis

quemadmodum in physicis ex nihilo nihil fit sic in mente nulla acquiritur nova cognitio demonstrativa nisi praeexistat aliqua cognitio dico

dico 10 tria ex praecognitis habitum indicatum et principia

per quæ predicatum demonstratur de subiecto explicatur in exemplo. et id componitur ex contrariis et mortale hoc componitur ex contrariis ergo et mortalis autem infertur hæc conclusio probando et hæc minor sabbatum conclusionis tertio hoc predicatum mente mortalis de principio ex quibus pendet hæc conclusio tertio componi ex contrariis dico

Dico 20 quatenus et prægnitus prius de subiecto debet cognosci quid sit nois et ejus existentia saltem possibilis nam nemo sapiens quidquam concludit de eo nisi intelligat quid significetur per hanc vocem homo item et debet ita de et ergo debet cognosci existentia saltem possibilis ergo

Ergo nulla notitia saltem usualis oriri potest nisi existant aut extiterint et cognita fuerint experientia sensuum per quam et intellectus quod et fuerit in sensu de

De predicato cognosci debet quid nois propter rationem modo allata tamen hanc quidem quid sit et mortale nunquam infertur hæc et mortalem. de

De principio debet cognosci quid sine certa, nam ante resistat conclusionis pendeat ex veritate principiorum debent cognosci principia et ante. et

Quod autem diximus de subiecto cognoscendum et existentiam saltem possibilem et principia et demonstrationes in quibus agitur de ipsa possibilitate et impossibilitate ergo ex ~~ita~~ contrariis sit impossibile ex dono existat existentia id dei et distinguitur ac possibilitate nota

Nota principium illud aliud est immediatum aliud mediatum. principium immediatum est illud quod non probari per aliud quod liber et nec et et totum et minus hæc pte. mediatum est illud quod pro demonstrari per aliud. e. g. dictum de et dictum de nullo. sectio 30 qualiter et debeant premitti dico

Sectio 30 qualiter et debeant premitti

Dico 1o premissas demonstrationis a debent esse immediatae, aliae sed etiam et virtute, neque in necesse est ut omnis demonstratio utatur principiis, sed satis est ut utatur iis ubi ex illis principiis utatur. dico

Dico 2o premissae debent esse notiores conclusione, propterea quia ex cognitione premissarum debet nostra cognitio conclusionis. dico

Dico 3o premissae debent priores conclusione, propter quod tenet prior effectu premissae se habet conclusio ut effectus, 3o. ergo in demonstratione a priori premissae se habent cognoscendae sed etiam essendi. in demonstratione a posteriori premissae se habent ut cognoscendi. dico

Dico 4o premissae demonstrationis debent esse nec. quod predicatum contingit nisi cum subiecto nisi duo extrema continuantur mediante medio termino. nota autem

Nota autem esse triplicem metaphysicam, physicam, moralem necessitatem metaphysicam eorum quae sunt divinitus quidem alio modo posse se habere, ut ad partes silminor. solo. 2a necessitas est physica sive eorum quae sunt ordinem naturae et absque miraculo posse aliter se habere sicut est comexio inter ignem et calorem, naaliter non ignis est pro eo calidus divinitus pro eo ignis calorem. 3a

3a est moralis quae sunt ut plurimum existimationem et pro aliter se habere etiam si posit absolute et absque miraculo, tamen cum multi historici scribant ut Caesarem Sulla fuerunt et olim existerit licet absolute et absque miraculo tot scriptores mentiri potuerint. colligo

Colligo triplicem esse demonstrationem metaphysicam physicam et moralem prout constat propterea fit ut certitudo metaphysica vel physica vel moralis sumatur quae sit vel quae dari studuit quiere

Sectio 4a

Qua

Quæstiones quædam solvuntur.

Quæro 1° an quæ ex obiectione demonstrari possint veriores conclusiones. R. in se sumptas 2° veriores atque certiores 2° an veritas 2° 2° qat 2° sensibiliaque quæ fiunt 2° sensibiliaque 2° 2° quæ omnino obtuno conjuncta in alia et atque et nunquam debent tamen 2° veriores quo ad nos id 2° earum veritas debet 2° notior quam.

Quæro 1° an quæ ex prima fatales demonstrari possint debeant 2° veriores conclusiones. R. negative quia veritas constituit in indivisibili. veritas in 2° conformitas propositionis cum obtio conformitas 2° adæqualis seu commensurabilis alqui adæqualis 2° pri 2° maior aut minor. &c.

Ffr. Sint duæ lineæ inter se æquales, impossibile 2° ut una sit magis æqualis 2° quam altera 2° 2° pari impossibile ut ex duabus propositionibus quæ supponuntur 2° conformes obtio una sit magis sua conformis altera minus. obiect.

Obiect. una propositio pri 2° magis falsa quo altera 2° 2° una propositio pri 2° magis vera quam altera. R. transeat antecedens nego consequentiam nam licet inter lineas inæquales alteri pri dari magis aut minus inæqualis licet 2° poit inter æquales dari magis aut minus æqualis sic inter falsas pri dari magis 2° minus falsa licet inter veras 2° poit dari magis 2° minus vera. obiect.

Obiect. 2° illud axioma propter 2° unum 2° 2° falsa 2° illud magis cum 2° conclusio sit vera propter quod falsa quid 2° debent 2° vera. R. in illo axiomate magis 2° significare ingenuitas sed idem 2° ex potiori vera. 2° præstantiori modo habita atque axiomata falsa 2° sed 2° quæ habuatque denominata. item etc. cum verdenominata 2° concludat a veritate rei potiori vera 2° 2° præstantiori modo possidet illam denominationem sic quæ dat denominatur fatalis 2° sunt et propter ipsum medicina denominatur sana potiori vera 2° 2° præstantiori modo dat 2° sanum quam medicina sed 2° præstantiori habent illa modus in 2° possitas 2° 2° illud denominatur

omnium est ergo independenter ab effectu et effectuisque dependentes ut ergo colligo

colligo ergo et hinc patet, quod dici actionis conclusionem, quod sequitur ad nos per hanc veram conclusionem quod ad nos sit vera propter omnium fidem veritatem omnium formarum cognoscendos, independenter ab omnium veritatem conclusionis dependentes ut necessit

Sectio 9a de circulo et regressu demonstratione

Circulus demonstrationis hanc sit quod ex principiis demonstratione conclusio et ex conclusione nova acquisita cognitione demonstratur principia

regressus demonstrationis hoc est per effectum demonstratur causa per causam effectus ut ab ente ad esse demonstrationem nova acquirat cognitio aliquam sic ut ex effectu demonstratur causa hoc est ut possit causam acquirere nova aliqua cognitione de deo per distinctam, v.g. quod sit singularis, quod sit infinitus, quod sit in finitus ex illis autem cognitionibus novis novam aliqam circa conclusionem de effectibus quod a finito ad infinito perfectissime in hac genere quod prior ex quo cognitionis nunc nova plaraque ex infinitum primum poterit in hac dico

Dico circulum demonstrationum esse vitiosum, prior quod sit ex dem demonstrationem quae nullam poterit novam cognitionem formam addant aliqui o poterit fieri ergo o quod id fiat ergo demonstrationem debeo ex cognitione unius inferre in alterius quod sit ignotum cognitionem quod supponitur conclusio ergo ignotum aliqui in circulo conclusio et principia quae sunt medius terminus prioris demonstrationis dico

Dico 2o regressum demonstrationum esse legitimum assertio patet ex explicatione modo allata

Articulus 2us de scia absoluta sumpta

Sectio 1a an detur ulla scia

Rationes 1as dari controversia

Controversia

Secta fuit nonnullorum qui Sceptici dicebantur 297
quod dari nullam veram scientiam putarent qui quod pirronem habebant primum
primum pirronii et appellati. Dogmatici contra hi resistebant
certamque veritatem pro comperta confondebant. a Sceptici a
multum dissentiebant academici, qui nullam veritatem indicando
certam et regulam existimabant. dico

Dico dari veram scientiam stricte dictam, id est, et dantur
principia certa ut per sotum et medium hujus pte, sed etiam datur
conclusio certa, id, et dat naale et capax fici, ois hoc et dat
naale, qd ois hoc et capax fici. pbr dantur propositiones certa
et evidentes circa obiectum primum, per medium primum, qd datur
conclusio demonstrativa. pbr antec dantur syllogismi in quibus
maior et minor et certes, et conclusio evidentes sequitur, qd dan
tur conclusiones certae et evidentes. ergo

Ctr eo in matematicis dantur demonstrationes quae a nemi
ne sano negari possunt, ergo qd triangulus habeat tres angulos æ
quales duobus rectis. nec in eis error per se a sensibus 20
in hoc hic sumus et certus
sed etiam explicandi naam debet contrarie genere a diversi
definito et etiam explicandi naam rei, et
qd Ex. dico.

Dico Sed utrum possunt de nobis libere operantibus
cono sed nunc quaritur et utrum ad certum sit dubium. Ego
in physicis et corpus
et corpus naale et mobile
lapis et corpus naale
qd. ergo

Ctr eo certi sumus nos existere, nam qui de ho. pe du
bitare, et dubitare nisi existere. qd dubitare et cogitare, et
cogitare supponit existentiam. parag reliqui quod solvuntur breviter
nesabis.

Paragraphus 2us
Solvuntur obiectiones

obiec. Ro est cognio quae nititur fundamento incerto et
incerta, sed haec vel cognitiones nituntur fundamento incerto,
nempe sensibus, ergo est et incerta. probo min. Sensus nos
fe fallaces aliunde. vero nil est in illectu qd non fuerit in
sensu, ergo est cognitiones haec nituntur fundamentum incertum
probo 1. part. antec. sol apparet multo minor qm et item
o videtur. Se mare, baculus in aqua apparet fractus cum
o sit. Qd ad humana cognio dependet de testimonio
sensuum mediate et remote, non immediate et praime nego.
Sect nil illegimus qd o supponat aliquem actum sensus, non
ex qo illectus o fuit cognitiones, nisi ad instar phantasmatum
phantasmata o formantur nisi obtat ad phantasiam
per operationes sensuum sine delata. et ita indirie non et
discursus pendens et ex sensibus mediate. hac

haec autem obiectio ex plenius solvitur distinguo cognio
nes physicas ex cognitionibus e.g. tot, moralibus, metaphysicis
illectus, qd ex certus per cognitiones sua moralis, me
taphysicas alia certitudine qm per physicas. hic pendet
a sensibus illorumque certitudinem o superat, illa supposit
qidem actionem sensuum sed illorum certitudinem tam
ge superat. e.g. certior sum multo definitionem contare ex
genere et differentia, honestum et appetibile ex totum et maius
sua pte. qm sine certus tantum ignem ex calidum. ratio ex qa ex
gnosto dolorem ignis et per experientiam et quidem certitudi
ne et physica, at ex totum maius et sua pte. et quidem
fenestram ex minorem tota domo. cognosto ipsam rationem
connexionem quae inter illos terminos totum et pars de
finito et constans genere et differentia. etc. quare

Qd de illis cognitionibus in sua ex cognio nititur testimonio sensuum ex qui
bus certitudinem totam durat nego, quod supponat canu. sed

sed quoniam de illis et cognitionibus o agitur sed de physicis
et sitem quae ortum dantur ex sensibus distinct.

In Ibis sensus incertus, qo ois cognio pendens a sensu
o incertus Q sensus incertus si male applicetur, cum si bene
nego. quaes.

Quares quae sint conditones requisitae ut sensus sentea
tur debite applicatus. Q qualiter pssunt requiri to ut organum
sensus o sit activum, 2o ut obiectum sit dispositum, id
est in legitima distantia. 3o ut medium sit bene dispositum, 4to
ut sensib. poniat o activum. 5o ut obiectum sit proprium appella
tur autem obiectum proprium sensus illa sensibilis qualitas, quae
cuique sensuum per se affici, ut color respectu visus, sonus respectu
auditus appellatur obiectum cui qd est proprium, mallorum,
ut magnitudo, quae o tt visus, sed etiam tactus percipi pnt. dico
Dico igitur sensum o falli, si conditones istae adhibentur
ceteris qa ut pos nria recte operari debet ubi oia requisita
adsint ad rectam operationem, sed sensus e pos nria qa. ratio
ulterior e qa. si pos nria o recte operatur qdo adsunt oia
requisita ad rectam operationem fallitur illius pres, quo
supponimus ac cognoscitium redandere in dcm. In Ibis
In Ibis 2o to pnm. licet etiam sensus sit debite applicatus. Q nego illectus to pt aliorum sensuum ex plurium
fouve experientiam adhibere ut cognoscat an aliqd utinam sit
vel in organo vel in medio vel in obiecto. si qd deprehenderit pu
cual ant pt. corrigere, ut solemus corrigere cum oculus fractus
apparet in aqua. In Ibis
In Ibis illectus o pt. sensuum errorem corrigere, id to
efficeret per cognitionem quae pendet etiam a sensu. Q nego
antec. corrigere a per iudicare et discursus quae mediata et pen
dent a sensu sed apprehensiones quae pcesserunt. In Ibis
In Ibis qdo duo diversi sensus o pt unus alterum iudica
re, sed illectus et oculus sapendo diversi sensus qo illectus o pt oculum
iudicare sine o pt damnare cognitionem sensus. Q dispuo ma
qdo duo diversi sensus unus o pt a alterum iudicare si sit supremus
iudex nego si o sit ~~cum~~ ita ~~sic~~ in suo ~~ordine~~ genere iudex

illectus autem & suspicamur inde ex hoc in his quæ ad fidem pertinent addo quod aliter iudicat illectus quemadmodum prendat sensus illectum mirare et ipse audit suam sententiam reprendat 3. quod etiam apparet parum quod pater di Spiritum fuit illectus ad approximetur [illegible] et ita apparet [illegible] Inibi

Inibi sæpe confingitur prestigiis magorum illusi hoc sapientes, vera iudicant quæ fallaci iudicium haurire ex testimonio sensuum. R transeat antec. dist. quod & poumus certitudinem haurire metaphysicam de existentia singularium obiectorum conc. physicam nego, magis ad damnet posunt illudere sensibus et circa existentiam singularium & rerum hoc probat ubi dicit & nos certos certitudine physica de rebus singularibus prout existunt, et de rebus universalibus 3. quod solum & maius hoc pte certi sumus etiam metaphysice. quod & prendet certitudo non ex testimonio sensuum nec ex motivo sed et quod ex conditione. Inibi

Inibi multi in deliriis et somniis fuerunt se videre quæ & videre quod & datur regula certa veritatis quis non dicit nobis nos & deliramus et somniamus. R transeat antec. dist. quod consequens & datur regula certa metaphysice conc. certa physice nego. sum certi sumus de rebus non quod certi sumus nos dignitare hoc autem sufficit ad fidem humanam quæ & debet esse perfectissima. Inibi

Inibi in sto eucharistiæ sacramento si accidens sine subtracto, unde sinimus alia ora & eodem modo se habere, et proinde nos & falli quod colligimus substantiam ex accidentibus R. primo nos certos esse ex potentia auctoris, de potentia subtracta & metaphysice sed physice deinde repugnat quinam providentiam permittere ut a demone superillectus noster fallatur, cur in nobis dedisse illectum.

item sequitur deum seruare ordinem rerum corporalium sine habitu qd fierent miracula infinita contra ordinem naturae sine necessitate et absque ullo fructu. Ibid

Obiicies o pe haberi scientia nisi de obiecto universali, o potest haberi cognitio certa et evidens de obiecto certi. probatur: non potest fieri inductio per omnia singularia ergo non potest haberi cognitio certa de obiecto certi. probatur minor: unde enim scis aliquem ex omnibus hominibus possibilibus o coeralem etiam si ostendisset se fuisse fecerint coeles.

Item unde scis est hoc qui hactenus existerunt fuisse coeles, ptorsum cum fuerint aliqui stulti o natiuitate. R conc. ma nego mi ad probationem nego requiri in inductio fiat per omnia singularia, qa o pt illa fieri satis o si fiat per multa et nullam existerit singulare in pdicatum illud de quo agitur o convenerit. qd interrogaueris R nullam hominem qd possibilem qui o sit realis de realitate et extra stat, habentem realitatem ex eternum stat, qa id qd est unum in re, et qd rationem pprietatum et extra. item id per qd distinguitur primario ab alio o extra stat aliqui per realitatem distinguitur primario ab alio, ergo

Instis unde habes realitatem o ex aliqd accens id dat addederit subtracta etiam stam qui hactenus existerunt. R qa nihil aliud apparet in re in qua sita sit eius extra. Item hoc o reperiretur in oribus statibus nec est principium omnium pprietatum quae reperiuntur in hoc instis

Instis ar est errauit dum dixit nullam pisam respirare qa nullus habet pulmones, ideo autem errauit qa per ma indiuidua o facta fuerat inductio. qa inductio fieri debet

pro ora. R. 19 falsum est quod arles id dixerit ut patet ex
libro 4 de primis auditis capitis de ubi dicit. Quod quae
sunt aequalia respirare, quae aequalia se habere dicuntur
etc. R. 20 transeat de caetero sit arles nego requiri ideo
inductionem fieri per omnia individua satis est ut nulla fuerit
exempta individua quibus non convenerit hale propriatum, satis est ergo
hoc ad statum humanum quae certitudinem physicam habet et
maiorem habet.

INMIS nullus fuit nihil cornus qui non fuerit niger et ha
non nigredo non est habet cornu R. nigredinem in cornu non
est principium omnis propriatum quae convenient cornu.
quare ad summum est unum, utrum autem sit separabile
an inseparabile ad primum alij certe cornus albus non implicat
contradictionem nec dicit cornui inditur eam exigere. quare

QUARTO an inductio sit motivum assentiendi primi
principij quorum ita notitia per talem inductionem acquiritur R. non est motivum, sed est conditionem, saltem in
illis propositionibus quae sunt evidentes per se. quia ut illectus asser
tatur huic principio in totalis est maior sua pars, aliquam
aliquam inductionem circa aliquam totam ut percipiatur quid sit
totum quid sit pars. sed postquam hoc illectus cognovit asser
tatur huic principio in totalis est maior sua pars, aliter se
dixi saltem in illis propositionibus quae sunt evidentes per se, quae
non dependent inductionem per totum singularem cognitum
quo ho mis illius est hoc est qualis. nisi quae contraria sen
tentia est probabilis quae in motivis debet includi consequens, ut in
inductione aliquorum singularium et includitur hoc propo
nitis est hoc est qualis. non

TERTIO igitur ita explicio illectus ex inductione multorum
singularium cognovit illis fuisse assidenter qualitatem hoc
autem cognoscat concludit et aliis eiusdem speciei hoc illis
fuisse assidentem. secundo sit illis quibusdam quaestionibus
quare.

Sectio 2a
Satisfit quibusdam quæstionibus

Quæres 1o an detur scientia de singularibus? R. 1o dari scientiam de eo ut singularis est, nam ipsius unitas demonstratur in metaphysica. R. 2o 0 dari scientiam de rebus singularibus sublunaribus ut singulares sunt, probo quia illarum singularitas est ignota, nec habet aliam proprietatem quæ demonstrari possit. R. 3o dari scientiam de rebus singularibus ut includuntur in propositione utili explicatur illa propositio ait Deus esse risibilis et rem clare scientiam ~~[illegible]~~ 3o et ipse Petrus est risibilis probo consequentia quia illa propositio ait Deus est risibilis equivalet istis propositionibus Petrus est risibilis Paulus est risibilis &c. R. 4o in sententia prima qui indotus ignoratio mundum alium et possibilem dari nec scimus de sole qui singularis est, nec si multiplicari, per nulla individua. Item in sententia communi qui dicunt 0 multos se angelos possibiles eiusdem speciei dari etiam nec scimus de singularibus sed 0 ut singularia sunt, tertio simpliciter dicit dari de illis tamen ut sic virtualiter ordinat, id quod termini nec si separari a divina individuanta permanent, partium in indotur intellectu abstrahere illa nec sit multiplicabilis in multis individuis modo potentiam ipsi conveniat intra quæres.

Quæres 2o an detur scientia de existentia rerum? R. 1o dari scientiam de existentia dei. R. 2o in sententia antiqua dari scientiam de existentia rerum aliquarum etiam sublunarium, quia illa pulchrior mundum ee intra. R. 3o 0 dari scientiam absolute de rebus creatis &c. q. de eclipsi Lunæ qd futura sit, sed tt sub conditione, ex hypothesi qd Deus vult omnem rerum ordinem 0 perpetuali quæ esse.

Quæres 3o an sitia sit reminiscentia. Plato sim sentiebat relatos putabatque animas antequam infundorentur in corpora

Quippe ob scil. instructos earumque viam ostendisse tum
cum immergerentur corporibus indeque concludebat eum aliquid
discimus o novas cognitiones acquiri, sed veterum rerum cognitarum
memoriam renovari. hoc

hac sententia refutatur id quod fide definitum aut a primo
creari quo infundantur in corpora relinquitur id quod nonnunquam
prioribus illarum cognitionibus quas sibi fingit Plato, et quae
disciplinas nobis videntur novas esse.

OBJ. 3 vel nullam e studium scire, vel scire e pura re
miniscentia, prius quod quaeritur per studium vel sciri cognoscitur
vel nullomodo, aut vel aliquo modo, et sciri quid cognoscitur et
sciri quid e cognoscitur. si nam frustra e quaerendi studium
si sciri frustra e etiam quaerendi studium quae scire nequeat
quod quaeritur e dignoscitur. R. id quod quaeritur prius cognoscitur
dicitur e cognosci. sed cognosci confuse quae cognosci eam
distincte. ob. quo cognoscitur de eo quid sit, cognoscitur
quid sit ex immortalem cognoscitur prioribus eamque ex spiritale
mentem autem spiritalitas id non sit eam immortalitatem ex eo
quod cognoscitur eamque ex spiritalem cognoscitur confuse ex immortalem
in sibi

IN SIB. qui quaerat sermone quem e cognoscere nunquam
illum reperire, aut certe, se mortal e agnoscere, quo qui quaerit
aliquid judicatum e inventum, aut certe si inveniat e probari certe
a quatere utrum illud judicatum convenit sibi. R. si se
quis aliquo modo cognoscitur inventum et aquisitum iri. si nullo
modo cognoscitur e ex parte, quo eam agitur de sciri quod quaeritur cognoscitur
sabem confuse, id ex cognoscitur id quod identificatur eam eo quod quaeritur eam cognoscitur spiritalitas
quae infert ita cognoscitatem. de qua jam de sciri comparatione sunt ipsa verba, ita sciri comparatur eam errore. dico

Capul Quinto

de Scia comparatione. Sumpta.

Articulus 1.us
Sua comparatur cum errore.

Dico aliquem sensum esse aliquem alterum errorem in eodem subiecto circa idem obiectum eodem tempore, quia illegitimus contradictorius sensui immortalem, et aliquo sensu est immortalem.

Sed illegitimus affirmatur falso cognito esse falso si quidem per sensum cognoscitur falsitatem huiusmodi propositionis non esse immortalem et illi affirmatur.

Sed illegitimus idem placere et displicere adhaerere aliquid esse post affirmationem abdicere et esse post negationem.

Obiit duae qualitates contrariae falsum dicitur simul esse sed sensus est error duae qualitates contrariae possunt esse simul falsum dicitur simul esse, sed eodem genere et se possidere ambo se contrarie, sed non se habere error et sensus se habere contrarie.

Sed non est sensus se habere et se habere et sensus et sensus se habere contradictorie. Duae qualitates contrariae possunt esse in eodem subiecto falsum dicitur simul esse, duae qualitates contrariae possibiles contradictorie consequenter possunt esse simul falsum dicitur simul esse nego non dico autem aliquem sensum esse aliquem optionis. Ea quidem

contrarie, facilitor quo ambo et proditur, sed contradictorie et consequenter, quo et quo inferunt, et recedere ab eodem, et probare et recedere.

Illustratur aliquibus exemplis recedere ad aliquem locum et recedere ab illo loco si duo mutus positui qui tu et ponit eos simul quo inferunt contradictionem, sed idem hoc accedere ad eundem terminum et recedere, sic figura rotunda ac figura quadrata et ponit eos in eodem subito quo inferunt contradictionem.

Instis saltem illi duo actus ponit ponit in eodem lapide. R transeat quo in illatio non contra disparitas et quo ponerentur illata in lapide et indicare duo contradictoria esse et placere atque imperare, et accedere ad illud a quo recedere non ulterior et quo ignorant illa et esse vitaliter in lapide, et eum denominationes quas diximus supponunt fonte et vitaliter in subito.

Articulus 2.

Comparatur sua cum opinione

Sectio 1.

Sua et eum opinione fodi.

Nota ex motivis probabilibus elicitur opinio, porro aliquo illectus reflectit actum in probabilitatem motivi sed advertit motivum et ex vario coniunctum cum altero ex extremis et hoc ita concludit ergo terra est rotunda sed nec

ee, seu fortasse o ee rotunda. et ipse o advertit
ad probabilitatem motivi et ita concludit terram
rotundam o faciendo mentionem modi quo convenit
predicatum tali subto. Sa opinio appellatur fon
sij, 2° magis, 3° dr habere formidinem actua
lem, 4° radicalem et, sed per primum dubitamus actu, per 2am o dubitamus actu sed tamen
apti ad dubitandum nisi aliud quid occurrat
qd impediat dubitationem illam.

DUO actum tria ee opinionis fonlis o pro ee
simul in eodem illo actu circa idem objectum. probo

QUI illi actus pugnant contradictorie qd po
tent ee simul. probo antec actus pugnant contra
dictorie quorum unus dicit rem o ee opi aliter se habere, et alter dicit rem o ee pi aliter se habere, atqui actus tria dicit rem o ee opi aliter se habere actus opinionis dicit rem ee pi aliter se habere, qd probo ma illi actus pugnant contra
dictorie quorum unus affirmat ee alter negat idem, atqui ita se habent. probo ant prioris syllogismi tria dicit rem o ee o pi aliter se habere qui nititur motivo certo et infallibili. opinio fonlis dicit rem o ee pi aliter se habere. 2° illi actus nitiuntur se habere qui elicitur ex motivo probabilis quia et probabile dicit rem o ee pi aliter se habere, atqui opinio fonlis ita se habet, qd dicit rem o ee pi aliter se habere.

SED si o decerat rem o ee o pi aliter se habere
non esset opinio fonlis sed magis et quemad modum
o ee tria fonlis sed magis et si illa actus
concludent ex motivo scientifico o decerent rem o ee pi
aliter se habere denique ne tria fonlis o positive

et formaliter certus esse opinio falsi et positive et formaliter incertus.

Sectio 2a

Soluuntur obiectiones

Obiec 1° est contradictio inter entia et entia sed actus tuae certitudinis et se habere ut ens et ens quia et contradictio. R. est contradictio quam entitatum et inter ens et ens unum tum repraesentanem nego ma sic ut illi gatur ce contradictio in mente et requiritur ut illatus Judice et indicet sic ut habere actum ce et actum satis et ut idem affirma et negat

Obiec 2° quia adversarij dicent illectum et poc idem proponi assentiri et dissentiri et tu affectus et disensus et ens et ens, dicuntur tu pugnare contradictorie quia idem affirmat et negat id idem actus scire et opinari.

Instis actus scire et opinari di amboas formaliter quia et pugnare contradictorie probatur ut ubique. 2.to dicit terra et rotunda et ubique et affirmatium probatur contra. quia ut duo actus sine contradictorij nocetur et tu amus satis formaliter alter negatiuus. R. ambo si affirmatiui tum dictum sono tum mendum quia probatum conuenit subto nego omplio solutionem in actu scire duo actuati includuntur Judicio nam indicamus et. g. terram ce rotundam et indicamus probare ce rotundam hucq idem et indicamus non aliter se habere et nec. 1° tod Jum indicium appellatur dictum tum appellatur

modus qd dicit quomodo primum convenit subiecto in actu opinandi similiter duo sit actuti iudicia unum quo iudico terram esse rotundam alterum quo iudico o esse prio rotundam, sine rem o poe aliter se habere, fatear itaque ambos actus esse affirmativos quos dictum sunt medium autem actum sive o negativum nam dicit rem o pi aliter se habere, ambos autem opinionis esse affirmativos nam dicit rem pi aliter se habere.

Obiect. 2o sive pi esse cum fide posse esse cum opinione. R. id vulgo negari a theologis fidem supernaturalem stare posse tam cum sua sive addamusque illud Pauli fides argumentum o apparentium, sive autem o apparentium, atqui idem o pi esse apparens esse o apparent. sed haec ad theologos revisse.

R. 2o fidem humanam aliam esse quae me facit certam aliam quae me facit incertum tam certas saltem moraliter urbem esse Romam et si daretur aliqd motivum sicut si iam ad id pertandem posset ambo actus esse in eodem illectus quo fuerunt certum et dubitantem. R. 3o etiam esse fidem humanam quae me facit incertum positivum. Ergo si quis mendose mihi dixerit se fecisse quod valde difficile et de illo actu dico o poe esse cum acta sive saltem eo modo de dubitem, et sic concedam id fecit sed fortasse o fecit velide sed pi aliter se habere.

Obiect. 3o si motivum probabile cognitum ut probabile opinio nostra cum illa actus quo plures erunt motiva probabilia eo maior debebit esse formido et certus: sed consequens repugnat experientiae ergo falsum est antec. R. ergo sequelam maioris

affirmaque duas rationes, ex quibus motivum probabile
duo habet. unum est ex ratione motivi et alterum ex
proprium. Sunt ex ea quod illatum magis adaptatum
sum relinquat formidinem de obto. opposito quo
igitur ordinem plurium motivorum ex magis moveatur et
tendat ad unum plenum id est ex magis affectetur
quo autem magis affectatur ex minus formidabit
pro illo pte. quo plura ex uni motiva
et plus erit formidinis. 2a ratio est quia quo plu
ra sint motiva pro una pte. ex potiora sint pro al
tera eo minus formidabit de opposito

Obiet. pro sua dicit rem o poss. aliter ce. ex
ex motivo infallibili. opinio autem fore falsi
ri ex motivo probabili non poss. aliter ex quo o
repugnare illi actus quia diversitas motivorum
tollit contradictionem. R. conc. antec. nego
conseq. multiplicitas motivorum o tollit contra
dictionem

Nebit. propositiones istae. pondus hoc o fe
ribile a gigante et o. feribile a puero o et
contradictoriae, quia a pari res. et o. pr aliter se
habere propter motivum scientificum et res. et qu
aliter se habere propter motivum probabile o
sint contradictoriae. R. conc. antec. nego conseq. dis
paritas et quod gigas et puer aut possint respicere ad
gigantem et respicere ad puerum sine interpos
propositionis probabilis huic ingrediantur judicatum
propositionis. quare idem et affirmatur et negatur respec
tu eiusdem. at in altera sua et opinionis di
versae negae subtiam propositionis ingrediuntur ut
pars negae judicatum quare idem affirmatur et

negatur. ratio alterius est quod motum sit mere conclusionis causa autem est extrinseca effectui.

Instabis quidni motivum certum et probabilem prodiantur propones et dicatur exemplo cum terra et rotunda nitro quae facit umbram rotundam, hinc ergo et quod terra faciat umbram rotundam sequitur nitro illam esse rotundam. Ipsam terram esse nitro rotunda ex eo quod sit in centro mundi, hinc esse infertur nitro et infallibiliter voluerit ad terram esse eo quod sit in centro mundi. Ratio accidentalis fieri, sed nego alterum esse eum seu postremum fore actum opinionis sed esset actus fide; ratio est quia datur scire de eo quod ex praemissis probabilibus inferatur et conclusio probabilis.

Ex hoc qui facit hunc actum et sequitur nitro terram esse rotundam ut eo quod sit in centro mundi, ille inquam certus est quidem de rotunditate terrae, sed quod rotunditas terrae ex motivo tali et sequatur nitro, quae est actus opinionis ut sit actus opinionis debet ita conclusio fieri quod terra sit rotunda et sit et esse rotunda, quae in tacta opinionis motivum semper debet esse contra conclusionem ut potest esse illius efficiens.

Casus 3.

Comparatur scilicet cum opinione mali.

Dico opinionis malitiae actum posse accidere in eodem intellectu iuxta actus fidei circa idem obiectum probatur quia nil repugnantiae in esse et quod cum opinione mali sit dubitandum actus quae est ostendit esse ad inclinationem motivi.

Obiet est opinio et incertae quod sit dubitandum

actu ~~qu~~ et artot. libro 2° posteriorum dicit opinionem
esse incertam. R. dic opinio de incerta radicaliter
esse, formaliter nego; sed cum motivum sit probabilis
coniunctum cum altero extremis autem semper esse
formidinem efficiendam in illorum si duarum ad
illam imbecillitatem motivi illatus. Neque autem
semper est incertum formaliter qua quis per actos agnos
cere imbecillitatem vel cogitare.

Ad Confirmationem R. similiter dic opinio
est incerta radicaliter esse vel dic opinio est formaliter
formaliter incerta esse opinio mentalis nego ad
de exacte in effectis. quidam autem ex iis qui opi
nantur et dubitant. et paulo post, si qui omni
opinioni suae quae alii sibi suae credant. et
artot. putavit opinionem esse habere formidinem
actualem.

In 3um quisquis affirmatur ex motivo pro
bili cognovit suum motivum esse ut probabile et
dubitat. R. nego antec. illectus et semper attendit
ad imbecillitatem motivi, vel quia hic assertatione
concionis caudentur aliunde demonstratam, vel qa
unicuique placet maxime solutati, quae mentem
impedit ne attendat ad motivi incertitudinem, vel
qa illatus ad alias res distractus leviter admodum
cogitat de motivo et pinder et urdet ora quasi in
motivo illo.

Obiect 2° illectus est dimal certitudo mentis. R.
esse incertum saltem positivum immo nec radicaliter
est incertus qui actu sive qui potest et impedit
quominus illectus posit dubitare. cum sit adhaerens
ad imbecillitatem motivi, esse tu incertus nega
tive per opinionem mentalem; qa satis actus per
se et facit illectum certum.

Obiect. 3° est ipsorum e modalis, qo o dotus opinio
modalis ipsorum consequ. qe ipsorum modalis amplitudo
dum quo praetatum commovit subito. R nego antec.
et antec. negatis

Instat. et actus fidei e modalis, qo actus opinionis
e modalis R concedentes nego consequ. disparitas est qd
actus fidei debet facere stellatum importuba bilem et
propter illectus debet aequiparare praetatum commovere
subito res ulteriores et qae bonum est integra certa
cum eo unico defectu quemadmodum in lego dr qd unus
actus fidei st quod perfectissimum debet habere omnem
perfectionem quae pt habere qo debat dicere quomodo
praetatum commovetur subito nunquam mio ad actus opi
nionis o debet habere omnem impertectionem suf
ficienter quae distinguitur ab actu fidei quod
ex motivo probabile esse si o reflectatur aut in
imbecillitatem ai.

Obiect. 4° ubi e actus fidei ibi motivum
probabile non movet illectum qo unus actus fidei
nunquam e actus opinionis cum maalit probantes
ubi st plures caae poor unus et altera inferior,
tunc illae st agit quae poor. Ita qo o agit lan
candelae ubi adest lumen solis. R i° nego antec.
et probationem ubi no caae poor e unus, et inferior
o altera utraque concurrit ad effectum et certe si lum
solis licet candelae aliqua lunae aerem illuminarent,
qo lucentes cum illuminant aerem. R 2° ubi e
poor caae ibi o agit inferior interstinet transeatur
tantum nego stat o plus poteritur luminis reddere
lumen poteritur a pluribus

Ignam o e paritas nam si candela poterat
lumen intendere lumen poterum a sole,

at in presenti negotio motivum certum potuit actum
suum et motivum opinionis potuit alterum actum et
illi duo actus o si quid unum, quemadmodum ex lu
mine solis et lumine candelae sic unum lumen.

Instat. Saltem ubi et actus fidei et actus opi
nionis erit superfluus. R. Videtur quinquid lu
ce solis percendit candelae quae sit superflua.

Instat. nam nil admittit superfluum. R.
si sit determinata ad unum et si libertate arcet
ab illis liberam nego. at hoc instructus fidei
libertatem sibi ponere motivum probabile quod
nego efficax conclusionem. addo potest fieri ut habeat
actum opinionis ante actum fidei nec ex eo aut
adveniente actu fidei mio actus opinionis mutatur
potest.

Quaeres an prius et simul habitus oriri
et habitus fidei habitus fidei et habitus
opinionis mutatur. R. o prior. nam o qui habi
tus oriretur o per mei inclinare ad actum oriendi
quia ad ete habitus fidei, et eatenus et no
minatur habitus quatenus mei inclinare qa si
o per mei inclinare o e habitus

Finis.

Secunda pars phiæ
Quæstio prædialis
De naa phiæ moralis.
Caput primum
De natura phiæ moralis
Quod eius obtum.

Cum circa versetur circa operationes mentis moralis cognitionem respondam suscipit. neque ro phiæ rei externæ considerare sta debet, ut ipsius rei considerationem, adeoque per sectionem amillat. certas dedimus hucusque regulas quibus si utatur illatus nullum errorem timere debet. nunc ad nobis agendum et ut precepta certa statuamus quæ si quis voluit diligenter observare, a vitate nunquam deflectet, ad solidatem sempiternam pervenietque.

Quæres sto quæ sint genera phiæ moralis Q phiam moralem ee to ee cui qd pr abee uel adee 20 qualitatem qua interrogantur quales ee rectus rose rudetur a phiæ moralis Judicatis 30 ee habitum qua or quasi nice igali superadditas firmiter in ea permanent. 40 ee habitum illectualem qui sedem habet in illecta.

eumque iuuat ad iudicandum recte de rebus moralibus
70 ex virtutem intellectus qua habet rectum qui semper uerus
est. 60 ex practicam qua est consistit in sola consideratione
sui obiecti sed tendit ad opus. 50 ex artificam et effectiuam
quae est uersatur circa rem permanentem et sensibilem sed
actiuam qua dirigit operationem internam nec relinquentem
opus post se. quaere

quaere 20 ad quo et quinque uirtutibus memoratis ab
arte pertinent philosophia moralis? R 10 et pertinere ad
sapientiam autem quae utraque et speculatiua philosophia mo
ralis et practica R 20 et pertinere sapientiam adequate
ad illectum principiorum quae sunt formalia in philosophia moralis
sine principia omnia per se nota, et ipsum. alteri non po
teri ad sibi fieri et nisi tamen philosophia moralis multa
praeter continet conclusiones, a quibus essentiam sumunt potius de
uenit quam ab illis principiis, ratio est quia ipsa tendit ad opus, qui
tendit ad conclusiones quae materiam operis, qui potius sumit
essentiam a conclusionibus quam a principiis. et quidem habitus
practici specificantur a fine. R 30 philosophiam moralem
et reuocari ad artem. prior. quia et efficit opus permanens,
immo et efficit opus ad subiciatur sensibus et habitum transit
ut litteri Ratio? R 40 reuocari ad prudentiam quia
ratio eadem ex utriusque definitio habitus uera cum ratione
actiua circa ea quae sunt bona et uel mala.

quaere 30 quomodo distinguatur philosophia moralis a prudentia
R 1 a prudentia ex distinguendum philosophiam et ipsa
philosophia popularis et quae hic et nunc iudicat quod sit
agendum in particulari phica et quae tradit regulas generales
de bonitate actionum humanarum philosophia moralis
nullo modo differt a prudentia phica. philosophia moralis differt
virtualiter et a prudentia popularis. quia haec uersatur

virtus actionis sive particularis illius considerata actione sive genere quaeritur.

Quaeritur 4° an prudentia sit virtus intellectus an voluntatis? R. Ex habitum prudentiae ex in intellectu ita sive. R. 10 prudentiam esse actus imperantis ex virtutem intellectus per actus imperantes prudentiae, et judicia practica, quibus intellectus praecepta quid fugiendum, quid faciendum, quid fugiendum sit. R. 2° prudentiam esse actus imperatus ex virtutem voluntatis per actus quos imperat prudentia, et actionem voluntatis ad mediis temperantiae et fortitudinis. 3° prudentia eam actus imperatus pertinet ad voluntatem quaeritur.

Quaeritur 5° quinam sit obiectum totale prudentiae ex principia moralia? R. Ex actionem voluntatis liberam et ex advertentia ad sequitur honestatis dirigibilem sequitur ex dictis in tota quaestione.

Quaeritur 6° quinam sit obiectum totale prudentiae. R. obiectum totale 1° ex rationis ad honestatem inducendam. obiectum totale per quod ex motivum ex quibus obiectum principale obiectum totale subjectum ex ipsum operantem in totalitatis quatenus ex dirigibilis. quaeritur.

Quaeritur 7° quotuplex sit prudentia, nat. prius moralis. omitto divisionem in actualem et habitualem in naturalem et artificialem in varientem et constantem. R. ex 1° prudentia totalis potest tantum principalem moralem dividi 1° in privatam seu monasticam, oeconomicam 2° politicam publicam. 3° quae tum privata in instituitur ad actionem honestam oeconomicam quae instituitur ad actionem quae familiam spectant, 2° 3° quae pertinet ad recte educandos liberos, dominos ad servos imperandum ex mane. politica 2° ex quae

hoc instruitur in ordine ad complementum huius divisionis et quo hoc considerari potest vel ut pertinens primaliter vel ut pars familiae vel ut pars reipublicae. et personae primaliter dirigitur ad illam rectitudinem, quae pertinet ad monasticam. et pars familiae dirigitur ad ea quae ad familiam pertinent ad oeconomicam. et pars reipublicae dirigitur ad ea quae ad boni civis, id quod pertinet ad politicam. porro

Porro usus scholarum obtinuit ut illa de oeconomica et politica dicatur de moralibus disputatur. Hoc modo, quia rectitudinem morum quaesivimus quaerere

Ergo quia de fine philosophiae moralis est beatitudinem vitae tractatur ut hoc pertinens ad felicitatem. publicae vitae communis duxit ad facilitatem et medium ad finem. caput sane solvuntur obiectiones obiectionis.

Caput Xum

Solvuntur obiectiones.

obiec. 1o philosophia moralis saltem aliqua pars philosophiae est compilatiua quod est practica simpliciter. publicae autem quae ipsa considerat felicitatem est speculatiua. Et nego antecedens et probationem ratio est quia considerat beatitudinem nisi in ordine ad opus id est considerat quae debent dirigere actiones humanas ad illam obtinendam. obiec.

obiec. 2o multi sapientes sine philosophia morali, quod philosophia moralis est sapientia. Et distingo antecedens multi sapientes sapientia naturali et experimentali sine philosophia morali concedo multi sapientes sapientia acquisita et philosophia nego quemadmodum dicimus dari scientiam naturalem quae distinguitur ab artificiali ita dicimus dari sapientiam naturalem quae distinguitur ab acquisita. immo per artem, aut potius per experientiam acquiritur aliqua sapientia, quae distinguitur

etiam a prudentia moralis fallum adequate sumpta non per
experientiam acquiritur cognitio quid in talibus circumstantiis sit agendum, sed a acquisitum cognitio principiorum quare ita sit agendum prudentia autem moralis et principia et conclusiones continet. Instabit
Instabis sapientia moralis aut prudentia aut prudentia moralis aut prudentia falsum contineant, quia etiamsi ipsa quoque multi sint moralis prudentia parum prudentes et meritus admodum corruptis. R. quod prudentia moralis aut prudentia speculativa et ex parte intellectus cognoscitiva et practica et ex parte voluntatis nego prudentia illa speculativa et ex parte intellectus qui cognoscit finem et media quae ad finem ducunt cognoscit generalia recte vivendi praecepta. Illa prudentia practica et ex parte voluntatis qui ad illa praecepta exigit suam vivendi rationem. Unde patet semper prudentia moralem ex speculativa prudentia et semper practica prudentem addi.
addi pro semper prudentia moralem ex prudentem semper actus imperantes a suis actibus imperatis. Prudentia moralis sit quid in talibus circumstantiis sit agendum et prudentia habet actus imperantes, sed a agit consortitur illis praecepti quia habet actus imperatos. Instabit
Instabis sit et unus dicit prudens qui reduxit ad praxim praecepta generalia quae novit, quia prudentia et prudentia moralis a et idem. R. nego dicit prudens potest dari esse una prudentia sequenda nego. ratio quia id prudentia et vero prudens dici debet qui habet in mente habitum vera cum ratione actuaque in toto.
inferes ergo qui praecepta recte agendi a novit et recte agit ergo est dicendum prudentem prudentia practica quia etiamsi ignorat quisque quo a hic sit ita sed ad illam modo faciendo ob.
obiec sic prudentia quaerit ordinatque media ad finem. atqui prudentia moralis a ordinat media ad finem, ergo prudentia

moralis et ex prudentia, per ipsam prudentiam et habitus conspectatorius
consilio autem agit de mediis ad finem. R. distinguo, non prudentia
intellectualis agit de mediis ordinandis ad finem ultimum, prudentia tamen
sola agit et de mediis ordinandis ad finem nego ratio est quia
punctus aptus eligi media nisi cognitus sit finis, quo debet
cognosci finis, licet eadem pars prudentiae quae considerat
finem accipiatur circa media quare prudentia et prima moralis
et prudentia solum aliud proprie alia versantur circa finem
alia versantur circa media. ubi

obiicies to prudentia considerat et actiones humanas
ordinandas hic autem quo prima moralis quae considerat
actiones humanas antecedit a 2. prudentia. R. nego antecedentia
ut arbitrantur qui 3 obiectionem capite. Sed ait prudentiam ex
quidem ordinare quia et ratio et quia idem et habitus qui
tradit artem propriae in actionibus ad honestatem dirigendo et aliquo
eam sic et nunc in usum revocat dirigendo. Disputatio
ta de bono. Quaestio 1a de bono. capitulum quid sit et quotiplex
bonum. articulus 1us quae sententia explicatur
quoniam.

Disputatio prima
de fine hominis
Quaestio 1a de bono.
Articulus Caput 1um.
Quid sit et quotiplex bonum.
Articulus 1us
Quae sententia explicatur.

quoniam. ait pro appetit nihil sub ratione boni, antecedo

de fine agamus: de bono nobis e disputandum porro id eo
bono disputationem de fine et bel alias institimus, qo finis
e in animo esse, e quidem in executione sed saltem in intentio
ne. bonum aliud e absolutum aliud relativum. bonum
absolutum e cui ut habet perfectionem sua sua debitam
vel ut aliquidam e cui nil deest eorum quae debet habe
re. sano minus hiatu bonum relativum e cui bonum in or
dine ad aliud, e.g. hoc infirmo bona e medicina hoc fa
tigato requiet. bonum.

Bonum relativum dtur in utile iucundum et honestum
bonum utile e illud qd e ratione sui, sed ratione alterius
qd confert ad appetitum, e.g. medicina e bona egroto ratio
ne sanitatis pm offerre pte. bonum iucundum e illud
qd convenit hoc ut aat e. e.g. deambulatio pm ee iucunda
voluptas pm ee delectabilis. id hoc bonum revocantur
ad operationes sensuum qui ita versantur circa obje
cta ut delectationem aliquam percipiant. bonum honestum e
illud qd convenit hoc ut rationi e qd est conforme e rationi
id dr honestum quia virtus e honesta. nota

Nota autem e ita distingui inter se haec tria bona
ut e aliquo reperiantur in eadem re, e.g. ambulatio pm ee
utilis ad sanitatem iucunda, et honesta qa conformis
rationi. bonum.

Bonum dtur etiam in bona fortunae bona corporis
et bona ae. bona fortunae ut divitiae dignitates nobilitas
etc. bona corporis ut sanitas, procritas corporis pulchritu
do etc. bona ae. ut ticae virtutes etc. dico

Dico bonum relativum ita bene definiri, e cui ut e per
fectivum alterius. pbr qa illa perfectio qua pm conferre
alteri e radice cuiusque appropriatum boni. idee a. bonum
e convenient qa e perfectivum alterius. ideo pm appeti

quæ est perfectionem appetentis quæ convenientia et appetibilitas est actio boni, sed proprietates quæ fluunt ex actio boni sine ex perfectione. articulus 2 sed solvuntur hæ obiectiones. obiect

obiect 1 Arist definit bonum id quod omnia appetunt. R bonum definitionem est ex eo accuratam quia sit ut per proprietatem, et tamen talis quæ videtur notissimum quid sit bonum appetibile. magnum profectus dicendum est bonum est id quod est appetibile. ab omnibus quæ actio boni aut ratio proprietas integrum bilis est consistit in eo ut appetatur actu sed non potest appetibile. obiect

obiect 2 a est aliquid bonum alteri quod est perfectionem illius quia bonum secundum malum dicitur id quod est perfectionem alterius sicut antec gloria quæ creaturæ exhibent deo bonum est ipsi, si quidem illam appetit, immo et exigit nonne tamen est perfectio dei, cum nil perfectionis possit acquirere deus. R nego antec et probanc gloria est perfectio dei intrinsece cono est perfectio dei extrinseca et in mente hominum, nego gloria dei nil est aliud quam magna hominum existimatio de deo, amor que simulat illi notitiæ correspondens. quo dicitur deus appetere gloriam, appetit illam hominum existimationem de se ipso, quia gloria nil est aliud quam clara hominum de aliquo notitia cum laude. deus autem cum sit perfectissimus non merito malit talis existimari ab hominibus qualis est, quam est perfectior intrinsece sicut gloriam illam, sed et extrinsece adeo que gloria est bonum dei intrinsecum, sed extrinsecum. capit iam utrum possit amari malum quia malum. articulus 3 sed utrum contrariorum bono

Caput 2um

Utrum possit amari malum quia malum

Articulus III
Ffr controversia

Bono opponitur malum, adeoque ut ita definiri qd
e detractivum alterius, hinc qd perfectioni alterius omni
modo hinc sequuntur duo proprietates, diminuentia et
debilitans: certum

certum e ro non appeti id qd malum sit, modo appe-
ret bonum, pbr fr multi appetunt inordinatas voluptates
et flagitia, quae summa sc mala, sed ipsis appetentibus
apparent bona. Ffr

Ffr id qd voluntas appetit aut fugit e bonum, nec
malum apprehensum ab intellectu, sed libertas pt apprendere
tanqm iucundum id qd e sit iucundum tanqm honestum
id qd e sit honestum, qd voluntas pt appetere tanqm bo-
num id qd e sit bonum. certum

certum e ro appetitum naturalem e non ferri in
malum qua malum e ratio e qua appetitus naturalis e ab
auctore naturae, atque determinatus ad unum, ex quo sequi-
tur qd si ferretur in malum ultimum illius appetitus tri-
buetur deo. item cum sit determinatus ad unum, e pt
deliberare, qd e appetit nisi id in quo apparet ratio boni.
nam ipsi hominates qui dicunt nec appeti malum qua ma-
lum id oriri volunt ex libertate ratio, qd cum appetitus
naturalis e sit liber e pt ferri in malum qua malum. deo

duo voluntatem e non amare malum qua malum
e pbr nulla non pt ferri extra satisfidiem obiti sui sed
malum qua malum e extra satisfidiem obiti voluntatis
prosequentis qd voluntas prosequens e pt amare malum
qualitatem ut malum e. maior pars indicationes ita ultima
e pt ferri extra visibile, audibile extra audibile &c.

pbo. iii malum quia malum est odibile et non diligun
tur nisi per corruptionem subti. ctr.

ctr oppositae actiones non possunt habere eadem ppri
etates aliqui bonum et malum sunt oppositae actiones, qd non
possunt habere eadem ppritates qd enim bonum habeat pro
ppriatem amabilitatem malum non potest habere amabili
tatem, qd non potest amari colligo et

colligo bonum non potest amari, ppter eadem
argumenta, qa bonum non est obiectum voluntatis fugientis.

colligo idqd neque bonum neque malum apparere non
potest neque odio haberi neque amari ratio est qa qd odio ha
betur est odibile, qd est bonum malum qd amatur est amabi
le qd est bonum articulus qui solvuntur obiectiones obiect.

articulus 4us
Solvuntur obiectiones.

obiect 1o deus ab impiis odio habetur, sed deus non
est non apparentior malus est qd pro aliquid odio haberi
qd non sit nec appareat malum. R conc ma. distgao mi
deus non est non est malus sono apparent sed malus impiis et
demonibus nego. licet in deus sit optimus, ipsis tamen
appareat malus, qa est auctor poenarum quae gravissimae
sentiunt. obiect

obiect 2o voluntas est libera, qd potest amare malum
et odire bonum. R voluntas est libera circa ea quae sunt
in eius potestate conc, quae non sunt in eius potestate ad non est in
eius potestate amare malum immo est aliquid impossibile
R ondeti pro 2o voluntatem non est liberam sibertate contra
rietatis circa malum, ita ut possit amare et odire malum
sed habet libertatem contradictionis circa bonum ut si quis
possit illud amare et non amare et circa malum ut si quis possit

Quod odio vel amore dicit.

Dices quomodo igitur exercebitur libertas contingentia? Rs. quia idem restitit optimum per amori et odio laboris, ita et quia eadem ratione obiect.

Obiec 3o qui peccat ex malitia vult malitiam peccati ipsius ipsam malitiam peccati quia vult malum quia malum. Rs. nego antec. ad hoc ut aliquis dicatur peccare ex malitia satis est ut a peccet ex perfidia homo ut distinguitur ab quadam ignorantia cognoscat id quod fuit ac ut istum lege divina. Sed licet hoc cognoscat ut tamen appareat aliquid speciei boni sufficiens delectabilis in peccato, quia in voluptate illicita. Instabit

Instabis aliquis ut velle peccare propter ipsum peccatum et quia peccatum displicet deo Rs. non. sic sed in eo ipso, et in faciendo illa quae displicent apparet species aliqua boni cum ut illi homines qui ita agant odio habeant deum sit aliquid quod deo minus gratum et ipsi appareat aptabile quemadmodum contingit inter homines si quem ut habeamus inimicum malumus ipsum nostrum redderemus ac bonum. Inferes

Instabis Sed augustinus libro 10 confessionum tentatus fuisse furari sui poma nulla specie boni allectum. Rs. in nulla specie boni quia in ipsis pomis apparere aliquo quia in furto pomorum nego in eo loco augustinus dicit se plura et furandum habuisse omni sua poma itaque o se inducebatur fuit ad furandum spe boni utilis satisfactionis quo manducando alius fortasse percipere potuisset indicatur itaque fuit spe noti et forma alicuius quae inter locos fures comparare sibi videbat, et ipse testatur se consortium eorum amavisse. obiec

Obiec 4o qui vult mortem inimici vult mortem quatenus mala est, quia vult malum quatenus malum. Rs. vult mortem quatenus malum est inimici cum antec. quatenus malum est appetenti nego antec. si nihilominus distingue consequens sicut malum inimici apparet aut utile alicui inimicum volenti

aliquo inimicus sic odit inimicum ut mortem eligat ad interitum inimici, qd tunc mortem ut sibi malum appetit. R. distingo antec. ut mortem eligat ut conjunctum alicui bono antec. ut mortem pate ut mortem eligat nego min. sumi pro duobus modis o primo intro prosecq et sic o appetibilis et ut alio nomine habet consideratione quo maximo pere quid. ipsa et sic o appetibilis obiect.

obiect qd illectus versatur circa et falsum, qd et voluntas pro versari circa bonum et malum. R. conc. falsum fact. et illectus o pro versari circa falsum assentiendo et circa verum dissentiendo ita voluntas o pro versari circa malum amando, et bonum odio habendo, insist.

Instis illectus circa falsum pro habere aliam actum quo dissentum, qd voluntas circa malum pro habere aliam actum quo odium. pro antec. illectus pro falsum apprendere qd circa falsum versatur alio actu quo per dissensum. R. conc. antec. nego consequentiam. disparitas o qd voluntas habet quidem actus tendentes ad assensi et dissensi, nempe amorem et odium. sed nullos habet tendentes approbationi quare circa malum o pro versari sit per odium. obiect.

obiect o amari pro impossibile sed impossibile coqui. tum ut impossibile o malum quia malum, qd pro amari malum quia malum. R. amari pro impossibile coquitur ut impossibile distingo appetitus efficaci nego appetitu inefficaci conc. b. qd damnati appetunt inefficaciter deum o ces qd co quosum oc impossibile. quares.

quares quis sit appetitus efficax, quis inefficax. R. appetitum inefficacem sic exprimendum oc nobis adhuc si fieri posset ut desiderat o cupiat. appetitus autem efficax o exprimendus hac voce volo, qd solo veniam habere peccatorum denique talis o appetitus efficax est si aptus ad ponenda media quibus res ipsa fiat. appetitus inefficax

o e aptat porro apparet, in eo qui cognoscit rem esse impossibilem, et posse appetitum habere ut sit aptus ad ponendum medium. ratio et quia ut quis possit ponere medium necesse est intelligere rem esse possibilem et qui cognoscit impossibilem et posse hoc indicare. obiect

Obiect Sed si qui appetant mortem quia malum quia malum. Et si qui appetunt mortem ut liberet a miseriis quibus premuntur omnes, et mors est pena non bonum.

Instat damnati appetunt annihilationem, sed annihilatio nullam habet speciem boni quia appetitum ad quod nullam habet speciem boni quia appetitum malum. Et damnati appetunt annihilationem absolute non comparative esse. sed damnati et appetunt simpliciter et esse, sed appetunt potius esse, quam ut miseriis habiacere. annihilatio absolute sumpta et negatio est esse, et ut sic sumpta non habet rationem boni, sed ut habet coniunctam liberationem a miseriis habet rationem boni.

Ffr ex ~~hi~~ illis verbis Christi de Iuda melius ei fuisset si omnino natus fuisset hoc illo. quia autem et quod non mutuo malum comparatum cum maiori malo rationem indicat boni deque quia amoris subiect.

Instat at non est ita, gravius quidem malum quo perpetuo eiusmodi tormentorum. Et transeat ~~autem~~ in esse gravius at in affirmatione damnati annihilatio et et malum quo damnari. quod si annihilationem putaret esse et malum quia malum et damnatio. illam et appetere, ut hoc se liberaret. Et ita factum est annihilationem esse maius malum quo appetitionem summorum dolorum. ratio est quia et quilibet privatio et summum malum nisi aliquo sit privatio eius boni quia summe cruciet fatear annihilationem esse privationem est boni, sed et ideo et summe cruciant, quia in annihilatione et datur subiectum quod possit summe cruciari. effr.

Effr hoc est in hoc mundo privantur visione dei intuitiva:

infantes in limbis eadem privantur, qo o quodlibet primae
summi boni fuit miseros, nisi summe erubescat catholici re
ad fatentur pueros illos esse sanctos, neque sane gravi
ter ferre privationem visionis intuitivae dei, qm damnatos,
aut hoes qui sua culpa propria damnantur. qo annihilatio esset
ab sit, existentia ad boni naturae o summe creatae ipsum
o pri cristare in dictum. Ob bis.

In bis qd apparet bonum apparet bonum alicui subto
in quo sit. sed annihilatio o pri apparere bona subto in quo
sit qo &c. probo. m. annihilatio destruit bonum subtum, qo o
pri apparere bona subto. R. qd apparet bonum apparet
bonum alicui subto si sit bonum positivum unde sit bonum
negativum nego ad minorem transeat distinguo consequens
annihilatio o pri apparere bonum positivum tonc negativum nego.
bonum positivum e illud qd perficit subtum, bonum negativum
e illud qd amovet malum a subto. In bis

In bis ubi nullum apparet subtum boni, ibi nullum
apparet bonum, sed in annihilato nullum apparet subtum
boni, qo nullum bonum. R. distinguo mo ubi nullum appa
ret subtum boni nullum apparet bonum positivum, tonc
negativum nego apparet ex qd annihilatio carcat miseria
et vero ad bonum negativum o requiritur subtum positivum
et cum appetatur carentia miseria o requiritur ut sui
id appetitus existat, cum o existens possit carere miseria.

quamqm pri etiam aliqui subtum positivum non pre
sui existit appetit. Ubi annihilatio nemo o ipse at velit conspe
nere existentiam cum annihilatione, sed optat annihilationem
succedere existentiae denique tale bonum e annihilatio qd o
requirat subtum sed potius destruat. obiect

obiect 8o ita bonitas pri illud amare qd illectat iudicat
amabile sed illectat nominalium iudicat malum amabile
qo saltem nominales possunt amare malum quia malum

R nego mi. id ñ diuinabilli quidem sed ñ sentiunt, ratio
e qa. e manifestum contradictio in eo ut ametur malum qua qd
amatur e amabile qd ñ amabile e bonum qd ñ e malum.
R ad illectus nominalium iudicat speculatiue malum ee
amabile transeat iudicare practice nego. Subij
Insbis nominales possunt iudicare practice qd nulla sotia.
sibi autem iudicare practice e iudicare hic et nunc hoc
malum ee appetendum sed nominales possunt iudicare hic et nunc
aliqd malum ee appetendum qd nemo iudicare practice R
nego nominales posse iudicare practice hic et nunc sibi appetendum
ee malum aliqd ratio e qa. iudicare practice e iudicare
eo iudicio qd aptum sit ad inferendam actionem. at nominales
o possint iudicare eo iudicio qd aptum ad inferendam actio
nem, qua in actione ipsa e contradictio, si quidem eadem
actio est amor et idem ee amor ut ita sunt aduersarij, et
odium qa. ut ostaretur circa malum qua malum. Effr.
Si illectus iudicare bonum ee ceteris bilem, ridica
bitur iudeori, qd a pari etiam si illectus iudicet malum ee amabile
o poterit amari tamen qd illud iudicium o erit practicum
sed ad summum speculatiuum. articulat 3us an uoluntas
posit nolle malum uptor malum. Statuit

Articulus 3us

An uoluntas possit nolle malum uptor malum.

Status quaestionis e an uoluntas possit fugere malum
o appetendo bonum. v.g. an aliquis possit fugere dolorem per
se qa. malus ee, o appetendo ustapatiem exercitio adhere
clarius quaeritur an motiuum adequatum uoluntatis sit, o
lum bonum ita ut o possit fugere malum, quin intendat
bonum. nota.

bonum poe. intendi duobus modis. 1o realiter, ita ut sit ratio realis movens voluntatem ad actum suum elicendum. 2o minaliter et interpretative, qd sunt sit cum ratio veri et movet voluntatem ad actum suum, et tamen voluntas per hanc actum acquirit bonum. sic si thesaurus inveniri duobus modis, 1o ita ut quaerat, 2o ita ut a quaesitum inveniat, quaere. certum est qd quis fugit malum semper invenire ab eo aliqd bonum, alterum maaliter et interpretative intendendo illud sed quaestio est utrum necesse sit ut realiter intendatur illud bonum. dico

DICO aliquis qui fugere malum praec. propter malum et intendendo realiter bonum, affectus duas habet rectas cautiones 1o et negamus quin semper qui fugit malum realiter intendat bonum 2o et negamus quin maaliter et interpretative intendat bonum, sed ut dicimus semper quod ac ut qui fugit malum, intendat ~~tat~~ realiter bonum.

SED ~~ut~~ assertio 1o nulla apparet in eo contradictio. 2o possum persequi bonum propter bonum qd et fugere malum propter malum. oppositorum 1o et opposite. mov.

OBJICS solum bonum est obtinere voluntatis. R. dilige voluntatis proquantis cum fugientis nego. subsis bonum est prius malo, qd bonum prius appeli fur quo malum. R. dilige antec bonum est prius malo dignitate cum unde sequitur maximum obtinere voluntatis est bonum, malum est condemnare. et ostum. quaestio 2a de fine. apparet ex quod sit et quod apte finis. finis

Dffr. id cuius gratia fit aliquid, seu id quo adepto finitur actio. nota.

10 finem actionis quae fit ab hoc, vel ab alio unum intelligente duplex habere ee, unum intentionale seu obiectivum in mente per cognitionem, alterum reale et extra mentem per operationem. Ex. g. sanitas antequam existat realiter erat obiective in mente. nota

20 finem ee id qd unum e in intentione, et qd postremum e in executione. nam integra ab aegrotio formatur eur minum intenditur sanitas, quae realiter existit n nisi postquam sumptum et medicamen quevere.

an idem sit bonum et finis. R bonum e idem ac finis n tm evidenter qu aliquid e bonum qd e pt ee finis. nam utile realiter et utile, e bonum et tamen utile realiter et utile e pt ee finis. R 20 bonum iucundum, et bonum honestum ee realiter idem. ratio e qd finis id sit qd e expetibile propter se. et bonum iucundum, et bonum utile, honestum e id qd pt etiam appeti propter se ergo et multiplex

e divisio finis alius e finis qui et alius finis cui. finis qui e id qui appetitur. ex. g. sanitas. finis cui e subiectum ad appetitur sanitas. ex. g. aegrotus sibi appetit sanitatem. alia

divisio e in finem operis et finem operantis. finis operis respectu domus exempli gratia e habitatio commoda, finis operantis pt ee lucrum vel gloria. finis operis e inseparabilis ab effectu, finem modo hunc, modo illum, pro libertate sua sibi ponit operans. alia

divisio e in finem ultimum et finem e ultimum. finis ultimus nulli alteri fini subordinatur. finis e ultimus e finis et medium diverso respectu. e medium respectu alterioris finis ad quem ordinatur. et finis respectu medii

qd ad ipsum ordinatur: cuius rei quaenam agant propter finem dico

10 deat in actionibus transeuntibus seu ad extra agit perfecte propter finem probo 10 ex scriptura arcta propter semet ipsum operatus 2 dominus proverbiorum capite 16 20 deat 2 agent perfectissimum qo cum fecit aliquid addet quid ex eo sequi debeat, qo comparat media cum fine, qd 2 agere perfecte propter finem dico

20 fuit et angelos agere actione propter finem perfecte. ratio 2 eadem qa cognoscunt convenientiam medii cum ad finem inferendum qo agunt perfecte propter finem.

agendum est de brutis animalibus, utrum agant similiter propter finem, sed hoc quaestio supponit aliqm differentiam aut saltem cum ipsa conjuncta est utrum bestiae sentiant aliquid, an vero sint machinae ut volunt recentiores philosophi, quare utraque simul tractabitur dico

10 agentia naturalia cognitionis expertia agant propter finem naturalem tt. qd agant propter finem probo qo dicuntur 2 deo ad certum finem, 10 ignis tendit ad comburendum lignum ad centrum mundi, qo cum nulla sit actio agentium principiorum sine conversione divina, nulla 2 quaerat finem aliquem, qd agant propter finem naturalem tt. et valde imperfecte probo qo 2 cognoscunt neque media neque finem et tendunt in finem quatenus ab alio moventur, unde aliqui aliqui agentia naturalia quae carent cognitione comparant cum sagitta quae tendit in signum quatenus 2 a sagittario ad certum fuit directa. hoc autem parilat sit satis commodum sit, 2 2 tamen perfecte qa sagitta habet

impetum o inclinat, et pinde transeuntem, et lapidis habet gravitatem sibi naturalem, et idcoque permanentem gravitatem exigit non lapidis lapidis o exigit illam directionem in centrum. caput quinto de fine ultimo. et similiter et nos agamus propter finem ultimum. hoc

Caput 2um
De fine ultimo

quæstio tractatur potius consuetudinis servandæ causa, quam quod illam iudicem, aut utilem, aut valde utilem. itaque duobus modis finem simpliciter ultimum dico appeti, id est expresse, formaliter et explicite. 2o consuetudinaliter et interpretative. illud appetitur explicite quod actu representatur ipsa cognoscenti, movetque per suam bonitatem cognitam appetitum ad sui prosecutionem. sic ergo appetit sanitatem explicite, dum illam apprehendit ut sibi convenientem. implicite autem, virtualiter et interpretative aliquid appetitur bribus modis 1o cum bonum quod intendimus participatione et bonum est, unde fit ut quicunque amat bonitatem affectus, amet etiam aliquo modo causam. 2o cum intendimus bonum quod per naturam sibi coniunctum est cum alio, unde qui appetit ~~finem~~ medium appetit finem, quem medium est coniunctum cum fine quem intuet. 3o cum expresse et forsitan intentione elicitus bini nos ad quod accingimus licet de isto petere o cogitemus, illud tamen in particulari semper appetimus virtualiter sicut qui ordinat domum ut habeat locum, licet in itinere dato o cogitet de audiendo sacro

tamen totus ille labor suscepti itineris o pptor finem
qd intenditur ab appetitu usque ad domum, ad delectam. certum
o nullum agens rationis expers intendere finem
ultimum. pbr qa cum o cognoscit, ei
o agens rationis aliqdo intendere finem ultimum
explicite finem simpliciter ultimum, aliqdo o intendere
finem explicite et simpliciter. pbr qa aliqdo o cogitat, aliqdo cogitet
de fine simpliciter ultimo. quaeritur
iam utrum o agens sive careat cognitione
sive o careat appetat finem simpliciter ultimum quotiet
cumque agit, appetat ingnm salutem virtualiter implicite et
interpretative, ut salutem quaestio. nota
o qd libet creatum bonum ex participatione summi boni,
ee o ex bonum nisi per participationem illius summi boni
qd e in deo unde efficitur ut illud bonum creatum referatur
ad deum duobus modis o quatenus est ad eum deum ut
author illius boni qd e in creatura. o quatenus pars ad to
tum, illud n bonum qd e in creatura continetur in deo ut
pars in toto. nota
o improbat nos etiam dum male agunt velle ee
beatos, alqui vera illorum beatitudo o pt ex nisi in deo, qui
etiam dum male agunt appetunt deum. pbr ex oppto qui male
agit vult satiare appetitum, alqui satietas omni appetitum
ee beatitudo, qa qui male agit vult beatitudinem. Obr.
ex opposito beatitudo non consistit in satietate omnis appeti
tus alqui o nisi deus pt satiare ed appetitus non qa quo
tiescumque vult ee beatus hoc aliquo modo appetit deum.
DICO o agentia rationis expertia intendere semper
finem ultimum in omnibus suis actionibus, intendere inquam
naturaliter implicite virtualiter interpretative. pbr qa

intendunt semper aliquid bonum, bonum autem illud quod intendunt est pars totius boni quod reperitur in deo. partes boni referuntur ad totum quod creatura dum intendunt hoc bonum, feruntur in deum. quae et possunt ferri ad id quod habet ordinem ad deum, quinimo virtualiter feruntur ad deum. et tr.

minus perfectum ordinatur ad perfectum quod bonum creatum quod est imperfectum ordinatur ad bonum increatum quod est perfectum. et qui appetit bonum imperfectum appetit virtualiter bonum perfectum. dico

2o fieri etiam dum peccat agere. propter finem ultimum. pt probari et argumento modo allato quod etiam pt applicari hic pro 2o specialiter hoc appetit semper esse beatus, quod semper appetit finem ultimum pro tr. ante et inquantum beatum est tamen magnum et bonum. sed non et boni vestat et mali. non nitrum est quod boni, sed nitrum est quod mali propterea sint mali, et sint boni, ita. beatitudinem quidquid beatitudinem dedit est in hoc modo beatitudinem quaerit. pro consequentia qui appetit beatitudinem appetit deum sed hoc quidem appetit beatitudinem inquantum quod appetit deum. probatur

2m hoc quod secundum appetit, sed tamen virtualiter quod impletur deum appetit in quo solo et inquiet et potest omnem appetitum satiare. et sic est sed sol. objectum, sed

2o est actio voluntatis pertinet ad deum aliquid actio pertinentis ad. referitur virtualiter ad deum tamen non quod actio non minus est bonum. R. dicitur est actio

relata ad deum virtualiter et bona, si virtualis intentio illa ortus sit ex formali intentione deo placendi, et si ortus sit ex intentione boni particularis et participati nego antecedens solutionem diplex et intentio virtualis ita oritur ex intentione expressa, qua v.g. intendit audire sacrum propter deum, licet dum templum adit et consistat de deo et sacro placito tamen illa et bona quae in illam influit prior intentio virtualiter possederunt. altera et virtualis intentio qua bonum creaturae ad increatum referunt et pari ad totum quae intentio et et bona moraliter. Dubitis.

Saltem tunc quid erit bona illa actio. R. nego sequelam hac in virtualis intentio nullam confert bonitatem moralem nec et id quod et pondet a nobis, id est et possumus habere talem intentionem. Ita ut aliquando sit bona moraliter debet et circumstantias habere bonas, sed talis et actio allata. a bis.

Ita homicidia et blasphemiae non agunt propter finem ultimum, quod et aut actio referatur ad deum. R. homicidia et blasphemiae et agunt propter finem implicite virtualiter et interpretative nego. formaliter explicite concedo. nota nisi aliud nos dicere quam quod blasphemiae et homicidia volunt satiare appetitum nec posit satiari appetitus humanus. nisi a deo item cum agitur de rebus quae et experiuntur rationis nisi aliud dicitur quam quod appetunt bonum particulare, quod bonum particulare continetur in illo qui deus a. 1 bis.

qui se avertit a deo, et tendit ad deum sed per aversionem dei avertitur a deo, quod et tendunt ad deum. R. qui se avertit a deo formaliter et explicite et tendit ad deum virtualiter, implicite et interpretative

nego a tendit ad deum fortiter et explicite. cono. substan
creatura. irrationalis o extensionem finem ultimum go o tendunt in illum Rl cono autem nego cono
le gaudium vel distinguo o tendunt in illum fortiter cono
naturaliter nego. quæstio igitur de beatitudine supernaturali.
quæ iuxta de beatitudine obiectiva. articulus ius o consistit in bonis
creatis. duplex.

e beatitudo alia dr obiectiva, alia formalis.
formalis e id quo formaliter sumus beati. obiectiva id quod per
possessionem sumus beati. beatitudo formalis e actus intellectus
vel voluntatis, vel utriusque. obiectiva e obtinere id quod per
fari debet fieri ut nos faciat beatos. nota.
possibilitatem beatitudinis sufficienter probari
ex eo quod ad hoc naturaliter appetant ee beati, cum in illud
desiderium sit naturale o pi ee irritum si o pi ee irritum
pi aliquo satiari go pi dari beatitudo dici sit naturale o pi
ee irritum, quia id e ab auctore naturæ o pi frustra ee, atqui
id e naturale e ab auctore naturæ dico
o beatitudinem finis obiectivam o consistere
in divisis. probo eo quia divisa. si et media ad comparanda
sibi alia bona go si et bonum aliter atqui obiectiva non
beatitudo o pi consistere in bono utili, quia bonum utile re
fertur ad aliud bonum go o e beatitudo, probo consequentia

beatitudo est ultimus finis fact. 3o est bonum ut s. deo

2o beatitudinem objectivam consistere in honoribus. ut probetur assertio nota

1o an actionem quae fit ab aliquo in testificationem virtutis illius qui honoratur: unde differt a laude, qd laus sit in verbis honor sit in rebus. nota

2o fres an veri honores consistant in et ut honor praeda a prudentibus laudari a laudato viro. 3o ut modalab illi quibus notar sit excellentia illius qui laudatur honoratur. alioquin est crit verus honor 4o an ut reddatur honor justor virtutem, et propter divitias aut alia bona quaecunque. sit probitas probr

assertio. honor est latius appetitum, qo honor est objectiva fact beatitudo. 2o honor pendet ex alienorum libertate, beatitudo debet a nobis pendere 3o honor est in honorante, beatitudo est in possidente. 4o virtus est excellentior honore 5o virtus est potius beatitudo quo honor.

3o beatitudo objectiva fact consistit in primis patu probr 1o qa beatitudo ad eos pertinere debet imperium et pri pertinere. nisi ad paucos! 2o beatitudo ordinatur ad bonum beati, imperium ordinatur potius ab bonum subditi quo ad bonum imperantis unde Seneca ad principem monitoris est tuam res rempublicam, sed te res reipublicae. 3o qo pri ubique alati imperio, beatitudine nemo pri abusi.

4o beatitudo objectiva est consistit in bonis corporis. bona corporis 1o decentia sensibilis, voluptas sensuum sanitas robur et pulchritudo. probr

1o qa illa bona corporis est expletus appetitum fact. 2o levi morbo amittuntur. 3o crispi prodiunt nobis sine nisi. 4o communia et bonis et malis. 5o beatitudo humana debet ex peculiare fact bonum, aliqui

Odor, aper auditu, bona visu, sinia gustu,

Cultus adoratur, excellit aranea facta.

Ex beatitudo objectiva consistit in bonis animi, Deo vel consistent in naturalibus, vel acquisitis. Bona acquisita sunt actus et habitus ex actibus relicti. Bona naturalia sunt quae naturales. Consistit in quibus beatitudo in qua non ad possident nec tamen non sunt sed beati. Ex beatitudo non naturali sed quibus naturalibus quorum abuti beatitudine quorum.

Item beatitudo non consistit in bonis acquisitis nec habitus et ignobiliores quibus non ad, qua in illis consistit beatitudo. Ex. in quibus illis bonis abuti. Articulus 2ad in quo posita sit objectiva hoc beatitudo. Sectio 1a. Ostendit quaestio. Deo

solum dum ex objectivam hoc beatitudinem probat solus deus et finis ultimus hoc qua solus deus et objectivum hoc beatitudo probat.

Ex ille solus est objectiva hoc beatitudo qui solus sit satiare omnem appetitum. Cui solus deus sit satiare omnem hoc appetitum, sed solus deus est objectiva hoc beatitudo. Ostendit

Ex deus solus est summum bonum, deus solus est summum bonum qua summum bonum est sed perfecte satiare. Qui summum bonum est tollere et fastidium etiam in ipsa aeternitate. Nam fastidium in rebus bonis ex eo oritur quod aliquid in illo bono inveniamus et ex bonum. Ostendit

Ro authoritate augustini in libro confessionum
fecisti nos ad te deus et irrequietum est cor nostrum donec requi
escat in te. quere.

quae sit beatitudo huius vitae. R. beati
tudinem propriam simpliciter et pertinere ad hanc vitam nec
que beatitudo non constituat in termino, quidem dari ei
ta non finiat in eius, qui beatitudo et comunis huic vitae.

quo habere beatitudinem et perseuere ad fi
nem ultimum quidem finem in hac vita et per dei qd perme
nerimus ad finem ultimum qo et per qd habemus beatitu
dinem. R. Ro beatitudinem finiat vitae propriam,
consistere in amicitia divina, sive in gratia sanctificante.
Dicit qo est arra et pignus gloriae. Ro et per a nobis auferri
nisi nolimus ipsi. Sed Ro solvuntur obiectiones omissa.

plurimos tentat an habitet graeci, qui ni
deantur habere deum ipsum ac nobis et videri in coelo, qe
pertinent ad theologos. ait

Ro deum nemo vidit unquam iammiserat et tamen
qui lucem habitat inaccessibilem, quem nemo hominum vidit,
sed non videre pt. qo deus et est objectum fod beatitudo.
R. hoc tertius explicandos, vel de visione comprehensiva dei,
vel de visione beatifica fruitiva dico itaque neminem vide
re deum per naturales, sed ad hoc indigere est creatura
lumine gloriae supernaturali. dico Ro nullam creaturam aliam
illo lumine supernaturali roboratam, posse comprendere deum.

quid sit comprendere deum. R. non mo

prima pte Theologorum sit aliud ex quo cognoscere ita quam
in Deo tam facilitate quo eminenter obiect

2o Deus o o objectiva hoc beatitudo si o pi
videri. sed o pi videri, go Deus o o objectiva hoc beati
tudo. probo mi. visio Dei foret infinita. go Deus o pi videri.
probo antec visio humi sicuti speciem ab obto, go ubi obtum
o infinitum, visio debet ee infinita. esse.

eadem proportione excessit visionis perfectio, qua
excessit obti dignitas go si obtum habeat dignitatem infinitam,
visio habebit quoque inf dignitatem infinitam. at solutum
obtectio adeo tollitur o perfectionem visionis humi ab obto,
o absolute spectato, sed ut influente in posse activum, et
eam completente ad eliciendam visionem quare si obtum in fi
nitum complectat posse virtute adequata sibi, ido o infinita,
visio erit quoque infinita. sed si obtum infinitum complectat
posse virtute et inadequata, et finita, visio o erit infinita.

in visione Dei intuitiva res ita se habet Deus
o quidem obtum infinitum sed inadequata et virtute et finita com
plet posse hoc idque propter Deus recreat, ia ratio o qui non
fuit o finita, gt Deus o pi illam complere nisi finito modo.
2a ratio qa merita hoc, si finita, go Deus o debet se com
municare nisi finite in fine itaque. Nego mi. ad potentiam
visio Dei foret infinita entitative nego formaliter conse
ad probationem 2am visio humi sicuti speciem ab obto distinguo
eo modo quo influit eiusmodi alio modo quo quo influit obtum ne
go sect si obtum influat finite o pi visio ee infinita. tamen
visio beata superat visiones perfectiores et
perfectiores in infinitum go debet ee infinita. probatur ante
visio beata superat visiones plures et plures quae versantur in
circa angelos perfectiores et perfectiores in infinitum

Ro superat visionem perfectiores et perfectiores in infinitum.

R. distingo antec. superat excessu quodam entitatis nego excessu quodam ordinis nego. Et ratio datur totius rei et id ec. in infinitum qd superat plura et plura in infinitum nam v. g. actus fidei supernatalis, spei et charitatis superant eos actus naturales sic etiam matio peccati mortalis superat malitiam plurium et pluriumq peccatorum venialium, malitia peccati mortalis dr superare oos satis sublimes plurium creaturarum, sicet point excedere in infinitum, et tamen a plerisque theologis malitia peccati mortalis dr o ec infinita actu. item quid dicere. no. nam unam proclivitatem ec. ad rebus corporalis, et tamen ac nisi proliatum o. ec. in finitum simpliciter: obiec.

Ro similis ad infinitum nulla e. proportio, qa ille. clud. creatus finitus o pt videre deum infinitum R. distingo antec. nulla e. proportio rei ad rem, conc. abti ad proam nego proportio rei ad rem e. ann. dicita. se habent, sicut cor. mensura aliquotie. repetita equari point. v.g. linea longissima habet proportionem rei ad rem cum linea brevissima qa. dea aliquotie. repetita pt equare. illam. proportio obti ad proam e proportio quae reportatur inter illegibile et illegibile porro fator nullam ec proportionem rei ad rem inter mentem numeram quae finita e, et deum qui e. infinitus ratio e qa finitum nunquam pt equare infinitum. at e proportio obti ad proam, qa. illectus aciari pt circa id ec. qd e illegibile, ad deum e. illegibilis. Indbio

Deus magis dilat abilitatem creato, quo angelus ab esse corporeo sed esse corporeum o pt videre deum, ergo nec illectus videre deum. R. distingo ma magis dilat in proportione rei ad rem conc. in proportione

obti ad prima nego tret quelis o pri videre nisi id qd e
visibile, angelus o e visibilis. at illectus pri versari circa id
o e qd e illegibile, at deus e illegibilis, si quidem scipsum
illegit. et cetera

Ctra non ronsiqo o ex ratione. et colligimus deum
videri posse, sed etiam ex sacra scriptura, ubi inbetur be
ti mundo corde, quoniam deum videbunt, Item videbimus
deum sicuti e. caput 1mum de beatitudine, finali assumetur id
in quo posita sit. ex

Dicti constat nos o posse e. beatos nisi possideamus deum, quaeritur iam quomodo possideatur deus. dico

10 beatitudinem posse esse in aliqua operatione. sicut pbr una quaeque res o propter suam operationem, qo ultima rei perfectio e aliqua eius operatio qo beatitudo consistit in operatione, qa beatitudo e ultima perfectio hom. dico

2o beatitudo finalis essialiter consistit in visione dei intuitiva, qua in fruitione voluntatis. pbr beatitudo finalis e perfectissima unio cum deo, aliqua o e perfectissima unio nisi cum intellectus et voluntas uniantur cum deo, qo o e beatitudo finalis nisi cum intellectus et voluntas uniantur cum deo. ctra

10 utraque facultas e dei capax, intellectus quidem dei ut ie veritatis, voluntas dei ut primum bonitatis qo utraque facultas debet possidere deum. ctra

20 beatitudo formalis est vita beata non intelligentis, sed vita beata non intelligentis consistit in operatione suae ultimae quae facultatis nam voluntas tam agit ultimate, quam intellectus. etc.

30 beatitudo dei posita est in cognitione et amore fruitivo sui ipsius, ergo et beatitudo creaturae probatur antecedens dei est solum generat verbum per intellectum, sed et tam procedit spiritum sanctum per voluntatem etc.

40 beatitudo est satietas omnis appetitus, et qui est ultima satietas nisi voluntas unitur cum summo bono quemadmodum in intellectu appetitus videre deum ita et voluntas unit amare, et satietas appetitus videtur esse maximae quietis voluntatis, ergo voluntas debet amare nam quo modo quiescet voluntas si non esset coniuncta cum suo bono. etc.

50 ergo hoc modo possunt constituari multae scripturae quae modo in visione, modo in amore et gaudio beatitudinem constituunt. v.g. modo bimus cum sicutis est hoc est vita aeterna ut cognoscant te deum. intra in gaudium domini tui. articulus fuit solutus a sectione 1. obiect

10 beatitudo formalis consistit in possessione dei sed sola visio est possessio, ergo consistit in sola visione probatur minor sola visio facit deum potentem ac in eumque fortior ut in potentem cum amor non ferri in ultimum obiectum. Quaestionem de hac utrum amor sit possessio an. si non possessionem illigatur alio quaerunt sistat potentiam fortior amor est possessio. sed si non possessionem illigatur alio ac non summo bono, amor in dei possessio, praeterquam amor beatificat supponit obiectum potentiae, et in intellect

feratur et p. bonum. Ecce in Deo. R. cono. mai nego ma, et p. bonum minoris et possessio n. sufficienter connexit cum laesi, ex eo qd per amorem coniatur perfectissime cum summo bono. Insist.

amor supponit possessum dum. R. inadequate cono adequate nego. nempe duplex e genus possessionis unum concuit illectus alterum satisfactio. Insist.

per visionem et possessionem deus, qa ultio e pertinet ad ultimam beatitudinis. non autem per visionem et possessionem pecuniae qa nec per visionem deus R. nego antec. ad p. bonum cons. antec. nego consequentiam disparitas qd bona externa possidentur per potestatem de illis disponendi, e. g. possidet equum qui pe illum donare, vendere, interficere. at hoc possessio e moralis et possidetur deus per actus mos. qa o e possessio moralis, sed intentionalis.

2o illud e ultimo beatitudinis qd e unum in re, et unde fluunt caeteri, at ultio e unum in re. et ex ultione sicut amor qa ultio e totaestima beatitudinis. R. illud e ultimo beatitudinis qd e unum adequate constitutivum cons. inadequate nego mai. ita in sufficit e quid unum sed tantum o e totaestima compositi, qa e constituit adequate non potitam hic Deo e quid prius sibi accidentibus, et ordine unum illorum, et tamen o e totaestima compositi, sed mai et Deo simul sumptae faciunt compositum. hoc autem o multo ceriat in aggregatis peraccens, non fundamentum o e totaestima dotiat licet sit quid unum similiter stat ultio sit quid prius amore, o e totaestima beatitudinis, quae o est qd unum non secundum rem e qa ultima beatitudinis debet totaliter satiare ad appetitus qa debet unire deum ut bantatis ultimo.

qui possidet pecuniam et o amavati o est vostu!

ca beatitudine, quia per dare pecunia, qui non pari quiescerent
deum et non videret et sic beatus ea beatitudine, quia per
dare deus. etc.

20 Qui ostio debet quilibet rem distinguere ab alia,
et per solam visionem beatus et distinguitur a beato, qui
sola visio est tota ratio beatitudinis. probat.

Ex eo et effectus est una ratio sed visio
est velut ea, amor est velut effectus qui. R. ex eo
et effectus est una ratio quia sit ordo per se cum quo sit
ordo per accidens. nego ordo per se constat primus quo se ratio
liter inter se connexa. ut ea et corpus inter se connectuntur
tur. Item etiam ordo per accidens constat primus quo se ratio
similiter inter se connexa. Ex. domus est ordo per accidens
cidusque ratio, Ex. qui lapis ferrum et lignum est habent ratio
nem inter se connexionem. Item in utribus per se pro aliquo
una pars est ea ratio alteritas, Ex. mea est ea ratio ac equine,
qui a fortiori poterit visio quia est radix amoris, facere
unum ordo per accidens simul cum amore. Item radix est ea
trunci. Horum qui impedit ne ea utitatis et duo faciant unum ordo
compositum. Item hic visum est ordo per accidens, et tamen
constat quarum alia est ratio alia est effectus. obiec.

30 Augustinus nescio quid magis humanis visuri,
qui tota merces est visio, qui visio est beatitudo adequata.
R. visio est tota merces radicaliter concipiatur. nego et vero
in alio loco ita habet augustinus beatus est qui amat id
possidet etiam si optimum sit qui augustinus requirit amorem
ad ratiam beatitudinis. obiec.

40 voluntas est pertinet ad rationem boni qui actus
voluntatis pertinet ad rationem beatitudinis. probo antec. ad
quatur ratio boni continetur his actibus tria o aut radice

180

sensitiva, aut potius naturali, ut reperitur in brutis. et appetitum rationis qui supponit cognitionem illorum, ut reperitur in hominibus. naturalis

igitur est quod est a principio intrinseco et naturali inclinatione sine cognitione ulla. unde motus lapidis deorsum est naturalis. naturalis

sic accepto opponitur violentum, quod est a principio extrinseco contra inclinationem et appetitum naturalem. sic motus lapidis sursum projecti est violentus. spontaneum

propria dicitur quod est ab appetitu sensitivo, et ita dicitur a principio intrinseco cum imperfecta cognitione seu naturali. sic actio canis persequentis leporem est spontanea. spontaneum.

autem sic accepto opponitur coactum quod est a principio extrinseco contra inclinationem appetitus sensitivi. sic tractio canis resistentis trahenti est coacta. voluntarium

propria dicitur quod est ab appetitu rationali sive voluntate. id est a principio intrinseco cognoscente singula in quibus est actio, hinc cognoscente sed non perpetua circumstantias. quae autem illae circumstantiae possint cognosci nisi per illustrationem, voluntarium convenit et Deo et angelis. et brutis non ut utentibus ratione pueri et amentes dicuntur cognitione sensitiva. voluntarie

sic ~~opp~~ accepto opponitur involuntarium quod est contra inclinationem appetitus rationalis ut cum quis movet manum alterius hoc nolente et volente macero. liberum

autem addit aliquid supra voluntarium nempe ut quis ita agat ut possit et agere. unde amor beatorum quo Deum amant, est voluntarius quidem, quia est a principio rationali cognoscente ea in quibus est actio, et est liberum, quia ita amant Deum, ut possint non amare nolo.

Spontaneum addere aliquid supra naturale, et cognitionem sensitivam, et voluntarium addere aliquid

supra spontaneum tres agnitionem intellectualem et libe-
rum addere aliquid supra voluntarium tot potestates
agendi et a agendi sive factum e ut ista verba omnino
confundentur, et quae fiunt naturaliter dicantur sponte
fieri; quae sponte voluntaria; quae voluntarie libere
fieri dicantur, qa liberum includit ora quae dicit voluntarium, et voluntarium ora quae dicit spontaneum sed ait
posteo apud Zano. da rais involuntarii actiuchi qui designantur. Sectio ia quid sit ignorantia et quotuplex voluntarium

qu tolli duobus modis uel si a
cognoscantur ea in quibus e actio, uel si re fiat ali-
qua contra inclinationem voluntatis tollitur
cognio per ignorantiam, quae multiplici
per Mtr. Ddtr
ia in ignorantiam quae negionem, et ergo unicuique
nec sciam, nto errorem habet et ignorantiam praeci-
dispositionis, nem quid habea errorem Scia oppositum, ia
in ignorantiam incid et facti ignorantia curid e
ignoratio legis uel praeceptis uel defantis. ignorantia
facti e ignorao an actus aliquid sit contra legem quae
cognoscitur, uel e ignorantia an aliquid contigerit an

o 6.q. dubitatur quis sit author librorum aliquorum
quos habemus dotr.

50. in ignorantiam antec. concomitantem, et con-
sequentem. Ignorantia

antec. duo postulat 1mo. ut sit invincibilis, id est nullo modo volita nec directe nec indirecte.
2uno. ut sit causa actionis, quae si fieret sublata ignorantia
exemplum esset aliquis interfectus nenandum latentem inter ar-
busculas animum pro fera interfecit. ignorantia est causa actionis
si quidem, si cognovisset hic est animum, non interfecisset.

concomitans duas etiam conditiones requi-
rit. 1o. est ut sit invincibilis et nullo modo volita in quo
concomitat cum ignorantia antec. 2o. est ut non sit causa actionis
in quo distinguitur ab antec. quia ita se comparatus est qui
agit cum illa ignorantia, ut etiam si abesset ignorantia
concomitans, non minus tamen ageret exemplum esset aliquis
inter nenandum pro fera interfecit inimicum. ita comparatus
est ut si fuisset illum ibi latere non minus interfecisset.

consequens a duabus abis. in ea distinguitur
quod sit et invincibilis, et volita. invincibilis quae facile amo-
vetur adhibito diligentia volita vera ad directe, velut
cum quis multa ignorare propterea ut liberius agat contra
praecepta. hac quidem ignorantia affectata vel indirecte vol.
fuit nam quis non adhibuit diligentiam quam pro se debuit adhibere,
ut sciat quid fieri debeat, hinque dr ignorantia simplex porro
ignorantia illa consequens est aliquando causa actionis, ut cum
is qui agit non esset acturus sublata illa ignorantia; aliquando
vero non est causa actionis ut cum is qui agit idem esset acturus
sublata illa ignorantia. dubio est quomodo ignorantia se
habeat ad voluntarium dico

10 ignorantia autem Reddit actionem 〰 voluntariam negative, et involuntariam positive. ptr 〰 quidem efficit actionem 〰 voluntariam negative, qa qd nullo modo cognitum 〰, nullo modo 〰 volitum. sed occisio amici nullo modo 〰 cognita, nullo modo 〰 volita. Qd ptr qd efficiat actionem involuntariam positive, qa fit contra inclinationem voluntatis siquidem occisor dolet dolet de interfecto amico. dico

20 ignorantia concomitans 〰 facit actionem involuntariam aut voluntariam positive, sed tt 〰 voluntariam negative ptr 10 〰 facit involuntariam positive. qa inimicitia, id 〰 〰 contra illam inclinationem interfectoris qo 〰 involuntario positive. 20 〰 facit etiam actionem voluntariam positive, qa cum illa interfectio inimici nullo modo sit cognita, nullo modo 〰 volita. facit igitur ignorantia concomitans actionem 〰 voluntariam negative, id 〰 nullo quidem modo volitam. sed 〰 contra inclinationem voluntatis. dici hic mere per ignorantia concomitans efficere actionem inimici voluntariam quatenus 〰 cae. cum illa occisio inimici fiat cum minori voluntatis inquietu, quo facta, fuisset, si latens inimicus fuisset cognitus. dico

30 ignorantia consequens efficit actionem simpliciter voluntariam. ptr qd fit cum ignorantia eodem modo volitum 〰 quo ipsa ignorantia volita 〰 sed ignorantia consequens, directe vel indirecte volita 〰: qo qd fit cum ignorantia consequenti directe vel indirecte 〰 volitum, qo 〰 voluntarium. addit nihilominus debet eandem ignorantiam

qd o ex actionis ad o cum o fiorat actio si aliqua
facit ignorantia, efficera actio nonne involuntaria cum nihil
qd o ita ut fiat actio contra aliquem agentis nolentem
nem. colligo?

20 ignorantiam invincibilem excusare a peccato, qa non reddat actionem involuntariam. facit ejusmodi
ut o sit libera: nulla n actio o libera quae o sit involuntaria; peccatum autem debet esse et voluntarium et liberum

20 ignorantiam invincibilem quae nimirum ad hibita diligentia vitari superari potuit o excusare a peccato
qa cum adhibita sit sol directe, vel indirecte, quidquid ex illa
fit, vel directe vel indirecte tolitur vel invitum. certa qa
de ignorantia invincibili paragraphus, ut excusat a peccato. nota

quaestio nunc maxime agitatur ipsis iurisconsultis
principem, principem episcopum, qui post aliquem et historum
docuit ignorantiam o excusare a peccato. nota

10 multiplicem esse ignorantiam invincibilem qa
o ignorantia iuris, 2a o facti? ignorantia iuris o quaquid
ignorat quid lege praecipiant. ignorantia facti quae quid ignorat
factum ipsum. Nec ex ind ladat in hanc maxim. Ergo aliquid
fit die veneris o comedendae carnes, sed natalis an festus
diei sit diei veneris. nota

50 iuri aliud ex natale, aliud positivum natale
o qd ex natali rerum concluditur, Ergo o ex facendum positivum qd voluntate libera ponitur. Ergo cum principe nolat
no arma nostra servantur. hinc duplex ignorantia iuris

allora realis iuris, allora positiui: docet

Iansenius quidquid sit an ignorantia iuris inuincibilis excusare a toto peccato, ita minus poterit quinta realis ratio ad ignorant. qua qui nolunt a ignorare et matque iam sententiam his Christi Verbis Luca 12. Cerium qui cognouit voluntatem Domini sui, et a fecit sum voluntatem eius, vapulabit multis, qui autem a cognouit, et fecit digna plagis, vapulabit paucis.

2o ignorantiam inuincibilem iuris realis a excusare a toto peccato, probat qa ignorantia iuris realis est poena peccati, poena autem peccati a excusat a peccato toto. docet

3o. ignorantiam iuris positiui et facti excusare a toto peccato, qa a est poena peccati originalis. dico

ea ignorantia inuincibilis iuris positiui, et facti excusat a toto peccato. consentit adversarius cum aliis doctoribus catholicis. sed male probat ex ea qa ignorantia iuris positiui est poena peccati originalis. nera ideaque probao a qa quidquid sit an ignorantia inuincibilis iuris positiui et facti a inuoluntarium, qa a a liberum qa nec peccatum. dico

2o. ignorantia inuincibilis iuris realis excusat a toto peccato probo ia authoritate omnium catholicorum doctorum, ut Lutherus hisperit. scholastici inuincibilem ignorantiam dixerunt esse talem quae a toto peccato excusat. Ita cardinalis inquit in op papae scholis et auctoris. probo

2o est culpa dolosa ea voluntaria et libera, nisi factum per ignorantiam inuincibilem voluntarium ea ex libero qa a a peccatum. Respondet

adversarius peccatum an ignorantia inuincibili commissum ea liberum in adamo qa libere peccauimus in adamo, et propter peccatum priuati fuimus ea gratia iuris realis. contra.

10 peccatum qd committimus ex ignorantia inuincibili est pprium et personale, qd debet ppriæ voluntate amitti et quidquid ppriæ voluntate committitur fit ex ppria cognitione et non alienum, qd debet nobis ex cognitione ppriæ cognitione. contra

20 peccatum originale a nobis non fuit commissum, sed contractum, qa non fit ppriæ voluntate sed alienæ, qd non amittimus ppriæ voluntate sciens nihil malis, sed voluntate alienæ, qd non sufficit. illa amissio et fiamus peccatores personaliter. addo

ppbabiliorem ex illorum theologorum sententiam qui dicunt nos non alio modo peccasse in adamo, quemadmodum peccasset filius viri nobilis, quem non cum tota posteritate ad multo ampliorem fortunam euexisset apposita aliqua conditione. sic per virum nobilem non impletur ipse cum tota posteritate in pristino statu manserunt. et contra

50, qm sequeretur motus indeliberatus concupiscentiæ ex peccato sublato, qm se liberi in adamo.

30 non e peccatum ubi non e violatio legis obligantis, sed ubi e ignorantia inuincibilis non e sed obligans, qd non tenet non obligat nisi sit promulgata. ubi e ignorantia inuincibilis non e promulgata. est.

augustinus libro 30 de libero arbitrio capite 19o et libro de nat et gratia capite 69o sic legitur e sibi deputatur ad culpam qd inuitus ignorat sed qd negligit ducentorum qd ignorat. et ibidem, quis peccat in eo qd nullomodo cadere pt. dicit.

augustinum ex in loco de alio non statu, non de nos, in quo ppter peccatum principali fuimus sic

iuris naturalis, loquitur autem

augustinus ex argumentis qui conquerebantur de ignorantia in posteros transmissa ab adamo, et quae reputabatur et quod imputatur ad culpam quod ignoratur ab huiusmodi.

40. ex adversario ignorantia iuris positivi excusat a peccato quod et ignorantia iuris naturalis. dico

quod primo primum adversarij ex falsum. ignorantiam iuris naturalis a excusare quod a poena peccati. probatur quia multa quae et ita peccati excusant a peccato. probatur. ignorantia in qua nascuntur parvuli, amentia in qua nascuntur et mali, et aut in quo incidunt alij excusat. ea quae committuntur a pueris et amentibus contra ius naturale et divinum et tamen illae et poenae peccati originalis esse

augustinus libro 20 de peccatorum meritis, capite 38. docet pueros a peccato cum irascuntur patri, et percutiunt abinde quotque esse

ex ipso adversario qui docet gentiles excusari de sua infidelitate si a audierint evangelium Christi. atqui illa ignorantia a ita peccati originalis, quod aliqua ignorantia quae sit poena peccati originalis excusat a peccato non aliter docuit augustinus ipsa ignorantia evangelij in iis qui illigere noluerunt sine dubitatione peccatum, et in his autem qui a noluerunt poena peccati epistola ad sixtum paragrapho 5 sed solum[illegible] obiectiones obiec.

10. homicidium per imprudentiam commissum imputatur ad culpam quod etiam homicidium per ignorantiam iuris naturalis commissum imputabitur ad culpam

Quia transeat inteo nego consequentiam disparitatis, et ma
nifesta qa ebrietas fuit libera, ignorantia tamen fuit
libera, qd quidem pa fieri ut hoc nunqm cogitaverit de
illa re, et ne minimam quidem suspitionem habuerit qd ali
qua sit malitia in aliqo actu bo qi in mendacio officioso
etc. quare sobrietas propria voluntate contracta fuit igno
rantia per alienam voluntatem dici.

transeat qa o detur multi qui docent hominem per
sobrietatem commissam o imputari ad culpam nocentem, si pos
ter puderi o potuit, nec ebrius quidquam de illo cogitavit ante
ebrietatem aut ebrius agere obiect

20 illa opposita Pelagij fuit damnata in synodo pa
lestina. obiiciunt et ignorantiam o subiacent peccato. Quia nec
illo damnatum fuitse, qa pelagiani negabant peccatum originale
nolebantque ignorantiam in nos stathe 20 nam et on peccato
originali o manasse addi post ignorantiam omnibilem subiace
re peccato, o inimicibilem. obiect

30. id qd allatum ex supra on duodecimo capito hue
qui o convertit voluntatem omni et fuit digna plagis, aequabilis
pauci. addatque integra fere aug. capita 20 libri de
gratia et libero arbitrio. ubi sic loquitur illa ignorantia quae
o in eorum qui sire nolunt sed eorum qui tanquam simpliciter
nescient nominem sed omnes, et semiterno igne o ardeat...
sed fortasse et nullus ardeat, o in hac dicta ex abundan
tiam suam in gentes quae se o nescerunt. Quia ad sensum
evangelium agi in eo de ignorantia invincibili quo supra
antea appellavimus ai, ecclesiae augustini nota 20 agi in eo de
infidelitate seu de ignorantia evangelij quae de iure pos
sitivo o de naturali nota 20 infideles nulla committere
peccata quae o committerent si audiissent evangelium qa
fierent unum peccatum mortale maximis et aeternis

supplicii mandari. Et itaque nolle augustinum et qui nolunt finem dei in nos benefitio, qui conduxerunt evangelium gravius et puniendos quam qui noluerunt quod ipse fuit publicatum evangelium. hi postremi tamen aliqua efficientur poena quo peccato quae ominiserunt licebant et contra legem naturae.

multa alia solvunt petita ex augustino a hieronimo, nota 10 illos patres qui probant ignorantiam et peccatum saepissime agere de ignorantia facti, aut de ignorantia iuris positivi, quae nihil faciunt adversario qui nullam solam ignorantiam iuris naturae excusare a peccato. unde hieronimus utitur exemplo pauli qui ignorans persequebatur ecclesiam dei, donant donate, qui ignorans persuaserat mel. lo. nota

20 apud augustinum saepissime appellari peccatum defectum sonum etiam si sit sine libertate, et a imputetur ad culpam. haec observanda e divi thomae qui distinguit inter malum, peccatum et culpam. nota.

30 ignorantiam invincibilem et quae ex ea fiunt eodem modo imputari quo ipsum peccatum originale ex quo profluerunt sed probandum est adversariis ea imputari et nonum peccatum personale. sufficit zut de mota nota

motum alium et gravem, alium et levem gravem dicit qui cadit in constantem virum, cuius qui e stud. e ideo licet mercere virum constantem. dice

20 cum motus ita gravis e ut se lat ultimum vacuum quae ex eo fiant et simpliciter imputantur, ipso facto

ubi o e adversantia rationi o e voluntarium. dico

2o min metus licet gravis o tollit totum rationis, quae ex eo fiunt, sic voluntaria simpliciter aliquo involuntaria sumo quid, at o semper tres si pted. pbr in prima exemplo ter. mercator ex naufragii metu jacit merces in mare. illa media ei voluntaria simpliciter: pbr. illud e voluntarium simpliciter. qd considerati ribus in quibus e actio, istamus, sed ille mercator considerati ribus multi jactationem. qo.

Dbr. 2a pars eodem exemplo si sit contra inclinationem voluntati e involuntarium sumo quid, atque illa jactatio sit contra inclinationem voluntati. qo. pbr min. ille vellet servare merces, et adducitur ad jactationem mercium. et ex metu maiori mortis, qo ana inclinat quia et alteri, qo hunc inclinationem ad servandas merces, qo jactis mercium e involuntaria sumo quid.

Dbr. 3a pars. si quis metu gravi impellatur ad aliquid faciendum sic tamen ut faciendo o retineat ea voluntatem seu potius velleitatem oppositi, illud o debet dici involuntarium sumo quid. atque ita explicant theologi. ratam attritionis. conceptum ex metu geenae, si in eo includeretur hic actus, nolo peccare quia inferni, sed si o est infernus peccarem, hic actus o est bonus. quare nolle ut nullam poenam retineat peccati faciendi, vel detinetur vel velleitatem. quare poenitentia et detestatio peccati o e involuntaria sumo quid. pbr.

contractus facti ex metu gravi quia o auferentur ex totum rationis restituuntur et iudicabit, qo o si voluntarii. Rt sumo antec nego consequentiam. et restituantur facti e si sint involuntarii sumo quid. ita ex qo nisi

adeo plena libertas in contractibus faciendis magnos sequerentur ex eo incommoda, contra societatem humanam, seniorumque commoda. articulus 4us. de concupiscentia nota

1o concupiscentia non aliquo illegi motus ipsius appetitus sensitivi in bonum delectabile aliquo pacto ipsum, seu illorum motuum principium. nota

2o concupiscentiae autem aliae tam subitos, ut praeveniant usum rationis, immo tollant etiam aliquos, alios ac qui relinquant illum usum rationis dico

1o Qd fit ex ipsa concupiscentia tollente rationis advertentiam illud est involuntarium simpliciter pbr qd se cognitum id est involuntarium simpliciter, atqui cum tollitur advertentia rationis obtinet et cognitum qa. dico

2o qd fit ex concupiscentia et eripiente rationis advertentiam, id est involuntarium immo magis voluntarium. est pbr 1a pars qa qd fit ex tali concupiscentia, fit ex advertentia rationis et ex praesenti voluntatis inclinatione, licet fortasse voluntas paulo ante resisteret, dum agit autem ex concupiscentia, concupiscentia tam superavit resistentiam voluntatis, qua suum consensum iam praebet. pbr 2a

2a pars, qd fit ex huiusmodi concupiscentia magis voluntarium est. si voluntas maior impetu in illud fertur atqui voluntas maior impetu &c. dico

3o concupiscentia eripiens rationis advertentiam liberum quodammodo minuit et non tollit. pbr 1a pars qd efficit ut ex duabus pribus una minus cognoscatur et ut voluntas in alterum feratur cum minore advertentia

Ze voluntati humanae nim inferri poc negative a deo pbr voluntatem nim pati negative nil a aliud quo pro stimulis ortibus ad agendum mrit illam impediri ne eliciat actum ad quem habet inclinationem, et ~~quo~~ nemo aliequi efficeret, alqui prostimulis ortibus ad agendum mrit pi deus impedire ne voluntas eliciat talem actum, qa deus pi denegare concursum, sine quo nulla poa creata pi agere n hac pbatione videtur sequi ab nullo agente creato nim inferri poa negative qa voluntas nullius agentis creati concursu indiget ad agendum.

Ze voluntati humanae nullam nim poc inferri positive etiam a deo quo ad actus elicitos. pbr qa si nil inferretur positive voluntati quo ad aliquem actum eliciendum, sequeretur ea voluntarium et a ea voluntarium non sequens contradictoriam, qo et antea pbr sequela maioris oit actus voluntatis a voluntarius, ille actus est actus voluntatis qo est voluntarius alioqui a est voluntarius, qd sic pbo actus ~~quo~~ ex actus a a voluntarius, actus talis est coactus, qo. est vr

Th. actus ille foret ~~nim~~ ex contra inclinationem subti. est contra, qo illud a violentum qd a a principio extrinseco resistente passo, alqui est a principio extrinseco qo. resistente passo, qo. alioqui nero est ~~nim~~ inclinationem, qa illud a ~~nim~~ inclinationem in qd pendet voluntas alqui in illud penderet voluntas qo. obiect

OBIC. deus pi efficere ut voluntas velit aliquid qd ipsa per se nollet, ut constat ex hominibus impiis qui divina aspiranti gratia vitam repente mutant, et se ad meliorem frugem recipiunt qo pi voluntas cogi etiam positive quo ad actus elicitos. Rl conc antec nego consequentiam,

cum ~~n~~ deus ita mutat voluntatem, ~~o~~ facit ut eliciat aliquem actum contra suam inclinationem, sed facit ut voluntas ipsa ea damnet et fugiat libenter quae antea prosequebatur. Ergo deus facit ut bona futura mihi me libet cognoscantur, et proinde ut rapiant voluntatem volentem contrahuero offendit quae levet sint sed delectationem suam vitae et proinde ut fastidiamus ea quae antea unice ploebant. Instbit

Instis pri deus solus poterit rationem in voluntate Q transeat ~~o~~ ~~n actus~~ erit actus elicitus de voluntate, sed productus a deo. Instbit.

Instis deus simul cum voluntate pri poterit eiusmodi actum, ita ut repugnet ipsa voluntas quatenus pri. Ostr.

Ostr quidni repugnet voluntas aliquid in se qd involuntarium inferat, quemadmodum pri repugnet aliquid qd necessitatem inferat. Q nego antec. ad confirmationem Q disparitatem rationem nam necessitas ~~o~~ pugnat cum voluntario, violentio pugnat cum illo. quaestio 2a de libero. caput 1um de natura libertatis. articulus 1us an necessitas cum pugnet cum libertate. sectio 1a proponuntur quaedam liberum

Quaestio 2a
de libero
Caput primum
de nata libertatis
Articulus primus
an necessitas pugnet cum libertate
Sectio prima proponuntur quaedam

liberum multiplicitur 1o liberum a miseria, 2o liberum a peccato. 3o liberum a coactione, 4o. liberum a necessitate. agimus de libertate a necessitate quaerimus nunc utrum sit libertas quae sufficit ad meritum, et ad demeritum, requiratur libertatem a necessitate, an vero satis sit si hoc operantur nullam patiantur violentiam, sed libenter sponte et o inuitus agat. notandum

notandum 1o necessitatem ut antea dictum e ee duplicem, alteram antea, alteram consequentem, necessitas antea prior e voluntatis determinatione consequens posterior e voluntatis determinatione. 2o tollit libertatem, 2a o tollit. notandum

notandum 2o necessitatem antea cogitari poe duplicem physicam et moralem, physica e o ea quae oritur ab aliquo physice determinante voluntatem aut certe impediente apud eternum qi nollet voluntas. P. gi aliquis eatenus forreis detentus in carcere habet impossibilitatem physicam pedendi in forum. Necessitas moralis varie illigitur per eam aliqui nil aliud illiguint qo maximam difficultatem, quae tamen naaliter superari potest hoc modo loquitur augustinus, dum ait inuiolatam conscientiam afferre necessitatem. immo ipse scriptura dicit impossibile ee eos qui post baptismum peccaverunt graviter revocari ad poenitentiam qd multi patres ita interpretantur ut dicant difficilimum ee, alij necessitatis moralis nomine alio modo illiguant. sed nunc o e. apud eorum sententiam vel explicare, vel refellere. notandum.

notandum 1o indiam quae opponitur necessitati poe cogitari duplicem potentiam et potestatis. India potentiae consistit in ee, ut in nuam potiat potentia e

ppendeat operari, quo in alterum, unde appellatur ottuma aequilibrij, quo hoc o velut in aequilibrio. Indifferentia potestatis o ea per quam voluntas pu absolutum facere, licet forsitan in anima ptem magis ppendeat quo in alterum.

Notandum o duplicem distingui libertatem, altera o contradictionis, altera contrarietatis. Contradictionis libertas o ea qua possumus aliquid facere vel o facere, contrarietatis libertas o ea per quam possumus aliquid facere vel contrarium eius. priorem ea complectuntur o si fingamus aliquem o habere concursum dei paratum ad odium, et habeat paratum ad amorem sic ut tamen possit amare vel o amare. secus ex doctrina non pbr. certum.

Sectio 2a

Doctrina non pbr

certum o indifferentiam ppendentis o ee ottimalem libertatem, ita ut o sit liber qui o habeat illam indifferentiam. pter quae precedentes actus et habitus ex eis relicti tollunt illam indifferentiam, et o tollunt ottimam libertatis. qo ottima libertatis o consistit in indifferentia ppendentis. pterea

Porro uctores aliqui ut Jansenii, manichei, et o multi ex recentioribus, inter quos Lutherus, Calvinus, et Jansenius docuerunt o requiri in hoc ut mereamur ex id o in statu naturae lapsae indifferentiam potestatis ad meritum et demeritum.

Dico o in hac libertate a necessitate. pbr

Pbr 1o authoritate scripturae nam in genesi sic deus allocutus est Caimum, quia si bene egeris recipies, si autem male fueris in foribus aderit peccatum, sed sub te erit appetitus tuus, et tu dominaberis illius qo appetitus subiacet voluntati. ergo

Ut huic se dominus sui appetitus, ergo pro illam sequi vel o sequi. Item

Item ecclesiastici capite 15o deus ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu consilij sui. apposuit ibi aquam et ignem, ad quod voluerit porrige manum tuam. Item capite 31o qui potuit transgredi et o e transgressus, facere mala et o fecit. ergo aliquid poumus facere qd o faciimus, ergo libertas dari potest utrique arbit. probo

Prob 2o authoritate tridentini. sessione 6a capite 5o. si quis liberum arbitrium, post adae peccatum, amissum aut extinctum dixerit anathema sit. Item canone 4o si quis dixerit liberum hois arbitrium, a deo motum et excitatum... o non dissentire si velit, anathema sit. probo

Prob 3o ex summis pontificibus pio 5o gregorio 13o et urbano octavo duas bij propositiones damnantibus quarum ia e quavum ia e qd voluntarie fit, etiamsi fiat libere tamen fit. 2a e solo violentia repugnat libertati hois. Item innocentius decimus et alexander 7us. istam ~~propositi~~ propositionem damnarunt. ad merendum et demerendum in statu naturae lapsae o requiritur in hoe libertas a necessitate, sed sufficit libertas a coactione. Secretificam declaramus, et ut talem damnamus inquiunt pontifices. probo

Prob 4o ratione. si ex necessitate moveamur ad volendum, tollitur deliberatio. exortatio, praemium, punio praemium, laus et vituperatio in actionibus humanis, atqui istae debent tolli, ergo o moveamur nrio ad volendum. minor

minor constat nam deliberamus de multis quae libere facibus deus nos exhortatur, praecipit nobis minatur punit remunerat. maior

itaque probo quod ad varias sitet io ubi e

necessitat & a deliberao liberi arbitri ait hoc desistit
deliberare quia si in potestate quid nr deliberet hodie u
trum crastina die sol oriatur. 20.

20 qd nulla cent exortationes, nulla precepta pbrt ibi &
debet ce exortac ubi est inutilis, sed si necessitate moneminur
& inutilis exortac, qo pbr nn. quo ni in pteno exortaberis
si ad agendum, aduersarij dicunt hoeno & pce & agere.
si ad agendum dicunt nrio agere. unde sic arguim ontor
inutilis & exortac cum hoc nrio agit id adeqd exortamur,
alqui hoc nrio agit qo. 30.

30 nullus est berc poena mercedis laudis & uituperio locus,
qu & & dignus poena, qui & egit qd & potorau agere, unde
inquisimus libro de duabus rabus capite 12o libri obscuri
scrutandi & si, ut discamus neminem ui uituperaone supplic
cione dignum qui id & faciat qd facere & pt. ono ipso am
bant et in montibus pastores, et in theatris poetae, et indocti
in circulis, et docti in bibliotecis, et magistri in scholis
et antistites in sacris locis, et in orbe terrarum genus
humanum. quae uerba augustini etiam nostra confirmari
sententiam ex eo hoc sensu facile ex praeludunt effu
gia aduersariorum. concedunt.

Sectio 3a
praeludunt effugia aduersariorum

concedunt aduersarij arbeno et ad fere pbrt in
noa fuisse versatae sententiae, sed erroris illos arguunt, qd
misterium peccati originalis & ignouerint. Rondent
Rondeu itaque 1o ad scripturae testimonia maxime
ad locum celestis libri capite 19o, agit de hoc in statu

haec innocentis considerato contra

contra 10 in capite 70 genesis agitur de Caino, qui nunquam fuit in statu innocentiae. 20 hoc in ecclesiastico dicit allegatur, 0 unum adamum, et illa verba qui potuit transgredi et 0 0 transgressus, transferit ecclesiam ad statum naturalem. 30

30 dicit augustinus illa ecclesiastici testimonio utitur contra monachos ad rumefinos ut prae per gratiam liberum arbitrium 0 tolli atqui et monachi illi, et augustinus agunt de hominibus naturalibus. Ad dent

Ad dent 10 ad consilia quae dicunt homo non dissentire gratiae, et dominari peccato si velit. Ad dent inquam haec 20 intelligenda sub conditione ita ut sensus sit homo non dissentire si dissentiat. contra

contra 10 ista contra quae 0 Calvini ingeniosissimum reddit canonem. quis 10 dubitavit unquam non esse dissentire, qui dissentiat. 20 quisque pari iure dicere potest deus non peccare si velit, certum 0 10 ad si deus peccaret, posset peccare et tamen illa ipsis reiicitur ab omnibus. 30 sed hoc cum dicant homo non peccare si velit, intelligunt habere potestatem peccandi et 0 peccandi. ad

ad hanc 2am Confessionem redasti 10 adversarii qui 0 poterant negare consilium tridentinum loqui de hoc in statu naturalis considerato. rondent.

rondent 10 non puniri eum qui vitio agat exemplo insanientium amentium et bratorum animantium, quae lapillum puniantur et si carent libertate. 20 si puniri repugnat sensui communi, ad confirmationem dico non ruthenos, nec amentes, nec brutas animantes apte puniri. sed emendari 30. duplex 10 poenarum genus. alter apte dicitur

quæ si satisfactoriæ, infligerantur quæ ipsorum peccatorum libero contra legem commissorum, illicita et medicinales, quæ infligantur ne fiat aliquid in posterum fiat priorum peccatorum infliction, a ipsa pœna, quæ solis rationis utentibus conveniunt. posteriorum infliction et correction quæ conveniunt insantibus amentibus et brutis animantibus, ut deinceps malum et iniuriarum ipsis appareat qd admittere, ut pena continuata cum to li pœna articulus 2us solvuntur obiectiones. sedecim obiectiones petitæ ex augustino. obiect

articulus 2us solvuntur obiectiones

Sedecim obiectiones petitæ ex augustino.

obiect 10 augustinus in enchiridio capitulo trigesimo libero arbitrio male utendo hoc et ita perdidit, et ipsum... cum libero peccatum arbitrio, miserè peccato, amissum est liberum arbitrium; a quo nisi quis deiectus est, huic et cernus addictus est. Item de perfectione Justitiæ capitulo vicesimo octavo in qd incidit, insumtate carnis libertate non. Item epistola centesima 90a liberum arbitrium ad diligendum omnes primi peccati granditate perdidimus.

R. ad illa ita hoc per peccatum amisit libertatem a peccato, a servitute sub peccato, a miseria cum libertatem a necessitate negs. Ita se explicat augustinus libro contra duas epistolas pelagij capitulo 20. quis nam dicat qd primi hominis peccato perierit liberum arbitrium de humano genere. libertas quidem periit per peccatum, sed illa quæ in paradiso fuit habendi plenam cum immortalitate mentis. Item signat augustinus liberum arbitrium amisisse perfectionem accidentalem quæ poterat

amittere omnes dicere, unde videtur liberi contra duas epistolas capite 90 peccato adeo arbitrium liberum deformatum perdidisse et dicimus, sed ad peccandum valere, ad bene vivendum et valere, nisi voluntas fuerit dei gratia fuerit liberata, et ad ea bonum adiutor. gratiae.

quare triplex et distinguenda libertas, a servitute sive a peccato, a miseria et a necessitate duae priores se amisit per peccatum adami et probo.

obiec 20 aut voluntas et in nostra potestate aut voluntas et voluntas 90 et in nostra potestate 90 et libera. R. aut voluntas et in potestate nostra disjunctivali vel libera in potestate libera nego. probo.

Instis augustinus libro 20 de libero arbitrio capite 30 voluntas igitur non nec voluntas aut nisi est in nostra potestate, porro quae est in potestate libera et habet. R. augustinum per hoc esse in potestate eligere potestatem liberam unde libro de spiritu et littera capite trigesimo 10 hoc quisque in potestate habere dr. 90 si velit facit si et nolit et facit. porro

porro multae et quae habemus in potestate vivere quae et homines liberi, v.g. amor quo in patria amamus deum. ratio est 90 ut dicamus habere aliquid in potestate vivere, sed est 90 nostrum illud producere ut habeamus in potestate libera requiritur ut nostrum producere et nostrum et producere probo.

Instis illud est liberum quod fit cum volumus, et quod fit cum et volumus, atqui aut velle fit cum volumus, et et fit cum et volumus 90 maior est augustini, in multis locis, quorum unus modo allatus est, minor certa est nam cum velle fit ab voluntate, impossibile est ut habeamus velle cum nolimus habere, et et habeamus, nisi velimus

habere. R. distingue ma. illud o libertas ad fit ut
volumus si potestatem habeamus o volendi conc. si necessi
tamur ad volendum nego. porro

porro ut illigatio o melius sententia augustini addo
o nulla eius testimonia. Primo ex libro 3o de libero arbi
trio multo ualgio defendi pi abi nam necessitatique dominan
tur. Primo ex libro 2o contra faustum capite 30 nol
sub fato stellarum multum hoc genesim ponimus, at li
berum arbitrium voluntatis ab ei omnido necessitatis eri
deamus. Primo ex capite 12o libri 2o de duabus animabus
peccati reum teneri aliquem qui o fecit id qd facere o
pi. summae iniquitatis et amentiae. Videat quo numeristo
ad uersarij gloriantur auctoritate augustini. Sectio 2a solutionum
obiectionum petita ex libertate dei Christi et beatorum. obiet

Sectio 2a.

Solluuntur obiectiones petitae ex libertate dei christi et beatorum.

obiec. o deus ex liber et habet necessitatem
libertas o pugnat cum necessitate. R. deus o liber
ad actiones extrinsecas conc. ad actiones intrinsecas nego. at
habet necessitatem ad solas actiones intrinsecas. Instat.

Instis. amor quo deus se amat o liber. ergo amor
perfectissimus ex libertate ille amor e perfectissimus, qi e
liber. R. nego antec. qm amor ille e unius. at potest
actio dei ad intra, ad generationem distingue e perfectissimus
circa summum bonum, clare cognitum conc. circa o sum
mum bonum nego. sed summum bonum necessitat

qui libere voluntatem et nem deus se perfectius cognoscat
quo creaturae illum cognoscent. ad amorem sui necessitatur ma
gis quo est creatura ad amorem dei. Inibis. Ergo amor sit
perfectior licet liber quo libertas sit perfectior. R nego
antec ad probationem distingo libertas circa bonum particulare et
perfectio cons. circa summum bonum et ultimo perfectio
nego. Inibis.

Instis si indifferentia est de essentia libertatis in deo plus
foret perfectionis quo in deo. pbr hoc plus habere li
bertatis. pbr hoc habere indifferentiam circa bonum et malum
deus o habet indifferentiam circa bonum et malum. go hoc plus
habet indifferentiae quo deus go plus libertatis, go plus perfe
ctionis R nego sequelam ad probationem dico. libertatem
creaturae in eo ipso est imperfectam quo pri nolle malum.
nam si maxima sit imperfectio peccare, hoc peccare sectam
aliquam imperfectio. ad deus non peccat nec peccare pri
quo caret et imperfectione. ad probationem illam qui plus
habet indifferentiae plus habet libertatis dico qui plus habet in
differentiae circa malum plus habet libertatis imperfectae, cons
qui plus habet indifferentiae circa malum habet libertatis perfec
tae nego. sed deus habet libertatem nullam mixtam impor
fectione, creaturae habet mixtam imperfectione. Inibis deus

Instis deus fuit liber circa productionem mundi et tamen
o fuit indifferens nego tamo probo. Inibis

Instis deus nunquam fuit indifferens circa productionem mundi
go deus o fuit indifferens pbr antec deus fuit semper
determinatus ad productionem mundi, go nunquam fuit indifferens.
R deus nunquam fuit indifferens pro aliquo instanti realiter
nec rationis nego sed deus ab aeterno voluit productionem
mundi, sed tamen prius concipiendum o aliqd instans nec
nec rationis in quo deus poterat decernere productionem

mundi vel o decernere idque sufficit ad libertatem subiec

Instis nolio dei ideam mundanam fuit vna pro vnio
dei vna mundana et actus ipse quo deus se amat atque
hic actus et vnus, qo et ipse colio R 1o fuit Rodarto et
totius theologie difficillimum quare negu facile simpliciter
R. tamen breuiter 2o ratio illa e vna entitatiua con
terminatiue nego actus vnus diuinus voluntatis et liber
quatenus pt inferre mundum vel o inferre. nota

nota 1o maximum deprimere inter libertatem creatam
et diuinam. libertas creata habet actus vitales intrinsecos
tos, contingentes id e qui pruit ee et o oe et deo si
liberi passiue at libertas increata o potest alios actus in
trinsecos deo qui sunt contingentes, qo deus nit pt habere
contingentes, sed actus vitalis dei e liber quatenus pt inferre
terminum vel o inferre, deque o e liber passiue
sed actiue et. ut subi

Instis deus fuit vnus optimum et tamen libere qo
libertas o pugnat cum necessitate R. nonnes adulatum
theologos dolere deum facere vnum optimum et illos qui
id dolent illigere de necessitate quadam morali quae o
pugnat cum libertate qo inquiunt o tollit rationem agen
di vel o agendi, qo aduersarij o debent abiti illorum
theologorum opinione ad hanc sententiam confirmandam
negando deum facere vnum ~~tam~~ aut etiam semper
omnia ex ratio qa deus nulla re creata indiget, qo tam pt
unam facere quam alterum. si quidem deus o indiget
maiori gloria quam minori. indigentia autem ad actum quod
e vnum necessitatis obiec

obiec 2o mors Christi fuit meritoria et consequen
ter libera, et tamen eadem fuit vnus, qo ~~et~~ libertas o
excludit necessitatem pro tu parte ~~antec~~ qa mors erat

imperata, et Christus ~~o~~ poterat ~~o~~ obedire patri qua erat impraecabilis R. Christum ~~o~~ habuisse patris imperium absolutum, seu rigorosum, sed conditionatum et ~~o~~ rigorosum. Io 10 Christus ait ego pro ~~eam~~ meam et nemo eam tollit a me. 20 Isaac oblatus ~~o~~ qua ipse voluit. 30 ipse Christus ait putas quia ~~o~~ possum rogare patrem meum et exhibebit mihi plusquam duodecim legiones angelorum. haec verba ita interpretantur plerique sed Christus potuerit petere dispensationem et ita a deo fuerit preceptum prolatum quia ut moriatur pro hominibus si ~~o~~ petat dispensationem, dixi

Dixi ~~o~~ fuisse rigorosum preceptum qua multi docent conditionatum ~~et~~ fuisse. zero quo sententiam Christus dicendus erit ~~o~~ habuisse obedientiam rigorosam. fuit tamen perfectissima qua ut ait divus thomas illa obedientia ~~o~~ perfectissima quae ~~o~~ preceptum expectat, sed consilium et mutum indicat sit sequitur quaere

quaere quid sit sentiendum de preceptis naturalibus respectu Christi haec ~~in~~ videntur ~~ee~~ et absoluta, et rigorosa, qua sequuntur ex natura rei. R. ~~ceteri~~ illa fuisse absoluta et fortasse etiam rigorosa dico tamen Christum libere implevisse qua poterat b. q. colere matrem vel ex motivo pietatis vel religionis, vel obedientiae. dicet

Dices qua Christus ~~o~~ erat liber circa sabbatum sed et circa circumcisionem. R. distingue ~~o~~ erat liber circa sabbatum rerum seu obstinatum transeat circa sabbatum actuum negoram Christus poterat ponere hunc actum vel ~~o~~ ponere qua habebat libertatem contradictionis. item poterat ponere hunc speciem actuum, tempore religionis, vel alterum speciem ut tempore obedientiae qua habebat libertatem contrarietatis quae debet agitari circa ea quae sunt speciei distinctae. sub

Sub finem nota dico. tum ~~o~~ libertatem ~~o~~ consistere

in dominio actus sed in dominio actus unde cum Christus habuerit dominium actus dicendus est fuisse liber alterum et ad libertatem Christi et respiri, quod ut circa eum fuerit liber ratione et qua vel minima libertas Christi meritum in suum obtinet, qo sufficit. obiect

2do amor beatorum et liber et mrius qo libertas et pugnat cum necessitate. R amorem ex duplicem distinguimus. amor amicitiae et mrius amor benevolentiae quidem versatur circa bona dei intrinseca et etiam mrius, sed non liber et liber alter et amor benevolentiae quo beatus optat deo sua vel illa bona extrinseca. hic et liber sed et mrius dubitat.

amor quo beati adsunt deo bona intrinseca et continuatio amoris quem sti habebunt dum viverent qo et liber. R nego antec ratione et eo qo infantes et amant deum in via, 2do amor patriae supponit visionem amor viae supponit fidem, qo et fidem saltem radicaliter. Licet autem beati in multis agant libere et moerentur qo sit extra viam. dubitat

Daemones agant mrio, et tamen libere. R circa et multos ex liberos daemones, circa alios et liberos, sed circa quos et sunt liberi ut dicunt theologi. dico et cum et agunt libere et peccare. sectio 2a

et gratiam et naturam nihil aliud esse quam illuminationem intellectus et inspirationem voluntatis

quare duplex immutabilitas distinguendus potest alter indeliberabilis, qui est propria gratia, alter liberi qui est effectus gratiae, neque contendunt adversarii nostri.

20 Item gratiam esse in actu 20 efficacem qa nulla est gratia quae a priori contendunt adversarii obtinere, sed o. est gratia est efficax in actu 20, id est o. est gratia obtinet contendunt esse.

Itaque gratia efficax infert necessitatem, et haec non nocet libertati, qa necessitas non pugnat cum libertate. R. nego antec. definivit in concilium tridentinum non posse dissentire gratiae qa infert necessitatem. Probo.

Augustinus gratiam appellat victricem, superantem, invincibilem. R. ita appellari, qa gratia efficax hominem quo vestat, licet post quilibet resistere. Probo.

in sensu composito gratiae efficacis hoc o. pro agere qa infert necessitatem. Probo antec. sic in sensu composito gratia efficacis hoc posse o. agere, gratia efficax potest o. ex efficax saltem consequens qa est antec. R. in sensu composito gratia efficacis hoc o. pro agere consequenter cum antecedenter nego sect. gratia denominabitur efficax in actu 20, quia o. bona futura et effectum cum hypothesi dicam qa si absolutum hac qa idem qa cum hypothesi qa hoc sic futurum, hoc o. pro agere qa hac impossibilis est consequens et inde o. destruit libertatem. Probo.

gratia o. efficax independenter a consensu hominis futuro et antecedenter ad illum. R. independenter a consensu futuro absolute cum futuro conditionate nego hoc ut melius illigat. nota.

diligenter in deo dari sciam medianam id est conditionatorum per quam deus cognoscit quid in quaque hypothesi facerent. Ib. qa dari cognoscit quid agerent petrus si in talibus circumstantiis versaretur, et tali illuminatione, et tali inspiratione adiuvaretur. hoc enim videat deus qdo per sciam medianam cognoscit absque

gratiam habitarum et futurum et cum eat, dr dare gratiam
efficacem, cum arbitrio dat eam quo o quidem habitam
effectum, dat sufficientem. Infel.

Si gratia denominatur efficax a consensu ac
cumulatis, ergo nos discrimen, contra illud pauli quid to dis
cernit? Ergo sequelam, sed deus discernit bonos a malis,
quatenus dat gratiam efficacem quam peccatores dare. Infel.

et illorum quibus doctor contendunt adversarij quod
et meritorium vel demeritorium, ex hoc quod est voluntas
ad unum. Sicut et ipse in 3o distinctione 12a quæstione
2a articulo 1o ad 2um. Impotentia coactionis quæ oppo
nitur voluntario, tollit rationem meriti, et demeriti. Et im
potentia quæ est ex perfectione quæ voluntarium et tollit
sed omnis voluntatem confirmatum ad unum. Sicut et
similiter hoc ipse 3o distinctione 18a articulo 1o ad
4um. Dicendum quod etiam si esset determinatum Christi
liberum arbitrium ad unum numero, sicut ad diligendum
deum quod est facere et pati, tamen ex hoc est auferri liber
tatem aut rationem laudis, quæ in illud est facta sed spontanei
tendit, et ita est hic actus dominus antequam.

Rondeamus nota quod adversarius ne unum
quidem locum proferre ex summa divi Thomæ quo disgen
tis elaborandi lot in qua est pauca retractavit, quæ in alijs
operibus dinerati nota.

Et multa et in summa quæ aperte non con
tradictam continent; nam in 2a quæstione decima de
malo 5o. quod voluntas est ultimum principium et determinans
tum ad unum, sed indifferentiam habet ad multa, et
deus ipsam movet quod est ex necessitate ad unum determi
nat, sed remanet motus eius contingens et varius et nisi
in his quæ movetur naturaliter. Item quæstione 13a
articulo 5o dicendum quod hoc est ex necessitate eligit et hoc
deo, quod possibile est ei et necesse est ei de re in
hoc velle et nolle aperte et agere. Denique omnibus
quinquaginta duas tentat divi Thomæ collegit quibus et
hoc explicatur doctrina. nonam

nil illi manifestius in quæstionibus disputatis
quæstione 6a de malo articulo unico dicendum
quidam noverunt quod voluntas non est necessitata non
ad aliquid eligendum nec tamen ponebant quod

voluntas coarctatur a re ex primo et violentiam, sed solum id quod primi principium et extra hoc autem animi extra
rectio, solet ratione meriti et demeriti, et videtur
ex meritorium vel demeritorium qd aliquis sic ex necessi
tate agit, vel vitare et poet. ad

tam dicendum R dicunt thomam vel renegasse
in summa ex quae dicunt in aliis loci vel per libertatem
voluntatis ut repugnat simplex necessitati, illigere
et libertatem istae dicitur quatenus libertas aliqdo
confunditur cum voluntario. et hoc

in textu ipso duo dicit dicunt thomas tam et
voluntatem appetere libere felicitatem licet non
appetat. quia et deum libere se amare et spiritum
sanctum libere procedere licet non. ad dicunt thomas in
ipso quaestione 1ma articulo decimo duo ait contradicto
ria habere. liberum arbitrium habemus respectu cuius
quae et non volumus, vel nolli indirecte, et non ad bo
num arbitrium pertinet qd volumus ex felicit. cum
agitur ex necessitate suam bonitatem velit alia
vero et ex necessitate respectu cuius quae et non vellit
liberum habet arbitrium. Non ponunt ista concludunt
nisi dicatur secundo ex in obiectione de libertate
pro ut idem et ac spontaneitas vel libertas in ratio
ne de libertate pro ut et idem cum indria. ad

loca 2a. dubitat R vel per libertatem illigere
spontaneitatem et libertatem vel per coactionis nihil
illigere et cum ti quae et ab extrinseco sed cum necessi
tatem quae ~~et ab extrinseco~~ fellit indriam. ad

loca 3a. dubitat R dicunt thomam et requirere sem
per ad meritum ut agens potest bene agere et male, sed
requirit solum ut stultiagere et agere. quoniam

autem adversarii nimirum manifestum
in se textum ipso et non ita loquitur dicunt thomas

vendere ad obiationem, minus duplicem esse solutionem
in o absoluta, eaque conformis nro doctrinae. Ita o hypo-
thetica, in qua scribuntur ea quae illam adversarij, itaque ea
propria sententia. Sunt rondes zum rendes ex aliorum sententia.

20 Qd dimus Thomas dem argumentum ductum ex
impeccabilitate Christi sibi ipsi fuisse potiorem et rationem esse
re posteriorem ex qua argumentum sumunt adversarij eie emi
tere, sine apparet in eqcationibus disputatis et in summa
theologia vel revocasse illam iam rationem, vel certe eam
dere voluisse o ex sua sed ex aliorum morte fuisse adstantem.

Hypothesis illam ipsam posteriorem non tenendis
sima bene affectam nil contineret contrarium nobis nil
et dimus Thomas si quis necessitaretur ad bonum, nolen
nus fore liberum modo necessitatem sensum necessare, aut permanere
vel per aliorum actum denique ad libertatem o requiritur
dominium obsti aliud et unde addit dimus Thomas o addit
sui dominus libe.

Hanc affert rationem dimus Thomas, qa in illum
vendere o contra, sed sponte. qa solo actio opponitur libe
tati. Ergo causa tum pro mio sponte pro libero
potissimum apud illos auctores qui scripserunt ante Lutherum
et obiectum qa tunc o erat quod verba ista dicere si
quidem nondum fuerant exorta haereses quae coactionem o
necessitatem dicerent pugnare libertati esse

Dimus Thomas libro 10 contra gentes capite octo
gesimo octavo liberum arbitrium dr respectu eorum quae
o necessitate quid quis sed propria sponte opponi necessi
tem spontaneitati. Actio qa solumodo libertatem excludit

10 Si voluntas est libera vel est libera

antequam agat, vel postquam agit, vel certe dum agit, ut ait Sanctus Thomas. Quia voluntatem eo liberam antequam agit, quia habet potestatem agendi et non agendi, potest ordinari quisitis ad agendum. Quia eo liberam dum agit, quia etiamsi libertatem exercet, non tamen libertatis, non destruit libertatem sed perficit, quia actus ipse non oppositus est sed suppositus libertati.

Voluntas non est libera dum agit, si quidem tunc non potest agere. Quia nego antec. ad probationem dum agit non potest agere, et supposito impossibili tunc absolute, dato non ut ita nego. sect. voluntas sic agit ut non ut sua potest non agere, quia sufficit ut sit libera. Subdit

Voluntas nunquam est indifferens quia libertas non consistit in indifferentia antec. voluntatis semper vel agit vel non agit. Si agit est determinata ad agendum, si non agit est determinata ad non agendum quia semper est determinata quia nunquam est indifferens. Quia nego antec. ad probationem. Quia vel agit vel non agit libere conc. i. tertio nego. Etiamsi agit non est determinata ad agendum per suum actum tunc non determinata ab illinde nego sect. determinatio libera non tollit libertatem sed supponit, et quia oriuntur illud. ab.

Ita deus non potest peccare et tamen est liber quia indifferentia non est ratio libertatis. Quia conc. antec. utrumque primum antec. distinguo consequens indifferentia ad bonum et malum moralem non est ratio libertatis conc. indifferentia ad agendum vel non agendum nego consequens. Sunt duae libertatis species

Libertatis aliud est proximum et immediatum aliud remotum et mediatum. Subjectum immediatum est solum cui convenit libertas subjectum mediatum est non. Ita per se non quae est libera. Sunt subjectum appellatur etiam subjectum

inclinationis alterum denominaretur. Dico

1° sola ratio rationis est libera, et sed ratio est libera. probatur 1a pars. sola ratio rationis cognoscit obiectum ut deliberet, ergo sola est libera, libertas non supponit deliberationem saltem extrinsecam. probatur

2a pars. est deliberans et liber ergo ratio est deliberans ergo etc.

3° ratio rationis obiectum sub ratione boni, non sub ratione mali, ergo ut amare ei dicitur dico

2° voluntas est subiectum primum libertatis. Deinde voluntas solum est facultas libera, probatur sola voluntas habet determinandi, ergo solus voluntas est libera dico

3° intellectus est liber radicaliter probatur in intellectu est radix libertatis probatur obiectum appetitus non sub ratione boni, tum sub ratione mali est radix libertatis, sed ei ut medium appetitus sit ab intellectu ergo etc.

intellectus repraesentat quod liberum sensuum creatum ut ut apparens sub ratione, atque talis appetitus est ita ut naturalis potest assumere tale bonum, vel est assumere, ergo appetitus illectus est radix libertatis dico

4° intellectus est est liber facultates probatur illa facultas sed est est libera facultas quae potest obiectum praequisitum ad agendum est ut agere et agere sed intellectus potest obiectum praequisitum ad agendum est ut amare et agere, ergo probatur minor evidenter equitus est ut assentiri intellectus, ergo determinatur ad amare, etc.

quod determinatur ab obiecto a se ipso est est liberum, intellectus determinatur ab obiecto a se ipso, quod

si obiectum est ut intellectus determinatur ad assentiendum a se ipso, sed ab effectu a liquo quia redditur in voluntate.

10 aliqdo pronuntiat intellectus rationes hinc inde dubitandi tunc intellectus est indiferens ad assentiendum et dissentiendum, qd tunc est liber. R. cum antec. distingo 2am propositionem, intellectus est indiferens indria activa nego indria passiva conc. Licet tunc determinatur intellectus ab obio sed neque se ipsum determinat qd tamen requiretur ut sit liber, quod

aequatur determinatur intellectus R. aliqdo determinari a voluntate aliqdo vero a ipsa quidem voluntate sed determinari. b. q. in actu fidei, requiritur quod assentiatur voluntati ut nostrae credibilitati indocat ad credendum inde fit. ut actus fidei aliqualem sit liber qa pendet ex affectu libero voluntatis, at non voluntas quidem ipsa in se ere ut indicem potius actus ex parte numero qua impartia i taque tunc hortebit sed pensus intellectus nec ullam libertatem

20 intellectus a indiget voluntate voluntas indiget intellectu qa intellectus est potius liber qm voluntas. R. nego antec. distingo antecedens intellectus est potius liber ab indigentia ex parte necessitate nego vel nego simpliciter antecedentem obiect.

30 deus est et liber sibi deus est deliberatus sibi deliberatio includit imperfectionem qa est contrarius deo R. distingo ultimum antec. deliberatio formalis includit imperfectionem conc. deliberatio eminens nego. deliberatio formalis est ea quae fit per multos actus, ita ut a fine alique demum temporis, nec sine aliqua ignorantia fiat. at deliberatio eminens est unus actus, o multiplicitatem extinguens et ignorantiam appellatur tamen deliberatio illa quia ad actus deliberandi qa equivalet pluribus vel unitatis actibus, et per

cum deus cognoscit proportionem mediorum cum fine, sufficit

qui eligit medium indiget aliquo, ro deus nulla re indiget, go deus non eligit medium, go no habet libertatem quae exercetur et irra media. R nego pro ut si quis eligat medium, non o necesse ut indigeat, satis o si circa tre aliquo porrigendo caret gloria extrinseca, licet illa non indigeat. quaere

quomodo actus pro materiali sine liberi R

co libero? libertate extrinseca, sine denominatione, de nominantur ro liberi ab actu voluntatis qui o liber formaliter et materialiter tamen, do operatione intellectus praequisita ad actionem liberam, arbitrium vel an poit voluntas agere sine praevia cognitione. dico

co voluntatem o posse agere naturaliter sine prima cognitione intellectus, et fere consentium pluro o experientia, quia potest nihil amari incognitum unde illud. Ignoti nulla cupido. 20 actus voluntatis o voluntarius, go supponit cognitionem. Denique id o ordo inter praeat, id apprehendi praecedat appetitum. dico

20 no supernaturaliter quidem actum voluntatis elicitaliter pos. sine prima intellectus cognitione, probo aut actus suae voluntatis inclinationem elicitus, fit ex cognitione intellectus aut actus quem naturaliter elicit voluntas, et omnis elicit

inclinationem, qd est actus quem vitaliter elicit voluntas sibi cognitione. pro ma. est actus vitaliter elicitus a ipso principio vitali, qd est actus quem vitaliter elicit voluntas, sit tamen ad inclinationem. Ergo

10 voluntas a pri agere nisi circa obtum proportionatum, aliqui positum proportio inter obtum et voluntatem per ipsam cognitam, qd cognitio debet precedere, ergo

20 appetitus sensitivus a pri versari circa rem cognitam ut convenientem adversari, qd non appetitus rationalis. obiect

10 cognitio et ter condio sine qua a qd pri supplari saltem divinitus. R transeat antec. nego consequentiam. instabit

approximatio pri supplari divinitus qd ut cognitio. R transeat ad hoc antec de quo in physica. nego consequentiam. nam alia condionis potest esse alia magnitudo et disparitas. qd approximatio sit ter condio essentialis agentis, vel patientis, at cognitio se tenet ex pte obiecti sensibilis obtum pro scale voluntatis et bonum cognitum. certum est autem deum a posse supplere causas scalas licet non efficientes, quare cum cognitio se teneat ex pte obiecti scalis, probabile est illa a posse supplari, denique

pri ita dicitur cognitio et condio qd essentialiter requisita. conc. a requisita essentialiter nego. probat.

voluntas aliquo applicat intellectum qd agit sine precedente cognitione intellectus. R dictum antec voluntas applicat intellectum independenter ab ei operatione intellectus precedente. nego. dependentes conc. probat.

agamus de ia mentis cogitatione. intellectus applicatus ad eam per voluntatem necesse erit ut voluntas agat sine cognitione intellectus prius. R nego hypothesim. nam ut voluntas applicet intellectum necesse est aliquid cognoscere. quare

unde sine ia ratione antecedenti, et quidem a

si a voluntate. Ita se aliquo ab eo aliquo a possibile aliquo a casu non fui capa a summo latim deus me immittere cogitationem aliquo ostia quae fierunt fondi. Jam enigilante, nunc aliquid inducere cogitationi, immo esse aliquo casu fit ut de uno possit quo de altero cogitemus articulus 7m. quae cognio requiratur ad exercitium libertatis lectio in dissimilium contractio multiplex

in electa e cognio apprehensio tum simplex tum composita. iudicium tum speculativum tum practicum. addi pr. practice practicum. dico

10 a requiri ad exercitium libertatis iudicium practice practicum. appello iudicium practice practicum actum quo dr mihi in tabula rerum humanarum constitutio e canda eleemosina hac quia pauper. pbi qa requiro ubi actus ad agendum libere. ad pbind id quid prod a deve libere requiretur estimo pbd contradictorie ut quid prod o agere libere unde requiretur rationem cuique habere potestatem agendi libere et o agendi qa nemo pr. habere duo studia practice practica de duo substantia dictorie. etc

sequitur eradere varietatem de ultima cum qui

mentibus habere iudicium practicum. Nb necesse
est iudicet, nisi nam o mentiendum aliquo hoc iudicium
practicum qd semper unquam in mente circumstantiis o
mentiendum. dico

2d ad exercendam libertatem sufficere iudicium quo
cognoscat agendum aliquid obtamo co. bonum sibi in talibus
circumstantiis constitutum sequitur ex precedenti nam o requi
ritur iudicium practicum practicum quale dictum est primum in iud.
pertinens certe sufficit iudicium practicum quale modo dat
ciptum o; in hac assertione. Ffr

qa per illud iudicium pu representari omni
entia modi cum fine, qo sufficit ad libertatem exercen
dam. Ffr

si requiretur aliquid aliud vel ut determinaretur
voluntas vel ut obtamo clarius proponeretur o tum, qa
voluntas et determinatur sed se ipsam determinat o sum
qa per iudicium allatum ceu quae sit in obte, primus propon,
qo per illud sufficienter proponitur obte. dico

qo apprehensionem completam sufficere, modo sit
iudicium virtuale. Nb qa si sit iudicium virtuale, idem
efficit ac iudicium reale, atqui hoc sufficit ex dictis, qo
et illud quaere.

quomodo in mente operas complexa pertes
iudicium virtuale. R quatenus repraesentat hoc medium
proportionatum sibi fili o pro A, sed actu ex quaestionum
diminutis ari apprehensione completam, a bilinea et in
hilicanes, sic hic dici nae o in obte cognitione bonitatis
in obte co. aptam in mente sed intuitiva, sed cum il per
qm cognoscitur bonitas actualis et o pueli, intuitiva
et o in abstracto totum et abundantiae

Ad qui eligit iudicare debet medium ex conuen
nient ad finem obtinendum q requiritur iudicium. Et
iudicare debet indeterminate nec virtuali nec formali tamen: tali
tempore nego quia ad medium tabella dum tam nomen Iam
et optime conformatum repraesentat idem efficit, ac si pi
ctor diceret intuentibus hic tam elegantissimus et ex op
time conformatus ita dum repraesentatur per optimum hominem
medicina utilis sanitati repraesentatur in fine et abstra
cta et sed instituens idem efficitur in mente ac si
diceret hac medicina et utilis ad sanitatem probis
Ad qui eligit agit cum distantia rationis, q cum
iudicio practico practice. R agit cum distantia rationis
nec virtualiter nec formaliter ranseat: formaliter tempore nega
fateor intellectum ponere debere obstantia sed et necesse est
ponat tempore per iudicium probis
apprehensio et dicit debet iudicium virtuale, nisi
ortum sit cum iudicio tali. R nego satis ut id posit
efficere q efficere iudicium formale. obiect.
20 Si ad libertatem sufficit apprehensio bel
lua, ebrietas, amentes et pueri erunt liberi. R ex
do bellua agentes prohibet R 20 ebrietas et ira liberos
quia est animi calorem fumi ascendunt ad cerebrum qui
bus impeditur in suis operationibus exercendis simul atque
contingit in amentibus, qui perturbatae habent phantasmata
unde fit ut mediorum cum inopportunorum et
percipiant, nec possint de rebus singularibus satis praeter
iudicare. R 20 pueros et ceteros liberos quia eorum animae
sunt et ita imperfectae, ut et parum aptae, atque ad con
nientiam mediorum, unde observat arist. dost. viros
a pueris patres appellari, quia disparitate notat propria
animae utilitatem caeterum.

Caeterum
hoc argumentum etiam solvendum adversari nam
quoniam judicet amens aliquid ex bonum non itaque ut
vel illi o sine libertate, et qa vel habent impeditas fon-
tas, et contingit in dormientibus, vel qa apprehensio ille
equalis o equivalent indicii et contingit in ebriis amen
tibus et pueris quare
an o aliquo contingat ut intellectus habeat in
dicium practice practicum, et quomodo stare possit cum liber
tate posito in illo judicio, hoc medium mihi potest eligere
cum o quo alterum o adeligi voluntas pro o agere vel
contrarium medium eligere. R ita sepe accidere, qa videtur
fieri p bari ipsa experientia. addo indubium illud non
ere. libertati, et qa dicimus o ex arium et consequenter
habere potestatem voluntas alterius medii eligendi, qa sef
ficienter opponitur vel per judicium practicum vel per
approbationem complacentiae. et qa e interveniens unqm illud
judicium practice practicum nisi dependenter a voluntate.
qd ut illigat nota.

postqm voluntas finem intendit, de variis me
diis agitat ad finem obtinendum, et aliquem fieri, in
quo considerat intellectus, et singulis quasi arbitrat voluntas
fit tamen ut magis delectetur quo elicit ibus, vel
propter proportionem maiorem medii cum fine, vel propter
affectus aliquos dominantes in voluntate ipsa, inde fit ut
intellectus ultimus rationem elicit voluntati pro
nuntiatque sententiam quadrat hoc medium potest eli
gere, et o quo alterum. et o videt quomodo illud judicium
aliquatenus sit liberum si quidem supponit libertatem
voluntatis complacentiam, et pinde o non nocere liber
tati porro prior illa complacentia appellatur electio
inchoata posterior autem appellari debet electio com

pleta. capit finem da obio libertatis. articulas intorna
quæ volunt sit libera. dico

1o circa beatitudinem varia et indeterminate, sumo
ipsam, voluntatem o ce libera, probo quia non o pn ad
le o ce beatus; immo si ad sit cogitac beatitudinis, o pn o
velle ce beatus. dico

2o circa deum clara visione et pinde circa bea
titudinem obrectivam voluntatem o ce liberum probo qa
in deo apparet rne est boni, immo deus apparet unicum
bonum et primum. dico

3o. deum abstractive cognitum prae o amari,
et etiam odio haberi. probo demonstr. abstractive cognoscunt
deum et odio habent. Item multi ens nobis abstractive co
gnoscunt deum, et tamen o amant. dico

4o et voluntas libera sit circa aliqd obiectum,
debet ponit indiferenter, id e ption sub ratione boni, primo
sub ratione mali, ad certe debet ponit ut bonum finitum
et o ntiam. ex eo te qd quis videat aliqd bonum o conti
nere aeno bonitatem de illo se carere posse, videtur habere
sufficientem cognitionem ut o amet, vel amet libere. dico

5o libertatem exprimi maxime circa medium. probo
qa circa finem saltem ultimum o summum bonum. et ir
qa electio medorum o actus maxime ponitur li
bertatis qa sequitur consultationem intellectus. posta

autem finem particulares quos intendimus, bona
nisi habere rationem medorum respective ad li
nem ulterioremque et pinde circa ipsos exercari libertatem.
aut includit ergo ac semper eodem modo agant. duo humiliorum
dispositi. dico

o agere tempore eodem modo probo to manifesto
authoritate augustini libro 12o de civitate dei capito
bo si duo aequaliter affecti ad et corpore eadem tentant
ambo sententiam et unus ei cedat atque condentiat alter
idem qui fuerat pertinacior quid aliud apparet nisi unum
nolisse alterum potuisse et charitate defuisse hoc etiam
inde factum et mihi propria voluntate ubi eadem fuerat in utro
que corporis et animi affectio in horum unus sit pariter et illo eadem
mutatione ambobus inflitit nulla tentatio

Nor. 2o si duo hoc eodem modo agerent nullum horum signum
libertatis nam diversitas operum nisi et praeiudicium signum indica
Obj. Christus ait in evangelio miraculo quae facta in medio
eius fuissent in tyro et sydone et poenitentiam egissent olim
in cilicio eodem modo egissent quo indei gratiae contendissent quibus
rebus
Obj. 3o datur ex justitia comparabilia si quidem deus
potest expectare peccatoribus ut alios videant gratiae admitat
fuisse convertendos

Articulus 3us
Utrum voluntas poti eligere
speciale vel minus bonum
Articulus 4us
Utrum controversia

Dico 1o voluntatem ex duobus bonis aequalibus non al
terutrum eligere probo 1o deus in potuit sed similem mundum

nio poe producere et facere unum eligit potius qm determinat pri

pri **Dico** 2o nil e qd impediat electionem voluntatis nam e virtus utrumque impossibile bonum, et aptum ad inferendum finem

obiec voluntas circa qd o pn eligere inter aequalia bona. R pran, cai antec nego consequentiam qd in d.o voluntas ec forcea, nil aliud significat quo qd ea ut e appetitiua libertatis o e cognoscitiua. Sed hoc o impedit quominus ab potissimum cognoscat duo bona aequalia poit alternatim pri deliberate sua eligere quare voluntas comparanda ex mon dominia aliqua quae humanum habet preeminentiam facere quaque sed illo summum quae nulli gradus dico

Dico 2o voluntatem ex duobus bonis inaequalibus non eligere qd e minus pbri qd et voluntas actus sui e dominaq pri hoc ab illud bonum amare, cum 2o minus bonum sit amabile habet eo quae requiruntur ad allicendam et complacere. ifti

Ifti voluntas e indiga maiori bono cum sit semper principaliter qd pri illud relinquere conquiere pri in contentio minori bono, qd pri illud amare. Sem maius bonum e apparet voluntati ut bonum primum, qd voluntas pri illud contemnere. nihil autem bonum e aliquis voluntati ex quorum qd pri illud amare. ifti

ifti 2o qd sequeretur duos haec aequaliter affectos eodem modo semper agere qd in superiori petitio refutatum e. Ergo 2o voluntas electionem. ubi

Sectio 2a

Solvuntur obiectiones.

obiec 1o si voluntas eligere minus bonum relicto maiori bono, amare maxime quae maxime collum consequen qd et antec pbri quia minus bonum comparatum cum maiori bono 2o nihilo, qd eligendo minus bonum eligere ma plus. R nego sequelam ad pri antec. R primo huiusmodi

eligere minus bonum praeter quatenus est minus bonum
eligere malum quod malum bonum est eligere minus malum
malitiam nego. Sed in minori bono duae sunt rationes ad
bonum boni, et alterum minoris. Ergo ratione minus est malitiam
et bonum neque pessimum neque negabilem quod ad
id quod pertinet ad rationem boni prius et antecedit
quod illa ratione pertinet. Tertio

Inibit quod amari nisi bonum quod non nisi
bonum quod nisi malum bonum. Ergo consequentia
se habet amor ad bonum ita se habet odium ad malum.
R. bono autem nego consequentiam utrumque ad probandum nego
majorem. nam obiectum adaequatum voluntatis amantis est
bonum, obiectum adaequatum voluntatis odientis est malum
nec quod nil pertinet amari nisi quod est amabile, at pertinet eligi
id quod est eligibile atque minus bonum est eligibile sequitur
ergo amabile non ulterior est quod haec videat se et indagare
illo maiori bono nec sibi illud est utilius quod pertinet illud
amare verumtamen minus bonum apprehendit ut perfectius
ut quod pertinet illud amare obiect

Obiect 2° voluntas decernit finem optimum medium
comparatum ad finem illum intentionem finis voluntas et pertinet
eligere medium optimum quod voluntas et pertinet eligere minus
bonum R. bono antecedit dictum consequens in proposito supposito
bono in alia nego sed supponitur iam decernit de
optimi medii electione. quare dictum iterum et pertinet
ter consequentiam decretum de eligendo optimo medio bono: antecedens
antecedentem nego. et supp

At supponamus marinum aliquem aportare in duo ppo
nautae media ad comparandam sanitatem, alterum bene paratum
parabile, sed minus antiquum alterum maiori pretio emendum
sed multo melius poterit ille iuvenis sana eligere medium
minus aptum ad comparandam sanitatem. Sit

Obiect

electio est appetitus iudicati boni ex ratione quo appetens quia
propter consequentia iudicatum est illud quod iudicatum est aliquid
praestantius quo iudicatum bonum est unius bonum. Et ele-
ctio est appetitus ~~[illegible]~~ boni quod iudicatum est prius ex
bonum tunc quod iudicatum est prius ex maiori bonum semper
nego fateor saepe contingere ut voluntas eligat id quod
iudicatum maius bonum sed id est minus nec tamen peccat [illegible]
git. atque adi pro eo bonum dici appetitum iudicati boni, ita
praedit iudicium non de hoc est posset eligendum quod aliquando
licet non requiratur ut faciat id iudicatum [illegible] nullus
liter iudicatur bonum obiic.

Quod voluntas est agere prudenter si agere aliquod mi
nus bonum quam est eligit propter aliquod illud agit prudenter qui est
in actionibus suis rationem habere atque hoc est posse rationem reddere
ratione reddere propter minor est posse rationem reddere ut eligat
minus bonum nam ratio monent debet ut aliquid bonum, quod di
cuera voluntas hoc eligo quia volo quia placet quia mihi
libet placet est ratio quaerendo quia non ut quelit ut magis
placeat quam voluntas est agere prudenter Quia nego aliquam
ad praenem cum ajunt qui agit prudenter debere operare
rationem suae actionis quia prudentia est habitus verarum rerum
agibilium. dico itaque quod voluntas quia est amare hoc
bonum quia est prius illud est indique contrariae [illegible]
illud quia amabile est unum spectatum bonum sale sit ut non
utile ipso autem est bonum sui actus. Et ut patet
quod alteri non licentia sua adhaerere adhaerere [illegible]
Ita de actibus humanis capitum unum de moralitate ut [illegible]
ut quid sit moralitas. Vide

Sectio 3a

De actionibus humanis

Caput Tum

De moralitate

Articulus 3us
quid sit moralitas

nota alios actus sicut dici, alios dici humanos, actus sicut si illi qui sunt ab hoc sed a voluntate hoc v. g. oes operationes sensitivae, illae non sunt abs arbitrio ut imperantibus actus humanus et illud ille qui fit ab hoc voluntarie ut hoc et illud sibi convenit sic actus voluntarius est et humanus. idem et mortale, et bonum vel mali moralitas

moralitas nihil est aliud quam habitudo actus liberi ad regulam moralis, moralis. explicatur moralitas et denominatio potest esse a libertate actus actus nec in actu erit moralis sic sit liberus, et a regula morum qua ut sit moralis debet habere conformitatem vel deformitatem cum illa regula. quemadmodum ut ipsa sit vera aut falsa debet habere conformitatem vel deformitatem cum esse. porro

porro duo sunt in quibus dignoscere poterit utrum aliquis actus sit moralis. sunt et si cadat sub praecepto suo et si laudetur vel vituperetur ab hominibus publicis dicet.

Dices Mahometani in sabbato facto laudantur, et tamen non sunt morales. **R.** opus externum laudari sed laudabile non solum praeter praecepta faciendi habere statuam. articulus 4us quid sit regula morum regula

Articulus 2us
Quid sit regula morum.

regula illa vel est prima, et immediata, vel est prima et mediata dico

Dico in regula morum in esse suo realis. porro illud est in regula quae datur prior sed datur prior regula non realis, ergo non realis est prima regula sic in ordo

instituendus et, ad posteriores regulae pertinent per naturam non
loquor, et quod idem et honestum et fere parentes, quod illud non
formae dictamini rationis seu instinctus quod et conforme dictamini
rationis et honestum quod et conforme naturali. Dico
Dico 20 ultimata regulam morum et respectu nostri im
mediatam et iudicia quae formamus de rebus faciendis vel
omittendis et quod colendi sint parentes, et et furandum. Dico
Dico 30 inter illas duas regulas dari mediam quidam
nempe iudicium et voluntatem divinam quam iudicium di
vinum quod colendi sint parentes et posteriores non rerum ex
prima non iudicio de valore rei. obiect
Obiect voluntas dei dat naturam naturalem ex illa quod voluntas
dei et regula prima quod non naturalis R distinguo antecedens voluntas
dei dat naturam naturalem ex illa cono. id est dat existentiam
obiective nego id est dat essentiam nam a prudentia voluntate
divina ut hoc sit tale naturale non ut tale naturale debeat colere
suos parentes at fit per voluntatem divinam ut hoc ex parte
possibilitatis ad existentiam actualem transeat. obiect
Obiect 20 nil est malum nisi quod deus faciendum actu
nil bonum nisi quod deus fieri quod ita regulae moralitatis
et voluntas dei. effect
Effect esset ponit idem et fuit malum quod fuit prohibitum
a deo R nego antec nam amor dei erga se ipsum est aliter
et bonum fuit odium dei erga se ipsum est aliter et malum
ad conformationem R aliquam ex iudicia ex natura sua quae
per imperium dei possunt fieri bona vel mala talis fuit natura
dicas posui sed nego prio hoc modo se habere. Instabis
Instabis si deus imperaret odium sui tamen ut sufficiens
bonum quod et habet malum erga se ipsum R nego suppositum
sicut dictum quod imperare odium sui non et quia deus est author
maximi peccati odium in ero non sua et peccatum quod deus
ex non sua dignata et amore et et odio et quemadmodum deus

o pro facere ad finem et sit aut recto ita et pro facere ac diuino et sit contrario deo et mundo et sit malum. Et quia opponitur summo bono et malum dicuntur opponitur summo bono et malum et capit ergo de bonitate moralis actus habet quod sit bonitas moralis posse

dari in eo in actu reperiri bonitatem actus entis seu physicam quae nihil est aliud quam entitas ipsa et esse ipso actus alia vero moralis quae est passio seu affectio quaedam actus ipsius quae vero cum et dignum et aliam distinguit bonitas moralis aliam objectiuam aliam formalis objectiuam reperitur in obiecto formalis in actu vero

Et bonitatem moralem recte definiunt conformitas actus cum recta ratione necessitas et conformitas cum obiecto et bonitas. Bene etiam explicatur per conformitatem obiecto id quod potest esse sit bonum de quo habitat et amplectitur bonum et bonitas moralis sed potestas conformitatem cum recta ratione et bonum habitatur conformitatem illam et cum plenus bonum et obiectum

Ideo ita tamen sicut et voluntatem et alia quae immediate in ea sed solum prout se in ratione ita et voluntatis bonitatem et bonum prout se in ea sed solum ut huiusmodi repraesentantur et ratione quae proximae regulae necessitatis. Dicit

Et aliquis actus et moraliter bonus et dicunt se differunt recta ratione et formalis ratio bonitatis moralis et considerat in conformitate cum recta ratione potest autem

se quis omnino bene et potest in endaimo officio sumo et
ultimo mentalium ad immediatis vitam fundare sunt eius
voluntas erit moraliter bona, nec tamen erit conformis
recta rationi cum recta ratio dicat potest et debet intendere
etiam ad vitam innocentis servandam. R. quia non referre
utique ratio sit recta vel potest omnino aliter se recto nam
quia omnino bene aliquid ignorat agit prudenter et prude
dictamen rationis judicantis ec. mediorum in tale eventu
pro sequi quare dicitur pro proximo. R. aliquos actus ex
bonis realiter et tamen sit disformis recta rationi quia appa
rent recta et ita sit bona quae non sit nec apparent nego.

Ex bonitatem moralem reperiri in foro interiori
et actu facto eodem modo probatur ex eis quia actus pro tunc mo
raliter bonitas bona moraliter. Ita bonitas moralis pro
ex ea bonitas ex hoc denominative seu tanquam in subiecto
denominationis et in voluntate tanquam in subiecto physico
nationis et in actu tanquam in actu metaphysico et in
actu metaphysice tot quot bonitas et distinguitur realiter ab
actu et in voluntate tanquam in subiecto physico inhaerentia quia
inhaerent voluntati et in foro tanquam in subiecto denominationis
quia hoc denominatur bonus licet bonitas et sit in solo
foro articulus tot dicit quae conferunt ad bonitatem moralem
dico

Articulus 2us
De iis quae conferunt ad bonitatem moralem.

Dico 1mo ex quibus petitur bonitas moralis hoc
obtinere circumstantias et finem ex quibus 2. p. habere
pro bonitatem ita ab obto honestum et subvenire miseris
pauperis, 3o p. circumstantias quae sunt vulgariter hic commentatae
Quis, quid, ubi, quibus, auxiliis, cur, quomodo, quo

Sect. Fac fiat maxima eleemosina tempore calamitatis publicae vel honestiori vel eadem eleemosina fiat propter amor bonam indeo habere benitatem. etc

Ex eisdem principiis oritur malum moralis cum hoc duplici discrimine primo quia derivatur bonitas et debet cognosci sed etiam debet appeti propter se continuo ex derivatur malitia et necesse est appetatur propter se. tali et si appetatur obtenu quia cum in moralibus continuata cognoscatur. 2mo quia ad bonitatem moralem necesse est ab illa tria capitia concurrant sufficit si velamum desideretur, et quia videt eleemosinam maximam tempore calamitatis publicae propter caram gloriam erit moraliter malus unde. Flavio illud. bonum ex integra causa bonum ex unica defectu. articulus 3ut an idem actus possit ex simul bonus et malus. dico

1o eundem actum internum et poe simul ex bonum et malum moralis. probo ratione qua talis actus fuerat dignum premio et poena unde consequenter deus hominem punirat in inferno et remunerarei in coelo. probo 2o et ex nolunta simul movari ab honestate et se movere ab honestate ad eundem actum quia et actus idem ex bonus et malus moralitate probo consequentia eatenus ut ute bonus quatenus voluntas movetur ab honestate quia et se movere voluntas et se movere ab honestate et actus idem ex bonus et malus moralitate dico

2o actum internum et poe ex simul bonum et malum moralitate. probo ut actus sit bonus moraliter debent concurrere requisita ad bonitatem moralem

occurrere qd siquid desit o est bonus moralitor
atqui o pi e pi ec malus moraliter nisi aliquid desit

Sed 2o actus externus e bonus moraliter vel malus
quatenus ab interno bono vel malo imperatur atqui o pi
imperari a bono interno bono et malo dicat

actus externus imperatitius duobus actibus quorum
unus est bonus et alter malus R. o pro eandem actionem exter-
nam imperari e duobus actibus quorum alter sit bonus alter sit
malus. ratio e qa 2 pi simul amari et odio haberi eadem bone affec-
tus fidei supernaturalis pi ec bonus qa supernaturalis e
e malus qa pi prohibeti a deo R. prohibeatur o fore bonum
qa bonum en integra ratio addo eam hypothesim qd si prohiberetur
fore impossibilem. ratio e qa 2 pi fieri fore fieri sine gra-
tia, en hypothesi autem qd prius prohibitus a deo dum o poterat dari
gratiam ad illum efficiendum

2o pi aliquid imperare eadem et eiusdem finem alterum bonum alterum malum qa eadem actio externa pi ec
finem et malum moraliter R. si eleemosyna erigatur a malo
fine salutem mundanam simpliciter qa malum commune desertio.

Articulus 4us

An idem actus et malus succedere

Certum videtur aliquem actum externum vel imperatum
fore pro ec succedere bonum et malum moraliter.
Sed qa intendit pi mutari o aliquis initio aliquid
dat eleemosynam propter amorem dei postea de inani
gloria ratio. dabis eleemosynam initio o bonus qa imperatur
et quia bonum possidet et malum qa imperatur hoc ab
actu malo dicat

o pro eandem actionem internam simultanea fieri
de bono in malum aut de bono in malum prius actus o pi
mutare obtinuerunt fuerunt fuerit sed si fiera de bono malum
mutare obtinuerunt fuerunt fuerit qa o pi fieri de bono malum
prius maior actus specificatur a bono qa o pi mutare

obstum, sunt pro minori, ut sit bonum de bono servire bono Deo, quod per actus qui se mal per habet se circa honestatem angelicis servi ad [illegible] obiis.

volo celebrandi missam sit se honestas de qua de immonestas, pro aliquis vult celebrare missam ad honorandum et postea dum celebrare malpie. Quia intendit supponatur volo celebrandi missam potest esse impo honestas pro illa actio et peccatum qo erit immonestas

R. ad mihi hypothesi nego fore eundem actum voluntatis qo per interdictum mutatur obstum finis autem interdictum Dei, potest: honorari celebrare missam posset interdictum o pro simplici honorari tali celebrare, immo obtendetur

obies aliquis odio habere peccatum existimare odium peccatoris et licitum posse cognosce id pro iuri tego divinae et famem per venere in odium unitio erat actus bonus deinde malus R. o eundem fore motionem qa in actus habetur pro motio honestatem odij qo peccatorem qm fugebat ille ex ignorantia et supponitur unitur ei, posset o pro habere idem motivum qa o apparet ex ipsi ho nestas in obio dico

ro actum voluntatis obiectum prae de o bono fieri bonum moraliter vel de o malo moraliter malum pro sive sole de facto libertatis et moraliter o malus adventio libertatis fiat malus moraliter, aliquid actus qui initio liber pro eidem physice fieri liber R. qo aliquis initio agat hne indirecte et predeterminatus ad eo et postea per fuerat agere sine predeterminatione physica item aliquis initio o habeat sufficientem cognitionem ad libertatem postea habeat sufficientem actus de o libero liber qo de o bono moraliter bonus moraliter.

Obiecta autem hoc argumentum quod magis favet adversariis, totum fere tollit et solvendum quemadmodum se quemvis habet an deus et sit tam peccatum ponat totam entitatem peccati principium similiter ab ipso deo an deus et ponere et et sit tam illius primum quod sequitur an positione actus an deus ponat totum actum quem ponit creatura et ponit alio modo solvere hoc argumentum quod dicendum deum agere ex debito creaturam agere contra debitum deum habere legem concurrendi creaturam habere legem et agendi similiter nos. Respondemus etiam si deus et creatura ponant totam entitatem principium peccati totam tamen creaturam peccare, quia solus agit contra debitum obiectum.

Obiecta 20 multi antiquiores diuersi nisi et. quod peccatum in principio. Respondeo et doctissimus qui in omnem peccatum confiteretur in positio. augustinus libro de genesi ad literam capitulo decimo. ac peccatum nisi ad dictum ad conscientiam contra legem et sermonem illo si positivum. Respondeo primum peccatum fuisse quidquid et mali potest dicere id dicunt esse contra manichaeos haereticos qui loquebantur quod principium malum et quod peccatum fuisse quidquid et mali in peccatum nam quemadmodum alterum principium bonum malum et quod peccatum nisi et substantia quaestionis manichaei et. evidentia et nos confitemur nego. Respondeo peccatum et nisi consequenter et contra facilius nisi peccatum habere primaeonem gratia. simultaneam et omnium meritorum et facit hoc nisi et quod decimo. Ad in illis peccatum. facilius parte patet sapientia peccatum explicuerunt prout illa principia quae opinabantur ad naam sive tractabant volebant christianos deterrere et peccando quod peccatum confectum facilius exponendis effectibus peccati negativis quae ipsius deipsum esse in posito in positivum et in disponibilis dum restor erunt. Respondeo peccatum et sensu poe dici nisi quo melius et et et quo peccatum.

Instis augustinus hoc verbum sine ipso factum
e nil capitale de peccato ge dem, e concurrit ad peccatum
R. illo antec sed ro e e hic solus scripturae nam e in
illo sine ipso factum e nil qd factum e ipso ac ionqi debeat
qd factum e cum praedecessibus verbis.

Instis qd e habere eam efficientem sed deficientem e
consistit in positivo, sed in negativo aliqui peccatum e habe
eam efficientem, sed deficientem ex augustino, qd e consistit in
positivo. R nego mao rao e qa efficiens in hoc loco op
ponitur deficienti porro augustinus per deficientem intelligit
eam agentem contra debitum, et Deo deficientem ex regula
quo sequi debere.

Octus 30 malum in genere consistit in privatione boni;
qd malum morale consistit hic privatione boni moralis R
nego antec nam error b. qd in illatio e malus o tt qd pri
vatio sit, sed aliam qd defectum positivum addit. Omi
que illud malum dr qd e diminutionem, sine sit positivum
sine negativum. quamdiu ergo privatio nequit e mala
sequitur ita positio nequit e mala sit. et arist capit de
opposit dicit bonum et malum pugnare contrarie qd poli
tive nam contraria debent ee positiva. Item aliqua
sit imperfecta qa e habere qd debent habere et qa e
malum per defectum: alia sit vero sit imperfecta qa ha
bere qd debet e habere et hoc sit mala per excessum
et qd sit aliquid sive habere sive practice malum illud consis
tit in positivo. Ja bis

Instis ee bonum consistit in positivo qd ee malum
in privatione. probo antec ee bonum e proprietas consis
tit in positivo. R distingue antec ee bonum absolutum
consistit in positivo transeat ee bonum relativum consist
in positivo nego. et qd nego fundo e sano igit. rao
disparitatis e qd bonum absolutum nil sit aliud quo

alia quæ consistit in positivo; at bonum relativum ex
concordantia quadam, porro negatio per se considerata
subsistit, et quæ negatio frigoris et tenebrarum igni
Insuper bonitas sive aliud quod plenitudo essendi,
magis consistit in privativo, quam consequentia quod opponitur
plenitudini et carentia sive privationem, aliquid malum oppo
nitur plenitudini. quod Deus aliquo autem bonum absolutum
consistit in plenitudine, bonum relativum nego
esse quia habet omne quod debet habere et praeterea habet ali
quid quod non debet habere et malum est quod carent aliquo,
sed potest quod in eo redundat aliquid.

Caput Quinto

De actibus indifferentibus

Articulus III

Condentur actus indiferentes

Contentum est dari posse actus indiferentes in
specie, quod ita intelligendum est esse aliquos actus qui nec sint boni
ex obiecto nec mali. Ubi quod actus quo ambulare ex obiecto nec
habet bonitatem nec malitiam quod obiectum de se nec habet boni
tatem moralem nec malitiam moralem. superest itaque contro
versia utrum aliquis actus qui sicut nec bonitatem nec ma
litiam habet ab obiecto ita potest habere aliam bonitatem ab
natura ex circumstantiis et ex fine. Quod aliquis actus
ambulare et nec bonus nec malus moraliter aequal.
et nihil explicant communiter illi verbis utrum dentur
actus indiferentes in individuo. nota.

Nota quæstionem de bonitate theologica vel
supernaturali. nam certum est aliquos actus nec esse peccatos
nec supernaturaliter bonos. sed quæstio de bonitate naturali
et utrum dari actus hoc debeam fieri applicatione finem.

honestum et conformatum cum recta ratione. nota

Nota 2° quaestionem Et 2° de actibus humanis sine deliberatione qui fiunt adverterunt ratione non actus indeliberati per se sunt nec mali moraliter cum libertas unica sit ad bonitatem et malitiam moralem. dico

Dico nullos dari actus indifferentes in individuo, sive quod idem et bonum quod agit non deliberata ratione debere semper operari finem honestum. pt.

Pbr 2° auctoritate Christi matthaei decimo 2° verbum otiosum quod locuti fuerint homines reddent rationem de eo in die judicii. nostro verbum otiosum interpretantur patres, et praesertim gregorius. quod est inutilitate vestitudinis quae ratione vestis necessitatis carent. unde sic argumentor. Illud 2° malum de quo in die judicii damnabimur, atqui de verbo otioso damnabimur, go verbum otiosum 2° malum, unde sic habemus si verbum otiosum 2° malum nullus datur actus indifferens sed verbum otiosum 2° malum go nullus datur actus indifferens. dd

Dices Christus 2° in qd de verbo otioso damnabimur sed qd reddemus rationem Quam Christus per illa verba extremi judicii severitatem significare voluerit, reddere rationem possimus pro qua damnari. qd 2° ex praxi ecclesiae solent 2° Christiani de actibus otiosis confitebi, go verbum otiosum 2° malum quare sic et sentit Christi Israelitem carpo 2° haberemus, ut loquemur plectendos nos

Pbr 2° auctoritate augustini libro de penitentiam mentis et conflictu capitis 18° ait omnis voluntas nostra si non est in modo quodam gaudere de nec bona nec mala est hoc 2° instinum diligimus et bona 2° aut si 2° 2° diligimus 2° bona 2°. quis vero dubitet dicere voluntatem nullo modo inclinari diligentiam 2° modo 2° malum, sed dicimus passionem voluntatem. sic sentit augustinus et eundem ex

ut multis ex adversariis et pertim Cariot fateatur ac
quisque in rem fuisse sententia

Sed quo ex agens debet operari unta finem nae hic
debitum: finis hac reali debitus et honestus qo hoc quo
fiet agit debet agere propter honestatem maior pata indicio
ne bonum agentibus quae agunt semper et formiter nae sue
qo hoc quotiet agit ex ratione deliberata, debet agere constan
ter nae hoc

Sed viator debet semper pgredi ad terminum suum
qui licet potest quietare, debet illam quietam ordinare ad
perfectionem itineris. similiter dum hoc aterit cogitationibus
adeo dum lidet dum requiscit delectationem, debet illa
tio referre ad honestatem qa hoc est habiliter viator.

Ffr ex delectatio debet propter se appeti ab hoc agente
agente ex ratione deliberata. pbr qa nae operationibus
delectationem aspersit, et ut in ea quietaremur, sed ut
operatio facilius fieret. unde arist. ait voluptatem ex
quasi condimentum aliqd ex quemadmodum et ibi ne fi
ni, sperter et ut delectemur, ad ea nutriamur, ita in
ceteris operationibus dna delectatio debet appeti propter se
ab hoc agente ut hoc ex delectatio pr ex bonum inferioris
ordinis qae nae realis, qo sine aliqua deordinatione hoc
se ad illam dimittit

Articulus IIus

Soluuntur obiectiones

Obiec. ex hoc pn ambulare ac hoc nae deficiunt
hic actus nec bonus nec malus qo ex indifferenti R
si hoc indicat illam deambulationem sibi agenti ex
ratione ex congruam, bonam et moraliter et in honestum
ergo servite necessitatibus corporis

In Hist. di actus illo qo bonus moraliter erit meritorius vitae
aeternae. R nega sequelam pbrem qo requiruntur ad meritum
qae ad honestatem moralem hunc deficit conformitas

arm recte ratione ad meritum requiruntur conditiones quæ
specant statum supernaturalem et primum supernaturale de quibus
theologi.

Instabit videtur durissimum esse quod sibi ipsi imponat si
non honestum peccare. R. nego tam esse quod debeat eo de
rum fine quod agit et hoc esse satis ad intendendum
finem qui est optimus habitus scilicet honestas.

Obiectio. Si hoc obligaretur ad agendum semper honeste
obligaretur lege aliqua nulla enim lex quæ ipsum ad illud
obligat nisi sit lex naturalis aut positiva. R. obligari
lege naturali ex eo quod quis sit hoc obligatur ad sequendum
bonum honestum quod est primum habitum ex eo quod sit hoc
debeat libere in toto electione.

Instabit. Ita lex sive aut affirmativa aut negativa
R. quod hoc sensatur sequi bonum primum habitum aut legem
affirmativam quod et illorum debeat in toto electione et le
gem negativam.

Instabit lex affirmativa semper obligat. R. semper
obligat absolute ex hypothesi et lex affirmativa
de solo disparentibus et semper videntur obligari ad id
libere sed ex hypothesi quod agat unum ait debet renovatam ex
nihilo. Instabit semper quidem hoc servatur agere ex
nono deliberata sed ex hypothesi quod ita agat debet honest
sum intendere.

Instabit lex naturalis ubique et nota quia Nam legem
agnoscunt omnes multi negant. R. lex naturalis ubique
et nota quia ad in principio bono quo ad ultimas conclusiones
negat consuetudine vel ex eo faciendum alteri quod sibi fieri
velit quia est principium, sed conclusiones interdum sic sine
immediate possunt ignorari sic pejus multi putavimus aeco
dapium in aliquibus ad unum sanctis et ex nectarium quod autem
hoc debeat semper agere propter honestatem et concluso

et quidem ex altimis

Instes suppono aliquem primum ex in contrarie nobis sententia et agere per illam opinionem actus nisi erit indifferentes, o erit bonus, aut pater, o erit malus, qui putavit filii suos agere propter delectationem. R. Falsum tamen sequitur indifferentem in individuo per accidens, o sic nemo rei aliquid in pri malo opinari, et qui illa opinione agere, tuto, quia ex opinione probabili, sed in hac quaestione disputatur utrum bona vel mala opinatio qui versatur in illa sententia divinus cum malo opinari.

Obiec 30 dantur actus indifferentes in specie, go ex in individuo, probo consequentia, quia convenit speciei convenit individuo, sed ex indifferentem convenit speciei, go ex individuo. Sono 2 pri species omitere nisi in aliquo individuo R. Sono posse dicere sto nemo dari actus indifferentes in specie, nisi aliud ipsi illegere, quia qui dentur aliqui actus qui ex obiecto sic neque sint boni neque mali, at idem potest ex sono mali ex alio capite, quemadmodum non ex nao, quia neque est albus neque niger, at pri tamen ex niger vel albus. ad probationem, quia convenit speciei convenit individuo dilaque specie positivae conv: negativae nego explico, 3 genere, quod indifferentem convenit speciei convenit et etiam individuo, modo illud indifferentem sit positivum, et si negativum sit, pri o convenire individuo. ratio e quia ex si accipit ex natura specifica o habeat vel bonitatem vel malitiam moralem, pri habere alteratam ex ratione individuali. ad 2am probationem species o existit nisi in individuo concr. sed nil inde contra nos, quia individuum pri considerari sub duplici ratione sub ratione specifica et individuali individuum consideratum sub ratione specifica praeter o habet neque bonitatem, neque malitiam considerationem sub ratione individuali hac habet alteratam. obiec

Obiec 2 pri dici quae malitia reperiatur in actione

o ordinatur ad honestatem. R. neque respectus malum
ut licitatis, quae opponitur diligentiae laudamus seu studio
sitati, sed pro diligentiam adhibere debet ut quo agit ex
racione deliberata finem semper intendat tuae humanae
proportionatum.

Obiect. Divus hyeronimus epistola ad augustinum ita
habet bonum et continentia malum luxuria, interaeumque
indiferent ambulare hoc nec bonum nec malum ei fuerit
sive fecerit, sive fecerit, non iustitiam habebit, nec in
iustitiam. R. aliquae ee nec bona nec mala ex pte obti
ee in specie concr: in individuo ergo. Maior. Quoad pte
divus hyeronimus loquitur de actibus qui naturaliter fiunt.

Instabit. Ipse verba sive fecerit, sive fecerit ostendunt
agit de actibus in individuo. R. actus qui fiunt a nobis
o habere conditatem ab obto vel malitiam. Quare
distinguo agitur de actibus in individuo moraliter sumpti
tanti: formaliter ergo actus moraliter sumpti et actus
sumi medium actus in individuo formaliter sumpti et
actus sumi individualiter.

Caput Quinto

De actionibus humanis in
particulari.
Articulus iuis
De actibus circa finem.

Nota humanam voluntatem hoc modo solere
procedere. proposito primo per intellectum obto supposito
indicio de possibilitate eis obtinendi, fit actus
efficax qui voluntas moraliter a bono edito

appellatur versatur que ille actus circa finem absolute consideratum. Hinc autem sequitur intentio quia voluntas finem illum obtinere intendit per media proportionata. Sed quia multa proponuntur media, voluntas applicat electum ad faciendum considerationem de medijs quod singula habeant commoda, quod incommoda. Facta deliberatione voluntas eligit unum medium et deinde imperat quod ad adhibendum medium electum. Ex medio applicato sequitur obtentio finis, obtento fine finitur postea voluntas.

Quaere. 1o an actus voluntas ab intentione ~~liberet~~ differat

R. voluntatem hic sumi pro actu modo applicato. Nec videtur primo admittere aliquem actum qui praedat intentionem, ratione qua efficiat sufficienter non applicantem sine illo actu. Dicit tamen videtur distinguere et per voluntatem intelligit actum qui versatur circa finem absolute sumptum, per intentionem autem actum qui versatur circa finem tamquam per medium aliquod comparabilem. Unde voluntas 2o actus inchoatus primo dicunt Thomas intentio actus efficax. quaerat enim facultatis sit intentio.

R. ex actionem non sit facultatis sed ex actus illius facultatis quae actus potest applicare ad agendum sed voluntas applicat actus alias potest ad agendum qua quaerat.

3o quomodo fit obtentio intentionis R. in intentionem versari primario circa finem secundario circa media, seu intentionem ex voluntate distinctam finis cum sumpta mediorum sed intentio si se efficax, supponit illum finem non comparari per media et ne jam comparari per media intenditur quaerit.

4o quid de fruitione R. fruitionem ex actione voluntatis quae potest de bono possesso et in eo acquiescit. unde dicit Thomas quaestione 11a articulo 1o citat Dionysium Augustinum libro 10 de doctrina Christiana

capite 40 sic subdit. frui et amore inherere alicui rei
propter se ipsam addit similitudinem divus Thomas quemad
modum fructus in rebus corporeis cernitur circa finem
quem post flores et frondes ultimoque loco pudenda arbor
ita fruitio in rebus spiritualibus cernitur circa finem
qui est ultimus in executione.

Quaere capite 4 fruitio sit actus definitus
et distingui ab amore, probe ex mente divi Thomae, frui et
amore inherere alicui rei

Articulus 2us

De actibus circa media

Dico 1o consultationem propriae dictam esse ut re-
perire quod plurimum sit medium inter se comparanda prop
quo finem sit medium et quo pro voluntate eligere
ex hypothesi intentionis efficacis circa finem. Dixi
propriae dictam quia et sic quoque fieri consultatio de pluribus
mediis quod unum est, pro tamen fiori de circumstantiis.

Dico 2o electionem esse actum proprium libertatis quo
voluntas eligit unum medium relicto altero.

Dico 3o illam electionem esse mixtam quod unum e
mediis et intentionem finis efficaciter.

Dico 4o non consentitur eligi actum voluntatis
quo approbat deliberationem praetaxatam ab intellectu quare
divus Thomas docet ubi de habere consentiendo circa mi
dia in se habet voluntas circa finem propter se bono
ex doctrina divi Thomae voluntas antecedit intentionem
efficacem eligit actum inefficacem, qui appellatur sim
plicior voluntas ita post deliberationem circa media
intentam voluntas in fine medionum eligit actum
inefficacem quem appellat divus Thomas consultum

Dico 1o post consortium sequi actum, quem divus Thomas distinguit in actum hominis et passionem, vel ut alios et actus voluntatis reliquas posse ad agendum applicantis sine quo nulla voluntas et quidem efficaciter aliquid posse agere, vel passionem et actio ipsarum posarum.

Dico 2o actum actionis medioribus et peremque actum distinctum reddit ab eorum electione, potest habere peremque obiectum diversum, nam electio sepe medium considerat sine tali vario circumstantiis quibus deinde afficitur, usus vero illud spectat ut in particulari circumstantiis affectum, qd est idem actus. Dixi sepe, quia actus medium aliquando distinguitur realiter ab electione, qd fit medium eligitur non circumstantiis, et passim executionis manifestum et ubi quamvis illa hypothesi nulla est necessitas distinguendi, tum electio sufficiat determinatur voluntas posse ad operationem pertinentem.

De imperio electio

Qa

Nota duobus modis sumi posse imperium, prius seu strictus, secundo seu minus strictus. Imperium strictus dictum est qd una persona imperat alteri, imperium latius dictum est cum aliquis sibi ipsi imperat.

Dico 1o imperium quo una persona a persona et actum illectus quo superior in voluntate subditum obligandi aliquid ipsi demandat, sicut dicunt. ita divus Thomas. Dicendum inquit qd imperare per

et actus rationis praeterquam voluntatis actus, potest ratione imperium et actus eius familiaris aliunde denuntiare et intimare voluntatem superioris sed illa non et denuntiare et testimare voluntatem superioris. ergo

Quaeres quomodo cognoscitur imperium. Respondeo

Obiices imperium est ex ea qua mentis conatus et actus illectus. Respondeo tono autem nego consequentiam. Et in hac ipsa operationes mentis quae considerantur absolute et ut actus ad triam, hae inter illas et alias omnes quae pertinent ad hominem v.g. ut ambulare, sic fiorem, hae

Obiices 2o voluntas sepe innitur pro imperio, ergo imperium pertinet ad voluntatem. R. imperium est voluntatem denuntiatam ab superiore inferiori. R. 2o tono autem distingo consequens imperium est voluntas radicaliter tamen formaliter nego. Tertio et in voluntas imperare nisi praeterquam actus voluntatis

Instabis servus et imperat, nam denuntiat voluntatem domini sui, ergo imperium est et denuntiatio voluntatis facta a superiore. R. ergo servus ita loquitur non domini sui certe moraliter imperare. R. 2o servi locutionem supponere imperium perfectum ex parte domini, sed supponit ipsum voluntatis et ex ratione enuntiationis quae imperavit servo ut aliquid alteri imperaret. Dico

Dico 2o quo aliquis sibi quod imperat et requiri ad modum imperium. prior qte superfluum est denuntiatio nisi periculum ab eo cui aliquid imperatur atque non distincte abstractum et voluntatem et potestate percipere illud imperium. Bene ergo actus illectus nullo sensu percipi possunt

Sed adhuc sic actus in voluntate solo monere. Sed ad hoc ut nos nostra illud noverit, ergo et requiritur imperium distinctum a actu voluntatis. Sed 2o quia prior est solus actus imperare quomodo

Notat dicit homines duplici modo unum posse imperare alteri. despotice et politice. despotice imperat qui se ipse detrectari imperium, sic dominus imperat servo, unde etiam fluxit nomen despotice. Politice imperat qui se ipse qui imperium detrectari, sic magistratus imperat civibus, unde fluxit nomen politice

Dico 1o actum intellectus non habere voluntatem tum simpliciter tum tuto petitum, non qua in rebus probabilibus voluntas huius, sepe in uno petitum pti alterum petitum esse. Item voluntas pe facere et de uno actu esse epistemi quo de altero sin prima suspicetur voluntas determinat ad exercitium in 2a ad finem.

Dico 2o voluntatem imperare non motive despotice non qua nonce breviissime specie, aunque uno exercitio tuendi motus nostri, b. q. motuum vel dicunt nam. Ge.

Dico 3o voluntatem imperare sensibus externis despotice non sensus externi et potuit repugnare voluntati, nam quilibet aperit o pi o videre oculum, nec pi o aperiri imperante voluntate.

Obiecta tamen o dicit aliqui sensuum voluntati subiici nimi multi voluntatem precuntione. Ergo actus sensus non o obedire propter aliquem qui habuntur ad certum. b. q. Si per ultimo quilibet sensuum aperti o non motive exequi imperium voluntatis

Dico 4o voluntatem imperare imaginationi o despotice sed politice non in quel qa o pi semper voluntas

prohibere imaginationem, ne aliquo o stamo libi repraesentet. pbr 2o pars voluntas pt imaginationem in aliquo obiecto retinere occupatam, vel ad priorem revocare, et sepe obedit voluntati.

Duo 1o voluntatem appetitus sensitivi imperare politice, et despotice. pbr 2a pars saepe in appetitu exitantur illi motus quos volumus, et patet in iis qui se excitant ad amorem vel odium. pbr 3a pars illi motus saepe itant et vehementes ac et subiaceant imperio voluntatis volentis regimere.

Duo possumus intendendi erectandi et coerat ne retardare et subiacere voluntati. pbr 1o et dependet ex voluntate nostra et magis ad minus erectamus.

Virtutis nomen et similitudo sive in angelicis illa facultas quae habet agendi signatur et una dequedam virtus incita herbis quibus ad sanandos morbos sed physicis animis non quadam perfectionem non valde superadditam, quae ad operandum rectius et non valde sentaneas dispositiones virtus.

in genere quia non id solum virtutes
morales, sed etiam delectantes considerantur, recte dictum ab
arte sibi ro et interrumpe rapiebat bo sed nec bis virtus e
quae bonum facit habentem et opus eius reddit bonum.
modo tamen per bonum illinatur id solum bonitas moralis
quae consistit in conformitate cum recta ratione, et etiam bonum
illinatur id in aliud id quo conformitas cognoscitur cum recta
hac definitio convenit cum alia quae redditur a pseudo
arte, virtus est dispositio perfecti ad optimum. Id philosophorum
tertia decima id. Verba ita illigenda sunt id dispo
sitio id est qualitas huic superaddita id est perfecti qua
per habitum quae reddatur perfecta, quemque habet com
plementum, id est omnia quidem nisi id exempta ut per
fectum operetur id est ad optimum, id est ad operationem
bonam quae nec virtus illecebris ad faciunt nec moralis
ad malum inclinat. Dicit autem opera bona et aliquid
optimum quae alius est publicum finis noscit.
Ex hac definitio autem modo est ut sola virtutis moralis
bonum id est publicum et in prima definitione illigendum est
de bonitate stricte dicta quae oblata virtutis moralis
proprium est facere bonum simpliciter cum virtus illecebrae
facit bonum suum quod unde qui temperantiae
in libris et alibi virtutes additis appellantur boni sine
addito, et qui distinguit et imperantis dicuntur bonitatem
addito, sed quod posti dicit.
Virtutis moralis affert artes aliam definitionem
virtus est habitus electivus in mediocritate consistens,
quae ratione definitur. Ut est
ex his facile est definitionem utis colligere. Bitium
ortum definiri id est id quod malum facit habentem et
nisi opus reddit malum. illiam autem moralem et ha
bitus defectivus et mediocritate delectantes.
Bitium communiter dicitur de contrario naturae nisi
et virtus sunt naturae habitus quidem id est non sunt appe
titum sensitivum deratur in bonum sensibile quod

Sanctissimum et absolute tamen et simpliciter ut
ipsum et contra naturam virtutis, quae regulae naturae inclinationi
bonis ut ratio et bono naturae et debet uniere tamen re-
clamat rationem, cui rationi recta et contraria existimo.

Dico 1mo virtutem moralem consistere in medio.
probatur ex arte, ut est in operando medio veritatem sectatur
quod dici solet de operibus perfectis nihil demi nec quidquam addi
quae excessus et defectus corrumpunt et mediocritatem hoc autem
posteriore de virtutibus operibus quae in mediocritate con-
sistunt.

nota: medium nihil aliud est nisi modus quem recta ratio
praescribit servandum in rebus agendis duplex autem medium
distinguitur: medium quoad nos, medium quoad rem. medium
quoad nos illud est quod recta ratio praescribit facto comparatum
ac rem operante. medium quoad rem simpliciter medium rationis
medium quoad rem illud est quod recta ratio praescribit sine
comparatione cum re qui operatur et actu re quae debetur
alteri sine ulla iure alterius vocatur simpliciter me-
dium rei, quod est aequalitas sine praemio vel debito et nulla
ratione operantis sed iuris alterius, ut quum res ab
iure alterius alicui redditur quare medium illud est naturi
et immutabile et non variatur iuxta diversas operantis
conditiones, sicut variatur medium rationis. Quod medium
debet et potest sumendi aliquid et respecta vivi robusti et aetatis
respectu quoad individuum.

Duo 1o rem virtutem moralem consistere in medio.

Ubi nulla virtus est quae recta rationis modum se-
qui debeat sed hoc esse consistere in medio: ge. pertinet
ad quae virtus sequetur modum a recta ratione prae-
scriptum maxime iustitia sed illa neque sequitur quod
iustitia non est tributiva unicuique suum ratione
dum indicat. fatetur quidem medium illud quod sequitur
iustitia esse non ad nos sed quod ad rem, hoc est similis
fere medium ex considerare operantis sed ex compa-
ratione rei debitae cum iure alterius g. q. ut aliquis
teneat modum in iustitia exercendo si debitor debet
centum maximo creditori id quod redditur creditori, debet
adaequari cum iure quod habet creditor ad illos centum
numquam ita ut et reddatur quantum debetur.

Ad 1. iustitia habet etiam rationem operantis quod
consistit quoque in medio quod ad nos sine ratione. non autem
id quod pauper qui debet alteri, et tenetur ad debitum
huic non nisi quantum pt. 20 quae ex restitutione honoris
et habetur ratione personae laesae. sed etiam laedentis. Ri
di quod autem iustitia habet rationem operantis per se quod
autem per accidens equum quidem semper est cognosce tu alterius
et quantum ipsi debeatur. Ideoque et sequitur medium
rei. Iustitia tu non unum specetur, ut id alterius aequa-
tur. per accidens autem et quod aliquis debitor et potest
integro solvere quatenus nemo tenetur ad impossibile.
Item per accidens et laedentis persona laedens et minorum
est persona laesa clarius designatur. Atque minus
quidem offenditur principatus a principe quam principatus a
privato. Sic etiam minus restituendum a principe a
principe quam principi a privato.

Ad 2. quod tam utile, nisi sit in medio ut in numeris
oppositum et in extremo. quadamus et sequitur illud me-
dium quod vero contra medium rationis sive quod ad nos
pertinet pt per accidens et de facto. Virtutis quae

spectatum illud medium: potest et vitio duo extrema
semper dominari quorum unum virtuti adversatur per
defectum, alterum per excessum. Longe fortitudo posita e
telem humanitatem et temperantiam et fidem et quibus dam
aliis virtutibus et iustitiae unum et habet extremum sibi
oppositum per defectum, nempe iniustitiam. Ita et qua
contra medium fuit ad rem, pertinet et nihil per defectum
DICO et sicut virtutes sed consistunt in medio sa
men inter se et pacem habent quae licet videantur et virtu
tum dignitate retinere ab odio, atque virtutum obtinere alia
et aliis praestantiora, quae licet sint alia et aliis praestan
tiores sed etiam virtutes morales alia et aliis perfectiores
prout in solam longe fortitudinis nobilitas et odio indul
gere, quis vero negat sustinere et etiam fortiter periclitare
pro patria, quae certae et externae actiones componere
item optimae religionis. Sed virtutes divinae et aliquid
negotium quo optimum amicitiae humanae. unde equidem
mihi videtur praestantioribus virtutibus opponendas esse gra
viores quae **vero** inferioribus virtutibus et levioribus
OBIECTIONES virtutes consistit in recto et perfecto, sed
in medio, vel vitiosi vel rei sed nihil recto relinquit vel
perfecto perfectius et in, quae optimae unius virtutis o
in et praestantius esse alterius virtutis, quae nea una
virtus praestantior altera. **R** cum mas disjunge in
nihil in et recto relinquit et perfecto perfectius in genere
cum nihil in specie nego tu. sine in eadem unum et e
perfectius alterum in genere nihil et sic, unum tamen
ad longe perfectius et in specie quo alterum ad
e. ne tale radat longe perfectius et quo ad irradiat prae
bitum. sic quoque una virtus et in perfectior altera
virtute in genere eo quod ad positio sine in medio,
una tamen in specie longe praestior et altera

[illegible] unam specie medium in [illegible] [illegible] quae [illegible]

Nota triplicem esse gradum virtutis ab ente assignatum. Sunt enim gradus, et habitus appetitus sensitivi adversus vitiorum. Sunt et mentis, nempe contentus voluntatis motibus inordinatis appetitus sensitivi. Sunt et veritatis. Sine malitia quidem humanitas quo hic degeneratur et in bellum degenerare.

Solidum et gradus. Sunt et continentia quae appetitus sensitivi incontinentiam frenat. Sunt et virtutis nomen simpliciter obtinet, opponitque malitiae quae in gradu voluntatis continetur in officio et rami obtemperat et appetitui sensitivo. Sunt appellatur virtus heroica appetitus veritatis, quae virtute hos supra conditionem mortalem allargent sic quodammodo divinus.

Dico et virtutem esse nitam habere connexionem cum prudentia, tam moralem cum imprudentia. Ex parte constat ex definitione virtutis, quae dicitur habitus efficiens in medio virtute consistens, et ex eadem definitione medietatis illa praescribitur a prudentia et multo magis et quae et nos ea nitam connexionem cum prudentia unde nullus virtus esse merito vocari et pari prudentia utentis, cum prudentia sic vocatur [illegible] principium moralium earque omni et honestae vitae velut consequa. Ex parte sequitur ex iis quae et vitium non imprudentiam et ignorantiam defectus a medio virtutem.

Obiec quidam imprudentes et inconsulti plurimae habent virtutes, qui virtutes et habent nitam connexionem cum prudentia. R. Illae autem habent virtutes apparentes

cono autem vere nego multi in studiis, ipsos imitandam et temerationem vere virtutis putantes et virtutes qui spiritum et vere virtutis habent fit in tempore aliquibus moralis, et fuerit dum illos emendare studeat, dum alias utilis, et cum veris virtutibus se permiscet.

Str. Ego nem dicamen: rectae rationis virtutique legem aeternam applicem, et virtutem honestate integrotur: hice introduxi aliquid ignorantiae laborat, putat cum temerario ex principio Zelo aliquid agit, tunc tamen omnes actionis suae aliquid demum consequatur: vere autem virtutis perfectionem et habeat.

Dico. Ego quidem virtutem moralem in eo et ego gradu et habere primam connexionem cum alio actio, quo cum imprudentia. Ita pari ratione qui in aliquis plures temperantiae actus exercere: qui tamen nullam in iustitia actum exercet: quam ultimi solitariam aqua, nullam habet occasionem exercendae iustitiae. Ita pari ratione qui in aliquis e.g. solitarius multos intemperantiae actus exercere; sine ullo iniustitiae actu.

Dico. Ego qualibet virtus moralis in eo suo proprio gradu quidem heroicus requirit aliquam eiusmodi virtutum consortium primamque habet cum illis connexionem. Ptr. Imo et virtus e in perfectissimo et supremo gradu cum in facilissimo superare est difficilia, et quae poenae in quomunque gradu illi occurrere, sed et per hoc officiere sine comitatu aliarum eiusmodi virtutum. Ipse qui in exemplo. si Cudam Cic. e.g. fortitudinis iustitiae et libertatis sed omnes omnimodi mudrerius, extremepetur sic et fortitudinis, perfectitur. Ita et temperantiae, prudentiae et fortitudinis, perfectetur. aut si forte unius

Iustitiæ amore hæc ita conformat et vincit quod
famen in eo pugnas patiatur. quæ ab heroico virtutis
habitu adeo debent atque hæc maxime sensu loquantur
ut partes unum virtutem omnem inter se connexionem ped
Dico 40 virtutem in eo esse laxamo gradu certatis
completitur multæ vitia sed o omn. pro ea parte qua su
perantur illegrad possunt ut quibus ejus ipsa
in exercendar. cum maximo facilitate et gl pecori
mum contrum alij habitus vitiosi qui rationi opposi
nem virtutem propria sua obstacula remimuntur. sic intemperantia
qui simul et iniustus et timoratus multo facilius refren
perantiæ actus moratur, cum ad eos cuendos pertinu
Ipsam et audaciam accidendum erit, quamvis qui in
tus illibi carent. ita pari pro plurima vitia
inter se contraria, nam prodigalitas et q. avaritiæ
audacia timiditati repugnat. quare ut eiusmodi vitia
sine in summo gradu to possunt vitiorum oppositorum
ex habitibus, et qui bos impediantur potest quo incantur.

Caput 4um
De Diuisione et Subdiuisione

Nota 10 quinis multæ aliæ virtutis moralis
divisiones fieri possunt; inualuisse tamen in scholis
illam Divi Thomæ tradentis quæ virtutes morales
dicit in quatuor primarias ad quas cæteræ reuocantur
et quæ cardinales id eiusdem dicuntur, quasi totius cardi
nibus totius vitæ humanæ honestas fulciatur.

2 prudentia quæ perficit rationem sui in recta pro
cibus medium utriusque virtutis et ad illud cæt actiones
dirigat; ita et Iustitia quæ perficit appetitum hominis
ad bonum alterius, nempe ut reddat unicuique quod

illi debetur. 3o et quia temperantia et fortitudo quae pertinent appetitum habent ad appetitum rationis bonum. temperantia enim abstinet a praeter naturam voluptatibus fortitudo enim fortiter et alia metuit bonum prosequitur. Ita ut nullo modo similitudo ab eo prosequendo deteriorabitur.

nota 2o inter illas virtutes huiusmodi et ordinem dignitatis et naturae, ut dictum tenent bonae prudentiae quae quinque sit theologalis numerabitur tamen inter virtutes morales, qui hoc nritatem cum eo connexionem habeant et ab eo tanquam a propria regula dirigantur. 2o inter illas quae versantur circa bonum commune et ad publicam utilitatem pertinent cum caetera virtutes bonum peculiare ac proprium spectent. 3o temperantia quae fortitudinem id circo praedicit, quia nam prius a abstinere a malo quam bonum prosequi. Quinto tenet fortitudo omnes illis autem quatuor virtutibus prudentia versatur circa actiones et passiones: in illis circa actiones quae respiciunt alias, temperantia et fortitudo circa passiones quae fit in ipso operante.

Nota 3o in una quaque ex illis quatuor hi ordinem primum genus assignari. nam alia quae dicuntur partes integrantes 3o qui virtutem ipsam constituunt et integrunt, sed qui ad perfectam ipsius actum virtutis sunt et consequenter ad virtutem ipsam perfecte acquirendam alia dicuntur partes subiectivae quae sub aliqua virtute primaria sunt et denique alia appellantur potentiales quae virtutem adiuvantur et aliquam primaria virtutis potestas distribuitur.

nota 4o cum virtutes et vitia tam habitus quam actus illi igitur gradum sit proprium illorum habitum donec explicatur sit habitum non sufficit hic advertere.

prudentiam et justitia ipsi appetitus pertinere ad illectum
Justitia ad voluntatem. Quaestitum tamen temperantia et
fortitudo non nisi appetitus pertinerent ad solam voluntatem
an vero etiam ad appetitum sensitivum.

Temperantiam et fortitudinem etiam illi
appetitus pertinere quoque ad appetitum sensitivum.
Nam temperantia moderatur circa res sensui delectabiles,
et fortitudo circa res sensui terribiles, atqui delectamur
et terremur motum primo pendere a voluntate primum ab
appetitu sensitivo. Ergo temperantia et fortitudo a quibus
potentiis illa moderatio pertinent tunc ad voluntatem
ad appetitum sensitivum. Nam minus voluntas et terror
et pertinent quarum ista ad appetitum concupiscibilem et
ad irascibilem pertinet. Quare dum voluntas in illectum ratio
rationis regit moderandi habitum, utrumque illum appetitum dominando, et ipsa voluntas quae domat acquirit habitum, et ipse etiam appetitus sensitivus qui domatur recipit habitum. Voluntas in regit appetitum sensitivum sicut ratio regit voluntatem. Tunc igitur primum quo regitur
ignis debet esse primum in ore aqui primum in manu artifici
sic habitus temperantiae et fortitudinis debet esse primum in
appetitu qui regitur primum in voluntate quae regit appetitum.

[illegible] sic definiri solet habitus, est ratio
rationis rationem actionum circa ea quae sunt bona vel mala
appetitu quidem quo per prudentiam nos dignoscimus quid sibi
bonum, quid malum, et hoc et quid in actionibus humanis

fuerit sit et fugiendum, quid honestum sit et prosequendum: primum prudentia tota et deliberatio sit et consultatio quae et examen, et dilectio mediorum per comparationem ad finem hunc actuum prudentiae sequitur ad consilium virtutis qui iudicium simpliciter appellatur quo ut medium optimum illis ut fondis modum statuitur ad aliquem finem optimum.

quomodo se habeat ad prudentiam? R. eodem modo se habere quo se habet intelligentia ad sciam. hanc ut intelligentia est ratio quae se habet lumine habitus circa veritatem primorum principiorum speculativorum et quidem circa conclusiones speculativas deducit sic etiam prudentia est ratio quae sub lumine habitus de primis principiis moralibus habetur circa practicas. Eiusmodi sit ipsas virtutes et dignas laude et premio, ut iustum et iniquum et utilem et inutilem et honestum et turpe, quam iniquae prohibendum. Ex. ex quibus prudentia conclusiones practicas deducit.

Prudentia integrantes sic assignantur. ratione memoria, ex veram praeteritarum recordatio et experientia, sapientiam et prudentiam parit, quarum illa ut sit, sed et sapientia et prudentia et potentiae et ratione et intelligentia quae et quid paradum et ut sit ingenii ad rem intime penetrandam et illius momenta recte aestimandam. Ratio et docilitas quae quid se faciens ac parabimus probe audiendi sapientiae et docilis. Ratio et solertia sive sanguitas mentis in reconditis et implicatis, ratio et cautio in habitis quae morum et patrimonii. Ratio et ratio et recte et expedite ratiocinandi facultas, quae ubi se exercitatio frequens parit. Ratio et providentia id est ratio consilii instituendi quae viden. aut ut in praesenti et futuri. quid quisque habet ut conferamus sit protegit, itque consilium medii aut adver. id est determinat. Ratio et circumspectio sive aliorum considerat sinus et

[illegible] quo [illegible] contra [illegible] quo [illegible] contrahere [illegible] [illegible] [illegible]

hoc autem ergo ut sani ignorant illyrii arbitrati inducendum
et consultudo legendi eam Consequaci consultorum id est summo
summo rigore legit sed in illis, iuxta modernorum aliquid
flagrare.

Vitia prudentiae opponuntur per defectum praepropera
inconsiderata, incautantia et negligentia. primum et summo
si tamen adhibuerit se paudatur cum maxima considera-
tione, quod semper deliberandum est, sumidere nec est actionis
virum, sed ante considerantiori celeriter et constanter et enque
quenda sed tamen capiendo iuxta illud romani imperatoris
festina lente. ubi festina pertinet ad executionem, lente
ad consultationem. Cum ultimum et finitas illectus et depo
nendo, sine eo indiscrete ad optimum judicperat. Quod cir
cumspectioni repugnat, nec tam et actus prudentiae quo eius
dem stetit.

Vitia prudentiae opponuntur per excessum quatuor. Nu
ria dolus fraus et nimia solicitudo nomen quidem astu
tia et calliditatis quasi sui sunt et honesta pluria hic
tamen vitij nomen habet quod alio notabile astutiam ap
pellant, est autem magis ad convenientia et ordinant consilia
ad praeamum finem. haec autem prudentia quae falsa et pat
sine regro habuit in facere scripturas sequuntur dolus et fraus,
illae vorbis haec partis attinet indurit alium in
errorem. additur solicitudo nimia quae et nimia diffiden
tia et anxietas in agendo, nempe cum aliquid trepida agit
aut anxie timuit per loquitur.

Iustitia est ut dicit a iuris constitutio quæ est alicuius
semper constans et perpetua voluntas ius cuique suum tribuens
eiusdem definitionis sit et fundat. Iustitia est virtus inclinans et
firmans voluntatem ad perpetuum et tribuendum ius suum omni
cuique et quatenus iustitiam circa iniuriam versari tanquam circa proprium
obiectum quare quædam de iure explicanda sunt.

Ia iuris acceptio est ea quæ significat legem et naturalem
aliquo et naturali aliquo positivum adeoque ius aliquid est naturale
aliquid positivum. naturale est quod a natura prescribitur positivum
est quod ab ordinatione externa ponitur. hoc duplex est nempe
divinum quod est deo a natura et humanum quod ab hominibus ponitur
humanum subdividitur in canonicum et civile. illa canones
sacrorum conciliorum et coelestes decretales. Ille primum
quam ac imperatorum leges constituunt. hic accidit ius
gentium quod quod ad gentes bene instituta sunt obtinere
dependentes tamen ab illarum positione consentire. et gene
ralis et particularis legum differunt autem ius illud a naturali quod
naturale sit indeprehensibile ab hominum voluntate et consensu
adeoque immutabiliter obligat cum tamen ius gentium
absolute mutari potest. distinguitur vero a iure civili in eo
quod ius civile ad unum vel regimen aut civitatem pertinet
ius gentium ad omnes nationes bene moratas adeo
quæ difficilius mutatur quam civile.

2a iuris acceptio est quo sumitur pro ipsa legum
series quam acceptionem ius sanctum dicit series boni
et æqui.

3a acceptio iuris est pro morali potestate rem habendi
vel obtinendæ, vel retinendæ vel utendæ vel fruendæ
unde oritur dividio iuris in rem et iuris ad rem. ius in
rem est illud quod rem tangit aliqui personæ obligatam et
in eius bona transcriptam, quod iure datur illi cui id
rem ipsam ad et potestas rei obtinendæ fuerit sibi
vindicandæ. Ius ad rem est illud quod rem minime obligat

personae; nec in illius bonum transeribit, sed illicet ob
lineandae potestatem tribui, adeoque actionem concedit
quidem in rem ipsam sed non personam propter quam restituendo
bona quae nostra potestate magnitudo vel in re, vel ad rem
pertinent, vel ab hostibus tribui deinceps vel hoc modo accipiuntur
dividi quoque per in naturae et positivum dividi in primitivum
et publicum. Sic

Justitia accepta et pro eo quod aequum est in illum dicitur quod
aequalitas cum illa potestate moralis in ea iusti accepti
ne applicatur, qui etiam dominium appellatur. Sic enim possessio
potestatis moralis vel augetur hoc ipso modo et actione
naturae instituta nempe remotam primum et actio extrema
quae redditur vel istud utriusque. Solum autem hoc et aequalitas
ad eum iure alterius inducendo quae haec ipsa et cum indumentum
talis autem honestas et propria iustitia. Stricte simpliciter
abigo iustitia late sumitur pro qualitumque virtute, in
qua sunt illae et agitur hic, sed pro ut et virtus specie
sit ab aliis distincta.

Justitia. Sic propria dicta est unicuique eiusdem ad
se ipsum. Fit ex arte quae non vel nec injustitia oriri
ab aliquo circa ipsum. nemini se volenti fit injuria: quae
cum injuria fit violatio legis iuris et violatur vel nisi
invito. nam qui vel invito cedere, si se cedere, qui autem
quisque a se ipso patitur volent patitur, nihilque a se infert
sibi injuriam. unde consequens est nequeat iustitia in se ipsum
exercere. quia

Colligere hinc iustitiam ea ad alterum. facit autem
alterum diversitas inter illum et alter, sed alter qui
illi dissimilem habet se modo accipiunt quae et alterum iustitia.
id dicere est cum aliis inter eos accidit iustitiam solum reperiri
quidem simpliciter habere. vel autem relatio, quae
legem qui sibi aequiparandum et qui sit vel in re vel in ad rem
ego vidi datum ac permissum. quare personae aequales
increndae iustitia debent et sibi invicem alter et alter.

moraliter per iuriam diversa sed similia praestanda
ad non alterius consortium, sed animantes quorum
et ipsi capaces sunt neque formae ut formae aliae sunt, sed neque
filiae ut filiae unae parentis comparatae moraliter alteri
de, licet physice distinctae sint, quod et habent id quatenus sibi
et simpliciter dicuntur ab iure, nec a justitia.

Justitia Aristo. simpliciter tres requirit conditiones ita
ut sit ad alterum. 2a ut sit inter aequalitatem quae
oritur ex iure alterius. 3a ut aequalitas illa existat ex
iure. Aristo. utitur quibus nonnullis hae conditiones dumtaxat
sint subjectivae iustitiae: aliae autem quae in aliqua conditione
deficiunt sint praeter nominantur.

Articulus 2us

De

Duae et sint subjectivae seu species iustitiae
stricte simpliciter, nempe iustitiae commutativae et distributivae
patet ex illis duabus solis partibus aequalitatem sortiri
omnes Aristo. alterius sed in aequalitate duplex
et ut pp. sed arithmetica et geometrica, quarum prior
ad iustitiam commutativam posterior ad distributivam spectatur
utrumque aequalitas constituenda supponunt inter alterius
aequandum simpliciter ideo quidam de illo dicendo
sit.

nota 1o iustitia commutativa iustitia est ad alterum distributiva
sive respectivum. patet commutativa est ea quae in
contractibus et commerciis inter privatos oriatur: distributiva autem est ea quae in divisione bonorum communium
aut laborum, aliis distributivae in potendo ut iure et habere aliis membra communitatis in eadem terra

communitas et ex eo iure debet ius distributiva iustitia aestimari, id quod probat Doctor Molinus in libro plus aut minus pro merito suo, ac commutativam sortitur quod ius iuxta illud vel pertinuerit contraverso ius commutabile absolutam et nam cum quis mercatur, ius habet sumendi pecuniam equalis mercibus suis, quod ius est independens a quocunque iure alterius.

nota 20 ius commutativum per qualitatem arithmeticam, quod distributivum per proportionem geometricam verte applicari, et actum aequalitas arithmetica a qualitate rei ad rem. Ex. dati et accepti, utilis et damni, iniuriae et restitutionis, meriti et mercedis. Proportio geometrica et damnum proportionum aequalitas tamen in in qualibet proportione sine duo termini qui inter se comparantur proprio geometrica inter quatuor terminos vel saltem vel inter tres, quorum unus bis sumitur constitit igitur in eo ut ponatur eadem proportio inter primum quod datur uni personae et primum quod datur alteri personae, qualis est proportio inter meritum alicuius personae, et praemium personae unae, dapes dignitatis alterius bonum mixtum actionis quae alterius mineti dignitas.

nota 30 o semper exercari actum in ultima distributiva quod servabitur proportio geometrica, sed tunc illud servatur primario et per se, unde mercatores qui multos habent creditores et summam imparem solvendo primum distribuat inter creditores potero ante summe maiorem, vel minorem pro ut plus hoc minus aliquo debet et tamen dicit exercere actum in ultima distributiva quod ita et per se intendit qualitatem rei ad rem, sicut aequalitatem solutionis cum debito, quod quod ita inducere ex integro aliquo saltem aequalitatis illius partem conatur inducere. quamvis sum dario et per accidens assumit proportionem geometricam. articulus finit Doctor in fine.

Duo nominantur a sto Thoma partes integrantes
nempe facere bonum et declinare a malo, ubi bonum
dem signat et hanc dicunt alteri, malum vero denotat
atque monitum aequare facere bonum et ex parte iustitiae
et aequalitatem quaerit in iis quae pertinent ad alterum
declinare autem a malo et nemini iniuriam facere. itaque
hoc modo facere bonum et declinare a malo dicuntur
partes integrantes iustitiae quae utraque illa pars ad
perfectam iustitiae actum requiritur.

Iste igitur iustitiae quae definitum in aliqua condione
ou tribus ad iustitiam Christianam requisitis. Et haec
sequuntur: prima est religio quae virtus est qua deus
colitur et cultus debitus maiori est multas deo debitas
pietas et honestas multas debitas solvendi. propri actus
religionis ad duo capita revocari possunt. Latria et cultus
et colendum deum adhibitur aliquid etiam nam
et iam in eundem sicuti religari ad nos sumus. propri
generis et iusiurandum et adoratio. iusiurandum quod
deum assertionis nos testem et fidei iustorum appellamus
qui quidem deo per honorificentiam et cum reverentia utantur
qua deum iurando testamur et iam et summum veritatis
nec fallit nec fallere jn. deinde illum et cum
illum et invocatorem condicto profitemur, ut sed mutatis
nos finis operis sint. Ubi autem et iusiurandi reli
gio ut et licitae iurare nisi per deum per creaturas
autem minime nisi relatus ad deum nempe qua per in
ramentum vocamur vocamur summum veritatis qui solus et

Deus hinc gritur nefas periurij qd Deum rei falsae testem adhibet. hinc etiam abhorretur iuramenti per nullum daemonem, qd hinc autem fabilitatis in testimonium accitatis attentatur.

e obsequio per hinc abiecta interpretatio divina authoritate adiurare quidem Deum ac beatos precando sicut daemones autem comminando uel imperando, nempe illi qui sint ea potestate facta e adiuratione illius actus prestantissimus et offendit ne qui sit Deus, cum nil potentius illius authoritate ac gratemur ad implorandi quae pessimus.

ad Cum pendet actum religionis pertinent, adoratio, laus votum, sacrificium, adoratio e actus hinc interna sicut externus ~~fidei~~ submissionis qe affectu profundae summae excellentiae e potestatis qua Deus habet in rei sacr. sacri e judicio divinarum perfectionum. vitae e divina opis implorato. votum e promissio facta Deo de melioris. sacrificium e externa signum potestatis divinae, quare e conditio in quo cumque potentiae, ac in rei adhibitae commutatione ac oblatione aestimarunq. e in effusione libamina quae sacrificia nunc habito sit, ex qua aeternum perpetuum Christus factus e et soli sacerdotibus conferendi sacrificij potestas concessa ac pertinet inaugurare sacerdotum, altaria consecrare, templorum dedicatio denique festorum dierum observatio.

2a e pietas quae virtus qua colunturq parentes sive Deum proxime observandi et ob beneficium virtus et ad memoriae extendit etiam se pietas adhuc quinque sed longe inferiori gradu. parentes ne alibi principia consanguinei dicuntur et ab eisdem principiis horta colunt nectunt quique pietas ad patriam et quidem in gradu superiori quo ad parentes, hinc qui Mihi ipse nemo pietas cum toto et membri unum corpore suo filij cum parente.

sunt quæ bonum publicum privata præstant, et sunt quæ bonum publicum privata præstant, quæ patriam, iustitiam, legem, quæ bonum publicum privata et disquirimus.

Za et obsequium, id maiorum quæ colunt, viri in dignitate constituti et virtute potiti maxime vero hique etiam urbe vita non vegitur, ut et principes, magistratus, preceptores &c. quarum operæ, virtus et eruditio comparatur.

Ja et obedientia, id est honestas specialis et non quando alio imperato quæ debetur obedientia authoritati et potestati legitime iubenti.

Ja et veracitas, quæ virtus et in eo posita ut sum mentem loquamur, et dicta informitor agamus respiciat et hic virtus et veracitas, facta, verba ut respondeant mentis, facta ut respondeant dictis, ad eam pertinet sinceritas, nempe candidus loquendi et agendi modus, fidelitas quoque quæ ut facta promissis respondeant.

Ga et gratia sive gratitudo, cuius triplex est, inquit Sp. Thomas, beneficiorum agnitio, ut sit reminiscentia ipsa sui temporis remunerare pro facultate et pro largiendi affectu actus gratitudinis sic et estimare beneficia quæ ob amorem dantis potissimum petit debet, meminisse et beneficiorum et amore amoris ac alterum beneficio rum et memoria beneficii. Ro cius deprecamur nostra.

Ta et iustitia, id est iustitia quæ mali compensationem sive gratitudo boni accepti remunerationem petat, id est officium et ne iniuriam inferre, ne inforquitur aut illatas illatis et intentione nocendi sed remouendi nocumentum nempe id est contorquetur aut reparetur, cæterum et hus ordo id est prædictus tamen legibus humanis quæ diuinis et in eo publicas et in privatas authoritates, quæ in rebus iudex constituitur qui iustus et officio primi et debet, verum quæ principes aut magistratus quemque suo loco constituit duplex, id est equandum facta, factorum quatenus unus cuius [illegible] iniuriam in subiec alterum

publicum qd unus sanguis pars reipublicae videbitur
ad eius utique iuris stabilitatem tenetur. Sed ex ea
ei virtute iustitiae mundanae quarum albedo non
dationem vocat arbitrat quae id latissime privatae personae
reparandae helipsi, albedo vero e quae propria eius
prudentiae reparationem spectat. qd vero supremus
principis dominium a Deo habet in habitu ipsi potest
habere vice cenesis, id eius pro omnigena dispensare
illa iura rigida iustitiae mundanae. proprium in se applicare
reipublicae habilitatem, et quidem qd absolvere reum ei
ultimi commituum ac eiusmodi reipublicae utilem servet, in fori
or tamen magistratus id o pri.

8a o Liberalitas quae circa pecunias et ea quae
pecuniis aestimantur moderatur quodam et ge ait arbitrat quae
pecuniis nemo liberalitas et aliis dum sua bona communicat
pecuniam iniuriam facit dum largitur unde communicatio
bonorum spiritualium et ipsa liberalitas sed bene
ficentia superioris ordinis, nisi modo et dei moralis liberalitas
in hoc specialis nonella liberalitatis, consistit in ipsa
largitione pecuniae simpliciter, quae fit suum alia quae familiae
hodie dicto addit arbitrat pecuniam iam et liberalitatem
tam praestari ex qualibet ratione quae debetur quae ex dantis
familiaritate, suum et adolescentes provisorum et in liberalitatem
quae sensu hunc qd adolescentes habent abuno habere potest
Venus vero proprio libere. quibus autem suum apud amicos, nam
et parentes liberos huic ex praeter sua germina deperiunt
tum qd nefiant iniuriae qd facile pro dilabantur et qd
esse revertantur. qd tendit apprime ingenua notarum addit
tibus vitio fieri non ut vir liberalis diuersis qd pecuniis
et aliunde vitio ex sarcinatis

o affabilitas hic civilis nobilitatis et ingenuitatis
virtus quae medium prae civili in congressu conviviaque et
sermone et andum praestandi huic dictis tam laetis

Et amicitia quae est proprie dicta mutuus
amor benevolentiae latens. quare ut sit
amicitia. tum ut sit amor benevolentiae id est quo aliquis
ametur propter ipsum. tum ut amor sit mutuus, nam amor
sine redamatione est et amicitia sed et amor. tum ut aliquis
ille amor non sit alteri alterius amorem notum et sit
amicitia, sed et benevolentia. ita tamen hoc notitia
reciproci amoris et debet esse Moralis sed tantum pro
bonorum ac constitorum simplicem commemorationem.

amicitiae speciales colligi numerantur. ita et utilis
quae fundatur in utilitate. qualis est solet inter mercatores. et iucunda quae fundatur in delectatione, qualis est solet inter iuvenes. ita et honesta quae fundatur in virtute, et sola potest amicitiae proprie dici, ut inquit Arist. qui solus amicum magis cognoscere in eo, ut amicum ipse ametur.

Et quomodo distinguatur amicitia a charitate primi Pl. et differre affirmat. ita respicitur ad bonum totum solum ratione bonitatis alterius qui amatur propter se differre tamen accidentaliter. et ipsam et objectum ad in charitate primum et unum ipsum vocat quia non est et primo communis et in amicitia vero. in et quale bonum alter perfectio amabilis in altero cumque faciat dignum contradictione cum bonorum et bonorum morum ut et sapientia eruditio bonitas. ita in eo quod charitas primi pertinet et sine amoris reciprocatione, et multae amicitiae communitas non quaere.

Et utrum amicitia sit et inter aequales. Pl. negatur et in quadam amicitia quae arbitrat esse in superiorem potentia, qualis est inter parentem et filium, servum et dominum principem et subditum.

Et multitudo, an plures habendi sint amici. Pl. dicere quod licentia ipsorum arbitrat et concludit pro

paucitatem quo inquit, qui multorum se amicum nominat et omnibus displicetur se amicum esse debere arbitrat, quare non facile hic dictum poetae inquit arbitrat et de hospitalitate fide et amicitia multorum ne

Multorum neque sit hominem, neque multitudo habeat
quibus hoc in mente dictum addit cibus esto benevolus paucis amicus.

Hinc sumptae opponuntur haec vitia
diffidentiae quidem ac spes personarum commutatione ac tempore quibus laedi possunt bona fortunae, colori, corporis, bonis fortunae laedi possunt furto qui fit clam et rapina quae fit per vim apertam. fama offendi possit odio temerario detractione, convicio, honor violatur contumelia, imperio, bona corporis abscantur homicidio, mutilatione, malnutratione, per usgressionem libitos, et laesione vel primae personae vel alienae. bona ai violantur vel impedimento ponto non obtinentur, vel per fraudem aut persuasionem inducendo in peccatum. Haec fere et vitia quae per defectum inutilia. Hinc sumptae opponuntur nam per excessum nulla ti. i quid to plus reddit quam debet, o e inutilis, sed vel liberalis, vel prodigus. hoc autem ergo communiter dicitur affectum a ea mediam inter duo vitia facilior opposita per excessum et defectum

opponuntur superstitio et irreligiositas,

illa quidem per excessum hoc vero per defectum a to superstitio dum vel deo aliquid vanum et superfluum tribuitur, vel creaturae deo debitum impenditur impenditur

autem aut idolatriam, aut per divinationem, id est rerum secretarum indagationem per manus observationes et nias indebitas irreligiositas, continet ea quae ad cultum divinum deliciunt. Sive annecti sibi thesaurus sentationem dei tam sit aliquis in experimentum alicuius divinae perfectionis ut veritatis aut bonitatis ejus. periuriumque est cum falso iuratur, aut iuramenti fidei violatio addit etiam sacrilegium quod est rei sacra violatio. Simoniam cum res sacrae vendantur aut emantur. denique blasphemiam quae aut deo aliquid injuriosum tribuitur quod ei convenit, aut ab eo detrahitur quod ei convenit obedientia. et inobedientia specialis. sive autem specialis est cum detrectatur imperium legitimum aut contemnitur imperij ab ipso factum quod iubetur: quod iubetur, et se submittere legitimae ordinationi spernit. Idem de inobservantia et impietate dicendum est, inobservantia publica contemptum sacrorum et authoritatis cui debetur obsequium: veracitati opponitur mendacium in verbis et simulatio in factis: hominum autem in dicendo, et erroneam in negando his modis hypocrisis in multis abundavit. cohibitum iterum et diminutum continetur haec facinus illo dictis ad fidem spectantibus.

repugnat ingratitudo quae tanto est specialior quanto negatur gratia benefactori ob contemptum beneficij, aut personae benefacientis.

audacia opponitur per defectum negligentia et contemptus audiendi: per excessum vero opponitur immoderata cupiditas audiendi.

opponitur per excessum adulatio per defectum litigium. adulatio obsequio modum complicendi legitimum contraxero litigium facit hoc in audiendo

in moribus et inhaerent in congressu.

cum amicitia intimitatis huic affinis et invidia, quae et livitas de alieno bono et

opponitur immisericordia, quae quid en alienis malis et monstrat, cum vero de vitiis quidem et facinoribus et peccatis

clementiam utrinque stringant crudelitas et ironisis. haec facilitate animi in criminibus dissimulandis et condonandis praevalet illa contra severitate in puniendis amor humanitatem dictae allevat licentiam et ira punitatem praevalendi caeteris.

virtus moralis quae moderatur delectationem, inferiorem publicis et hisce praedominantem illos exercitatis. obtinet in praeximum se delectationes moderanda vero ipsa vel delectabiles maxime delectabiles bonorum sensibilium ipsa tactus consistit. id circo primarium obtinet temperantia assignatus abortus. quae accidit propinquo delectatio quae illi in cibis et potu quae ad tactum gustus primo accidit ad tactum sive per contactum liberatur cum organo gustandi sit denique addito moderato caeteraque quae salubritatem quae honestatem ad usum medicinae et fabricatum

integrantes temperantiae sed duae honestas et verecundia. honestas et ordinatus amor decoris qui intemperantiae aliaque extrinseca, verecundia, et laudabilis timor alii et alienorum obturpitudinem intemperantiae

unde sequitur rubor ingenuus ex considerazione rei ad facti turpitudinem verecundiae et quidem virtutis, sed indigenae ac intimae virtutis. nam pleraque et oritur ex libertate, tunque differre a poenitentia quae virtus est et commissae noxae auxiliarium adiunx ac detestatio.

subiectiva, hic species temperantiae et illae tres abstinentiae quae quis se prius delectationibus quibus licite poterat uti. 1o sobrietas quae cibum et potum moderatur. 2o castitas quae voluptatibus corporis modum ponit. debet autem in castitatem iudicium et consilium. 4o virginitas quae quis firmo et proposito omnem prorsus voluptatem corporis repudiat qui thesaurus pretii et inestimabilis hautque magis commendatur eius dignitas quia servat ac diligitur et eius custodia. principes addei et angelorum gaudium ad dei modo integrati corporis mentis puritas coniuncta sit.

autem arbet inter eadem et continentem sive et dirimens ad continent pugna una difficultate in voluptatibus vitiis et ad autem hic difficultate immotum delectationes tam continentiae impediunt se habent quae et torques saum bae inconstinent tamen frequentius et una aliqua pugna, impediunt autem frequentior et hic pugna ad eam ultro.

partes temperantiae et continentiae manifestando modestia humilitas urbanitas et simplicitas nam in partibus qualitas virtutum assignandi sed sunt pluraque tua similitudinis potum et mundum virtutis sed temperantia modus et refrenare nimiae delectationes sunt. igitur quoniamque virtus moderatrix iocae dei per non potest temperantia id autem pertinere

virtutes enumerata quarum ita se consequentia quae
virtutes a clementia appellatas sensibus motibus, interior
nostros et facultas sive rationis et ejus consentiens, ho
lamen et mundum illos facile dominetur ex quo illiquidem
continentiam id est habere cum temperantia pudicitiae
et disjungere ab illa effectibus, sed et laudabilior ita
et mansuetudo quae disjungere a clementia, qd hoc proprie
illa iracundiae moderamen ponat. Ita et modestia quae aliquo
in genere aliquo in specie sumitur. modestia in ge
nere sumpta est virtus temperantiae administra quae mi
noribus cupiditatibus hoc moderatur. maiores cupidi
tates per temperantiam in ipsam frenantur, aut per mansue
tudinem cupiditates vero quae facilius coercentur quatuor
enumerantur et divo thomae. ita ambitio, sive motus et
ad aliqua excellentiam indebitam qua regimini humilitas
ita desideriam sciendi nimium qd refrenat studiositas. Ita
desideriam licentiae in motibus externis ut componendo ad
laborem modestia sum speciem sumpta. Ita desideriam
apparatus et splendoris in vestitu et cultu corporis, ut no
dum praescribit virtus quae simplicitas et aliquo parcitas
in bonam partem vocatur. Sitio facilis et reliquarum virtu
tum complicas quae generali ratione modestiae comprehendunt
quales et humilitas quae honoris cupiditatem cohibet, ne
in rem magnam immoderate feratur. Ita, sed ad infima potius
conditione sui se deprimat. Ita et studiositas quae
fugit altiora et similia cupiditatem laudabilior scientiae ita
et urbanitas graeci εὐτραπελία in rebus moderationem con
stituit. Ita simplicitas sive parcitas quae ad victum cor
poris, conditionis aliaque id genus ad mediocritatem redu
cit.

temperantiam pugnant haec vitia. Maior
pars delectum et intemperantia incontinentiaque per

excessum mansuetudini opponitur per excessum iracundia
provocandi ad vindictam inordinatam, per defectum oppo-
nitur remissio sive vinia lenitas. humilitas modi-
ta inter superbiam quae est immoderatus propriae excellen-
tiae amor, et abiectionem et studiositas condistat inter
curiositatem et negligentiam sciendi. in de hac genere
opponitur immodestia generalis, specialiter autem
simplicitas incompositus corporis contra decorum personae, lo-
ci, temporis &c. quae vero in verbis et factis excedit,
contraria est urbanitati. per excessum quidem scurrili-
tas, per defectum vero opponitur ei rusticitas,
quae tamen iam etiam honestum remediae, denique hyperbo-
le, sive parvitas opponitur per excessum superflui-
tas, per defectum negligentia contra decorum in dictis
externo corporis.

[illegible] quae timerem et audaciam in re-
bus formidabilibus ac pertinent in periculis mortis moderatae, ac quae definitione designatur to genere to obtinere
magna fortitudinis, nam proxima est timori et audaciae
remota est vel terribilem pertinet mortis etiam fortitudinem
terribilissimum, et ait ariste. illegitur ex fortitudinem
et virtutem specialem, qua periculum et difficultas in
periculis mortis vel subeundis, vel removendis cum opus
est. in illis vel excitatur timor ad fugam mali quem
reprimere difficile est, vel excitatur metus audaciae

ad mali repulsionem qui etiam moderandus et non temere nos in periculum agat. &c

Et quinque fortitudinis actus, nempe aggredi et sustinere. Illi pertinent ad fortitudinem; quatenus audacia moderatur. Isti pertinent ad illam, quatenus timorem cohibet. quaeres

atqui sit praestantior? R. Ratione praestantioris eo quod praestantius est. Si inferiores et inermes cingat superiores et armatos non contra sed aggressor periculi fecum superiori habet armatus et audacia, per quam originem suspicit periculum; qui vero sustinet periculum secum habet inferiorem qui dejicitur per timorem infra malum imminens et indatur audacia quae optima et ad minuendum. &c

Qui facilius malo cuivero in metu quo inquietat sed aggressor in metu sustinent in quiete malo patitur. Et aggressor facilius malo cuivis maior contra ac experientia morborum quos intolerabiles ferimus quam tenemus affectos immotos qui ferremus, quos habet actio non actio tollit labores. &c

Qui plus in voluntarii idcoque minus repugnantia superando in audacia quam in timore, nam audacia et consilio ad omnium mali: timor vero et fuga mali imminentis. &c

qui sustinet contra plures pugnat, nempe contra mala imminentia et contra se ipsum, hoc et contra suum timorem qui vero aggreditur pugnat et contra imminentia pericula et autem contra se ipsum licet in audaciam suam moderari debeat, illa tamen pati et augere magnitudinem mali superandi sicut timor augeri, sed potius minuit malum augere animo qui sustinet praestantior et qui aggredi pro

fiducia fortitudinis vultus tribuit. Ita

thomas qd versatur circa maam spectabiles, nempe circa mortis periculo, in qua mag. o in disgu multiplex honestas obiectiua ad constituendas diuersas species fortitudinis. p.t.

Quales fortitudinis se quatuor nempe magnanimitas, magnificentia, patientia et perseuerantia. magnanimitas et virtus quae res magnas spectat. quare cum inter res honestas moralis maxime sit, honor qui virtuti debetur, id circo docet artes magnanimitatem versari circa magnos honores. de qua virtute tria praesertim observanda artes. 1o qd magnanimus o solum debeat ea bona, sed etiam optimis: qa eius e ad magnos honores aspirare. honor autem est praemium virtutis, qd summae virtutis summus honor. 2um e qd magnanimitas est alias virtutes magnas efficiat, quatenus illos sollicitat ad heroicos actus. 3um e qd magnanimus magnos honores ob virtutem sibi delatos admittat indebitos respuat, vulgares contemnat pauca, sed sublimia aggrediatur: veritatem et virtutem aperte profitetur. ideo que probis se gratum animum, improbis inimicum demonstrat apud mediocres se familiarem, apud magnos excelsum praebet. ad hoc intuitu plus o e meretur, sed vitae ac commodorum contemptor, rarus admirator, nunquam sui laudator et aliorum mordaci. magnificentia

virtus, e qua versatur circa magnos sumptus. inquit artes e id e rationem adhibere, definit tamen ac fortitudine, qui fere periculum pertinaci illa dispendium enormia praestat. patientia

primo etiam inuenit cum fortitudine, quatenus e virtus quae sibi libere moderari potest primum defigit, qd fortitudo versatur circa potissima maxima, nempe mortis, patientia vero circa cetera mala

ptentia moderanda tristitiam quæ ex illis oritur.

virtutis speciales nam opus virtutis habere difficultatem ex duobus capitibus. Primo ex obstaculis deinde ex ipsa temporis diuturnitate. Ita in ipso qd in fundamento Dei operi renatis. Tertium speciale difficultatem in quo superanda consistit perseuerantia quæ pinde ima ardua vocatur adeoque cum fortitudine conuenit a qua tamen differt quod hanc difficiliori et periculosiori fortior sustinere, quam diuturnitatis molestia per fortitudinem opponitur per defectum ignauiæ, per excessum audacia. addit arbitrat fama ordo addante ultimo ad tertium horum quos boni intrepidos, qui multis rebus formidolosis languantur ac stupore mæ. magnanimitati opponitur pusillanimitas per defectum, quæ quia bona et honorifica honoribus inparem se iudicat, et priuat illi quibus digni ei qui et sibi digne de se ipso sentit, per excessum vero opponitur ei ambitio et inanis gloriæ ac qui minime sibi fidens, aliis sed maiorbus mostitur honorem et gloriam merito sua maiorem expetit. magnificentiæ opponitur parsimonia per defectum, et in propriis decori per excessum, et postremum animum vocatur inepitudo, qua sumptus impendit, vel inutiliter, vel ostentationis ac, et ho nestatis.

Denique patientiam ira, tristitia insensibilitas per defectum et impatientia per excessum ac perseuerantiæ mollitiem et pertinaciam pro extremis habet. molles ac delicatus et ille qui facile cedit malo et difficultatibus ab incepto bono opere deficit, ui accedit inuictissimus qui sese inuitiliter deserit sed tertium opus perseuerantiam autem et qui obstinate et permanere in suo sententia cum et aperte. articulos sed quæ ultimo quadam de fortitudine.

Articulus 2us
Quæruntur quædam de fortitudine.

Quæres 1o an sit fortitudinis sibi mortem inferre ad vitandas ingentia mala. R. Cum arte negatur. 1o quia effeminati et rei ærumnas declinare 2o quia e sua e vincere dissimulatas sed illas succumbere. Unde Sus augustinus in libro de civitate Dei loquens de Catone ut sensit qui sibi vitam ademit, ne ad tyranni manus venire, ait Varinus et imbelli potius quam fortis 3o quia recte ad Cicero nos in alto nectari sapientis libros in statione signari autem militis et in statione imperatoris stationem deserere ob aliquid incommodum. 4o quia se interficit vel eros plus nec impetrat si sum in tuta privata patriam bonis cives fortitudo autem quæ virtus et magnum et invitto si suo armis sicum agit reum in fortitudine, qd e e actus fortitudinis quare concludendum cum seneca epistola 80 etiamsi certus mos instabit et destinatum sit bipartitum sic, e commodabit, sapiens pone hic nullum malum: stultitia e timore mortis mari

Quæres 2o, an duellum sine monomachia sit actus fortitudinis. pro resolutione notandum et me o lo quis sit de duello qd legitima authoritate sit superiorum in bello, quale sit regis David. loquor ne de duello privato authoritate et in pace sa sepius. R. igitur negative. 1o quia in tali actu reperitur iniquitas sum ex parte provocantis quia ex parte provocati, qd e reperitur fortitudo, nullo ne virtus iniqua et prohibentur 2o quia atque multæ charitatem qua se, primum ex sua, quærunt vel altum, vel saltem fortitudo eudonti

periculo exponit. Ro quia utrique iniqui, et quia omnibus
quibus ubique insidiatur, quia dum, quia sibi arrogat dominium
vitae et necis privatae auctoritatis, quia regis et
magistratus violando leges quae in contrarium latent.
Pro Ro quia actus duellantis, o ro ex prudentia regulis
pro Ro quia impudentis et mortis aeternae periculo obnoxie
se ad vitandum aliquod leve malum qui pati nequeat.

Dices Ro primum alia ratione amissum honorem
recuperare. R. to verum honorem et prendere ex opi
nione pravae mate sentientium, sed sapientium. Sa
pientes autem id reclamant contra duellorum furorem.
R. Ro si ita et, ut ais, te debere patienter ferre ho
nori iacturam nemini ro licet illicita ista recuperare
quod suum est, quemadmodum o licere sibi consulere ut
quis ut pecuniae amissam recuperaret, quinti nulla ratio
alias illicitis recuperandae et ro continuo axioma re
ceptissimum apud Christianos o ro faciendo mala, ut
veniant bona.

Dices Ro ille vero fortis et qui se alienis in
mortis periculo omittit sed nonnumquam falsi et, quia vero
fortis R. to sincerum et antea annotat de furiosi
orum fortissimi nam in apertissima periculo sano
ma tamen alacritate sequi se. omittunt. R. Ro
distingue ma si ita facias ex prudentia regulis et ex
instantia tua tamen ma si secus nego ma. attendi ac
tam in eiusmodi singulari examine reperiri simul iniqui
tatem et imprudentiam.

Ecce excusam qui poti poce a latrone, qui ovi
dius licito permissum Ro latronis intendit permittere
in diuitiarum sed alicuius summae valde notabilis recupe
rationem in conservationem de quo tamen theologi iudi

Biblioteca Nazionale

candum relinquo. dico paritatem esse pro duellatore qui primario intendit periculum subire ratione: in quo periculo pugnae consistere honoris sui recuperationem.

colliges hinc cum aere fortiorem esse qui adit et lacessit periculum quod oportet, opportet autem quod ratione postulat, ratione vero esse quod conformiter se habet dignitati et humanitati qui contra fas, vel cedendo, vel decertando id audant et, vel ignavia illo aggrediuntur periculum, vel fugit. utique quod oportet. Ille magis audet cum timore, hic magis timet, et minus audet ac fortitudinem habet et timore et audet

Quaere. 30 an fuga possit esse actus fortitudinis? affirmative. nam est, quia fortitudinis est audacia moderari et se continere. fomes in periculis quinetiam hac fere semper sitae esse motivo charitatis nealis quae nos iubet ait Samson ingredie quoniam sitae esse motivo fortitudinis: sed fuga periculi est fortitudinis audacia moderari metuere, quia timori. 30 quia fuga est fortior pugnae proliandi sic annibal saepe fugabatur magnus romanis clades intulit certe sic ua et multaro dictum qui modo fugit iterum proliabitur

Disputatio

De passionibus animi

Quaestio prima

De natura et causis passionum.

Biblioteka Śląska